

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1ste Del.

Efterretninger

om

Familien Munthe

i ældre og i nyere Tid.

**Et personalhistorisk og genealogisk Manuskript
for Familiens Medlemmer,**

samlet og udgivet
med velvillig og værdifuld Bistand fra mange Hold

af

Hartvig Munthe,
Ingenieurlieutenant.

Christiania 1883—88.

Chr. Schibsteds Bogtrykkeri.

Efterretninger

om

Familien Munthe

i ældre Tid,

udgivne til Erindring om Familiens 300 Aars Jubilæum i Norden
og trykte som Manuskript for Familiens Medlemmer.

Christiania 1883.

Chr. Schibsteds Bogtrykkeri.

Vore Fædres og vore Mødres

Minde

med Ærefrygt og Taknemmelighed.

tilegnet.

»Ær din Fader og din Moder, paa
det dine Dage kunne forlænges i Landet,
som Herren din Gud giver dig.«

2 Mos. 20, 12.

300 Aar

ere nu svundne, siden vore Forfædre — de første af Navnet Munthe i Norden — efter sin Landflygtighed fandt et nyt Fædreland i den Dansk-Norske Konges Riger.

Ti Menneskealdre udgjøre et langt Afsnit i en Families Aarbøger og naar vi i disse Dage staa ved de første Nordiske Munthers Trehundrede-aars-Jubilæum, have vi — deres Efterkommere og Arvtagere af deres gamle Navn — en særlig Opfordring til i Ydmyghed at prise Herren for Hans rige Velsignelse over Slægten under de henfarne, vextende Tider ligesom og til i Kjærlighed og med Tak at mindes „Alt, hvad Fædrene har kjæmpet, alt hvad Mødrene har grædt.“

En fast Tro paa Generationernes Solidaritet, en urokkelig Overbevisning om, at den Enkelte ligesaavist staaer i Gjæld til de svundne som i Ansvar overfor de kommende Slægtled, gjør os det til en Trang og en kjær Pligt at holde de Gamles Minde i Hævd.

Vi ville ikke gjøre vore Døde eller deres Eftermæle til Gjenstand for nogen Afgudsdyrkelse; vi ville ikke i Slægtens Traditioner søge daarlig Næring for en tom og ørkesløs Forfængelighed; — men vi skjøtte gjerne og med Pietet de kjære Hedenfarnes Grave; vi række villigt og med Glæde Haanden til Gjenreisning af vore Fædres Mindestene, hvis gamle Indskrifter, saavidt de endnu kunne tydes, vi efter Evne søge at bevare for skjøn-somme Efterkommere.

De allerfleste af Munthernes Slægt i Norden have været blandt „de Stille i Landet“. Kun ganske enkelte Medlemmer af Familien have indtaget en mere fremragende Plads i det offentlige Liv eller tildraget sig nogen større Opmærksomhed udenfor den engere Kreds, i hvilken de have levet og virket; — vore Forfædre maa derfor ogsaa paa meget faa Undtagelser nær blive at regne blandt „de uberømte Afdøde“.

Men, — ligesom et stort Tal af berømte Mænd og Kvinder med Rette have yndet en berømmelig Ihukommelse blandt sine Nærmeste, blandt taknemmelige Børn og Efterkommere, — saaledes har den ovenfor nævnte Kjendgjerning da heller ikke været til Hinder for, at der om Muntherne og deres Slægt findes bevaret talrigere Optegnelser end om mangen mere navnkundig Familie. — Blandt slægtshistoriske Efterretninger om Familien Munthe, — hvilke ialfald for den største Del skrive sig fra eller synes at støtte sig til ældre og yngre Familieoptegnelser, — skal her nævnes følgende:

1. Underretning om de første Munther i Norden, indtagen i Paludancernes gamle Slægtbog, der er forfattet af den i 1645 afdøde Professor Christian Stougaard. Manuskriptet findes i det Kngl. Danske Geheime-Archiv.
2. „Munthernes Genealogi“ paa Bergens Musæum, et Manuskript af en ubekjendt Forfatter fra Tiden omkring 1760.
3. „Munthe-Stammen“, en Slægtstavle fra ca. 178°, indtagen i 2den Dels 2det Bind af Gjessings bekjendte Værk om „Danske, Norske og Islandske Jubellærere.“
4. Underretning om endel af de første Munther i Norge, meddelt i „en Bergensk Slægtbog“ fra den 2den Halvdel af det 18de Aarhundrede; Slægtbogen, hvis Forfatter er ubekjendt, findes trykt i „Personalhistorisk Tidsskrift“, 2det Bind.
5. „Afgangne Biskop, Magister Ludvig Munthe, hans Familie og Descendentere, saavidt det kan frembringes“, Optegnelser fra Aaret 1789 af den i 1813 afdøde Provst Jens Christopher søn Munthe, forhenv. Sognepræst til Hjelmeland i Ryfylke. Manuskriptet eies fortiden af Capitaine Weltzin i Bergen.
6. Flere Stamtavler over Familierne Munthe og Munthe-Morgenstjerne, forfattede i Aarene omkring 1850 af den bekjendte Danske Genealog Capt. I. C. L. Lengnick og trykte blandt dennes „Genealogier over adelige og borgerlige Familier.“
7. Meddelelser om Familien Munthe-Morgenstjerne af B. Moe, indtagne i hans „Tidsskrift for den Norske Personalhistorie“, Ny Række 1855.
8. „Noget om Familien Munthe“, meddelt af Frøken Wilhelmine Brandt i dennes „Stamtavle over Familjerne Lossius og Brandt med flere i samme indgiftede Slægter“, Bergen 1863.
9. Optegnelser om Familien Munthe (hovedsagelig Udskrift af Historikeren Capt. Gerh. Munthes Samlinger), udgivne i Contratryk i 1871 som Manuskript for Familiens Medlemmer.

Da Undertegnede, — der i denne Henscende havde et gammelt Løfte at indfri, — for et Par Aars Tid siden paabegyndte nærværende Slægtebogsarbejde, forelaa der saaledes, — takket være de mange Forgjængeres Flid og Interesse for den samme Sag, — et ikke ringe Stof, og det blev derfor nærmest min Opgave at samle og sammenknytte de foreliggende spredte Data og dernæst efter Evne at jævnsføre og rette disse, samt at udfylde dem ved Eftersøgning i en Mængde hidtil for Øiemedet ubenyttede Kildeskrifter, — ikke alene trykte Værker, men tillige Kirkebøger, Skifteprotokoller, Archivdokumenter og Aktstykker, navnlig i det Norske Rigs-Archiv og (paa anden Haand) i det Danske Geheime-Archiv.

Til Løsningen af denne Opgave medbragte jeg, — det tør jeg frit sige, — den bedste Vilje, og Arbeidet har fra første Stund og indtil nu interesseret mig levende. Men, — som det saa ofte gaar med et første-gangs Forsøg: — jeg undervurderede i ikke ringe Grad de Vanskeligheder og Besværligheder, som jeg havde paataget mig; først efterhaanden som Arbeidet skred frem, lærte jeg dem at kjende, og, idet jeg nu overgiver denne 1ste Del af vor Slægtebog til Familiens Medlemmer, indser jeg meget vel, at den havde kunnet være baade fuldstændigere i sit Anlæg og bedre i sin Udsførelse. Det var imidlertid ikke min Leilighed paa den at anvende mere Tid eller Arbejde, og, ligesom en skjønnsom Kritik formentlig skal erkjende, at min Bog, saadan som den er, indeholder ikke uvæsentlige Tillæg og Rettelser til, hvad vi før havde af Optegnelser om vor Familie, saaledes faar det ogsaa være min Undskyldning, at neppe Nogen af den nulevende Slægt vilde have optaget Arbeidet, om jeg havde ladet det ligge.

Hvad her sidst er sagt, gjælder dog alene de Partier af Slægtebogen, der omhandler Muntherne og Munthe-Morgenstjerne i Norge og Danmark. Væsentlig forskjellig stiller Sagen sig, forsaavidt de gamle Flanderske Munther samt Muntherne i Sverige angaar. Disses Genealogi og Personalialia, i hvis Tilveiebringelse jeg ingen Del har, ere, — som det ogsaa paa sit Sted i min Bog vil findes omtalt, — gjennem mange Aar samlede af et Par Brødre af vore Svenske Frænder, der i saa Maade have retmæssigt Krav paa vor Erkjendtlighed. Den ældste af disse Brødre, min Ungdomsven og Vaabenkammerat, Capitaine i Kngl. Svenska Fortificationen, Ludvig Wilhelmsson Munthe, var ogsaa med at opgjøre den nu realiserede Plan at mindes vor Slægts 300 Aars Jubilæum i Norden gjennem en Udgivelse i Sverige og Norge af de Bidrag, vi hver paa vor Kant havde kunnet samle til Slægtens Historie.

Næstefter at have erindret denne vor Svenske Broder, som gjennem flere Aar har været min trofaste Medarbejder paa Munthernes Slægtebog,

skylder jeg her at udtale en Tak til min Ven og Frænde Redacteur Amandus Schibsted. — Idet han med udmærket Liberalitet stillede sit Bogtrykkeri til Disposition for Trykning af mit Slægtbogsmanuskript, fjernede han med engang de mange Vanskeligheder, der ellers sædvanligvis ere forbundne med Udgivelsen af dette Slags litteraire Arbeider, som i Almindelighed kun tør regne paa liden Anerkjendelse, og hvis Løsekreds i Regelen er meget indskrænket. — Naar jeg nu siger Schibsted en hjertelig Tak for god Hjælp, faar jeg haabe, at vor Slægtbog vil vinde saapas Interesse blandt Familiens Medlemmer, at det pecuniære Offer, han her har bragt, ikke maa blive altfor uforholdsmæssigt stort.

Om dette Haab viser sig at gaa i Opfyldelse, skal jeg ikke udsætte med at modtage det velvillige Tilbud, Schibsted allerede strax gjorde, om ogsaa at trykke nærværende Bogs Fortsættelse, et Tilbud, jeg har troet foreløbig at burde afslaa, idet jeg finder, at det ogsaa bør komme an paa Familiens øvrige Medlemmer, den Interesse, de maatte have af de nu udgivne Optegnelser, og de pecuniære Offre, de maatte ville bringe for at komme i Besiddelse af samme, — hvorvidt jeg skal lade trykke det Manuskript, jeg paa det nærmeste har færdig, til Slægtbogens 2den (noget større) Del indeholdende „Efterretninger om Familien Munthe (og Munthe-Morgenstjerne) i nyere Tid“ (de sidste 150 Aar).

Foruden til ovennævnte Capitaine Munthe i Carlsborg og Redacteur Schibsted i Christiania, — hvis venskabelige Hjælp og Støtte jeg ikke havde kunnet undvære ved Realisationen af min Plan om Udgivelse til Jubilæet af nærværende Slægtbog, — skylder jeg ogsaa her at frembære en hjertelig Tak for god Assistance til en Flerhed af vore Genealoger og Andre, som med udmærket Velvilje ere komne mig imøde med Oplysninger og Veiledning under et Arbeide, der var mit første, ligesom det ganske sikkert vil blive mit sidste i sit Slags. Blandt de Mange, til hvem jeg i saa Maade staar i Gjæld, faar jeg her Lov til særlig at nævne den nylig aftraadte Chef for det Kongl. Danske Geheime-Archiv, Hr. Geheimeconferentsraad m. m. Wegener, samt det Norske Rigsarchivs Personale, navnlig vore udmærkede Genealoger D'Hrr. Kongl. Fuldmægtig Huitfeldt-Kaas og Cand. jur. E. A. Thomle, samt Historikeren Hr. Cand. O. A. Øverland; — fremdeles Hr. Bureauchef W. Lassen, af hvis store og værdifulde genealogiske Samlinger ogsaa jeg har erholdt Anledning til at hente flere Data; — endvidere Hr. Provst I. F. Lampe i Bamble og ikke at forglemme den lige velvillige som utrættelige Samlerske til Bergenske Slægters Genealogi: Frøken Wilhelmine Brandt i Bergen.

Sluttelig ogsaa min Tak til Hr. Cand. philos. C. Brøndsted

i Kjøbenhavn for den gode Haandsrækning, han ydede mig ved Undersøgelser i de Danske Archiver og Bibliotheker, og for hvilken han beregnede sig et Honorar, der kun var et ringe Æquivalent for det havte Besvær.

Med Hensyn til den under Slægtebogens Udarbeidelse befulgte Plan har jeg her kun Lidet at bemærke, hvorvel der vistnok vil kunne reises mange og maaske begrundede Anker mod den Maade, paa hvilken jeg, — uvant som jeg var med dette Slags Arbeider, — har ordnet og lagt Stoffet tilrette for mine Læsere. Specielt vil maaske en Flerhed af disse finde, at de mange Anmærkninger optage en altfor stor Plads. — Jeg har ikke været uopmærksom herpaa; men jeg tror, man paa den anden Side skal indrømme, at Bogen vilde have tabt meget, om jeg havde bortskaaret nogen større Del af Noterne. At indtage disse sidste i selve Hovedtexten, — hvad jeg engang tænkte paa, — maatte jeg atter opgive, da Referatet af de genealogiske og personalhistoriske Facta, som jo skal og bør være en Slægtebogs hovedsagelige Indhold, isaafald vilde være blevet altfor „opblandet“ og have faaet et altfor „broget“ Udseende. Den Ordning, ved hvilken jeg tilslut er bleven staaende, har i ethvert Tilfælde den Fordel, at man, — om man saa vil, — under Læsningen ganske kan forbigaa alle Biting og saaledes gennem Hovedtexten hurtigt og let vinde en Oversigt over det Væsentlige af, hvad der fortiden vides om vedkommende Personer og deres Livsskjæbne. Anmærkningerne eller Noterne kan man saa bagefter læse eller lade være ulæste — efter Behag.

I det af mig personlig udarbejdede Afsnit af nærværende Bog — Afsnittet om „Familien Munthes første Slægtled i Norden“ — er, som det vil sees, Slægtens Medlemmer vistnok ordnede i Grupper af Sødskende, men hverken inddelte i Tabeller (efter Svensk Mønster) eller mærkede med de (i Norske og Danske Genealogier) sædvanlige Nummere og Bogstaver. Brugen af saadanne i Slægtebøger har jeg aldrig ret kunnet forsone mig med. Forhaabentlig vil den fornødne genealogiske Oversigt alligevel erholdes ved Brug af den som Bilag medfølgende „Stamtavle“.

Mange ville maaske savne et Register over det i Bogen forekommende store Antal af Persons- og Steds-Navne. — Jeg indrømmer, at ialfald et Personalregister nødig bør mangle i en Slægtebog af saapas Omfang som denne; men, da det formentlig af alle Kyndige vil erkjendes, at særskilte Navneregistre for en Bogs forskjellige Dele ere lidet heldige, og da jeg, som ovenfor nævnt, vover at haabe paa Anledning til om ikke altfor længe at kunne udgive en Fortsættelse af disse „Efterretninger“, har jeg troet at burde vente med Udarbeidelsen af alle Navnefortegnelser, indtil jeg kunde lade et samlet Register medfølge Slægtebogens 2den (og sidste) Del.

X

Enkelte Trykfeil har jeg til min Fortrydelse opdaget; — saavidt jeg har kunnet se, ere de dog heldigvis af den Art, at Feiltagelser eller Misforstaaelser ikke ved dem ville kunne foranlediges.

Fredriksstad den 24de November 1883.

Hartvig Munthe,
Ingenieurlieutenant.

↓

Indhold:

Familien Munthe i Flandern:

Indledning	Side	3—9
En historisk Oversigt	„	10—21
Genealogi og Personalialia	„	21—42

Familien Munthes første Slægtled i Norden:

Ludvig Munthe i Lübeck og hans Børn	„	45—58
Archidiaconus Ludvig Munthes Efterkommere	„	59—66
Tikjepspræsten Hans Munthes Børn	„	67—80
Lector Arnold Munthes Børn	„	81—86
Biskop Ludvig Munthes Børn	„	87—132
Biskop Munthes Børnebørn fra Flahammer	„	133—174
Biskop Munthes Børnebørn fra Gjermundsnæs	„	175—196

Som Bilag medfølger:

1. Munthernes Familievaaben fra 1509 (Lithografi i Farver).
2. Stamtavle til Oversigt over Familien Munthes første Slægtled i Norden.

Bürgerliches Wappen

Skjænket Brødrene Adam og Hans von Munthe af Keiser
Maximilian I ved Vaabenbrev dat. Antwerpen 20 Marts 1509.

*(Concept. af Rigs-Schleskylen i H. H. Sleskearchiv i Wien. Schmutzer: "Der neuen
Teutschen Wappensuch". Nürnberg 1657, Vierter Theil. — Borgemeister Hans Munthes
Sigill paa et Testament blandt Concelli-Indlægge" 1682. Norske Rigs-Archiv)*

Familien Munthe

i Flandern.

Indledning.

Den gamle Tradition inden Munthe-Slægten i Skandinavien har alle Dage nævnt som Familiens Stamfader en vis Adam von Munthe, om hvem det har hedt, at han var af en gammel berømmelig Æt i Flandern, og at han — efterat være nobileret af den Tyske Keiser — med sin Slægt udvandrede fra Fædrelandet og — i Lighed med de Nederlandske Familier de Fine, Paludan o Fl. — tog sin Tilflugt til Tyskland og senere til Danmark. Enkelte, af hinanden fuldstændig uafhængige ældre Genealogier over Munthe-Slægten har endog vidst at anføre Maximilian I som den Keiser, af hvem Familiens Nobilitationsbrev skulde være udstedt.

Rigtigheden af denne Tradition, som i sine Hovedtræk gjenfindes i en Mangfoldighed af Danske, Svenske og Norske trykte og utrykte Skrifter, og som kan forfølges et Par Aarhundreder tilbage i Tiden, har man, saavidt vides, indtil for nylig ikke bemøiet sig med nærmere at undersøge eller paaavise; man har i bedste Tilfælde ladet den staa ved sit Værd, og, — efterhaanden som en hel Del af de overleverede Beretninger om andre her til Skandinavien indvandrede Slægters »urgamle Adelsskab« ved senere nøiagtigere Undersøgelser ere blevne fuldstændig modbeviste eller deres Troværdighed ialfald i væsentlig Grad svækket, — ere maaske Mange, baade indenfor og udenfor Slægten, lidt efter lidt blevne mistænksomme ogsaa ligeoverfor Munthernes gamle Traditioner, forsaavidt disse vovede at gaa længere tilbage i Tiden end de 3

Aarhundreder, i hvilke man af samtidige Dokumenter og Aktstykker med Sikkerhed kan paavise Familiens Tilstedeværelse her i Skandinavien. — Det har ikke gjort Sagen bedre, men vistnok bidraget til hos Flere at ryste den allerede svage Tro, at der ogsaa ved Munthernens som overhovedet ved de fleste gamle Slægts-traditioner har klæbet et Par Anachronismer og bevislige Uefterretteligheder, — saasom at den nævnte Adam von Munthe var tildelt Tittelen af »Generalmajor« i Keiserlig Tjeneste, og at han sagdes paa Grund af »Duc d'Albæ Forfølgelser for Religionen« at have forladt Fædrelandet, uagtet man senere havde seet sig istand til at godtgjøre, at en af hans Efterkommere levede i Lübeck allerede, forinden Alba kom til Nederlandene. Ogsaa Navnet Adam har for Mange været en Forargelsens Klippe, hvorpaa deres Tillid er strandet, og man feiler neppe ved at paastaa, at Flere af dem, som overhovedet har saa let for at lade haant om de gamle »Slægts-Traditioner«, i denne vor Stamfader Adam ret har troet at se et slaaende Bevis paa, hvilke Latterligheder det Slags »Narrestreger« kunde lede til.

Det være nu hermed som det vil; sikkert er det, at for dem, som aldrig ganske have kunnet opgive Troen paa de fra Fædrene overleverede Beretninger, maa det være en ikke ringe Tilfredsstillelse, naar det nu ved de i de senere Aar anstillede Under-søgelser er lykkedes til Fuldkommenhed at godtgjøre:

- 1) at der i det gamle Grevskab Flandern virkelig har levet en »urgammel« Adelsæt med Navnet Munthe eller »Munte«, af hvilken man træffer sikre Spor saalangt tilbage som til omkring Aar 1000; —
- 2) at denne gamle Ridder-Slægt, der stadig kan følges indtil omkring Aar 1500, og hvis Medlemmer efterhaanden sees at være indflyttede til Gent, hvor de lidt efter lidt i Lighed med Patricierne i denne paa hin Tid saa rige og mægtige Stad ofrede sig for Handel og anden borgerlig Næring, — pludselig synes at forsvinde fra Flandern i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, efter hvilken Tid man ikke har kunnet finde Spor af Familien i de gamle Gentiske Akter og Archiv-Dokumenter, hvor dens Medlemmer tidligere stadigt og hyppigt forekommer; —
- 3) at man ikke ret længe, efterat Slægten forsvinder fra Nederlandene, paatræffer de Skandinaviske Munthæs Stamfader som

- Kjøbmand i den med de Flanderske Stårder paa Handelens Vegne dengang saa nær forbudne Stad Lübeck, hvor han ogsaa sees at være bleven gift med Datteren af en Nederlandsk Emigrant, der var født i Gent og som Læge bosat i Lübeck;
- 4) at det, — uagtet de mest ufortrødne og omfattende Undersøgelser, — har været umuligt — saavel i Nederlandene som andetsteds udenfor Grevskabet Flandern — at paavise Tilstedeværelsen af nogen anden Familie af Navnet Munthe eller Munte; — samt endelig
- 5) at den i Traditionen som de Nordiske Munthers Stamfader nævnte Adam von Munthe, — saalangt fra at være en »mythisk« Personlighed, — ikke alene virkelig har eksisteret; men at det ogsaa forholder sig fuldkommen rigtigt, at han er bleven optaget i den Keiserlige Tyske Adel, (»bürgerlich beadedt«), og at det endvidere, som i gamle Dage paastaaet, virkelig var Keiser Maximilian I, der lod ham (og en Broder af ham) vederfares denne Ære.¹⁾

Disse Resultater have uengetelig sin store Interesse og tør ventes at blive anseede som foreløbig ret tilfredsstillende, særlig naar det erindres, at de Forskninger, som have bragt dem for Dagen, endnu ere forholdsvis nye og derhos have havt at bevæge sig paa et hidtil kun lidet bearbejdet Felt. Naar det imidlertid endnu ikke er lykkedes Led for Led at eftervise det vistnok utvivlsomme Slægtskabsforhold mellem de sidste Munter i Gent og den ovennævnte Kjøbmand Ludvig Munthe i Lübeck, fra hvem Muntherne i Norden nærmest afleder sin Herkomst, — bør Ingen med Grund undre sig herover. Hvad der navnlig gjør Løsningen af denne

¹⁾ Efterat det saaledes er godtgjort, at denne angivelige Stamfader for Muntherne i Skandinavien, virkelig har været til, bør det maaske med engang bemærkes, at hans saameget omtalte og omtvistede Navn „Adam“ i og for sig ingenlunde frembyder nogen Synderlighed, — snarere tværtom, da man af den nedenfor anførte Genealogi vil kunne overbevise sig om, at Bibelske Navne var meget almindelige inden just den Gren af Munte-Ætten i Flandern, som Adam von Munthe efter al Rimelighed har tilhørt. Med Hensyn til den Bemærkning, som ogsaa har været fremsført om det Paafaldende ved, at ikke Navnet Adam gjenfindes blandt hans Efterkommere i Norden, da kan man næsteften at minde om de mange Maader, hvorpaa et Fornavn meget naturligt kan forsvinde fra Slægten, desuden henviser til de flere Tilfælde af samme Slags inden Munte-Ætten i Gent. (Se Genealogien).

Opgave saa overmaade vanskelig, er ikke alene, at Slægten, idet den forlod Flandern, rimeligvis har spredt sig, og dens Medlemmer maaske gjentagende skiftet Bopæl, forinden en (eller flere) af dem naaede Lübeck og (for en kortere Tid?) bosatte sig i denne Stad: — men det er ogsaa al Rimelighed for, at Muntherne, medens de »laa paa Flytning«, hverken have beklædt offentlige Stillinger paa de Steder, hvor de have opholdt sig, eller der erhvervet sig faste Eiendomme af nogen Betydning. Enhver, som har noget Skjøn paa deslige Sager, ved meget vel, at genealogiske Undersøgelser, — selv inden Omraadet af en senere Tid og et forud givet Sted, — uden Holdepunkter af ovennævnte Art sjelden eller aldrig kunne ventes at yde fuldt utvivlsomme Resultater, og det vil vel derfor ogsaa nærmest bero paa et Lykketræf, om man nogensinde kan irettelægge udtømmende Bevisligheder for, hvorledes Munthe-Slægten Continuetet er opretholdt i dens Trængselstid mellem Aarene 1500 og 1550, da den ikke alene skiftede Fædreland, men ogsaa — forsaavidt den nordiske Gren angaar — opgav den papi-stiske Tro og antog Protestantismen. ¹⁾

¹⁾ At der fremdeles vil være dem, som „finder at burde fastholde sin Tvivl“ angaaende de Skandinaviske Munthers Nedstammen fra Munte-Ætten i Gent, er man ikke uforberedt paa, og, — hvadenten deres Tvivl alene skriver sig fra en vis naturlig Tilbøielighed, eller de som „Mænd af Faget“ ikke vel kunne være med paa nogensomhelst genealogisk Hypothese, — staar her i ethvert Fald indtil videre ubestridelig en „Lakune“ til deres Raadighed. Hvad specielt vore Genealoger angaar, — for hvem nærværende Forsøg til en Slægtetog isvrigt ikke kan ventes at frembyde synderligt af Interesse, og for hvem den selvfølgelig heller ikke er skreven, — da sees de nuomstunder i Modætning til flere af deres Forgjængere i det forrige Aarhundrede at være beajælede af en berettiget Fortrydelse over „den honette Ambitions“ mange Vildfarelser og Anmasselser, hvilke de af al Magt søge at efterspore og tilintetgjøre. Nærværende Udgiver, der af et oprigtigt Hjerte ønsker vore Slægtshistorikere alt muligt Held med dette deres høist prisværdige Arbejde i Sandhedens Tjeneste, og som nødig vil lægge Sten til deres Byrde, skulde meget beklage, om dette Indlednings-Afsnit kom til at give dem eller Andre nogen Anledning til Forargelse eller ugrundet Mistanke. Jeg haaber i ethvert Fald at blive troet paa mit Ord, naar jeg forsikrer selv at være „i god Tro“. Mere bør jeg maaske, saalænge „Beviserne“ mangle, ikke med Billighed kunne forlange.

Fortjenesten af at have samlet de Oplysninger om Familien Munthe i Flandern, som nedenfor skulle meddeles, og hvorved unægtelig nyt Liv er indblæst i Slægtens gamle halvkvalte Traditioner, — tilkommer Capitaine i Kongl. Svenska Fortificationen m. m. Ludvig Wilhelmsson Munthe og hans yngre Broder phil. Cand. Åke Wilhelmsson Munthe. Forinden man efter det af dem velvilligt udlaaente Manuskript gaar til at levere en Oversigt over Familien Munthes ældste Historie og Genealogi, — griber man herved Anledningen til at frembære en hjertelig Tak fra erkjendtlige Frænder udenfor Sverige, og ville vi i denne vor Tak ogsaa indbefatte de Videnskabsmænd, der have været vore Svenske Brødres ligesaa udmærkede som beredvillige Støtter under deres genealogiske Forskninger paa Nederlandsk Grund, og blandt hvilke de særlig nævner den fremragende Historiker og Arkivforsker M. Frans de Potter i Gent og Universitetsbibliothekaren sammesteds M. van der Haeghen.¹⁾

De hovedsagelige Kilder, fra hvilke vore svenske Frænder have hentet Materialet til sin Fremstilling af Familien Munthes ældste Historie og Genealogi, have efter deres eget Opgivende været følgende²⁾:

Utrykte:

- a. Jaarregister van Gent (Stadsarchivet i Gent), Uddrag.
- b. Staten van goed (Stadsarch. i Gent), Uddrag.
- c. Transportregister (Stadsarch. i Gent), Uddrag.
- d. Register Schepenen van Ghedeele (Gent), Uddrag.

¹⁾ M. Frans de Potter, der i sit store og fortjenstfulde, endnu ikke afsluttede Arbejde: „Geschiedenis van de Gemeenten der Provincie Oost Vlaanderen“, Tom. V, selv har forfattet en historisk topografisk Monografi over „de Gemeente van Munte“, hvilken for Slægten er af særlig Interesse, har senere efterhaanden leveret til de Svenske Brødre Munthe en stor Mængde Oplysninger og Data vedrørende Medlemmer af den gamle Flanderske Munte-Æt, hvilke Oplysninger han godhedsfuldt, dels har stillet til Raadighed fra sine egne i Archiver og Bibliotheker hentede righoldige Samlinger, dels i Familiens Interesse specielt eftersøgt og bragt tilveie.

²⁾ Naar der nedenfor under Fremstillingen af de Flanderske Munters Historie og Genealogi m. v. stadig sker Henvisninger til disse Kilder, benyttes til Undgaelse af de hyppige Gjentakelser af deres hele vidløftige Titler alene de her angivne Litera i Forbindelse med Angivelse af Pagina el. Lign.

- e. Registres des Rentes de la ville de Gand, Uddrag.
- f. Dagboek der Gentsche Collatie, Uddrag.
- g. Charterboek van St. Pieters abdij (Provincialarchivet i Gent), Uddrag.
- h. Archives de l'Abbaye de St. Pierre à Gand, Uddrag.
- i. Ph. de Pret: Répertoire de généalogie, T. 172 (Universitets-Bibl. i Gent), Uddrag.
- k. Wouters de Zerweerde: Album généalogique et historique (Bibliothèque de Bourgogne i Brüssel), Uddrag.
- l. Recueil d'épithaphes (Bibl. de Bourgogne i Brüssel), Uddrag.
- m. G. Créteau: Miroir armorial (Bibl. de l'évêché de Tournai), Uddrag.
- n. Registre sur le fait de hérésies et inquisition, recueil de Viglius (Arch. du Royaume i Brüssel), Uddrag.
- o. Concept til Vaabenbrev for Cornelius von Munthe (Copi fra K. K. Adelsarch. i Wien).¹⁾

Trykte:

- p. Aubertus Miræus: Codex donationum piarum (Bruxelles 1624).
- q. Annales Abbatiae Sti. Petri Blandiniensis. Edidit R. van de Putte. (Gent 1842).
- r. Recueil de Chroniques de Flandre, publié par J. J. de Smet I. II. (Bruxelles 1841).

¹⁾ For at erholde fuld Vished angaaende Sammenhængen med det af Traditionen omtalte Tyske Adelskab rettede de Svenske Brødre en Forespørgsel til det Keiserl. Kongl. Adelsarchiv i Wien, fra hvilket indløb Svar om, at der sammesteds virkelig forefandtes et Concept til Rigsadelsdiplom for en Cornelius von Munthe, udfærdiget af Keiser Ferdinand III og dateret Wien den 14de Marts 1626. Dette Diplom, — af hvilket det ved det Kngl. Udenrigsdepartements Medvirkning er lykkedes at erholde en af K. K. Ministerium des Inneren i Wien bekræftet Afskrift, — har vist sig at være en „Bestätigung und Besserung“ af et gammelt Vaabenbrev, som allerede af Keiser Maximilian I var givet den nævnte Cornelii Forfædre, Brødrene Adam og Hans von Munthe, og som var dateret Antwerpen den 20de Marts 1509. Dette gamle Vaabenbrev, af hvilke kun de første Par Linier findes indtagne i Conceptet til Diplomet af 1626, er rimeligvis forlængt gaet tabt; alle anstillede Undersøgelser og gjentagne Forespørgsler efter samme i Wien, Brüssel, Gent og Antwerpen have i ethvert Fald hidtil vist sig frugtesløse.

- s. Memorieboek der stad Gent van't jaer 1301 tot 1793 T. I. Uddrag.
- t. Karel-Lodewyk Diericx: Het Gends Charterboekje (Gend 1821).
- u. Wouters: Environs de Bruxelles. Uddrag.
- v. Gachard: Correspondence de Philippe II sur les affaires des Pays-Bas T. I. (Bruxelles 1848).
- w. Sanderus: Flandria Illustrata, T. I og II.
- x. L. A. Warnkönig: Flandrische Staats- und Rechtsgeschichte (Tübingen 1839).
- y. Fr. de Potter & Jan Broeckaert: Geschiedenis van de Gemeenten der Provincie Oost Vlaanderen T. V. (Gent 1867).
- z. Ph. de L'Espinoy: Recherches des Antiquités et Noblesse de Flandre etc. (Gent 1632).
- æ. Joh. Siebmacher: Desz neuen Teutschen Waffnenbuch T. IV (Nürnberg 1657).
- ø. E. D'Hanc-Steenhuysen et J. Huyttens: La Noblesse de Flandre du X au XVII siècle T. I og II. (Bruxelles 1863—64).
- aa. Les Delices des Pays-Bas ou Description géogr. et histor. des XVII provinces belgiques. T. I og II. (Paris 1786).
- bb. Généalogie de la famille de Gruntere (Gand 1868).
- cc. Fr. de Potter: Het Spiegelhof te Gent. (Gent 1873).¹⁾

¹⁾ Som Kilder, der foruden de her nævnte kunde have været ønskelige ved Udarbejdelsen af en Fremstilling om Munte-Ættens ældre Historie, men som de beklager at have savnet Adgang til, nævner de Svenske Brødre bl. A.: „Största delen af de omfattande samlingar ur gamla krönikor, annaler o. d., som sedan en lång följd af år utgifves af den belgiska staten og lärda sällskaper“. At Adgangen til disse Samlinger vilde have kunnet bidrage til yderligere at supplere ja vel endog maaske i enkelte mindre væsentlige Punkter at corrigere de her leverede historiske, genealogiske og biografiske Data, er rimeligt nok; men enhver skjønnsom Dom vil dog vistnok lyde paa, at hvad der her allerede foreligger om Familien Munthe i Flandern som et første Gangs Forsøg maa ansees meget tilfredsstillende og fortjenstfuldt, og at det fuldt ud hævder sin Plads i enhver Slægtebog for Muntherne i Norden.

En historisk Oversigt.

Den urgamle Flanderske Æt van Munte har sit Navn af et Sted, som endnu den Dag idag benævnes Munte. Det ligger omtrent $4\frac{1}{2}$ Kilometer i Syd for Staden Gent, og de tilgrænsende Komuner (regnet fra Nord om Øst) ere: Bottelare, Moortzele, Scheldewindeke, Baaigem, Schelderode og Mellem.

Den nuværende Landsby Munte og dens Omraade optager et Fladeindhold af 510 Hektarer, og Indbyggernes Antal gaar op til henimod et Tusinde. Terrainet er meget kouperet og Naturen pittoresk, hvorfor ogsaa Stedet ofte besøges af Landskabsmalere. Særlig nævnes den gamle Kirke, som et af de naturskjønneste Punkter i »het Land van Aalst«; den ligger paa en anseelig Høide, paa den ene Side begrændset af en dyb Dal, hvorigjennem Landeveien er lagt. Kirken selv er et mærkeligt Monument fra Middelalderen og viser en høist eiendommelig og uregelmæssig Bygningsstil. Af den gamle middelalderske Borg, — Stamsædet for de fordums Herrer van Munte, — findes der endnu Levninger tilbage.

Navnet Munte gjenfindes i Skrift for første Gang i et gammelt latinsk Gavebrev fra Aar 990 og stavedes da Monte. I Diplomer fra det 11te Aarhundrede skrives det Monte og Munte, i det 12te Aarhundrede: Munte, Munta og Monthe, i det 13de Aarhundrede træffer man ogsaa Munthe; men Munte er fra nu af og længere frem gjennem Tiden det Sædvanlige. Et Par Medlemmer af Slægten kaldes paa 12 og 1300 Tallet de Moneta.

Hvad Navnets Afledning betræffer, maa nævnes, at Historikeren De Smet siger, det kommer af et gammelt germansk Ord »mun«, som skulde betyde en helliget Plads, hvor Asken af de Døde samledes og haugsattes. Saadanne Gravhauge siges ogsaa at være blevne paatrufne i Munte. — Andre ville derimod, — og kanske med mere Ret, — aflede Navnet fra »Munt« (Moneta, Mynt) og formener, at Stedet har faaet dette Navn, fordi en af dets Herrer, en Flandersk Adelsmand, af Greve Bondewijn af Flandern skulde have erholdt Rettighed til at slaa Mynt.

Munte tilhørte først Greverne af Flandern; men i Aaret 1228 afstod Ferdinand af Portugal og hans Gemalinde Johanna af Konstantinopel Munte med dertil hørende Omraade til Rudolf van Rode i Mageskifte med nogle andre, den Sidstnævnte tilhørende Eiendomme. Paa denne Maade erholdt dog ikke Rudolf alt Jordegods i Munte; en anseelig Del havde nemlig i lange Tider tilhørt det mægtige Abbed-Stift St. Peter i Gent, hvilket allerede fra Slutningen af 900 Tallet gjentagende Gange havde erholdt Jordeiendomme i Munte som milde Gaver. Saaledes havde ogsaa Medlemmer af den gamle Munte-Æt gjort flere Donationer til det nævnte Abbed-Stift, navnlig Ridder Siger van Munte i Aaret 1123. (Se nedenfor). Imidlertid skeede i 1232 et Bytte, hvorved St. Peter afstod til Rudolf van Rode alt sit Jordegods i Munte, hvilket dog ikke forhindrede, at Abbed-Stiftet ogsaa efter denne Tid erholdt Gaver af Eiendomme i Munte (navnlig i Aarene 1240 og 1336), hvilke Eiendomme det gav i Lehn blandt andre ogsaa til Medlemmer af Herreslægten van Munte.

Munte og dets Omraade var saaledes forlehnet — først af Greverne af Flandern og senere af Herrerne van Rode, samt delvis af Abbed-Stiftet St. Peter — til en Slægt, som af Lehnet fik sit Navn, og som »gjennem Giftermaalsforbindelser kom i Slægtskabsforhold til de fornemste Familier i Flandern«, (de Potter). »La terre et seigneurie de Munte, ancienne et noble seigneurie et nourrice d'une noble famille, de laquelle on trouve plusieurs nobles et chevaliers' . . . « (Espinoy).

Herrerne til Munte tilhørte en af disse gamle Ridderslægter, som fra Alders Tid omgav Forestiererne og Greverne af Flandern; dette fremgaar blandt andet af de gamle Aktstykker og Breve, udfærdigede af de nævnte Grever og bevidnede af Herrer af Munte, der saaledes maa forudsættes at have staaet i et nært Forhold til Flanderns Herskere. Allerede fra Aaret 1072 findes et saadant Diplom bevidnet af Ascricus van Munte. Denne Ascricus (om hvem mere nedenfor) er den første, der med Sikkerhed kan opgives som Ættens Stamfader, da det først er fra denne Tid, at virkelige Familienavne begynder at optræde i de gamle Diplomer. Idet man nemlig i endnu tidligere Tid blot skrev sit eget Fornavn, — i det Høieste alene med Tilføiende af Faderens, — er det selvfølgelig i de fleste Til-

fælde umuligt at konstatere et genealogisk Sammenhæng længere tilbage end omkring Aar 1100.

Som en Følge af de sparsomme Kilder har man kun faa Oplysninger om de nærmeste Led af Ascricus van Mantes Efterkommere. Ætten var imidlertid stadig lige ind i det 15de Aarhundrede i Besiddelse af de fra Fædrene nedarvede Lønsgodser, og vi finder ogsaa, at adskillige af dens Medlemmer vedblivende færdedes ved det Flanderske Hof, saasom Ridder Jan van Munte († 1367), der var »grand panetier« hos Greve Ludvig II. (Se nedenfor). Samme Ludvig og hans Gemalinde Margareta af Brabant belønnede, ifølge et Gavebrev af 1368, »leur amé et féal Escurier Bussaert van Munte« (se nedenfor) for »ses bons, loyaux et grands services à eux faits au temps passé« (Espinoy). Blandt andre mere fremragende Medlemmer af Slægten kan her nævnes Willem van Munte, som var Ridder af St. Johannes af Jerusalems Orden, samt Ordens-Commandeur i Flandern. (Se nedenfor).

Med det rige og mægtige Abbed-Stift St. Peter i Gent synes Munte-Ætten gennem Aarhundreder at have staaet i nær Forbindelse; dels har Medlemmer af Slægten gjentagende Gange til Stiftet skjænket Jord og Eienomme; dels finder man, som nævnt, at St. Peter blandt sine Vasaller har talt flere af Munte-Ætten, og sluttelig ere ikke mindre end tre af denne Families Medlemmer blevne ophøiede til den betydelige Værdighed som Abbed for Stiftet, nemlig Arnold van Munte (1115—32), Gerard van Munte (1387—90) og Bussard van Munte (1422—44). Dette Abbed-Stift, som grundlagdes Aar 610, var et af de mægtigste og mest glimrende i Nederlandene, og dets Abbed var en Prælat af den største Anseelse og Indflydelse. Det var i St. Peter, at Greverne af Flandern blev kronede, og Abbeden spændte Sværdet, — Tegnet paa Grevens Souverainitet, — om ham; dog ikke forinden Herskeren ved Ed havde lovet at respektere alle Stiftets Friheder og Privilegier. Stiftet var overmaade rigt og havde en Mængde Vasaller og Skat-skyldige.

Det Skjoldmærke, som førtes af den gamle Flanderske Æt van Munte, var: En sort Firkant og to sorte Løver i Sølvfelt; i Firkanten en sex-oddet Sølvstjerne. Ifølge Espinoy kunde man endnu paa hans Tid (1630) se dette Vaaben tillige-

med det, som førtes af den med Munte-Slægten besvogrede Æt: Rym »en une belle et ancienne fenestre« i Kirken St. Bavon i Gent. Espinoy, som ogsaa meddeler en Tegning af Vaabenet, nævner imidlertid ei den sex-oddede Stjerne i Firkanten. Den ovennævnte Beskrivelse af de gamle Munters Vaaben er hentet fra Dumont: *Fragm. Génal.*, III. 246. Forevrigt kunne meget vel begge Former være rigtige og have været ført af forskjellige Medlemmer eller Grene af Slægten; det var nemlig langt fra ualmindeligt, at forskellige Medlemmer af samme Familie førte noget modificerede, ja vel endog helt og holdent ulige Skjoldmærker. ¹⁾

Af flere samvirkende Aarsager havde imidlertid de fordmægtige urgamle Ridderslægter (»la noblesse chevaleresque«) lidt efter lidt og navnlig fra Korstogenes Tid gaaet tilbage i Magt og Rigdom. Da slutteligt Flanderns Grevekroner efter Ludvig II.s Død tilfaldt det Burgundiske Hus, og de nye Fyrster for Størstedelen omgav sig med fremmede Adelsmænd, blev dette Dødsstødet for en Mængde af de gamle indfødte Familier. Allerede i det 13de og 14de Aarhundrede havde disse begyndt at flytte ind til Byerne og at indgaa Forbindelser med sammes Patricier-Slægter, hvorved de efterhaanden gik umærkelig op i Bourgeoisiet. Disse Forbindelser var dog ikke saa »nedværdigende«, som man skulde kunne synes; thi de frie Borgere i de rige og mægtige Stæder var nu de, som havde Magten i sine Hænder, og de ansaaes og ansaa sig selv som tilhørende en adelig Stand (»la noblesse communale«). Ogsaa disse rige og indflydelsesrige Borger-Slægter »blasonerede« nu sine Skjoldmærker ligesaavel som den riddertlige Adel; ogsaa de steg indenfor Skranken ved de store Tourneringer, og ingen ædel Ridder, — han bære endog Flanderns eller Udlandets stolteste Navn, — vægrede sig for at bryde en Landse med Medlemmer af denne kommunale Adel.

Paa denne Maade seer man, at den største Del af de gamle Flandernske Ridderslægter gik lidt efter lidt op i Borgerstanden og ofrede sig for Handelen eller anden borgerlig Næring. Dette var dog i Virkeligheden iutet Nyt; thi allerede fra gammel Tid havde til og med de erkjendt fornemste

¹⁾ Dette sees saaledes at have været Tilfældet med flere af de med Munte-Ætten besvogrede Nederlandske Slægter saasom: van den Berghe, van de Putte, Rym og Uttenhove m. fl.

Familier i Flandern aabent eller i Hemmelighed drevet Handel. D'Hanc-Steenhuysen siger, idet Talen er om disse Forholde: »Pour nous, qui avons spécialement étudié le moyen-âge en tout ce qui peut toucher à notre industrie, nous devons avouer qu'à cette période de notre histoire, la noblesse, même la noblesse chevaleresque, n'a dû sa splendeur qu'au commerce.«

I Overensstemmelse med hvad ovenfor er sagt, finder vi, at ogsaa den gamle Ridder-Slægt van Munte drog sig efterhaanden ind til Staden Gent. Paa 1300 Tallet ere adskillige Medlemmer af Slægten etablerede sammesteds, og mellem Aar 1400 og 1500 synes Slægten saagodtsom udelukkende at have været bosat i den nævnte Stad, om den end fremdeles — ialfald delvis — havde i Behold sine gamle Godser og Eiendomme i Munte. At imidlertid Munte-Slægter ogsaa i Gent var i Besiddelse af en ikke ringe Anseelse og Indflydelse, viser den Omstændighed, at mange af dens Medlemmer i det 14de og 15de Aarhundrede beklædte de fornemste Embeder i denne Stad og indgik Ægteskabsforbindelser med dens mest anseede Familjer. Saaledes nævnes som Raadsherrer (»Schepenen van Gent«): Jan van Munte, Daneel van Munte, Clais van Munte m. fl.

Munterne i Flandern var under de sidstnævnte Aarhundreder temmelig talrige; men omkring Aar 1500 synes Antallet af Slægtens Medlemmer sammesteds at være blevet betydelig formindsket. Blot fra de første Decennier af det 16de Aarhundrede giver de Gentske Arkiver et Par ubetydelige Notitser om Personer, som bar Munte-Navnet, og man finder, at de Eiendomme, som fordem havde tilhørt Slægten, nu ved Kjøb eller Arv var gaaede over i Andres Hænder. Med et Ord: Munte-Ætten i Gent forsvinder under den første Halvdel af det 16de Aarhundrede. Det sidste Medlem af Slægten, som man har paatruffet i Belgien. (og som paa Grund af Navnets Ortographi maaske endog er noget tvivlsom, paa samme Tid som han ikke opholdt sig i Flandern) er en Præst Nicolaas de Monte, der tilligemed Mr. Michiel Druitius i Aaret 1545 var Inkvisitor i Hertugdømmet Brabant¹⁾. Sluttelig har man at nævne en

¹⁾ At Navnet bogstaveredes de Monte, kan dog let forklares som en Latinisering, da Opgaven er hentet fra en Pavelig Bulle blandt en Samling Aktstykker fra det 16de Aarhundrede paa det Kongl. Archiv i Brüssel. Nicolaas eller Clais er isvrigt et almindeligt Slægtsnavn inden de senere Led af Munte-Ætten i Gent.

Arnold van Munte, som 1567 var »Chambellan du Seigneur de Montigny«¹⁾. I Gachards »Correspondence de Philippe II sur les affaires des Pays-Bas« T. I S. 565, forekommer nemlig et Brev fra Jean de Hornes til denne Arnold, som da opholdt sig i Spanien, og som høist antagelig ogsaa skriver sig fra Munterne i Gent.

Som allerede foran nævnt, har fra de ældste Tider den Tradition holdt sig inden Munthe-Familien i Skandinavien, at Slægten skulde nedstamme fra en gammel Flandernsk adelig Æt, »som dersteds for sin Lærdom og sine medborgerlige Fortjenester længe havdet været æret og agtet.« Om den Adam von Munthe, som ifølge de gamle Beretninger skal have udvandret fra sin Fødestad Gent og være bleven Stamfader for de Skandinaviske Munther, indeholder imidlertid de Gentske Arkiver ingen Oplysning. Dette forhindrer dog ikke Muligheden — eller rettere Sandsynligheden — af, at han engang har opholdt sig i Gent; i Virkeligheden kan de nævnte Archivers Taushed angaaende samme Adam von Munthe alene berettige til den Slutning, at han dersteds ikke har beklædt noget Embede, og fremfor Alt, at han ikke er død i Gent; thi de allerfleste Notitser og Oplysninger om de senere Gentske Munter hentes just fra gamle Rets-Dokumenter vedrørende de Afdødes Eiendom, Arven efter dem o. s. v.

Da man videre — saaledes som ovenfor omtalt — fra Adelsarchivet i Wien har faaet Oplysning om, at et Adelsbrev i Aaret 1626 tildeltes en Cornelius von Munthe som Bekræftelse paa og Forbedring af det gamle Vaabenbrev, der allerede af Keiser Maximilian I var givet til samme Cornelii Forfædre, Brødrene Adam og Haus von Munthe, og som var dateret Antwerpen 1509²⁾, — saa fremgaar heraf først og fremst, at de nævnte Brødre var af Belgisk Herkomst, og videre, at de — efter al Sandsynlighed — var af den gamle Gentske Slægt van Munte. Nogen Munthe-Slægt i Brabant, — det være sig dengang eller tidligere i Middelalderen, — har nemlig uagtet autillede Undersøgelser ei kunnet opspores;

1) Floris de Montmorency, Baron de Montigny, en Tid Gouverneur i Tournai, blev sluttelig dømt fra Livet og heuettet paa Foranledning af Hertugen af Alba.

2) „Bestätigung und Besserung des seinen Voreltern mit Diplom dto. Antwerpen am 20. März 1509 von Kaiser Maximilian verliehenen Wappens“ (Vaabenbrevets Concept).

ikke heller har man truffet paa nogen Tysk Æt af dette Navn Bogstaveringen af Munthe (med h) i Adams og Hans's Navn, — om denne Bogstavering overhovedet fandtes i Vaabenbrevet af 1509, — skriver sig i saa Fald maaske fra dette Brev og det nye Adelskab, idet Brødrene herved have villet skille sig fra andre Medlemmer af Slægten, hvem denne Udmærkelse ei vederfares. Da imidlertid dette gamle Vaabenbrev ei har kunnet gjenfindes, kan det ikke tilfulde bevises, at Adam og Hans have været Gentiske Borgere. At Vaabenbrevet er dateret Antwerpen, er naturligvis i ingen Henseende til Hinder herfor, da jo Keiser Max under sine Reiser i Nederlandene meget let kan tænkes at have udfærdiget Diplomet i Antwerpen, selv om det vedkom Indvaanere i den nærliggende Stad Gent.

Paa Grund af det her Anførte, kan man i ethvert Fald med høi Grad af Sandsynlighed antage, at de nævnte Brødre Adam og Hans (Jan) have tilhørt den gamle Flandersk-Gentiske Munte-Æt, og at de formodentlig — ligesom deres Forfædre — have været Patriciere i Gent. Rimeligvis have de ogsaa tilhørt Ridder Bussaert van Mantes Ætte-Gren (se nedenfor), da det synes, som om just denne Gren af Slægten ikke er uddød i Gent, hvor Arve- eller Skiftedokumenter efter dens sidste Medlemmer ei har været til at finde.

Traditionen beretter som nævnt, at Adam von Munthe udvandrede fra sit Fædreland ¹⁾. — Ovenfor er tillige omtalt, at de Gentiske Archivers Oplysninger om Munte-Ætten standser kort efter Aar 1500, og allerede i Aaret 1558 blev Kjøbmand Ludvig Munthes ældste Søn født i Lübeck, medens Cornelius von Munthe, (en Ætling af Adam eller Hans) levede i 1626, sandsynligvis ogsaa etsteds i Tyskland ²⁾. Da endvidere de førnævnte Clais van Munte (Nicolaas de Monte) i 1545 og Arnold (van) Munte i 1567 ligeledes begge opholdt sig udenfor Flandern, — den første i Brabant, den anden i Spanien, — saa finder man det at

¹⁾ Der er saameget mindre Grund til at tvivle paa Rigtigheden af den gamle Traditions Indhold i dets Almindelighed, som den vides at have existeret allerede i det 17de Aarhundrede, da den vel ikke var ældre, end at dens Angivende, — i Tilfælde det havde været helt og holdent urigtigt, — med Lethed skulde have kunnet gjendrives.

²⁾ At Cornelius von Munthe ikke har levet i Belgien er idetmindste temmelig sikkert.

være al Sandsynlighed for, at de sidste Medlemmer af den Gentiske Slægt van Munte, — der i det 15de Aarhundrede synes at have været altfor talrig til, at den allerede i Begyndelsen af det følgende Seculum skulde være ganske uddød, — ved denne Tid emigrerede fra sin Fædrenestad Gent, en Antagelse, der yderligere bestyrkes, naar man erindrer de urolige Forholde, som da raadede i den nævnte Stad, Forholde, som vides at have foranlediget en Mængde Familier til Udvandring. Det ligger i denne Forbindelse nær fortrinsvis at tænke paa Aaret 1539, da Gents Indvaanere som en Følge af nye Skatter m. v. gjorde Opstand og fordrev alle Tilhængere af Statholderinden Maria, Keiser Carl V.s Søster. At Brødrene Adam og Hans var Keiseren hengivne, er jo meget troligt, da de af hans Forgjænger (og Farfader) var blevne delagtiggjorte i den — fortrinsvis i hin Tid — meget anseede Udmærkelse at optages i Tysk Rigs-Adelsstand.

Den gjentagende omtalte Tradition fortæller ogsaa om Adam von Munthe, at han, forinden han drog op til Danmark, skal have tjent i den Tyske Keisers Hær¹⁾. Dette er jo ingenlunde umuligt; men, hvis en Adam von Munthe virkelig kom op til Skandinavien, — hvad der dog maaske beror paa en Feiltagelse, — foreligger der vistnok her (ligesom Tilfældet ogsaa har været i den Paludanske Slægts-Tradition) en Forvexling af Fader og Søn (med samme Navn?). Det stemmer nemlig ikke vel med Tidsfølgen, at den samme Adam von Munthe, som i 1509 — og da naturligvis ikke længer saa ung — blev optaget i den Tyske Adelsstand, skulde i den sidste Halvdel af Aarhundredet have draget over Lübeck til de Danske Stater. Naar Traditionen videre beretter, at samme Adam von Munthe først flygtede fra Flandern under Hertugen af Alba og paa Grund af dennes Forfølgelser, maa ogsaa dette være urigtigt; thi Kjøbmanden Ludvig Munthe, — den nærmeste Stamfader for de Skandinaviske Munther, — opholdt sig i Lübeck allerede flere Aar, før Alba kom til Nederlandene. Feilen er dog let at forklare, dels af den Omstændighed, at flere andre Slægter ved den nævnte Tid og af nævnte Grund udvandrede fra Nederlandene til de nordiske Riger, dels af den engang

1) „Han tjente i Keiserlig Krigstjeneste og for sin Troskab og Tapperhed blev nobiliteret.“

saa gængse Mani at lade den forkættrede Hertug af Alba spille en Rolle ved mere bekendte Slægters Emigration fra de nævnte Lande ¹⁾.

Af det Wienske Concept til Cornelius von Munthes Vaabenbrev (af 1626) fremgaar, at det Adelskab, som ved Diplomet af 1509 skjænkedes de gjentagende nævnte Brødre, var et »borgerligt« eller Patricier-Adelsskab, idet det hedder, at Cornelius von Munthe i Stedet for »der zugethane Steckhelm« ovenover sit »anererbtes bürgerliches Wappen« nu skulde faa føre »ainen freyen ofenen adelichen Thurniershelm«, d. v. s. at han nu optoges i den »ridderlige« Adel. Han fik desuden af særlig Keiserlig Gunst Tilladelse til ovenover Hjelmen at sætte en gylden Kongelig Krone.

Selve Skjoldmærket beskrives ikke videre i Conceptbrevet, af hvis Ordlyd det fremgaar, at Cornelius von Munthe beholdt samme Mærke, som hans Forfædre havde faaet (eller faaet beholde?) i Aaret 1509. Det i Siebmachers »Wappenbuch« anførte Munthe-Vaaben kan derfor ansees at tilhøre saavel Vaabenbrevet af 1509 som det af 1626; dog saaledes, at i det ældre »bürgerliches Wappen«, (der jo er det, som nærmest angaar Muntherne i Skandinavien), var Hjelmen — efter hvad allerede ovenfor er nævnt — »lukket« og ikke »aabent« som hos Siebmacher, der specielt har holdt sig til det »forbedrede« Vaaben af 1626, udenat han dog — mærkelig nok — har medtaget den foran omtalte Kongelige Krone. Vaabenet har hos Siebmacher følgende Udseende: Et tværdelt Skjold; i sammes øvre Felt, som er blaat, et gyldent Andreaskors (X); i det nedre Felt, som er Guld, tre blaa Kugler, stillede en under to [*••]. Fra Hjelmen opstiger tvende med Klørerne mod hinanden vendte gyldne Bjørnelabber, der holder en grøn Egenød (eller maaske en anden Frugt).

Et hermed i alt Væsentligt overensstemmende Vaabenmærke har i Løbet af over to Aarhundreder, — og forinden Vaabenet med nogen Rimelighed kan antages at være blevet Vedkommende bekendt gennem de Tyske Vaabenbøger, — været benyttet af

¹⁾ Hvorledes den samme Feiltagelse er begaaet med Hensyn til den — vistnok samtidig med Muntherne udvandrede — Nederlandske Familie Paludan, vil senere (i Begyndelsen af næste Afsnit) blive paavist.

Muntherne i Skandinavien, saavel Familiens tre Svenske Grene som de fleste Danske og Norske Medlemmer af Slægten ¹⁾. Ogsaa

¹⁾ Det maaske ældste Exemplar af Munthernes Vaaben, som fortiden har kunnet pavises i Skandinavien, er fra Aaret 1659 og graveret paa Laaget af en Sølvkande, som i nævnte Aar blev givet som Bryllupsskjænk til Biskop Ludvig Munthes Datter Anna og hendes Mand, Foged Iver Andersson til Gjermundsnæs i Romsdalen. (Samme Kande, der ogsaa i det følgende Afsnit af denne Bog vil blive omtalt, er opbevaret til vore Dage og eies fortiden af en Datter-Datters Datter-Søns Datter-Søn af Anna Munthe, Overlærer K. K. N. Nilsen paa Lillehammer). I Gravuren paa Kandens Laag er alene medtaget selve Vaabenskjoldet, hvis Mærker ere fuldstændig korrekte, derimod ikke Hjelm eller Hjelmprydelse. (Maaske har vedkommende Gravør, som øiensynlig ikke var nogen Mester i sit Fag, fundet denne Del af sin Opgave for svær, maaske er Hjelmen udeladt, fordi Vaabenet skulde repræsentere en Dame). Heller ikke giver Gravuren paa Sølvkandens Laag nogen Anvisning angaaende Skjoldets Farver, idet man dengang endnu ikke i Heraldiken havde begyndt at anvende den senere saa almindelige grafiske Farve-Signatur. Samme Mangel klæber ogsaa ved det iøvrigt mere fuldstændige og maaske ligesaa gamle Exemplar af Munthe-Vaabenet, nemlig den Bergenske Borgermester, senere Assitentsraad Hans Munthes Sigill, som af denne Bogs Ud-giver er paatruffet paa et Dokument fra Juni 1682 (blandt Cancelli-„Indlægge“ paa det Norske Rigs-Archiv). Naar undtages, at Farvebetegnelsen som nævnt ogsaa her mangler, er dette Segl særdeles fuldstændigt og i enhver Henseende rigtigt; — det er endog i visse Henseender mere korrekt end baade Siebmachers Tegning og de senere af Slægtens Medlemmer benyttede Sigiller. Den grønne Tingest, som i den Tyske Vaabenbog er anbragt mellem Labberne paa Hjelmen (og uden at staa i nogen egentlig Forbindelse med Vaabenet forresten, rimeligvis kun har været benyttet af et enkelt Medlem af Slægten), — er i Borgermesterens Segl erstattet af de tre Kugler fra Skjoldets nedre Felt, hvilke Kugler her sees at være anbragte paa et mindre Skjold, der holdes af Labbernes Kløer. (I en senere Tid lod man disse Kugler svæve frit i Luften, hvilket i heraldisk Henseende neppe er saa korrekt). Af andre ældre Vaabenmærker fra de første Munther Norge, som jeg har paatruffet, kan her nævnes Borgermesterens Broder (Biskoppens yngre Søn) Præsten Søren Munthes Sigill (blandt Bergenske Regnskaber fra 1687 paa Rigs-Arch.), samt Biskoppens Dattersønner, Provst Otto Christophersøn Munthes (blandt Gudbrandsdalske Regnsk. fra 1697 paa Rigs-Arch.) og Oberst Gerhard Christophersøn Munthes (blandt Dokumenter fra Aarene omkr. 1720 vedkommende 1ste Bergenhussiske Regmt. Rigs-Arch.). Præsten Søren Munthes Sigill er i alt Væsentligt overensstemmende med hans Broder Borgermesterens, naar undtages, at de (paa et Skjold anbragte) 3 Kugler mellem Labberne

heri tør man have en Grund mere paa sin Side, naar man anser enhver Tvivl om de Skandinaviske Munthers Nedstammen fra Adam von Munthe (og gennem ham fra den Flanderske Munte-Æt) for uberettiget.

At Brødrene Adam og Hans von Munthe for et »borgerligt« Vaaben opgav sit urgamle »ridderlige« Skjoldmærke, (om de overhovedet endnu førte dette, og ikke allerede, før de blev optagne i den Tyske Adel, benyttede et Vaaben mere eller mindre overensstemmende med det hos Siebmacher angivne; se herom foran, Side 13), — maa man ikke undres over. For det Første havde nemlig — saaledes som allerede før er paavist — den gamle Ridder-Slægt van Munte paa samme Vis som de fleste andre i Flandern lidt efter lidt gaaet over til en Gentisk Patricier-Slægt, og omend de rige patriciske Familier i det 14de og 15de Aarhundrede visselig ansaaes som fuldgod Adel og førte sine Skjoldmærker med samme Stolthed som de mest høiarftede Ridderslægter, saa var dog omkring Aar 1500 en stor og gennemgribende Forandring foregaaet i disse Forholde. Det Habsburgske Hus havde 1477 ogsaa erhvervet den Flanderske Grevekrone, og Flandern var fra nu af blot en Del af det Tyske Rige. Den fordum saa stolte Stad Gent havde under Tyskernes Vælde tabt adskilligt af sine gamle Friheder og Rettigheder, saavel som af sin gamle

er ombyttet med én Kugle. Provsten Otto Munthes ældre Sigill (han sees længere frem i Tiden at have benyttet et andet, mere ligt hans Broder Oberstens) har tre over hinanden satte Kugler (men ingen Labber) paa Hjelmen, og Andreaskorset i Skjoldets øverste Felt dannedes af to hinanden krydsende Pile, en Modification, der ellers kun er paatruffet inden de Svenske Grene af Slægten. Det smukkeste udførte af alle de her nævnte gamle Munthe-Sigiller i Norge er uden Sammenligning Oberst Gerhard Munthes, i hvilket man ogsaa for første Gang ser Farverne i Skjoldets Felter angivet. Disse ere her fuldstændig korrekte og overensstemmende med Siebmacher. Saameget mærkeligere er det, at Oberstens Brodersøn, Justitsraad Bredo Munthe til Bækkeskov, idet han 80 Aar senere (1755) søger om Naturalisation som Dansk-Norsk Adelsmand med Navnet von Munthe af Morgenstjerne og herunder udtrykkelig anfører, at han fremdeles (alene med Tilføjelse af „Stjernen“) vilde føre det af Muntherne tidligere benyttede Vaaben, — ikkedestomindre kom til — istedetfor dettes gamle Farver: Blaagult og Guldguldt — at faa: Rødt og Sølv. (De Danske Nationalfarver?). Naar en Fortsættelse af nærværende Slægtebog maatte udkomme, ville vi paa sit Sted faa Anledning til at give nærmere Oplysning herom.

Magt, og med dens mægtige patriciske Slægter begyndte det ogsaa at gaa nedad Bakke. — Fremdeles var man paa den Tid og som Følge af de nye Forholde lidt efter lidt gaaet over til den Anskuelse, at alene de var virkelige Adelsmænd, som med Keiserligt Brev og Diplom kunde bevise sit Adelskab. Det bliver herved let at forstaa, hvorledes de tvende ovennævnte Medlemmer af Munte-Ætten i Flandern endog med Grund kunde vente at vinde en forøget Anseelse, da de i Aaret 1509 ombyttede sit fra Fædrene arvede gamle Skjoldmærke, — som mere og mere tabte sin fordums Glands —, med et af Keiseren skjænket og i behørig Orden dokumenteret Vaaben.

Genealogi og Personalialia.

A. Munte-Ættens 8 første (Fælles-) Led, samt Ridder Gillis' og hans Søn Ridder Bussaert van Mutes Ætte-Gren.

- I. **Ascricus van Munte** var i Aaret 1072 et af Vidnerne under den Akt, ved hvilken Greven af Flandern, Robert den Fries, stadfæstede Privilegier og Besiddelser for Abbed-Stiftet St. Peter i Gent ¹⁾; man finder ogsaa hans Navn under et andet Diplom angaaende St. Peter, ifølge hvilket Trælleqvinden Duum og hendes Børn Folquis, Oda og Ingelrad overgav sig til Stiftet ²⁾; ligeledes gjenfindes det under et Gavebrev til samme Stift udfærdiget af Ava de Afsna ³⁾. Sluttelig skjænkede han i Aaret 1114 til St. Peter, hvor Sønnen Arnold strax efter blev Abbed, en Eiendom i Vronendijk ⁴⁾.

¹⁾ p: S. 202, — ø: I. S. 56, — y: 9de Afd. S. 8. (Se Note 2, Side 7.)

²⁾ ø: I. S. 39. ³⁾ q: S. 132. ⁴⁾ y: 9de Afd. S. 8.

Hans Børn:

II a. Siger (se nedenfor). — II b. Arnold blev Abbed for Stiftet St. Peter i Aaret 1115, da han i denne Værdighed efterfulgte Eremboldus ¹⁾. Samme Arnold bevidnede tilligemed de fleste af sine Brødre og en Mængde andre Personer et af den ældste Broder Siger i Aaret 1123 udfærdiget Gavebrev til St. Peter (se nedenfor). Medens han var Abbed, udgav han i Aaret 1117 nye Statuter for Klostergudstjenesten ¹⁾. »Flere Underværker handte i Flandern i hans Tid, blandt andet Aar 1127, da Blod flød ud gennem Gents Mure, bebudende det Blod, som i samme Aar skulde flyde, idet Grev Carl af Flandern blev myrdet af sine egne Tjenere foran Alteret i Kirken St. Donat i Brügge ²⁾. Arnold van Munte døde i Aaret 1132 og efterfulgtes da som Abbed af Gislenus ²⁾. — II c. Bondewijn ³⁾. — II d. Jonas bevidnede Aar 1123 Broderen Sigers ovenfor nævnte Gavebrev. — II e. Ascricus var 1122 et af Vidnerne under Grev Carl af Flanderns Gavebrev til St. Peter paa noget Jordegods i Alost, Crombrugge og Merlebecca ⁴⁾, ligesom ogsaa hans Navn findes under Broderen Sigers Brev af 1123. — II f. Uvanus bevidnede ligesom Broderen Ascricus de nysnævnte Breve af 1122 og 1123. — II g. Willem underskrev ogsaa Broderen Sigers gjentagende nævnte Gavebrev af 1123.

- II. Siger, Søn af Ascricus (I.), gav i Aaret 1123 til St. Peter adskillige Eiendomme i Munte, Silbeke, Smettelethe, Otterghem, Hethe og Uneruckem »med Alt urørt af Huse, Agre, Enge, Beitesmarker, Skove og Underhavende med alle disses Efterkommere«; han synes at have været en ligesaa from som rig Herre. Gavebrevet var, som allerede ovenfor er nævnt, bevidnet bl. A. af fem af hans Brødre, af hvilke Abbed Arnold paa Stiftets Vegne modtog Gaven ⁵⁾. Herr Siger var Ridder, da han i Abbed Siger II.s Tid (1138—59) skjænkede til St. Peter 10 Bunaria Jord af sin Eiendom i Otterghem i Alost ⁶⁾.

¹⁾ q: S. 13. ²⁾ q: S. 14. ³⁾ y: 9de Afd. S. 8. ⁴⁾ x: III. Afd. 2. S. 24
⁵⁾ h: (Uddrag) samt y: 4de Afd. S. 3 og 9de Afd. S. 6, — ø: I. S. 41.
⁶⁾ q: S. 133 (Flaml. Bunder; 1 Bund = 100 Qv. roeden à 144 Qv. Fod).

- III. **Siger**, Søn af Siger (II.), bevidner tilligemed fl. A. i Aaret 1163 et Gavebrev til St. Peter, udfærdiget af Ridderne Henricus og Rainerus de Husdiinne¹⁾. Samme Siger eftergav 1166 mod 4 Mærker Sølv de »duas pisas« Ost, som ham aarlig tilkom fra St. Peter²⁾. Videre bevidner han et af Abbeden Hugo i St. Peter udfærdiget Aktstykke³⁾ og i Aaret 1169 et af Rothardus de Wenline udfærdiget Gavebrev til det tidnævnte Abbed-Stift⁴⁾.
- IV. **Gillis**, Søn af Siger (III.), var i Aaret 1210 en blandt Vidnerne under et af Lyzebeta de Behage udfærdiget Gavebrev til St. Peter⁵⁾. Foruden (V a) Rokinus (se nedenfor) havde han endnu en Søn (V b) Walterus. Den Sidstnævnte var »Scabinus de Merbecca«, da han bl. A. staar som Vidne paa et Diplom fra 1254, hvori Capitlet i Meerbeke bekræfter, at et Mageskifte af Jord havde fundet Sted mellem dette Abbed-Stift og »les frères de Scalchem«⁶⁾.
- V. **Rokinus**, Søn af Gillis (IV.), var »Scabinus de Boulaer« og en af Vidnerne under et Aktstykke fra 1247, ifølge hvilket Philip de Boulaer eftergav St. Peter et Parti Korn, som Stiftet var ham skyldig⁷⁾.
- VI. **Arnulphus**, Søn af Rokinus (V.), nævnes i et Diplom fra Aaret 1287⁸⁾.
- VII. **Godevaert**, Søn af Arnulphus (VI.), nævnes i Arvedokumenter fra Aarene 1300 og 1301⁹⁾. Han var gift med *Kateline Sterbbouts* og havde foruden Sønnen (VIII a) Gerard (se nedenfor) endvidere Døtrene: (VIII b) *Kateline*, gift med *Jan Sersymoens*⁹⁾, der var Søn af Pieter Sersymoens, og som i sit Vaaben førte en gylden Bjælke og »Billetter« i blaat Felt¹⁰⁾; — samt (VIII c) *Lysbette*, gift med *Daneel Rym*⁹⁾, som førte en rød kronet Løve i Sølvfelt¹¹⁾.
- VIII. **Gerard**, Søn af Godevaert (VII.), nævnes i Aaret 1321 som en af Abbed-Stiftet St. Peters »Vasallen und Zinsleute«. (. . . . »Gerardus de Munte habet sub se totam lineam consanguinitatis de Ruusbroech ad II den. annuatim et VI

¹⁾ q: S. 138. ²⁾ q: S. 139. ³⁾ q: S. 144. ⁴⁾ q: S. 148. ⁵⁾ s: I. S. 47. ⁶⁾ r: II. S. 912. (Scabinus, Flam. Schepene, Fr. Echevin = Bisidder i en Ret, Raadsherre, Dommer). ⁷⁾ r: II. S. 898. ⁸⁾ t: S. 8. ⁹⁾ b: (Staten van goed 1300—1, Bl. 86). ¹⁰⁾ s: I. S. 136. ¹¹⁾ s: I. S. 131.

den. ad matrimonium et ad mortem cujuslibet XII den. . . .¹⁾).

Hans Børn:

IX a. Henric Willem, † 1351 (se om ham og hans Efterkommere nedenfor under Litr. B.). — IX b. Jan, »Grand panetier de Flandre«, † 1367 (se om ham og hans Efterkommere nedenfor under Litr. C.). — IX c. Gillis (se nedenfor). — IX d. Lijsbette nævnes i Arvedokumenter Aar 1371, den 24de April²⁾ og 1378, den 15de Marts³⁾. Gift med *Jan van der Hoyen*, som i Vaabenet førte en sort flækt Ørn i Sølvfelt⁴⁾; han var Søn af Goessin v. d. Hoyen og døde før 1378⁵⁾. — IX e. Gerard var Prior i St. Peter, hvor han havde besørget sammenskrevet et »Missale«, da han under Navn af Gerardus III valgtes til Stiftets 47de Abbed i Aaret 1387. Han døde imidlertid allerede 1390 i Paris, hvorhen han var draget som Medlem af en Flandersk Deputation. Han blev begravet i St. Peter⁶⁾.

IX. Gillis, Søn af Gerard (VIII), var Ridder og havde i Aaret 1375 Ruspole i Lehn af St. Peter⁷⁾. Han var gift med *Elisabeth van der Hoyen*, Datter af Jan v. d. Hoyen, som i sit Vaaben førte en sort flækt Ørn i Sølvfelt⁴⁾.

Hans Børn:

X a. Geeraard, † 1408 (se om ham og hans Efterkommere nedenfor under Litr. D.). — X b. Willem var 1392 Ridder af St. Johannes af Jerusalems Orden og Ordens-Commandeur i Commandatoriet Flandern⁸⁾. Han købte Aar 1393, den 26de Januar, til Fordel for sin Brodersøn Daneel (se nedenfor, S. 28) Eiendommen Spiegele eller Spiegelhof inden Kirkesognet Eckerghem i Gent for 200 Pund og 26 Skillinger »grootte Tournois« af Verghine Serjuris, som »med Samtykke af sin Mand Gillis van der Banc og med Jacop van den Pittes, Clais

¹⁾ x: III, 2den Afd. S. 35. ²⁾ a: 1371—72, Bl. 146. ³⁾ b: 1378—79, Bl. 251. ⁴⁾ ø: I, S. 104. ⁵⁾ Jan v. d. Hoyen og Fru Lijsbette havde en Søn: Ruelnic og en Datter Margriete, gift med Junker van der Steene. ⁶⁾ w: 1641, I, S. 118 og Tillægget til I, S. 50, — i: (Uddrag). ⁷⁾ y: 9de Afd. S. 24. ⁸⁾ z: S. 613, — i: 172, — b: 1394—95, Bl. 7 og y: 9de Afd. S. 9.

Uttenhoves og andre hendes Svigersønners og Frænders gode Minde« solgte nævnte Eiendom ¹⁾). Ridder Willem laa i Aaret 1394 for sine Medbrødre, Johaunniterriddernes Regning i Proces med Indvaanerne i Groenen Briel i Gent ²⁾). — X c. Bussaert (se nedenfor). — X d. Bonde wijn, † 1410 (se om ham og hans Efterkommere nedenfor under Litr. E). — X e. Gillis var Ridder i Aaret 1390 ³⁾). Han nævnes i et Arvedokument 1415, den 11te Mai sammen med Søsteren; i dette Dokument bestemmes, at deres Broders, Ridder Bussaerts, Søner Daneel og Jan (se nedenfor) skulde betale dem de Livrenter, som Stervboet efter disses Fader var dem skyldig ⁴⁾). — X f. Anthonise nævnes, som ovenanført, i Aaret 1415 sammen med Broderen »Meester« Gillis. Hun var gift med *Jean van de Voorde* ⁵⁾).

- X. **Bussaert**, Søn af Gillis (IX.), var i Aaret 1368 Ridder ⁶⁾). Ved Brev, dateret Kruibeke i September (»le jour de Nostre Dame«) Aar 1368, gav »Louys, Comte de Flandres, de Nevers et de Rhetel etc., et Margriete de Brabant, Dame d'Anvers, sa femme« til sin »amc et fcal Escurier« Bussaert van Munte Ret til Sædeskatten, den saakaldte »lepelrecht« i Staden Antwerpen som Løn for hans beviste gode, loyale og store Tjenester og i Betragtning af de store Blessurer, som han havde faaet i Kampen mod de utro »oultre mer«, (der havde ilde lemlæstet ham), paa det han skulde faa bedre Midler at forsørge og underholde sig med. I Aaret 1397 bortforpagtede Bussaert van Munte denne Ret til Florian Ingels for en Sum af 12 »livres de gros« ⁷⁾). I Aaret 1391 var han en af de 4 fyrstelige Commissarier, som valgte og fornyede Magistraten i Gent ⁸⁾). I Aaret 1393 nævnes han i et Retsdokument sammen med sin Brodersøn Gillis (se S. 37) ⁹⁾ samt i 1394 sammen med sin Broder Willem (se foran) og sin Søn Daneel i dennes Ægteskabskontrakt ¹⁰⁾). Ridder Bussaert døde den 28de

¹⁾ a: 1393, Bl. 29 og cc: (Gent 1872, 8o.). ²⁾ y: 9de Afd. S. 9 og z: S. 277. ³⁾ i: 172. ⁴⁾ b: 1414—15, Bl. 36. ⁵⁾ d: 1377—78, S. 26, ⁶⁾ i: J. 172. ⁷⁾ z: S. 277 og y: 9de Afd. S. 9. ⁸⁾ z: S. 567. ⁹⁾ a: 1393, Bl. 49. ¹⁰⁾ b: 1394—95, Bl. 7.

April 1414 og blev begravet ved sin Hustrues Side i Kartusianerklosteret i Gent ¹⁾).

Bussaert van Munte var gift med *Margriete Scrsanders*, Datter af Jordaen Sersanders, som i sit Vaaben førte en Halvmaane og til Venstre af dennes øvre Horn en Stjerne ²⁾). Ægteskabskontrakten findes i »Schepenenregister van Gent« ³⁾). Fru Margriete døde den 23de April 1414, altsaa kun fem Dage før Manden, hvis sidste Hvilested hun deler (se ovenfor).

Hans Børn:

XI a. Daneel (se nedenfor). — XI b. Margriete nævnes i et Arvedokument af 1414, i hvilket hun og hendes Mand samt Søsteren Willemme og hendes Mand siger sig »endrægtelig at have delt Arven efter sine Forældre« ⁴⁾). I et andet senere Arvedokument efter de Sidstnævnte (se S. 28) finder man imidlertid, at Fru Margriete »buten ghedeete bleven zijn«. Hun ligger begravet i St. Jans Kirke i Gent ⁵⁾). Hun var 1ste Gang (før 1414) gift med *Janne den Keghel* ⁶⁾ og 2den Gang med *Jan van Russel*. — XI c. Michiel nævnes i Aaret 1406 sammen med sin naturlige Søn Jan. Michiel døde vistnok før 1414, da han ei nævnes som Arving efter Forældrene. Han var gift med *Hélène d'Oosterhout*, Datter af Jean d'Oosterhout og Madelaine Henribloc ⁷⁾). — XI d. Willemme nævnes sammen med Søsteren i Aarene 1414 og 15 (se ovenfor); ogsaa Willemme blev i det sidste Arvedokument »buten ghedeete«; det siges dog længere frem i samme, at hendes Brødre Daneel og Jan vare hende skyldige »II lib. gr. aarlig«, men skulde nu Daneel alene betale dette »uden nogen Bekostning eller

¹⁾ Gravskriften lød (ifølge Recueil d'Epitaphes): „Hier licht Bussaert van Munte, die staerf int jaer XIIIICXIII, XVIIIe daghe in April. Hier licht joncvr. Margriete Sersanders, Jordaens dochter, Bussaert van Mutes wijf was, die staerf int jaer XIIIICXIII, XIIIe daghe in April.“
²⁾ ø: II. S. 209. ³⁾ γ: 9de Afd. S. 10. ⁴⁾ b: 1413—14, Bl. 47, cfr. d: 1414, S. 57. ⁵⁾ Gravskriften lød (ifølge Recueil d'Epitaphes): „Hier licht begravet joncvr. Magriete van Munte, f_a. Bussaerts, Jan van Russels wijf was, die starf int jaer MCCCC ende . . .“
⁶⁾ b: 1413—14, Bl. 47.
⁷⁾ k: IV. S. 215 og X. S. 434. Michiel van Munte havde en Datter Susanne, med hvem hans Afkom uddøde.

Byrde for Jan«. Willemme van Munte blev (før 1414) gift med *Gillis Cabelian*, som i sit Vaaben førte tvende udadvendte Sølvfiske i rødt Felt ¹⁾); han var Herre til Mullem og de Grute. Willemme og hendes Mand ligge begravne i Oudenardes store Kirke ²⁾. — XI e. Jan nævnes i det kort forud omtalte Arvedokument og skulde ifølge samme foruden sin egentlige Fædrene- og Mødrenearv have og besidde Halvdelen af et Gods i Berdone ved Bornem i Parochien St. Marienkerke, hvis anden Halvdel eiedes af Philip Sersanders; item endel Jordegods i Parochierne Laethem, Velseke, Audeghem og Mespelaer m. v. samt endelig de bebyggede Steder Ouderberghine ved Frerementen-Bryggen i Gent, som Forældrene havde arvet. (Se iøvrigt nedenfor under Broderen Daneel). Jan van Munte var i Aaret 1417 »Schepenen van Ghedeele« i Gent og i Aarene 1426, 28 og 29 en af de fyrstelige Valgkommissarier ³⁾. Den 12te August 1420 solgte han og Gherem Borluut, som Formyndere for Jans Broder Daneels Børn, til Staden Gent endel Eienomme ved Waelporten i samme Stad ⁴⁾, og i Aaret 1428 undertegne de paa Myndlingen Daneels Vegne en Forpagtningskontrakt angaaende en Del af Spiegelhof i Gent ⁵⁾. Jan van Munte kjøbte i Aaret 1431 Livrenter paa »II lib. gr.« af Jan Ferrant for sin 2den Hustru og sine Børn af 1ste Ægteskab (Jan, Anna og Katarine) ⁶⁾. Jan van Munte, der døde før Aar 1437 ⁷⁾, — var gift 2de Gange; 1ste Gang med *Jolente van den Broncke* ⁸⁾ og 2den Gang (den 27de December 1426) med *Clara Haesbijs* ⁸⁾, Datter af Jan Haesbijs, som førte et firedelt Skjold: 1ste og 3die Felt tirudede i Rødt og Guld, de øvrige sorte med to gyldne Løver samt en Firkant, belagt med et i Sølv og Rødt schakrudet Kors ⁹⁾. Clara Haesbijs var Enke allerede i 1437, (da hun nævnes sammen med sin Søster, Enke efter Jacop van der Haghe) ⁷⁾, men hun synes at have levet endnu i Aaret 1470 ¹⁰⁾. Jan van Munte

¹⁾ b: 1413—14, Bl. 47 og 1414—15, Bl. 36 samt ø: I. S. 79. ²⁾ y: 9de Afd. S. 10. ³⁾ s: S. 166, 181 og 184, samt z: S. 636. ⁴⁾ c: Bl. 48.
⁵⁾ a: 1428. ⁶⁾ a: 1431 og 32, Bl. 70 og 75. ⁷⁾ a: 1437 og 38, Bl. 179.
⁸⁾ a: 1426 og 27, Bl. 116. ⁹⁾ ø: I. S. 95. ¹⁰⁾ a: 1470—72, Bl. 13.

havde i 1ste Ægteskab 1 Søn ¹⁾ og 2 Døttre ²⁾, i 2det Ægteskab 1 Datter ³⁾. — XI f. Bussaert var først (1412) Munk i St. Peter ⁴⁾ og blev i Aaret 1422 dette Stifts Abbed, hvilket Embede han siden indehavde i 20 Aar. Han, der var den 50de af St. Peters Abbeder, døde 4de April 1442 og blev begravet i Korets venstre Del nærved Porten ud til Kirkegaarden ⁵⁾. Hans Anniversarium feiredes den 5te April ⁶⁾.

XI. **Daneel**, Søn af Bussaert (X.), nævnes i et Arvedokument af 1392 og derpaa i 1393, da Farbroderen Willem for ham købte Spiegelhof i Gent (se S. 24 og 25) ⁷⁾. Denne Eiendom forblev siden i omtrent et halvt Aarhundrede i Munte-Ættens Eie. — I det omtalte Diplom angaaende Arven efter Daneels Forældre, hvilket var dateret 11te Mai 1415, siges Indholdet af den lovlige Copi ifølge Schopenenbogen at være saaledes, at Daneel som den ældste Broder foruden sin egentlige rette Arvedel ogsaa erholder og besidder Følgende: Et Lehnsgods under Huset Raceghem i Parochien Assenede paa 575 Tønder Land med Afgifter, Underhavende, Sportler, Rettigheder og Friheder m. m. samt alle tilhørende Huse, Materialier, Jord- og Væggefaste Inventarier; — item et Gods beliggende i Parochierne: Munte, Baeyghem og Botelaer, ca. 23 Bunder ⁸⁾ med Afgifter etc. —

¹⁾ Hans Søn af 1ste Ægteskab Jan nævnes i Aaret 1431, da Faderen købte Livrente til ham (a: 1431—32, Bl. 70). Om denne Jan van Munte har været gift og havt Efterkommere, har ikke kunnet efterspores.

²⁾ Disse Døttre, Anna og Katarine nævnes ligeledes i Aaret 1431 (a: 1431—32, Bl. 75); den første af dem var gift med *Jan van den Denne*.

³⁾ Jan van Mantes Datter af 2det Ægteskab, Lijsbette var 1446 gift med *Lievin den Amman* (a: 1446—48, II. Bl. 78).

⁴⁾ y: 9de Afd. S. 10.

⁵⁾ I: S. 268. Gravskriften lød: „Hic jacet quondam reverendus pater dominus Bussardus de Munte, hujus monasterii abbas, qui obiit ao. 1442 mense Aprilli. Oremus pro eo“.

⁶⁾ w: Tillæg til I. S. 50.

⁷⁾ a: 1392, S. 14. Den gamle Eiendom „het Spiegelhof“ var først et Lehn under St. Bavon, men blev senere et „seigneurie“. Endnu findes paa den venstre Strand af la Coupure nogle Levninger af det urgamle Herresæde, og et stort Danselokale, som er opbygget paa det gamle Spiegelhofs Omraade, kaldes endnu den Dag idag „Salle de Spiegelhof“. Da Eiendommen Spiegelhof sidste Gang solgtes (i 1847), var Prisen for samme: 55 500 francs, hvilket dog var „tréz minime“ siger de Potter i sit Værk: „Het Spiegelhof te Gent“.

⁸⁾ 1 Bund = 100 Qv. roeden (Ruthen) à 144 Qv. Fod.

item en Udmark i Sceldervindeke^c; — skulde saa Daneel alene betale den Søsteren Willemme aarlig tilkommende Rente ligesom den Arveeiendommen paahvilende Gjæld, men i Forening med Broderen Jan udrede Livrenterne til Faderens Sædskende Gillis og Anthonise (se ovenfor), samt til Cateline s'Vos ¹⁾). — Daneel van Munte var i Aarene 1417 og 18 »Shepenen van Ghedde^c, (échevin de deuxième bancq, dits parchons) og det sidstnævnte Aar den syvende ²⁾). Han var død 1420, da Broderen Jan samt Gerard Borluut blev Formyndere for hans Børn ³⁾).

Daneel van Munte var gift med *Maria van Grygact* ⁴⁾).

Hans Børn:

XII a. Margriete, døde 1443 den 12te Marts og ligger begravet foran Prædikestolen i Scheldervindekes Kirke ⁵⁾). Hun blev 1443 gift med *Antheunis van Lummene et Marcke* ⁶⁾), som ogsaa var død før 1444, da Hustruens Broder Daneel blev Formynder for deres Børn. — XII b. Daneel (se nedenfor). — XII c. Bussard forhvervede sig i Aaret 1434 et Lehn under Hertug Philip den Gode af Brabant bestaaende af Herresæderne Froenhoven og Marselaer tilligemed Mel- og Olie-Møllen »ten Broeke« (ogsaa kaldet »Herberdinnemole«), Vindmøllen paa Malderheyde, 45 Bunder Ager og Eng, »une cour féodale« af 20 »hommages« samt 30 »censitaires« boende i Nærheden af Marselaer. Han eiede desuden i Aaret 1444 Gods i Munte og Steenkine. Det førnævnte Lehn overtoges i Aaret 1462 (sandsynligvis, efterat Bussard van Munte var afgaaet ved Døden,) af hans Kreditor Philippe van de Nieuwenhove; senere (i 1477) overgik det til Jean Hasebyt, som var en Neveu af Bussard van Munte, og i 1502 til Jeans Datter Jozine, som var gift med Guillaume de Mérendré ⁷⁾). (Dersom Bussard van Munte var gift, hvilket ei vides, har han dog neppe havt Børn). — XII d. Catelinae var Nonne i Peteghen ved Oudenarde ⁸⁾).

¹⁾ b: 1414—15, Bl. 36. ²⁾ z: S. 613 og ø: I. S. 122. ³⁾ a og c: 1428. ⁴⁾ b: 1394—95, Bl. 7. ⁵⁾ Gravskriften lød: „Hier licht begraven jc. Marguerite van Munte, filia Daneels, Antheunis van Marcke wijf was, die overleet int jaer 1443 den 12 dach van maerte“. ⁶⁾ y: 9de Afd. S. 10 og a: 1428—30, II. S. 34. ⁷⁾ u: II. S. 141. ⁸⁾ „Recette générale de Flandre“, 1426.

- XII. **Daneel**, Søn af Daneel (XI.), nævnes i Aaret 1421 blandt Adelsmænd i Flandern ¹⁾. I Aaret 1445 var han »maitre de l'Eglise à St. Michel« i Gent ²⁾. Han solgte i Aaret 1440, den 22de August, Spiegelhof til Philip Sersanders for en Sum af 842 Pund ³⁾. (Eiendommens Værdi havde saaledes paa 47 Aar voxet til næsten det Firedobbelte, se foran). Daneel van Munte blev i Aaret 1444 Formyndere for sine Søsterbørn (se foran).
- XIII. **Abel**, Søn af Daneel (XII.), nævnes først i Aaret 1457 og var da endnu ganske ung. I Aaret 1476 blev han Formyndere for sin Frænde Gillis's Datter Margriete (S. 41). Abel van Munte var i Aaret 1486 Oppebørselsmand ved St. Janskirken i Gent ⁴⁾.

Længere ned i Tiden har man ikke kunnet følge denne Gren af Slægten van Munte i Gent. Maaske har de foran nævnte Brødre Adam og Hans von Munthe, der i Aaret 1509 blev benaadede med Tysk Adelskab, og som uden Tvivl udvandrede fra Nederlandene, været Søner af den her sidst anførte Abel van Munte ⁵⁾.

¹⁾ w: Tillæg til I. S. 5. ²⁾ a: 1445—46. ³⁾ cc. Den her nævnte Philip Sersanders var rimeligvis den samme, som var gift med Lijsbette van Munte (se S. 33). ⁴⁾ a: 1486—87, Bl. 3.

⁵⁾ Denne Antagelse, der synes at have meget for sig, gjøres gjældende af Forfatterne til den her gjengivne Flanderske Genealogi, Capt. Ludvig og Cand. Åke Munthe, idet de derhos med Hensyn til samme Hans (Jan) von Munthe fremhæver Sandsynligheden af, at han — efterat have forladt Flandern — har slaet sig ned i Tyskland, og at den Cornelius von Munthe, der i Aaret 1626 optoges i den Tyske Ridder-Adel, har været en Ætling af ham, paa samme Tid som man maa antage, at denne Gren af Slægten forlængst er uddød, da ingen Efterkommere af ham har kunnet paavises.

Hvad den anden af Brødrene, Adam von Munthe, angaar, fremsætter de samme Forfattere, som allerede ovenfor (Side 17) nævnt, en til den gamle Tradition støttet, men efter Tidsfølgen tillempet Conjecture, ifølge hvilken han — der i Lighed med Broderen Hans af Keiser Maximilian erholdt et „bürgerliches Wappenbrief“ dat. Antwerpen 20de Marts 1509 — ogsaa har maattet forlade sit Fædreneland, sandsynligvis ved Op-

B. Ridder Gillis' Broder, Henric Willem van Munte,
og hans Ætte-Gren.

IX. **Henric Willem**, Søn af Gerard (VIII.) (se foran, S. 24), nævnes i Arvedokumenter den 19de Juli 1351 og i Aaret 1362 ¹⁾ Han døde 1351 og var gift med *Alijesen*, som døde i Aaret 1362.

Hans Børn:

X a. Lievin (se nedenfor). — X b. Joanna nævnes 1356 ²⁾. Hun var gift med *Jacques Henriblock* ³⁾ som i sit Vaaben førte et Kvindehoved med gyldent Haar i sort Felt ⁴⁾; han var Søn af Pierre Henriblock og Anna Vilain de Gand ⁵⁾. — X c. Mergriete nævnes i et

røret i 1539, da Keiserens Tilhængere blev fordrevne fra Gent, samt at han og senere en Søn af ham (med samme Navn) er vedblevet at staa i Keiserens Tjeneste, indtil den Sidste (Adam von Munthe „den Yngre“) paa Grund af sin Overgang til den protestantiske Tro (eller af andre Aarsager) har forladt samme og med sin Familie begivet sig til Lübeck, hvor han rimeligvis ogsaa er død, medens det var hans Søn, den Lübeckske Kjøbmand Ludvig Munthe (eller maaske endog først dennes 3 Børn, Ludvig, Hans og Elisabeth Munthe), som kom op til Danmark. Med Hensyn til det hos Gjessing („Jubellærere“ II. 2. S. 366, Tab. III) om Adam von Munthe Anførte, at han „tog sin Tilflugt til Danmark, købte et adeligt Gods i Skaane med tilliggende Krospe Kirke, hvor han skal ligge begravet“, oplyses, at nogen „Krospe“ Kirke neppe har existeret, hverken i Skaane eller Danmark; men at der hermed rimeligvis maa have været sigtet til Kropse eller nuværende Kropps Kirke. Isaaftald kan der neppe være Tale om nogen anden adelig Sædegaard end Rosendal, der imidlertid, saavidt vides, først oprettedes i Aaret 1616. Noget Spor efter den her nævnte Adam von Munthe har ikke heller — trods de mest nøjagtige Undersøgeleer — kunnet findes, hverken paa Rosendal eller i Kropps Kirke, ligesaa lidt som det har været muligt at faa nogen Rede paa de Munthe-Vaabener, der ifølge Prof. E. S. Brings Mindetale over Provsten i Malmö, Dr. theol. Sven Munthe, endnu omkring 1790 skal have været opsat i nogle Kirker i Skaane. (Prof. Bring siger nemlig — efterat have oplyst, at „Slægten härstammar från Flandern“, og at den var „gammal adlig“ — videre, at „dess vapen, som igenfinnes i Nürnbergska vapenboken, är i några skånska kyrkor uppsatt“).

¹⁾ b: 1351—52, Bl. 43 og 1362—63, Bl. 15. ²⁾ b: 1356. ³⁾ k: I. 177 og 392. ⁴⁾ ø: I. S. 172. ⁵⁾ Jacques Henriblock og Joanna van Munte havde en Datter Cornélie, som blev gift med Lievin de Wennemaer.

Arvedokument i Aaret 1354 ¹⁾); hun var i Aaret 1356 gift med *Willem van Habinsvoerde* ²⁾) — X d. Agathe nævnes i de samme Dokumenter som Søsteren Mergriete. I Abbed-Stiftet Baudeloos »Kalendarium« omtales hun og hendes Mand som Stiftets Velgjørere; hun kaldes her A. »de Moneta«. Hun blev gift (efter 1357) med *Gozewijn*. — X e. Alix var gift med *Jacques Baudet*, som var Ridder, samt Overslotsfoged og Ordfører i Borgretten (grand prévôt) i Cambresis ³⁾).

- X. **Lievin**, Søn af Henric Willem (IX.), nævnes i et Arvedokument fra 1351 og var da Formynder for sine Søstre ⁴⁾); han nævnes ogsaa i Aaret 1356 sammen med sin Søster Joanna ⁵⁾). Han var gift 2de Gange; hans 2den Hustru hed *Elizabeth van der Herscle* og førte en gylden Bølge i rødt Felt ⁶⁾). (Lievin van Munte havde 2 Sønner af 1ste og 1 Søn og 1 Datter af 2det Ægteskab).

Hans Børn:

XI a. Clais (se nedenfor). — XI b. Joost nævnes i Broderen Clais' Ægteskabskontrakt af Aaret 1375, samt endnu i Aaret 1397 ⁷⁾). — XI d. Jan nævnes sammen med sin Søster i et Arvedokument fra Aaret 1394 ⁸⁾); han drog senere udenlands, og da man i flere Aar ei hørte Noget fra ham, ansaaes han i Aaret 1409 for at være død, (se nedenfor). — XI d. Lijsbette nævnes sammen med Broderen Jan i Aaret 1394 ⁸⁾). I Aaret 1409 er hun den eneste Arving efter Arend Drieghe, idet Broderen Jan som ovenfor nævnt ansaaes for død ⁹⁾).

- XI. **Clais**, Søn af Lievin (X.), nævnes 1375, da Ægteskabskontrakten med hans 1ste Hustru blev oprettet ¹⁰⁾), og ligeledes i 1408, da han var gift paany ¹¹⁾). Han var gift 1ste Gang med *Lijsbette Peelcx*, Datter af Junker Peelcx, og 2den Gang med *Ydier Monds*.

Hans Børn:

XII a. Wille m (se nedenfor). — XII b. Margriete, gift med *Jan van der Moere* ¹²⁾).

¹⁾ b: 1354--55, Bl. 36. ²⁾ b: 1356--57, Bl. 37. ³⁾ i: T. 172.
⁴⁾ b: 1351--52, Bl. 43. ⁵⁾ b: 1356. ⁶⁾ s: I. S. 102. ⁷⁾ b: 1397.
⁸⁾ b: 1394--95, Bl. 28. ⁹⁾ b: 1409, Bl. 31. ¹⁰⁾ b: 1375--80, Bl. 193.
¹¹⁾ b: 1408. ¹²⁾ b: 1489--90, Bl. 30 og 77.

XII. Willem, Søn af Clais (XI.), eiede i Aaret 1432 Godset Exoorde i Smetlede i Aalst. Han døde før 1444 i sit Hus ved Cantere i Gent, efterat han paa sit Yderste havde forordnet, at der skulde læses 2de Messer i Ugen i St. Nicolai Kirke og som Erstatning herfor ladet »indtegne« ikke alene det nævnte men ogsaa et andet Hus, som han eiede i Gent ¹⁾. Willem van Munte var gift med *Quintina Ruusschaert* ²⁾, som ogsaa var død i 1444, da Datteren Lijsbette sees at have arvet sine Forældre ³⁾.

Hans Børn:

XIII a. Clais var — sandsynligvis af politiske Aarsager — bleven forvist fra Gent og erklæret fredløs; men han tilbagekaldtes i Aaret 1455 og blev en af Fyrstens fire Valgherrer i Gent (»electeur du magistrat de Gand au nom du comte« eller »commissair du prince«) samt Gents tiende Raadsherre (»échevin du premier bancq« eller »schepene van de Kuere«), til hvilken sidste Værdighed han gjenvalgtes 1463 som den tiende, i 1466 som den niende, i 1469 som den syvende og i 1472 som den sjette ⁴⁾. Han købte i Aaret 1448 af Jan van der Foreeste en Vindmølle beliggende i Hoerdeghems Sogn i Oordegghem ⁵⁾. Clais van Munte, der døde i Aaret 1474 ⁶⁾, var gift (fra 1450) med *Maria Untenhove* ⁷⁾, som i sit Vaaben førte sex Liljer ⁸⁾. Hun overlevede sin Mand og var i Aaret 1478 gift paany med Jacop van der Vinage ⁹⁾. — **XIII b.** Gillis nævnes i Aaret 1454. Han var død i 1481, da hans Hustru *Paeschine Zais*(?) levede som Enke ¹⁰⁾. — **XIII c.** Willem eiede i Aaret 1448 Godset Pelchem i Gijsegghem. I Aaret 1444 var han indviklet i en Proces med en vis Robbrecht Boccaert, der tilligemed sin Søster Lijsbette førte Sag ogsaa mod Willems Søster Lijsbette van Munte og hendes Mand ¹¹⁾. Willem van Munte døde i Aaret 1467 ¹²⁾. — **XIII d.** Lijsbette var 1444 gift med »Meester« *Phelips Sersanders* ¹³⁾, der i Aaret 1446

¹⁾ a: 1432—94, Bl. 65. ²⁾ a: 1450—51, Bl. 64. ³⁾ a: 1442—44, Bl. 85.
⁴⁾ s: I. S. 244, 245, 261, 267, 274 og 283 samt z: S. 692, 693, 706, 711, 718 og 723 og f: S. 433. ⁵⁾ b: 1448—49, Bl. 191. ⁶⁾ a: 1474—76, II. Bl. 98.
⁷⁾ a: 1450—52, Bl. 181. ⁸⁾ s: II. S. 229. ⁹⁾ a: 1478—80, Bl. 173. ¹⁰⁾ b: 1481—82, S. 22. ¹¹⁾ a: 1444—45, Bl. 61. ¹²⁾ y: 9de Afd. S. 10. ¹³⁾ a: 1442—44, Bl. 85.

eiede et Gods i Saint Denis ¹⁾); men som maa være død enten i dette eller i det nærmest følgende Aar; thi allerede i 1448 finder vi hans Enke, Lijsbette van Munte, gift paany med Ridderen *Heijnderic van Renisse* ²⁾). Fru Lijsbette var i Aaret 1474, da hun alene fik arve sin afdøde Broder Clais ³⁾), den sidste af Henric Willem van Mantes Ætte-Gren, hvilken altsaa uddøde med hende. Den sidste Gang, hun nævnes, er i Aaret 1478 ⁴⁾). Ved hendes Død tilfaldt Arven hendes Sødskendebørns Børn (hendes Fæster Margriete van Mantes Børnebørn): Philippe van der Moere, Søn af Rogier v. d. Moere, og Lisbette van den Bossche, samt Jan de Cubbere, Søn af Gillis de Cubbere og Cathelyne v. d. Moere ⁵⁾).

C. Ridder Gillis' Broder, Jan van Munte,
og hans Ætte Gren.

IX. Jan, Søn af Gerard (VIII.) (se foran, S. 24), van »Grand panetier de Flandre« ⁶⁾). Han døde i Aaret 1367 og blev

¹⁾ s: II. S. 209. ²⁾ a: 1446—48, Bl. 51 og 58. ³⁾ a: 1474—76, II. Bl. 98. ⁴⁾ a: 1478—80, Bl. 173. ⁵⁾ b: 1489—90, S. 30 og 77. ⁶⁾ y: 9de Afd. S. 8. — „Grand Panetier“, der maaske nærmest svarede til den Pharaonske „Øverste Bager“ (1ste Mosebog Cap. 40), var fordem i Frankrige en Rigs-Embedsmand, og Warnkönig siger i sin „Flandr. Staats- und Rechts-Geschichte“, III, Afd. 1, S. 133, — idet Talen er om Greverne af Flanderns Hof, der beskrives som særdeles glimrende og kongeligt, at blandt de fornemste Hofembedsmænd hørte ogsaa „Panetieren“ (Flam. „broodmeester“). Embedet beklædtes ofte af Mænd tilhørende Flanderns ædlestes Ætter og var i lang Tid arveligt for Indehaverne af Baroniet, senere Marquisatet van Rode. Endnu i Aaret 1759 var Mher Antonius Josephus Rodriguez d'Evora y Vega „marquis van het marquisat des lands van Rhodes, baron van Berleghem“ etc., souvereyn Panetier van Vlaenderen etc. (y: 4de Afd. S. 13) I Aaret 1234 var Ridder Jan van Belleghem „erfachtigen spijs- en broodmeester“, og i denne Egenskab tilstodes ham af Grevinde Johanna af Flandern, „naer han var ved Hove og selv udøvede

begraven i Kirken i Munte, hvor hans Hustru allerede forud hvilede. Han var gift med *Beatrice van der Cameren*, Datter af Hendricx v. d. Cameren til Focquières, der i sit Vaaben førte et i Rødt og Sølv schakspilsrudet Kors i sort Felt ¹⁾). *Beatrice v. d. Cameren* døde i Aaret 1347 og blev begravet i Kirken i Munte ²⁾).

Hans Børn:

X a. Kallekine (Katarina) nævnes i Aaret 1350, da Jan van der Wale og Boydin de Kempe blev hendes Formyndere ³⁾). Hun gik senere i Kloster og gjenfindes i Aaret 1370 som Abedissee i Stiftet Maagendale i Oudenarde ⁴⁾). — »Panetieren« Jan van Munte havde desuden Sønnen:

- X. Jan, der for første Gang nævnes i et Diplom fra Aaret 1374. Han var i Aarene 1383 og 84 »Shepene van Ghedelee« (»Echevin de deuxième bancq«), i sidstnævnte Aar den fjerde ⁵⁾) og »Schepene der Kerken« i Aaret 1397, da Jacop Willebaerds Datter, Kateline Willebaerds, gift med Symoen van der Cauderbourch til Hutere, skjænkede Godset »ter Lake« til St. Peter ⁶⁾). Ifølge Abbed-Stiftet van Eenames »landboek« nød Jan van Munte i Aaret 1408 en Del af Tienden fra Parochien (el. Sognet) Moertsele ⁷⁾). Han var gift med *Anna van den Putte* ⁸⁾).

Hans Børn:

XI a. Jan (se nedenfor). — XI b. Godevaert, der døde i Aaret 1409 og ligger begravet i Kirken i Munte tilligemed sin i samme Aar afdøde Hustru: *Cathelinc van der Gracht* ⁹⁾). De havde kun et Barn, Datteren

sit Embede, daglig et halvt „mud“ (Tysk: Malter = et temmelig stort Maal) Havre, 18 „deniers“ i Løn, 2 store og 3 smaa Voxlys samt 1 „stooop“ (= ca. 8 Liter) Vin, endvidere: 4 Mk. Sølv aarlig til Beklædning, alt Klid, som faldt ved Melets Malning“ etc. (y: 10de Afd. S. 5). ¹⁾ ø: I. S. 80. ²⁾ Gravskriften lød (ifølge Recueil d'Epitaphes S. 268, — Ms. Nr. 16 901): „Hier licht begraven Jan van Munte, mijnsheeren van Vlanderen panetier was, die starf int jaer 1367, ende Beatrice mijnsheeren Hendricx dochter van der Cameren, Jans wijf was, die starf int jaer 1347“. ³⁾ b: 1350, Bl. 10. ⁴⁾ k: II. S. 213. ⁵⁾ s: I, S. 114 og z: S. 555. ⁶⁾ t: S. 110. ⁷⁾ m: II. S. 22 og y: 9de Afd. S. 8. ⁸⁾ y: 8de Afd. S. 10. ⁹⁾ Gravskriften lød (ifølge Recueil d'Epitaphes S. 268): „Hier licht begraven Godevaert van Munte, die starf int jaer 1409, ende Cathelijne van der Gracht,

Lijsbette, som blev gift med sin Fætter *Daneel Rym* (se nedenfor)¹⁾, og som var Enke efter ham i Aaret 1434, da hun donerede Renter m. m. til de Fattige i St. Jans Sogn i Gent med Forbehold af fem Sjølemesser paa Aarsdagene efter sin Død²⁾. (I Aaret 1421 blev en Datter af Daneel Rym og Lijsbette van Munte (Godevaerts Datter), ved Navn Margriete, gift med Jan de Gruntere³⁾, og fik hun da som Medgift »12 livres de gros tilligemed fast Eiendom«, af hvilken sidste hendes Mand senere solgte en Del til Dommeren Jan van den Kethulle⁴⁾ og en Del til Svigerfaderen, Daneel Rym⁵⁾). En anden Datter af Lijsbette og Daneel Rym, ved Navn Jutte, blev gift i Aaret 1424 med Gieselbert de Gruntere, seigneur de Lowelde⁶⁾. — XI c. Jutte, nævnes i Aaret 1434⁷⁾ og var da gift med *Bondewijn Rym*, som i Vaabenet førte en rød Løve i Sølvfelt⁸⁾ og var Søn af Ridder Bondewijn Rym og Maria Rynvisch⁹⁾, som førte 3 Sølvfiske i rødt Felt¹⁰⁾. Jutte van Mutes og Bondewijn Ryms Søn Daneel Rym blev, som ovenfor nævnt, gift med sit Sødskendebarn Lijsbette van Munte.

- XI. Jan, Søn af Jan (X.), nævnes i Aaret 1425 sammen med Jan van Rousselaere og Sennuen Adriaan¹¹⁾. Han var død i 1428, da hans Børn, Adriaan, Kateline og Johanne samt Dattersønnen Hannekine van den Berghe arvede ham¹²⁾. Han var 3de Gange gift, 1ste Gang med *Katarina van Bussegghem*, 2den Gang med *Elisabeth Wiericx* og 3die Gang med *Sophia van Cuelsbrouck*, der levede som Enke endnu i Aaret 1433, da Jan Maes var hende skyldig »22 Pund og 10 s. groote«¹³⁾.

Hans Børn (alle af 1ste Ægteskab):¹⁴⁾

- XII a. Adriaan (se nedenfor). — XII b. Kateline, der døde den 21de Februar 1440 og ligger tilligemed sin 2den Mand begravet i Kirken St. Jan (nu St. Baaf)

sijn wijf was, die starf int jaer ons Heeren 1409⁴⁾. (Om hendes Familievaaben se y: 6te Afd. S. 5). ¹⁾ i: T. 172. ²⁾ a: 1434—35, Bl. 61. ³⁾ a: 1421, Bl. 62. ⁴⁾ z: S. 250. ⁵⁾ a: 1425—26, Bl. 11. ⁶⁾ bb: (Gand 1868). ⁷⁾ a: 1434—35, Bl. 61. ⁸⁾ ø: I, S. 131 og II, S. 200. ⁹⁾ m: II. S. 22. ¹⁰⁾ ø: I. S. 132. ¹¹⁾ a: 1425—26, Bl. 65. ¹²⁾ b: 1428—29, Bl. 1. ¹³⁾ a: 1433—35, Bl. 20. ¹⁴⁾ m: II. S. 22.

i Gent ¹⁾). Hun var 1ste Gang gift med *Gillis van Heeseghem*, kaldet *van Brecht*, som døde i Aaret 1415, og 2den Gang med *Lodwijck van Massemine*, Herre til Hollebeke, som i sit Vaaben førte en gylden Løve med en rød Lilje paa Brystet i blaat Felt ²⁾). Han, der var Søn af Jan van Massemine, døde den 2den Januar 1450 ¹⁾). (Kateline van Mantes 1ste Ægteskab var barnløst; med sin 2den Mand havde hun to Børn, nemlig en Søn Gerard van Massemine, som blev gift med Jsabeau de Baendt, der siden blev Enke og gift paany med Jan van Varnewyck, seigneur d'Opelaer; — samt en Datter Margareta van Massemine, der blev gift med Jan van Echoute, Søn af Gillis van Echoute, Seigneur de Autreppe). — XII c. Johanne, gift med *Willem Quillette*. — XII d. Willem, XII e. Lijsbette og XII f. Kateline (disse 3 døde i spæd Alder). — XII g. Lijsbette, der døde før 1428 ³⁾). Hun var gift med *Willem van den Berghe*, som i sit Vaaben førte en gylden Hjort med udstrakt Tunge i blaat Felt. (Lijsbette van Munte og Willem van den Berghe havde kun et eneste Barn, Sønnen Hannekine van Berghe, — se ovenfor, — der blev gift med Adrienne Schoonjans fra Mecheln, der i sit Vaaben førte tre sorte Porte i Guldfelt) ⁴⁾).

XII. **Adriaan**, Søn af Jan (XI.), var gift med *Margriete de Rycke*, som førte en Løve i Sølv med gyldent Vaaben og Tunge i sort med Sølvbilletter bestrøet Felt. Hun var Datter af Pieter de Rycke og Margriete van Kerkove, som var Ridder Zegher van Kerkoves Datter ⁵⁾). Den 14de August 1425 kundgjordes Skilsmisse mellem Adriaan og hans Hustru »til Bord og Seng«, og Retten fordelte deres 3 Børn, saaledes at Faderen skulde sørge for det ene af dem, medens de tvende øvrige skulde følge Moderen, der havde større Eiendomme end Manden ⁶⁾).

¹⁾ Gravskrifterne lød: „Hier licht begraven Lodewijck van Massemine, fa mer Jans, heere van Hollebeke, die overleet int jaer MIIIC ende L, den II Januarij“, — og: „Hier licht joncvr. Catheline van Munte, ghesel-nede van Lodewijck voors., die overleet int jaer MCCCC ende XL, den XXI in Sporcle. Bidt over de Zielen.“ ²⁾ a: I. S. 117. ³⁾ b: 1428—29, Bl. 1. ⁴⁾ m: (Uddrag). ⁵⁾ m: II, S. 22. ⁶⁾ a: 1424—25, Bl. 134.

Hans Børn:

XIII a. Adriaan (se nedenfor). — **XIII b.** Margriete nævnes sammen med Søstere i Aaret 1431, ligesaa i 1457, da begge Søstre var gifte for 2den Gang ¹⁾. Margriete van Munte gjenfindes ogsaa i et Arvedokument fra Aaret 1459 ²⁾. Hun var 1ste Gang gift med: *Matheus de Mil*, Søn af Ogier de Mil, (som førte 3 Stjerner) ³⁾ og Lijsbette Sersanders. Margriete van Mutes 2den Mand var *Jan van der Moere*, som døde i Aaret 1459 ⁴⁾. — **XIII c.** Lijsbette, nævnes foruden i det ovenanførte Dokument fra Aaret 1457 ogsaa det følgende Aar sammen med sin 2den Mand ⁵⁾ og endnu den 9de Januar 1482 sammen med denne og en Neveu af dem Matheuse van Coets ⁶⁾. Hun var 1ste Gang gift med *Roeland van der Eechoute* til Pumbeke ⁷⁾, Søn af Gillis van der Eechoute og »échevin de la Keure« i Aaret 1453. Han førte i sit Skjold et rødt Andreaskors i Sølvfelt ⁸⁾ og var død før 1468 ⁹⁾, da hans Enke, Lijsbette van Munte, blev gift paany med *Maerc van Steelant*, som i sit Vaaben førte en rød Bjælke i Sølvfelt ¹⁰⁾. Fru Lijsbette døde barnløs før 1486, da hun arvedes af Broderen Adriaan og Søstersønnen Philip van der Moere.

XIII. Adriaan, Søn af Adriaan (XII), nævnes i Aaret 1480 sammen med Arend des Chiens og Gheeraerd Backaert samt dennes Hustru Gheertrude van Munte. Adriaans Frænke ¹¹⁾.

Hans Datter:

XIV. Jozijne nævnes i Aaret 1486 sammen med Fætteren Philip van der Moere (se ovenfor). Hun var den sidste af Ridder Gillis' Broder Jan van Mutes Ætte-Gren, som uddøde med hende.

¹⁾ b: 1430—31, S. 89. d: 1457—58, S. 48 og 57. ²⁾ a: 1459—60, S. 84.
³⁾ s: II. S. 162. ⁴⁾ m: II. S. 22. ⁵⁾ a: 1458—59, Bl. 86. ⁶⁾ a: 1482—84, Bl. 92. ⁷⁾ m: II. S. 22 og i: I. 172. ⁸⁾ s: I. S. 90. ⁹⁾ a: 1468—70, S. 4.
¹⁰⁾ s: I. S. 184. ¹¹⁾ a: 1480—82, S. 34.

D. Ridder Gillis' Søn, Geeraard van Munte,
og hans Ætte-Gren.

- X. **Geeraard**, Søn af Gillis (IX.) (se foran, S. 24), døde i Aaret 1408. Han var gift med *Catherine van den Broucke*, der overlevede ham.

Hans Børn:

XI a. Jan (se nedenfor). — XI b. Gillis nævnes i et Retsdokument fra Aaret 1393¹⁾ ligesom ogsaa i et lignende Dokument fra 1413²⁾. — XI c. Beatrice nævnes i Aaret 1413 sammen med Broderen Gillis. Hun var gift (før 1413) med *Daneel Screven*²⁾. XI d. Geeraard nævnes tilligemed Broderen Jans Børn og Søsteren Marie i et Arvedokument fra 1411 og i en Retstvist fra 1420³⁾. — XI e. Marie var gift med *Jan van der Hoyen*, Søn af Jacop v. d. Hoyen⁴⁾.

- XI. **Jan**, Søn af Geeraard (X.), døde i Aaret 1411, da Gheeraard de Martelare blev Formynder for hans Børn⁵⁾.

Hans Børn:

XII a. Ermengarde nævnes i Aaret 1446 og døde før 1458⁶⁾. Hun var gift (før 1446) med *Jacob Vromont*⁷⁾. — XII b. Gillis døde 1458, da Broderdatteren Bavyne van Munte arvede ham⁶⁾. Han var gift med *Lijsbette van Meessene (Massemine?)*, som senere blev Enke og gift paany med Passchier van der Guchte, kaldet Schuerbroot⁸⁾, Jan van Munte havde desuden Sønnen:

- XII. **Jan**, der i Aaret 1445 solgte et Hus ved Gillisstrate i Gent til Janne de Temmerman⁹⁾. Han døde før 1458⁶⁾.

Hans Datter:

XIII. Bavyne, der var den sidste af Farfaderens Efterkommere, arvede som ovennævnt i Aaret 1458 sin da afdøde Farbroder Gillis⁶⁾. Hun var gift med *Lanwereyns van den Bogaerde*¹⁰⁾. Med denne Sønesøns Datter uddøde altsaa Geeraard van Mutes Ætte-Gren.

¹⁾ a: 1393, Bl. 49. ²⁾ b: 1413—14, Bl. 41. ³⁾ b: 1411—12, Bl. 53
og d: 1420—22, S. 5. ⁴⁾ z: S. 340. ⁵⁾ b: 1411—12, Bl. 53. ⁶⁾ d:
(„Liquidatie der successie“) 1458—59, S. 35. ⁷⁾ a: 1446. ⁸⁾ e: II. S. 107.
⁹⁾ a: 1445—46, Bl. 36. ¹⁰⁾ e: II. S. 37.

E. Ridder Gillis' Søn, Bondewijn van Munte,
og hans Ætte-Gren.

- X. **Bondewijn**, Søn af Gillis (IX.) (se foran, S. 25), og Sønnen af Gerard (VIII. S. 23), nævnes i et Diplom fra Aaret 1401, da han og hans Hustru arvede Datteren Catharine, som døde barnløs (se nedenfor)¹⁾. Bondewijn van Munte nævnes ogsaa sammen med Faderen i et Aktstykke vedkommende St. Peters Tiende. Den Tiende, som Bondewijn oppebar, havde han i Slutningen af det 14de Aarhundrede pantsat for 12 Pund aarlig²⁾. Han døde som Enkemand i Aaret 1410³⁾. Hans Hustru var: *Catharine van den Dicke*.

Hans Børn:

- XI a. Catharine døde børnløs i Aaret 1401, da hun arvedes af Forældrene (se ovenfor). Hun var gift med *Ghijzelbrecht Rijstaert*⁴⁾. — XI b. Gillis (se nedenfor). XI c. Vincent, XI d. Lucienke og XI e. Juette. Alle disse sidste 3 af Bondewijn van Mutes Børn levede endnu i Aaret 1410. Juette var da gift med *Pierard Chiens*⁵⁾.
- XI. **Gillis**, Søn af Bondewijn (X.), nævnes 1410 ved Forældrenes Død; han eiede Gods i Munte, som »i Lehn, Eienomme og Arvegods, i Land, Marker, Skove og Vand udgjorde 32 Bunder«⁶⁾. Gillis van Munte, der i Aarene 1432 og 1433 var en af de fyrstelige Valgherrer i Gent⁶⁾, døde antagelig før 1445. Han var gift med *Alysse van Vennegijs*⁵⁾.
- XII. **Bondin**, Søn af Gillis (XI.), solgte i Aaret 1445 sit (dengang arvede?) Fædrengods i Munte (se ovenfor) til Janne van den Denne⁶⁾, som i Aaret 1476 var gift med Anna van Munte (se ovenfor, S. 28, Note 2). Bondin van Munte levede endnu i Aaret 1468⁷⁾.
- XIII. **Gillis**, Søn af Bondin (XII.), var »Shepenen van der Kuere« (échevin du premier bancq), i Aaret 1470 den 12te og i 1473 den 10de⁸⁾. Han var død i Aaret 1476, da hans

¹⁾ b: 1400—01, S. 49 og y: 9de Afd. S. 10. ²⁾ y: 9de Afd. S. 25.

³⁾ b: 1410—1411, S. 45. ⁴⁾ b: 1400—01, S. 49. ⁵⁾ a: 1445, Bl. 109.

⁶⁾ s: S. 195 og z: S. 645. ⁷⁾ a: 1468—70. Bl. 137. ⁸⁾ s: S. 280 og 286 samt z: S. 720 og 725.

Frænde Abel van Munte (se foran, S. 30) blev Formynder for hans Datter Margriete ¹⁾).

Hans Datter:

XIV. Margriete, var gift 1ste Gang med *Jan de Gruntere*, Søn af Oste de Gruntere og Jozijne Sersymoens ²⁾). Han forpagtede i Aaret 1480 sit Gods Effelare til Jan van Crombrugge for 9 Pund gr. og 3 »steenen« (en vis Vægt) Lin i aarlig Afgift ³⁾). Margriete van Munte blev 2den Gang gift med *Lievin Pien*, som døde den 28de August 1509. Med Fru Margriete, som døde den 7de Marts 1518 og blev begravet ved Siden af sin sidste Mand i Kirken St. Nicolas i Gent ⁴⁾), uddøde sandsynligvis Bondewijns og i ethvert Fald hans Søn Gillis van Muntcs Ætte-Gren.

F. Enkelte Medlemmer af Familien Munthe i Flandern, hvis genealogiske Plads endnu ikke har kunnet bestemmes.

1. Bellegardis de Monte, som i Aaret 1025 for sin Mands. *Ansbaldi*, Sjæl skjænkede et Stykke Jord til St. Peter. Da hun var død, gjorde hendes Børn Ansboldus og Cilia det samme for hendes Sjæls Salighed ⁵⁾).
- 2-9. Onolf, Raas, Albrecht, Erpolf, Ingelbrecht, Lidevif, Berto og Ava van Munte nævnes i Aaret 1123 ⁶⁾).
10. Hendrik de Munte gav i Aaret 1118 tilligemed Rudolf de Melne Gods i Munte til St. Peter ⁷⁾).
11. Henrikus de Munta, Sacerdos, bevidnede bl. A. et Aktstykke dateret Gavre 1179 ⁸⁾).

¹⁾ a: 1476—77, Bl. 31. ²⁾ bb: (Gand 1868) og ø: I. S. 94. ³⁾ y: 7de Afd. S. 10. ⁴⁾ l: Nr. 16901, S. 120 og y: 9de Afd. S. 10. Gravskriften lød: „Hier licht begraven Lievin Pien, die overleet int jaer MDIX, den XXVIIIe ougste. Hier licht begraven jc. Margriete van Munte, Lievins wijf was, die overleet Ao. MDXVIII den VII in Maerte“. ⁵⁾ q: S. 120. ⁶⁾ y: 9de Afd. S. 8. ⁷⁾ ø: I. S. 41 og y: 4de Afd. S. 5. ⁸⁾ r: II. S. 912.

12. **Jacobus de Moneta** (Jacque de Munte) var i Slutningen af det 13de og i Begyndelsen af det 14de Aarhundrede Abbed i Cistercienser-Stiftet Bandelo ¹⁾).
13. **Chrétienne de Munte** findes optagen i Staden Gents Rente-Register for Aaret 1300 ²⁾).
14. **Frans van Munte** var gift med *Lucretia van Maelstede*. Han levede rimeligvis i det 14de Aarhundrede ³⁾).
15. **Lane van Munte** var gift med *Ydier van Ydeghe* og døde i Aaret 1389 ⁴⁾).
16. **Jacob van Munte** levede 1411 og var gift med *Elisabeth van Bassevelde* ⁵⁾).
17. **Walerand van Munte** var Munk i St. Peter i Aaret 1412 ⁶⁾).
18. **Marguerite van Munte** var i Aaret 1430 Priorinde i Hospitiet i Gramont ⁷⁾).
19. **Clara van (der) Munte** var gift med *Jan van der Meersch van Nevele* og døde 27de Oktober 1450, samt blev begravet ved Siden af sin Mand i Vosselaere Kirke ⁸⁾).
20. **Gheertrude van Munte** nævnes i Aaret 1480 sammen med sin Frænde *Adriaan van Munte* (XIII), (S. 38). Hun var gift med *Ghceraerd Backaert* ⁹⁾).
21. **Agneta van Munte** var i Aaret 1454 Enke efter *Adriaan van den Wiere* ¹⁰⁾).
22. **Barbele van Munte** var 1541 gift med *Hughes de Weez* ¹¹⁾).
23. (?) **Nicolaas de Monte** var i Aaret 1545 Inkvisitor i Hertugdømmet Brabant, (se S. 14).
24. (?) **Arnold van Munte** »Chambellan du Seigneur de Montigny«, opholdt sig i Aaret 1567 i Spanien, (se S. 15).

¹⁾ w: I. S. 121 og i: T. 172. ²⁾ s: I. S. 122. ³⁾ y: 9de Afd. S. 10.
⁴⁾ b: 1388—89. ⁵⁾ b: 1411. ⁶⁾ y: 9de Afd. S. 10. ⁷⁾ Rec. gén. de Flandre.
⁸⁾ Gravskriften lød: „Hier leghet joncvroun Clara van der Munte, Jans van der Meersch wijf was, die starf int jaer MCCCC en L den XXVII je. dach in october † hier leghet Jan van der Meersch van Nevele, Jans zone, die staerf int jaer MCCCLIII j. den XXIe dach in september †.“
⁹⁾ a: 1480—82, Bl. 34. ¹⁰⁾ a: 1454—56, Bl. 119. ¹¹⁾ a: 1541—42, Bl. 142.

Familien Munthes

første Slægtled i Norden.

Ludvig Munthe, Kjøbmand i Lübeck,

fra hvem Muntherne i Norden nærmest afleder sin Herkomst, var vistnok født i Nederlandene, sandsynligvis i Staden Gent i Flandern, hvorfra han endnu ganske ung tilligemed sin egen Slægt og flere andre Gentske Patriciere kom til Tyskland — efter hvad man antager — paa Grund af den i Aaret 1539 stedfundne Opstand i Gent ¹⁾.

¹⁾ Foran i vort Indlednings-Afsnit er anført de vægtige Grunde, som taler for, at ovennævnte Ludvig Munthe — og gennem ham de Nordiske Munther — nedstammer fra den gamle Æt „van Munte“ i Flandern

Hvad selve Kjøbmanden i Lübeck angaar, da er han aldeles ikke nævnt i enkelte tidligere Genealogier over Munthe-Slægten (t. Ex. Gjessings i hans bekendte Værk: „Danske, Norske og Islandsks Jubellærere“ II. 2. S. 366. Tab. III). Den Danske Genealog, Capt. m. m. I. C. L. Lengnick, hvis Slægttavler over Munthe-Familien isøvrigt lader saare meget tilbage at ønske, har dog, saavidt vides, Fortjenesten af at være den Første, som i den nyere Tid (efter Gjessings Dage) har medtaget denne Lübeckske Kjøbmand i Rækken af de nulevende Munthers Forsædre. Capt. Lengnick undlader imidlertid i dette, som overhovedet i de allerfleste Tilfælde, at nævne sine Kilder. Den nylig afdøde bekendte Danske Personalhistoriker, Pastor S. V. Wiberg anfører ogsaa (i sin Præstehistorie III. S. 322) Kjøbmand Ludvig Munthe i Lübeck som Tikjæbspræsten Hans Munthes Fader og henviser i denne Forbindelse til en Genealogi (i Manuskript) over Familien Paludan Af denne paa Grund af sin høie Alder og kyndige Forfatter meget interessante Slægttebog haves der et Expl. i det Kongl. Geheime-Archiv i Kjøbenhavn (Genealogisk heraldiske Selskabs Sam-

Omkring Midten af Aarhundredet nævnes han som Kjøbmand i Lübeck, hvilken By i lange Tider stod i en livlig Forretningsforbindelse med de rige Nederlandske Handelsstæder. Omtrent ved samme Tid blev han ogsaa gift med en Landsmandinde, Datter af en Nederlandsk Emigrant. Om hans senere Skjæbne vides fortiden Intet med Vished; dog er der forskjellige Omstændigheder som tyder paa, at han enten maa være død i Lübeck før 1580, eller ogsaa senest ved dette Tidspunkt være flyttet fra Lübeck op til Danmark (Sjælland?), hvor ikke alene hans to Sønner, men ogsaa hans Datter paatræffes i de første Aar efter 1580.

Den Lübeckske Kjøbmand Ludvig Munthes Hustru, — med hvem han som ovennævnt blev gift i Lübeck antagelig i Aarene nærmest efter 1550, — hed *Elisabeth Paludan* og var en Datter af Nederländeren Hans (el. Johannes) Paludan, der var født i Gent, døde som »Medicinæ Doctor og Professor Physices« i Lübeck, og som var gift med Barbara van der Rone ¹⁾.

ling), og ligeledes findes der i en gammel haandskreven „Munthe-Genealogi“, som eies af Bergens Musæum, et Uddrag af samme Paludanske Slægtbog, forsaavidt angaar den Del, der omhandler Muntherne. Med begge disse Manuskripter (det førstnævnte i Afskrift, det sidstnævnte i Original) har Udg. gennem velvillig Imødekommenhed af Musæets Direction i Bergen og D'Hrr. Fuldmægtig Huitfeldt-Kaas og Cand. jur. Thomle i Rigsarchivet faaet Anledning til at gjøre sig bekendt, og flere ikke uvigtige Data angaaende Munthe-Familiens første Slægtled i Norden ere hentede fra disse interessante gamle Optegnelser. Manuskriptet i det Danske Geheime-Archiv angiver sig som: „De Danske Paludaners Genealogie og Stammerregister, sammenskrevet af Dr. Christian Stougaard i Kjøbenhavn og findes skreven med hans egen Haand paa Latin, hvilken Dr. Hans Blichfeldt udi Wiborg har forbedret og lovet at continuere“. „Munthernes Genealogi“ paa Bergens Musæum har en Fortale, hvori det siges, at den (dens første Del) er „et Stykke af en gammel Genealogi over Paludanerne, hvilken Genealogi er forfattet af Professor Christian Stougaard (som en af Familien), der døde 1645“. Denne Paludanske Slægtbog, som altsaa maa være udarbejdet allerede i den 1ste Halvdel af det 17de Aarhundrede, og hvis Forfatter synes at yde al ønskelig Garanti, omfatter af Munthe-Slækten: Kjøbmanden i Lübeck, hans samtlige 3 Børn og endel af hans Børnebørn. Afskriften paa Bergens Musæum kan skjønnes at være over et Aarhundrede yngre end sin Original; antagelig er den tagen omkring Aar 1760.

¹⁾ Om Johannes Paludan „den Ældre“ gives Underretning hos I. C. Bloch: „Den Fyenske Geistligheds Historie“, samt i V. Ingerslevs

Ludvig Munthe og Elisabeth Paludau efterlod sig 3 Børn, nemlig Sønerne Ludvig og Hans, samt Datteren Elisabeth Munthe, der alle blev bosatte i Danmark.

Ludvig Ludvigssøn Munthe,
Archidiaconus i Lund,

ældste Søn af Ludvig Munthe og Elisabeth Paludan, fødtes den 27de Oktober 1558 i Lübeck ¹⁾. Om hans Barndom og første

Værk: „Om Danmarks Læger og Lægevæsen“ I. S. 181, hvor det (overensstemmende med den Paludanske Genealogi) siges, at Dr. P. oprindeligt skal have boet i Gent, men senere for sin protestantiske Religions Skyld maatte forlade Fædrelandet. (Hertugen af Alba og hans Grusomheder spiller ogsaa i denne Beretning uforskyldt en Rolle; det kan nemlig med Vished vides, at Dr. P. maa have opholdt sig i Lübeck, længe forinden Alba kom op til Nederlandene). Denne samme Dr. Paludan „den Ældre“ siges født i Aaret 1497 og død i Lübeck (efter 1561). Hans Enke Barbara v. der Rone, drog senere op til Kjøbenhavn med sin Søn Hans (Johannes Paludan „den Yngre“, født 1538), der blev Enkedronning Dorotheæ Livmedicus og sluttelig Canonicus og Medicus i Viborg, hvor han døde i Aaret 1615. Foruden denne Søn og Datteren Elisabeth (Munthernes Stammemoder i Norden) havde Doctor Paludan den Ældre og Barbara v. der Rone endnu et Barn, som vides at være bleven bosat i Danmark, nemlig Datteren Barbara Paludan (født 1549, død 1598). Hun blev i Aaret 1568 gift med Feltpræst hos Daniel Ranzau, Hofprædikant, sluttelig Cantor og Canonicus i Roeskilde, Mag. Christopher Knoff (død 1611). Hos Zwergius („Sjællandske Cleresi“ S. 479) og Gjessing („Jubellærere“ II. 2. S. 59 ff.) vil man kunne erhøide nærmere Underretning om denne Mag. Christopher Knoff, der vistnok i flere Henseender har været en ikke umærkelig Mand med en temmelig betydelig Indflydelse. I nærværende Forbindelse bør visselig hans Navn særlig erindres, da han, som det nedenfor nærmere skal vides, utvivlsomt har været en ypperlig Støtte for sin Hustrues Søsterbørn (de 3 Sødskende Munthe) og derved gjort sig fortjent til en taknemmelig Ihukommelse af deresEfterslægt. Angaaende hans Biografi hos Gjessing skal det her ikke lades uomtalt, at der i Henseende til hans Hustrues Slægt (Paludauerne) er begaaet en Feil, idet Fader og Søn (de 2 Medici P.) ere slaaede sammen til én Person. Betræffende Svigermoderen (Barbara v. der Rone), som døde i Kjøbenhavn 68 Aar gammel, henvises til Resenii: Inscript. Hafniens. S. 107.

¹⁾ At Ludvig Ludvigssøn Munthe er født til den her anførte Tid og ikke som af Flere (t. Ex. Gjessing) anført i Aaret 1561, fremgaar af hans

Ungdom vides Intet; men af hvad man kjender til hans senere Liv, kan man dog slutte, at han er bleven særdeles vel undervist, og at han har studeret, sandsynligvis ved et eller flere Tyske Universiteter. I en Alder af 25 Aar paatræffes han første Gang i Danmark, hvor han — »Ludvig Ludvigsen« — af Frederik II erholdt Kongl. »Brev« eller Bestalling dateret Skanderborg den 24de November 1583 som Pagehovmester ved Hoffet hos Kronprins Christian, den senere Kong Christian den IV ¹).

Som Kronprinsens »Tugtemester« eller Informator var et halvt Aars Tid iforveien — Vaaren 1583 — bleven ansat Ludvig Munthes Svoger, Mester Hans Michelssøn (om hvem mere nedenfor), og det var altsaa som en Medhjælper hos denne sin nære Frænde at »Ludvig Ludvigsen« blev antaget og af Kongen beskikket. I Kongebrevet hedder det, at han skulde hjælpe nævnte Hans Michelssøn »de Herremænds Børn, som ere hos Hertug »Christian, udi gode Sæder og nyttig Lære at optugte, lære og »undervise, eftersom for^{no}. M. Hans Mickelsen, — hvilken han »derudi skal i alle Maader være tilgiven, hørig og følgagtig, — »hannem underrettendes vorder.« Som Løn for denne hans Tjeneste, »saalænge han derudi bruges og tro og villig befindes«, tilstodes der ham ifølge samme Kongl. Brev »aarlig 40 gamle Dalere »og 12 Alen Engelst og dertil behøvende Foderdug og andet som »horer til Hofklædning« ²).

I denne sin Stilling som Lærer ved det Danske Hof forblev

nedenfor citerede Epitaphium fra Lunds Domkirke. At han er født i Lübeck, antydes allerede af A. Bartholin, der kalder ham „en Lübecker“. Ved sin Magisterpromotion anføres han ogsaa under Betegnelsen: „Ludovicus Munthenius Lubecensis“.

- ¹) Cfr. H. Rørdam: „Nye kirkehist. Saml.“ VI S. 163 og Joh. Grundtvig: „Meddelelser fra Rentekammerarchivet“, 1871, S. 184. Denne „Under-tugtemester“-Bestalling for „Ludovicus Munthe“ (saaledes sees han selv at have skrevet sit Navn, cfr. Registr. I. 72 i D. Geheime-Archiv) er utvivlsomt det første Dokument, hvorved offentlig Ansættelse i Skandinavien er tildelt Nogen af Munthe-Slægten, og Dagen for sammes Udfærdigelse fortjener derfor at erindres af Slægtens Medlemmer. Den 24de November 1883 ville disse mest passende kunne fejre sin Slægts 3die Hundrede-aars-Jubilæum i Norden.
- ²) Hertil kom derhos frit Logi og Kost, idet begge „Tugtemestere“ sees at have havt Tilhold paa de kongelige Slotte og spist ved Prinsens Taffel. (Cfr. Molbech: „Nyt hist. Tidsskr.“ III S. 251).

Ludvig Munthe staaende i en længere Række af Aar. At han har udført sin Gjerning til det høie Herskabs fulde Tilfredshed, fremgaar tydelig nok af et Kongl. Brev fra 1586, hvori han efter ikke fuldt 3 Aars Tjeneste ved Hoffet varmt anbefales af Frederik II til Erholdelse af et Kannikedømme ved Domcapitelet i Lund. Det hedder i samme Kongl. Skrivelse: »Da efterdi »denne Brevviser, Os elsk. Ludvig Ludvigsen, nu en Tidlang til »des haver været og endnu er høybaarne Fyrste, Vor kjære Søn, »Hertug Christians Tugtemester tilgiven og forordnet at skulle »hjælpe at instituere og undervise de Herremænds Børn, som ere »hos Hans Kjærlighed, og han sig hertil udi samme Bestilling »fitteligen haver forholdet, saa Vi derfor naadigst gjerne saa han »nem befordret: bede Vi Eder og naadigst begjære, at dersom han »forne Jens Thomesens Død overlevendes vorder, I da Os saavel »som og heibemeldte Vor kjære Søn til Ære og Vilje ville be»fordre og forhandle, at samme Vikarie maatte blive forne Ludvig »Ludvigsen confereret og forlenet«¹⁾).

Selv efterat Mester Hans Michelssøn i Aaret 1593 var aftraadt som Informator hos Kronprinsen, hvis Undervisning ved den Tid afsluttedes, vedblev Ludvig Munthe fremdeles i nogle Aar som Lærer ved Hoffet, idet han overtog Stillingen som »Tugtemester« for den tredie ældste Søn af Frederik II, Prins Hans (født 1583). Ved samme Tid blev han ogsaa — den 7de Mai 1594 af Dr. Thomas Fincke — creeret til Magister ved Københavns Universitet.

Efter 14½ Aars Tjeneste trak Ludvig Munthe sig sluttelig tilbage fra det urolige og omflakkende Liv ved Hove²⁾. Han

1) Kongens Anbefaling blev tagen tilfølgelse af Konventet i Lund, som havde at træffe Afgjørelse i denne Sag, og i et Brev dateret 21de Septbr. 1586 blev Vicariatet efter Jens Thomesen bevilget Ludvig Munthe. (Cfr. H. Rørdam: Nye kirkehist. Saml. VI. S. 163). Det nævnte „Vicariat“ kan dog neppe have medført nogen personlig Tjenestegjøren for vor „Undertugtemester“, der selvfølgelig ved sin Lærergjerning stadig maatte være bunden til Prinsernes Hof. Stillingen som Canonicus i Lund har derfor visselig alene været at anse som en Paaskjønnelse af hans „fittige Forhold“ og som en Forbedring af hans Indkomster.

2) Som bekjendt førte det Danske Hof i de Dage et sandt Omflækkerliv, idet man stadig laa paa Flytning fra det ene Slot til det andet. Om de Forholde, under hvilke Ludvig Munthe — og som det nedenfor skal

traadte af den 24de Mai 1598 og fik under 3die August s. A. Bestalling paa sin hele Gage i Pension, indtil han »i anden Maade kunde blive forsørgt«¹⁾. Allerede Aaret efter finde vi ham befordret til Canonicus ved Lunds Domcapitel, hvor han sluttelig steg til Archidiaconus eller »Erkedegne«, næst efter Bispeværdigheden Capitelets øverste Prælatur²⁾. Han døde som saadan den 29de April 1634 i en Alder af 75½ Aar og er tilligemed sine 2de Hustruer bisat i Dionysii Capel i Lunds Domkirke³⁾.

Omtrent samtidigt med sin Ansættelse i Lund — saaledes i en Alder af lidt over 40 Aar — blev Ludvig Munthe gift med *Birgitte Hansdatter*. Denne hans 1ste Hustru, med hvem han levede i Ægteskab i 17 Aar, og som skjænkede ham to Børn, var en Datter af Kong Frederik II.s Kammerherre, Hans Mathiesen (Johannes Mathiæ) og en Søster af Professor Wolfgang Rhumans 1ste Kone, om hvem mere senere⁴⁾.

Efter sin 1ste Hustrues Død, der indtraf 20de Marts 1616,

sees ogsaa for en Tid Broderen Hans — har levet ved det Danske Hof, erholdes ret interessante Oplysninger i en Opsats af Professor C. Molbech: „Om Kong Christian IV.s Opdragelse“ i Nyt hist. Tidsskr. III. S. 245 ff.

1) Cfr. Joh. Grundtvig: Meddelelser fra Rentekammerarchivet, 1871, S. 184.

2) At Ludvig Munthe ved den angivne Tid modtog Ansættelse i Lund, erfares af et Lykønskingsbrev dateret 22de Juni 1599 fra Professor Stephanus i Kjøbenhavn, hvori Ludv. M. gratuleres saavel med sit Giftermaal som med sin Overgang til en roligere Livsstilling. (Cnfr. H. Rørdam: Kirkehist. Saml. 3die Række I. S. 748).

3) Epitaphiet (el. Gravskriften) over Archidiaconus Ludvig Munthe og hans 2de Ægtefæller findes anført i G. Sommelius: „Disputatio Historica de Templo Cathedrali Lundensi“ S. 147 og er saalydende: „Under denne steen huiler Eruerdig Hederlig och Høylerd Mand M. LUDOVIG MUNTHE fordem Archidiaconus Canonicus och Vicarius her till Domkirchen, som hensofv udi Herren d. XXIX April MDCXXXIV udi sit ållders LXXV aar VI måneder II dage.

Her sammesteds huiler Ærlig Dydig och Gudfructig Quinde SOPHIA Hans daatter Salig M. Ludovigs anden Hustru, som døde d. XXV April MDCXL udi hendes alders XXXVIII aar oc et halvt oc tre maanader. Her ligger begrafven Erlig och Gudfrøctig Quinde BIRRITE Hans dotter som døde den XX Martii A:o MDCXVI.

Grana velut Segetum sic corpora nostra virescunt Et vivum accipient glorificata decus.“

4) Cfr. Gjessings: „Jubellærere“ II. 2. S. 366, Tab. III og Winding: „Regia Acad. Hafn.“ S. 221—25.

synes Canonicus Ludvig Munthe at have været Enkemand i nogle Aar, inden han — over 60 Aar gammel — indgik nyt Ægteskab med *Sophia Hansdatter*. Hendes Forældre kjendes ikke, men hun maa ifølge Epitaphiet være født 1601 og altsaa ved den Tid, hun blev Munthes Hustru, have været omkring 20 Aar gammel. Ved hende skal Ludvig Munthe (ifølge den Paludanske Genealogi) være bleven Fader til 4 Børn, af hvilke man dog nu kun kjender de 2; de øvrige ere maaske døde i ung Alder eller i ethvert Fald ugifte ¹⁾).

Archidiaconus Ludvig Munthes 2den Hustru døde den 25de April 1640, ikke fuldt 39 Aar gammel, og efterat hun i 6 Aar havde været Enke.

Hans Ludvigssøn Munthe,

Sognepræst til Tikjøb paa Sjælland,

anden Søn af Kjøbmand Ludvig Munthe og Elisabeth Paludan, fødtes, — som hans Epitaphium udviser, — i Aaret 1560 i Lübeck. Fra hans Ungdom haves ingen Underretning, forinden vi træffe ham i hans 25de Aar i Lighed med Broderen Ludvig ansat som Pagehovmester ved det Danske Hof. Da Kong Frederik II, — der i saa Henseende vides at have været meget nøieregnende, — godkjendte de tvende Brødre som Lærere og stadige Selskabere og Bordfæller for sine Sønner, kunne vi vistnok heraf med Sikkerhed slutte, at disse de første Munther i Norden begge have været vel »optugtede«, saavel i boglig Lærdom som i gode Sæder.

¹⁾ Samme Genealogi Paludan nævner, at Archidiaconus Munthe i 2det Ægteskab havde 4 Børn, men tilføjer: „hvis Navne ei vides“. Gjessing har dog anført et af dem, nemlig Datteren Birgitte (g. m. Povel Bie), ligesom han ogsaa nævner en Søn af Archidiaconen som „Præst i Skaane“. Sidstnævnte har han imidlertid ved en let forklarlig Misforstaaelse givet det feilagtige Navn Isac, idet han er gaaet ud fra, at Præsten Ludvig Isacssøn Munthe (der kan sees at have været ham bekendt som Forfatter) var en Sønnesøn istedetfor rettelig en Dattersøn af Archidiaconen. At samme Ludvig Isacssøn optog Moderens Slægtsnavn, er derimod oplyst af Cawallin i hans bekendte Værk: „Lunds Stifts Herdaminne“, hvor der ogsaa er gjort Rede for Archidiaconens Søn Otto, der blev Provst til Ingelstad i Skaane. — Om den Magnus Munthe, der siges dimiteret fra Slagelse Skole 2den Juni 1648, ogsaa har været en Søn af Archidiaconen i Lund, vides ikke.

Vi have allerede ovenfor nævnt, at der visselig ogsaa er god Grund til at tro, at de 2de Brødre Munthe, saavel som Søsteren Elisabeth — senere Hans Michelssøns Hustru, om hvem mere nedenfor, — have fundet en væsentlig Støtte i deres Ungdom hos Mosteren Barbara Paludan og dennes Mand Hofprædikanten Christopher Knoff, som (ifølge Gjessing) ogsaa skal have tilhørt en fra Nederlandene omtrent samtidig med Paludanerne og Muntherne udvandret Familie. Selv om man gaar ud fra, at den Lübeckske Kjøbmand Munthe, saaledes som Traditionen synes at antyde, har været en formuende eller ialfald en velhavende Mand, og selv om man tør tro, — hvad der, naar Alt kommer til Alt, maaske er mere tvivlsomt, — at han har levet længe nok til at kunne flytte med (eller efter) sine Børn til Danmark, har han dog som Privatmand selvfølgelig havt vanskeligere for personlig at støtte Sønnerne paa deres studerende Bane og under deres senere Bestræbelser for at vinde fast Fod i det nye Fædreland ved at komme i en offentlig Stilling. Dette maatte derimod falde forholdsvis let for deres Mosters Mand, Hofprædikanten, med hans lærde Bekjendtskaber og store Indflydelse paa høieste Sted. Forskjellige Omstændigheder godtgjøre desuden, — hvad der forøvrigt paa Forhaand kunde være rimeligt nok, — at der maa have hersket et intimt Forhold mellem Medlemmerne af de Nederlandske Familier: de Fine, Knoff, Munthe og Paludan, hvilke vi ogsaa umiddelbart efter deres Ankomst til Danmark samtlige finder repræsenterede ved Hoffet og derhos indbyrdes besvogrede. De to Brødre Ludvig og Hans (Ludvigssønner) Munthe, — hvis første Fata paa Dansk Grund det her er Hensigten efter Evne at belyse, — se vi saaledes begge i forholdsvis ung Alder ansatte som Lærere ved Prinsernes Hof; samtidig var, som oftere foran er nævnt, deres Mosters Mand Christopher Knoff Kongens 1ste Hofprædikant, deres Morbroder Hans Paludan (den Yngre) var Medicus hos Enkedronning Dorothea, og Arnold de Fine — senere Hans Munthes Svigerfader — var Kongens Kapelmester. Samtlige de her nævnte Mænd var, saavidt vides, hver for sin Slægts Vedkommende de første, som fæstede Bo i Danmark, og Forholdet synes derfor at fortjene nogen Opmærksomhed, særlig naar det erindres, at det ikke var paa Foranledning af det Danske Hof eller paa Grund af Kaldelser fra samme, at disse Slægter havde forladt Fædrelandet. Vistnok var Danmarks Hof i de Dage gjæstmildt stemt overfor Udlændinge;

men vi have dog i de ovenanførte Facta visselig et Bevis for, at de nævnte Nederlandske Emigranter have staaet hinanden nær og trofast støttet hinanden i det fremmede Land, ligesom man vel ogsaa, i hvad ovenfor er nævnt, tør se et Tegn paa, at de samme Nederlændere i det Hele taget have været vel begavede, vel instruerede og dygtige Folk¹⁾.

- 1) Som endnu et Bidrag til Belysning af de Familie-Forholde, under hvilke de første Medlemmer af Munthe-Slægten i Norden levede, tør det maaske have sin Interesse her (efter den gamle Paludanske Genealogi i det Danske Geheime-Arhiv) at se en Fortegnelse over Ludvig, Hans og Elisabeth Munthes Sødskendebørn paa Mødrenesiden, hvormed de maa antages at have staaet saameget nærmere, som ingen af deres Fædreneslægt_vides at have opholdt sig i de Nordiske Riger.

I. Børn af deres Moster Barbara Paludan og Mag. Christopher Knoff, Hofprædikant og Canonicus i Roeskilde: 1. Daniel Knoff, Mag. Provst og Canonicus i Roeskilde g. m. Anne Christophersdatter (skal have havt 4 Sønner og 1 Datter). — 2. Sophie Knoff g. m. Mag. Hans Kraft, Canonicus i Roeskilde (3 S. 6 D.). — 3. Christopher Knoff. — 4. Hans Knoff, Rector paa Herlufsholm og siden Prins Friedrichs Informator. — 5. Friedrich Knoff, Mag. Præst i Skaane g. m. Ingeborg Schultz (1 D.). — 6. Barbara Knoff, g. 1ste Gang m. Mag. Lauritz (u. B.) og 2den Gang m. Mester Hans Corvinus (1 S. 1 D.) — 7. Hjeronimus Knoff, Præst i Alsted g. m. Lisbeth Nielsdatter (7 S. 5 D.). — 8. Cathrine Knoff, g. m. Jørgen Phæningius, Præst i Bringstrup (2 S. 2 D.).

II a. Børn af deres Morbroder Hans Paludan, Dronning Dorotheæ Livmedicus og Canonicus i Viborg i hans 1ste Ægteskab med Helvig von Brouchhoven (hvis Fader var Hofprædikant og Canonicus i Lund): 1. Hans Paludan, Præst i Nors g. m. Helvig Kjeldsdatter (1 D.). — 2. Willem Paludan, Mag. Præst og Canonicus i Viborg g. m. Dorthe Thygesdatter (1 S. 1 D.). — 3. Lucas Paludan, Medicus og Canonicus i Viborg g. m. Maren Top (2 S. 3 D.). — 4. Marie Paludan g. m. Peder Arnoldi de Fine, Præst paa Sjælland (1 D.). — 5. Barbara Paludan g. m. Hans Stougaard, Præst paa Sjælland (1 Søn: Dr. Christian Stougaard, Medicus og Eloquentiæ Professor i Kjøbenhavn, Forfatter af den gamle Paludanske Genealogi).

II b. Børn af deres Morbroder Hans Paludan i hans 2det Ægteskab med Zidse Block (Datter af Sognepræsten i Viborg Jens Block.): — 6. Jens Paludan, Apotheker i Viborg g. 1ste Gang m. Gertrud Rosenow (1 S.) og 2den Gang m. Marie Ofvidt (4 S. 3 D.). — 7. Helvig Paludan. — 8. Anna Paludan g.

Efter disse mere almindelige Betragtninger vende vi os atter til den specielle Redegjærelse for Tikjøbspræsten Hans Ludvigssøn Munthes Vita.

Det var som nævnt i sit 25de Aar, at han — »Os elskelig Johannes Munthe« — fik Kongelig Bestalling, dateret 22de Januar 1585, »at skulle være hos Hertug Ulrichs Tugtimester og hannem hjælpe de smaa Herremænd at optugte«. Ogsaa for Kongens næstældste Søn, Prins Ulrich, var der nemlig bleven udseet endel Adelsmænds Børn til Skole- og Legekammerater, og Hans Munthe kom saaledes til at indtage en aldeles lignende Stilling ved Prins Ulrichs Hof som den, Broderen Ludvig beklædte ved Kronprins Christians. Hans nærmeste Foresatte i denne Post var Mester Povel Pederssøn, som kort forud (den 28de Decbr. 1584) var bleven ansat som Hertug Ulrichs Informator ¹⁾.

Hans (eller, som han maaske almindeligst paa sin Latin har kaldt sig: »Johannes«) Munthe forblev dog i Modsætning til Broderen kun kort Tid ved Hoffet. Allerede efter halvandet Aars Forløb, den 20de Juni 1586, blev han — endnu kun 26 Aar gammel — udnævnt til Sognepræst i Tikjøb nærved Helsingør, i hvilket Kald han efterfulgte M. Peder Johanssøn Ribber, der var bleven tilforordnet Superintendent paa Gulland ²⁾. Ikke længe efter sin Udnævnelse til Præst sees Hans Munthe at være bleven gift med *Catharina de Fine*, en Datter af den forannævnte Kongl. Hofkapelmester Arnold de Fine ³⁾. Heri tør vi maaske se

m. Mag. Otto Blichfeldt, Rector i Viborg Skole (1 S. 1 D.). — 9. Henrich Paludan (død som Barn). — 10. Henrich Paludan (død som Barn) og 11. Henrich Paludan. — Endelig havde:

III. Deres Morbroder Rasmus Paludan g. m. Johanne Trægaard en Søn: Hans Paludan, hvis Søn Rasmus Paludan var Guldmed i Viborg.

- 1) Cnfr. C. Molbeche førnævnte Opsats: „Om Kong Christian IV.s Opdragelse“, Nyt hist. Tidsskr. III. S. 245 ff.
- 2) Cnfr. Wibergs Danske Præstehist. III. S. 322 og Joh. Grundtvig: Meddelelser fra Rentekammerarchivet, 1873—76, S. 203.
- 3) Saavidt vides var Hofkapelmester Arnold de Fine den første, som kom til Danmark af Slægten de Fine, om hvilken Follin („Helsingborgs Historia“ S. 327—29) og Cawallin („Lunds Stifts Herdaminne“ III. S. 337) fortæller, at den var fra Antwerpen, og at dens oprindelige Navn skal have været „van Enten“; men at dette senere ombyttedes med „de Fine“. Om samme Arnold de Fine, der roses meget for sin Dygtighed som

Grunden til, at han saa snart opgav sin fordelagtige og for senere Befordring saa anbefalende Lærerstilling ved Hoffet; thi efter hvad foran er nævnt om Livet ved Hove paa de Tider, kunde en Pagehovmester neppe have let for at stifte Familie, og at Hans Munthe foretrak saasnaart som muligt at komme over i et roligt Præstekald, bliver meget forstaaeligt, hvis vi antage, at han allerede, før han kom til Hoffet, var forlovet med sin senere Hustru, hvem han utvivlsomt har kjendt fra Ungdomsaarene. Begges nærmeste Slægt var som ovenfor nævnt ikke alene Landsmænd, men ogsaa, efter hvad der kan skjønnes, i længere Tid bosat i hinandens umiddelbare Nærhed »for« (udenfor) det Kngl. Slot Fredriksborg.

Hans Ludvigssøn Munthe døde i sin bedste Alder. Kun 41 Aar gammel — efter 15 Aars Præstevirksomhed og 14 Aars Ægteskab — blev han i September Maaned 1601 tilligemed sin Hustru og en af sine Sønner et Offer for Pesten, de Tiders frygtelige Landeplage. De ligge alle tre begravne i Tikjøb Kirke, og endnu til vore Dage er opbevaret deres Epitaphium, der sees at være opsat i Kirken i Aaret 1608 af deres gjenlevende Børn. Ingen af disse var endnu voxne, da deres Forældre døde ¹⁾.

Elisabeth Ludvigsdatter Munthe,

den tredje af Kjøbmand Ludvig Munthes og Elisabets Paludans Børn, er formentlig født kort efter 1560, og rimeligvis har hun

Musicus, vil nogen nærmere Underretning kunne erholdes foruden hos nævnte Follin ogsaa i Gjessings „Jubellærere“ II. 2. S. 65, Worms „Lexicon over lærde Mænd“ I. S. 303, samt i Zwergius: „Det Sielandske Cleresie“ S. 474 og 565. Saavel Zwergius som Follin har derhos leveret Stamtavler over hans nærmeste Descendenter, hvoraf flere senere optræder ogsaa i Norge. Hans Sønnesøn og Navne Arnold de Fine, som med sin Fætter Biskop Ludvig Munthe kom op til Bergen, ved hvis Skole han i lang Tid var ansat, og som sluttelig døde som Biskop i Trondhjem, vil senere blive nævnt. (Cnfr. Personalhist. Tidskr. II. S. 225).

¹⁾ Epitaphiet er saalydende: „Patri suo charissimo Dno: Johanni Munthenio lubecensi Qvi peste extinctus est 5 Septemb. Ao. 1601 Ætatis suæ 41 Ministerij in hac ecclesia 15 et conjugij 14. Et Matri Dulcissimæ Catharinæ Arnoldi Filiæ Duabus post Maritum horis extinctæ. Fratri charissimo Johanni Munthenio bimulo eadem cum Parentibus die sepulto. Liberi superstites Hoc officiosæ pietatis monumentum posuerunt 1608. — Memento mori.“

ligesom sine 2de Brødre gjort sin Indtrædelse i Verden i Lübeck ¹⁾. Hvad enten hendes Forældre døde, medens hun endnu var ganske ung, eller ogsaa af andre Grunde, er Elisabeth (»Elsebe«) Munthe vistnok temmelig tidlig og i ethvert Fald senest omkring Aaret 1580 kommen op til sine Slægtninge i Danmark. Ovenfor er nævnt, at hendes Moster Barbara Paludan allerede fra Aaret 1568 var bosat i Danmark som Præsten Christopher Knoffs Hustru, og der er megen Sandsynlighed for, at Elisabeth Ludvigsdatter Munthe i Huset hos denne sin Moster har gjort Bekjendtskab med den Mand, hvis Ægtefælle hun blev i 20 Aars Alderen.

Denne Mand var den senere saa navnkundige Mester *Hans Michelssøn*, Kong Christian IV.s udmærkede Ungdomslærer. Han siges født omkring Aaret 1538 i Randers, blev Student i Kjøbenhavn og derefter Informator for Hørluf Trolles Søstersønner, Jacob og Arild Huitfeldt, af hvilke den sidstnævnte senere blev den berømte Historieskriver. I Aaret 1562 fulgte Hans Michelssøn med Brødrene Huitfeldt til Akademiet i Strasburg og studerede her i 3 Aar under Johan Sturm; i 1565 vendte han tilbage til Danmark, da han var udseet til at være den første »Regent« eller Skolemester for den s. A. oprettede adelige Kostskole paa Herlufsholm. I denne Stilling virkede han med megen Berømmelse i 5 Aar, indtil han — efter først at have været paatænkt til Biskop i Trondhjem — erholdt Knigl. Bestalling af 29de Januar 1580 som Dansk Hofprædikant med Forpligtelse til at følge Kongen paa hans Reiser og at være til Medhjælp for den Tyske Hofprædikant, Magister Christopher Knoff.

Paa denne Vis kom Hans Michelssøn i et nært Forhold ikke alene til Knoff selv, men ogsaa til hans Familie og blandt dennes Medlemmer særlig de 3 Sødskende, Ludvig, Hans og Elisabeth Munthe. Den Sidstnævnte blev hans Hustru, som det synes, kort Tid, efterat han var ansat som Hjælpepræst hos Knoff. At Hans Michelssøns og Elisabeth Munthes Bryllup har staaet ved denne Tid, finder man bestyrket derved, at han om Vaaren 1581

¹⁾ I tidligere Genealogier over Munthe-Slægten staar denne Elisabeth Munthe anført dels foran dels mellem sine Brødre Ludvig og Hans. I den Paludanske Genealogi, — som kan sees flere Steder at have gjort Brud paa den i sin Tid ikke saa ualmindelige Skik: ubetinget at anføre Brødrene foran deres Søstre, — er hun givet Plads som den sidste (yngste) af de 3 Sødskende, og dette er sandsynligvis det Rette.

paa Ansøgning fik sig tilstaaet en rummeligere Husleilighed, ligesom han det følgende Aar efter Ønske erholdt »en vis aarlig Genant« istedetfor de tidligere stipulerede »Kostpenge«¹⁾.

Ret længe kom dog ikke Hans Michelssøn til at beklæde Stillingen som Dansk Hofprædikant; thi allerede i Foraaret 1583 blev ham betroet det langt vigtigere Embede som »Tugttemester« eller Informator for Kong Frederik II.s ældste, dengang 6-aarige Søn, Prins Christian, den senere Kong Christian IV. I ti Aar, indtil den kongelige Elevs Uddannelse ved 16 Aars Alderen ansaaes tilendebragt, var Hans Michelssøn ansat som hans Lærer. — I Aaret 1593 forlod han Hoffet og tiltraadte personlig det Cannikedømme ved Lunds Domcapitel; hvormed han allerede flere Aar forud var bleven forløst, men hvis Forretninger han ikke tidligere havde kunnet personlig overtage. Kort efterat Christian IV havde tiltraadt Regjeringen, viste han sin forige Lærer en stor Paaskjønnelse ved at beskikke ham til Forstander for Sorø Skole og Klostergoods, en Post, om hvilken Dr. Rørdam (fra hvis Opsats om Mester Hans Michelsen i Nye Kirkehist. Saml. VI, S. 154 ff. de her meddelte Data ere hentede) siger, at den ikke uden Føie er kaldt den anseeligste, som en Mand af borgerlig Fødsel i de Dage kunde beklæde. — Omtrent 4½ Aar efterat han havde tiltraadt sin Stilling i Sorø, døde Hans Michelssøn den 13de Decbr. 1601 omtrent 63 Aar gammel og blev jordet i Sorø Kirke, hvor hans Ligsten endnu findes. Hans Valgsprog var: »Vince bono malum«, og »han kan«, — siger hans Biograf Dr. Rørdam, — »med Føie regnes blandt sin Tids bedste Mænd.«

I en Alder af omtrent 40 Aar, og efter 20 Aar Ægteskab blev saaledes Elisabeth Munthe Enke. En af hendes Sønner var ved Faderens Død endnu et Barn paa 5 à 6 Aar, og Moderen opnaaede vistnok heller ikke at se ham voxen. Det antages nemlig, at Elisabeth Munthe, — som allerede i sin Mands levende Live havde faaet Knagl. Løfte om i Tilfælde, hun blev Enke, at nyde en Korntiende af Hammer Sogn, — er død før Aaret 1611, ved

1) Mester Hans Michelssøns Løn som 2den Hofprædikant maa isøvrigt efter Pengenes Værdi paa den Tid have været ret rundelig, idet den sees at have bestaaet i 200 Daler aarlig, 16 Daler maanedlig i Kostpenge (for ham selv og en Dreng), sædvanlig Hofklædning („for ham selv anden“), fri Bolig „for Vort Slot Fredriksborg“, og endelig: „Foder til 2 Heste.“

hvilken Tid den nævnte Tiende sees at være gaaet over til en Anden ¹⁾.

Ifølge Dr. Rørdam, Gjessing m. Fl. — og ikke at forglemme Forf. af den Paludanske Genealogi — nævnes følgende som Børn af Elisabeth Ludvigsdatter Munthe og Mester Hans Michelssøn:

1. Hans (Johannes Michaelius Johannis fil. Nestvediensis) maa være født i et af de første Aar efter 1580, da han (ifølge Rørdam) nævnes som Student ved Kjøbenhavns Universitet og Respondens ved medicinske Disputatser i Aarene 1604 og 1605 ²⁾.
2. Bodil (Bodilla Michaelia). Denne »for sin Fromhed og Blyhed berømte Jomfru Bodilla« blev i Aaret 1610 gift med den Kjøbenhavnske Professor *Wolfgang Rhuman*. Hun døde i Aaret 1626 ³⁾.
3. Christian, født 11te Marts 1596 i Lund, efter hvilken sin Fødeby han senere skal have taget Tilnavn. Han døde den 20de Marts 1672 som Professor og Rektor i Odense. Hans Hustru hed *Karen Cortsdatter*, og hendes Fader, Bergenseren Dr. theol. Cort Aslachssøn (Axelssøn), var Professor ved Kjøbenhavns Universitet ⁴⁾.

¹⁾ Cnfr. Rørdam: Kirkehist. Saml. 3die Række 3die Bind S. 122.

²⁾ Af Tilnavnet „Nestvediensis“, hvormed denne Hans Michelssøns og Elisabeth Munthes Søn nævnes, drager Dr. Rørdam den Slutning, at hans Moder har boet i Nestved. Dette har maaske været Tilfældet ikke alene under den Tid, hendes Mand reiste Landet rundt med Hoffet, men ogsaa efterat hun blev Enke.

³⁾ Professor W. Rhuman, der stod i et nært Forholde til de første Munther i Norden, og som gjentagende kommer til at nævnes i denne Slægtbog, omtales bl. a. i Windings: „Regia Acad. Hafn.“ S. 221—25 og hos Gjessing: „Jubellærere“ II. 2. S. 84. Han var født i Aaret 1572 og døde den 4de Juli 1637 af Pesten. Hans 1ste Hustru hed Dorothea (Dorthe) Hansdatter og var som foran nævnt en Søster af Archidiaconus Ludvig Munthes 1ste Kone. Med hende skal han have havt 1 Søn. Med sin 2den Hustru Bodil Hansdatter havde han i 16 Aars Ægteskab 8 Børn, blandt hvilke Sønnen Hans Rhuman var Mag. artium og Pastor Aarhus. Efter 5 Aars Enkemandstand blev den henved 60-aarige Prof. R. i 1631 gift for 3die Gang med Dorothea Svaning, Enke efter Mag. og Lector i Lund, Arnold Hanssøn Munthe (se nedenfor).

⁴⁾ Om Professor Christian Hanssøn Lund saavel som om hans Svigerfader Professor Cort Aslachssøn findes Underretning bl. A. i Worms „Lexicon over lærde Danske, Norske og Islandske Mænd“ I. S. 43 og 626,

Elisabeth Ludvigsdatter Munthe

og

Christopher Ludvigssøn Munthe

nævnes begge i den gamle Paludanske Slægtbog udtrykkelig som Børn af Archidiaconus Ludvig Munthe i hans 1ste Ægteskab, og de ere derfor med fuld Tryghed anførte her, uagtet de ere udelatte i andre Genealogier over Muntherne (t. Ex. hos Gjessing).

Hvad angaar Datteren Elisabeth (eller »Elsebe«), er hun formentlig født i Lund i de første Aar efter 1600 og har vistnok faaet Navn efter sin Farmoder Elisabeth Paludan. Forøvrigt findes i den gamle Slægtbog ingen nærmere Oplysning om hende, og man tør maaske heraf slutte, at hun er død ung eller ialfald ugift.

Om Sønnen Christopher ved vi med Sikkerhed, at han deponerede som Student ved Kjøbenhavns Universitet den 7de Juli 1631. Antage vi, at han ved den Tid var omkring 20 Aar gammel (hvilket synes at have været den normale Alder for Immatriculering ved Universitetet i de Dage) skulde han altsaa være født i Lund i Aarene omkring 1611. Da imidlertid Canonicus Christopher Knoff (den tidligere Hofprædikant, hans Faders Frænde og Velgjører), efter hvem han uden Tvivl har arvet sit Navn, som nævnt, først døde i Decbr. 1611, vil det neppe være rimeligt at sætte Christopher Ludvigssøn Munthes Fødselsaar tidligere end 1612, idet man dengang (før Midten af det 17de Aarhundrede) ikke havde for Skik at opkalde Nogen, som endnu var ilive.

I Aaret 1638 blev Christopher Munthe Conrektor ved Kjøbenhavns Skole, tog nogen Tid efter — 21de Mai 1639 — Magistergraden og ansattes den 8de Juli s. A. som Professor poseos og Provst paa Comunitetet (eller som det ogsaa kaldtes »Klosteret«) i Kjøbenhavn. I Januar Maaned 1643 siges han udnævnt til Philosophiæ (log. & metahp.) Professor i Lund, hvor han skal være død allerede Aaret efter (i 1644), endnu kun omkring 30 Aar gammel. Saavidt vides var han ugift ¹).

¹) Ovennævnte biografiske Data vedrørende Mag. Christopher Ludvigssøn Munthe ere hentede dels fra Rietz: „Skånska Skolväsendets Historia“ S. 297 og dels fra Hundrups Uddrag af Kbhavns. Univ. Matrik. i D. Geh. Archiv. Han nævnes hos Alb. Thura: „Histor. Litt. Dan.“ S. 362

Birgitte Ludvigsdatter Munthe,

Achidiaconus Ludvig Munthes Datter af 2det Ægteskab, er vistnok født omkring Aaret 1620 i Lund og som det synes opkaldt efter sin Faders 1ste Hustru. Neppes endnu voxen blev hun faderløs, og efter nogle Aar senere ogsaa at have mistet sin Moder indgik hun i 1642 — vel saa 20 Aar gammel — Ægteskab med den 27-aarige Povel Bie, der nylig var ansat som Sognepræst til Qwerrestad i Skaane. Engang installeret som Husmoder paa Qwerrestad Præstegaard blev det — som Tilfældet saa ofte var med Præstekonerne ikke alene i Skaane, men ogsaa de fleste andre Steder her i Norden paa den Tid — Birgitte Munthes Skjæbne at »følge Kaldet« gennem flere Led i Præsterækken. Da hun 25 Aar efter sit 1ste Bryllup i en Alder af ikke mere end nogle og fireti Aar afgik ved Døden (1667), havde hun saaledes været i Ægteskab med ikke mindre end 3 efter hinanden følgende Sognepræster til Qwerrestad.

Om disse Birgitte Munthes Ægtefæller hidsættes -- væsentlig efter Cawallin — følgende Personalialia:

1. *Povel Adserssøn Bie* (lat. Paulus Ahasveri Melissus), Birgitte Ludvigsdatter Munthes 1ste Ægtefælle, var født 1615 i Jylland, hvor Faderen Mag. Adser Christenssøn Bie, var Præst til Bierregrav, Aalum og Tanum i Viborg Stift; Moderen hed Karen Povelsdatter Schandorph. Povel Bie var »Hører« ved Københavns Skole, da han den 6te Mai 1640 tog Graden som Baccalaureus ved Universitetet. Den 22de Oktober 1641 blev han Sognepræst til Qwerrestad og Smedstorp i Lunds Stift, hvor han døde den 21de Marts 1644 endnu ikke 30 Aar gammel. Han er bisat i Qwerrestad Kirke. Cawallin nævner ikke Børn af dette Birgitte Munthes 1ste Ægteskab. — Hun giftede sig efter Forløbet af et Aarstid paany med:
2. *Isac Pederssøn*, født i Mellby Sogn i Lunds Stift af For-

og hos Pontoppidan i hans „Annaler“ IV S. 52 som en udmærket Græker, og skal han endog have forsøgt sig som Græsk Poet. Om hans Skrifter, trykte i Aarene 1640—43, gives Underretning i Worms „Lexicon over lærde Mænd“ II. S. 100, hvor han isærligt feilagtigt angives som Søn af Biskop Munthe i Bergen.

ældre: Sognepræst til Mellby Peder Thygessøn og Catharina Thomasdatter. Han blev Student 1640, Sognepræst til Qwerrestad efter ovennævnte Povel Eie den 7de Juli 1744 og døde i den sidste Halvdel af Aaret 1655 efterladende sig Sønnen Ludvig Isacssøn, der senere optog Moderens Slægtsnavn Munthe (se nedenfor). Enken, som endnu engang blev »konserverad vid Pastoratet«, var allerede et Aar efter sin 2den Mands Død gift paany med:

3. *Nils Povelssøn Prael*. Han var født den 6te Marts 1625 paa Sjælland, hvor Faderen var Præst, og blev — efter først at have gaaet paa Skole, dels i Kjøbenhavn (fra 1639) og dels i Roeskilde (fra 1644) — Student i Kjøbenhavn i Aaret 1649. Efter Kaldelse af Hovmesteren Jochum Gersdorf ordineredes han den 23de Novbr. 1655 som Sognepræst til Qwerrestad efter Isac Pederssøn. Nils Prael, som efter sin 1ste Hustru Birgitte Munthes Død giftede sig paany med Margreta Uppendick (en Svogerske af hans Stedsøn Ludvig Isacssøn Munthe), skal være død paa Qwerrestad Præstegaard i Aaret 1685.

Med sin 3die Mand havde Birgitte Ludvigsdatter Munthe (ifølge Cawallin) 2 Børn, nemlig en Søn, der døde i ung Alder og en Datter Anna Prael, som i 1684 blev gift med Kyrkoherden til Norrhwiddinge og Dagstorp i Lunds Stift, *Sigward Hanssøn Juul* (Juel?), en Broder af den nedenfor nævnte Wendela Ottosdatter Munthes Mand Paul Juul.

Som Birgitte Munthes Søn af 2det Ægteskab med Præsten Isac Pederssøn nævner Cawallin:

Ludvig Isacssøn Munthe,

Kyrkoherde til Skårby i Lunds Stift.

Han fødtes den 27de December 1645 paa Qwerrestad Præstegaard i Skaane og opkaldtes efter sin Morfader Archidiaconus Ludvig Munthe, hvis Slægtsnavn han ogsaa senere adopterede. Sex Aar gammel blev han sat i en Privatskole, der holdtes af Sognepræsten til Sövestad, Mag. Frederik Povelssøn Schandorph (en Morbroder af hans Moders 1ste Mand, se foran). Efter 2 Aars Ophold her vendte han tilbage til Hjemmet, hvor han nød Undervisning først af sin Fader Isac Pederssøn og senere af sin Sted-

fader Nils Prael, sattes i Aaret 1663 i Christiansstads Skole og blev det følgende Aar Student i Greifswald. Senere studerede han i nogle Aar ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han immatrikuleredes den 20de Juni 1664, men kom 1669 i sit 24de Aar til Lund, hvor han s. A. med Berømmelse underkastede sig den theologiske Examen. Aaret efter (i 1670) begav han sig til Stockholm og antoges her som Husprædikant hos Grevinde Beata Oxenstierna, født Lejonhufwud. Denne Stilling indehavde han i 7 Aar, blev derefter 1678 ansat som Feltpræst og, da Krigen var tilende, ordineret (i Lunds Domkirke den 14de Decbr. 1681) som Kyrkoherde til Skårby i Lunds Stift, hvor han senere virkede til sin Død i November 1693¹⁾. Et Aars Tid efter sin Ansættelse som Sognepræst blev Ludvig Isacssøn Munthe den 23de Januar 1683 — i en Alder af 37 Aar — »med reputerlig Solennitet« gift i Ystad med *Inger Jønsdotter Uppendick*, Datter af Handelsmand sammesteds Jøns Thorssøn og Anna Jacobsdatter.

I dette Ægteskab skal Ludvig Isacssøn have havt 2 Sønner og 2 Døttre, af hvilke dog kun en Søn overlevede Faderen, nemlig:

Isac Ludvigssøn Munthe,

Raadmand i Wexiø.

Han var født paa Skårby Præstegaard i Aaret 1691. Alleerede i Aaret 1724 opholdt han sig i Wexiø, hvor han sees at have været Handlende. I »Mantalslängderne« nævnes han som Kæmner (1734) og en af Stadens 12 Ældste (1744), var (allerede før 1758) Raadmand og døde 10de Oktober 1772, 81 Aar gammel, »af Alderdomssvaghed«²⁾.

1) Ludvig Isacssøn Munthe nævnes som Forfatter til et i Stockholm i Aaret 1678 udkommet Skrift om „den rette Maade at bede for Kongen“. Han skal i flere Henseender have været en ualmindelig Mand saavel som en nidkjær Præst, og Cawallin anfører bl. a., at han paa Præstegaardens Grund lod opføre et Hus for Sognets Fattige. I de gamle Optegnelser fortælles fra hans sidste Sygeleie med rørende Simpelhed, at, da han mærkede Dødens Komme, „befalste han sin hustru och son i Guds protection og låg sedan mycket tålmodigen“.

2) Raadmand Isac Ludvigssøn Munthe (der ifølge Wexiø Stads ovennævnte Mantalslängder ogsaa havde Fornavnene G. . . F. . .) eiede et Hus i

Han var 3de Gange i Ægteskab; hans 1ste Hustru hed *Catharina Lind* og var sandsynligvis en Søster af Raadmand i Wexiø Anders Lind, hun døde 28de Mai 1728; — 2den Gang blev Isac Munthe gift (2den Mai 1731 i Wexiø) med *Christina Askelöf*, der døde 26de Oktbr. 1732; 3die Gang endelig kom han i Ægteskab med *Martha Blom*, hvem han ogsaa overlevede i flere Aar¹⁾.

Isac Munthes Børn, — der alle paa den yngste Datter nær døde i ung Alder, og med hvilke denne cognatiske Linje af Munthe-Slægten saaledes uddøde, — var ifølge Wexiø »Dop- Vigsels- och Död-böcker« følgende:

Af 1ste Ægteskab:

- a. Ludvig Munthe født før 1724, død 14de Januar 1737.
- b. Anna Catharina Munthe født 1724 (døbt 9de August) død 28de Mai 1728.
- c. Magnus Petter Munthe født 1728 (døbt 5te Mai) død 12te Marts 1732.

Af 2det Ægteskab:

- d. Magnus Petter Munthe født 1732 (døbt 16de Oktober) død 6te Juni 1736.

Af 3die Ægteskab:

- e. Martha Catharina Munthe født 1735 (døbt 20de Juni) død 9de Juli s. A.
- f. Ingrid Catharina Munthe født 1737 (døbt 21de Juli) død 20de Decbr. 1795; gift (8de Decbr. 1754) med *Samuel Humble* (født 1722, død 1797) Borger i Wexiø²⁾.

Staden, hvor Linné (efter Opgivende i hans Autobiografi) „valedicerede“ (eller tog Afsked med) sine Venner, og hvor han med sine Kammerater holdt „en fornøjlig ro uti Muntens huus natten emellan d. 1 och 2 Maj“ (1727).

- 1) Isac Munthes 3die Hustru døde 31te Januar 1763 i Wexiø, 66 Aar gammel af „Brystfeber“, og ligger begravet i Domkirken „vid bort-gången norr om salig rådman Måns Linds grafsten“.
- 2) En Søn af Ingrid Catharina Munthe og Samuel Humble (der, forinden han nedsatte sig som Handelsmand i Wexiø, skal have været Student — indskr. ved Smålands Nation i Lund 3die Oktbr. 1749 — og senere Inspektør etsteds i Småland) var antagelig den Capt. ved Kronobergs Regtmt. Carl Humble, der blev g. m. Maria Charlotta Carlheim-Gyllensköld, og hvis Datter-Søns Datter Hedvig Charlotta af Klinteberg for nylig er indlemmet i Munthe-Slægten ved Giftermaal med Capt. i Kngl. Svenska Fortificationen Ludvig Wilhelmsson Munthe.

Otto Ludvigssøn Munthe,

Provst og Kyrkoherde til Ingelstorp i Lunds Stift.

Denne Archidiaconus Munthes Søn af 2det Ægteskab, var endnu en Dreng, da hans Fader døde i 1634. Nogle Aar senere mistede han ogsaa sin Moder Sophia Hansdatter, hvorefter han, som det synes, er bleven antagen af sine Slægtninge paa Sjælland. Vist er det, at han har gaaet paa Skole i Roeskilde, hvorfra han den 22de Juli 1647 deponerede ved Københavns Universitet ¹⁾. Fem Aar senere ordineredes han (den 11te Juli 1652) til Sognepræst i Ingelstorp og Walleberge i Lunds Stift og blev i Aaret 1667 tillige Provst over Ingelstad Hæred. Han døde i 1671 paa Ingelstorp Præstegaard, endnu neppe 50 Aar gammel.

Provst Otto Munthe, — der ved Skaanes Afstaaelse fra Danmark til Sverige i 1660 blev Svensk Undersaat, — var gift med *Elna Andersdatter*, hvis Forældre var Amtsskriver i Aarhus Anders Bertelssøn og Margrete Povelsdatter Schandorph ²⁾.

Som Otto Munthes og Elna Andersdatters Børn nævner Cawallin Sønerne: Christopher (der rimeligvis har faaet Navn efter Faderens Halvbroder Mag. Christopher Ludvigssøn Munthe) og Ludvig (vistnok opkaldt efter Farfaderen). Om disse tvende Brødre er ikke fundet anden Oplysning end deres Navne, og det er derfor ikke usandsynligt, at de ere døde unge eller ialfald børnløse; ellers vilde man formentlig have paatruffet Descendenter af dem, hvilket, saavidt vides, ikke er Tilfældet. Foruden de nævnte 2 Søner anfører Cawallin ikke mindre end 5 Døtre af Otto Munthe. En af dem (hvis Navn ikke kjendes) skal være bleven gift med »en Dansk Capitaine *Sommer*«; en anden af dem, Margrete (opkaldt efter Mormoderen), siges gift med en Possementmager

¹⁾ Hundrups Uddrag af Kbhvns. Univ. Matr. i Danske Geh. Archiv.

²⁾ Denne Margrete Povelsdatter Schandorph var en Søster af de foran nævnte Karen Povelsdatter (Povel Bies Moder) og Mag. Frederik Povelsøn, samt af Legatstifteren Niels Povelsøn Schandorph (født 1596 død 1645), der var Pastor til Vor Frue Kirke i Kbhavn (cnfr. Wibergs Danske Præstehistorie), og som var gift med Helvig Willemsdatter Paludan, en Sønne datter af Dr. Hans Paludan „den Yngre“, altsaa et Nærædskendebarn af Provsten Otto Ludvigssøn Munthe (cnfr. den Paludanske Genealogi i Danske Geh. Archiv). Niels Povelsøn Schandorph stiftede et Legat paa 1500 Rdlr. til de Fattige.

Fredrik Swan, efterat hendes første Forlovede, en Student Wal-lengren, havde slaaet op med hende; — en tredje ved Navn *Mette Marie* skal være død paa Vartou Hospital i Kjøbenhavn, hvor hun nød Underhold af Grandonkelen Niels Povelssøn Schan-dorphs Stiftelse; — en fjerde *Sophia*, der blev gift med den som Præst og Ægtemand lige mislige *Oloff Pärsson (Schening)*, synes ogsaa at have fristet en ublid Skjæbne; thi, — efterat Manden var bleven afsat fra sit Pastorat, Stångby og Wallkärra i Lunds Stift, og senere var død, — sees hun i de sidste Aar før 1700 at have levet som Enke i saa smaa Kaar, at Provstiets Præster maatte anmodes om at yde hende Hjælp. Ligesaa lidt for hendes som for de øvrige ovenfor nævnte Søstres Vedkommende anfører Cawallin Noget om, hvorvidt de havde Børn.

Den eneste af Ingelstad-Provsten Otto Munthes Børn, om hvis Efterslægt haves nogen Underretning, er Datteren:

Wendela Ottosdatter Munthe.

Hun blev omkring Aaret 1697 gift med Pastor *Paul Hanssøn Juul* (Juel?). Denne Paul Juul, (hvis Broder Sig-ward Juul, Kyrkoherde til Norrhwiddinge, foran er nævnt som gift med Wendela Munthes Sæskendebarn Anna Prael¹⁾, var født ved Aaret 1666 i Nøbbelev Sogn i Skaane, hvor Faderen Hans Hanssøn Juul (eller Julius) var Pastor (fra 1647)¹⁾. Moderen hed Johanna Andersdatter Siim. Paul Juul blev Student 1687, ordi-neredes den 20de Mai 1698 til Comminister (eller Capellan) i Asmundtorp og Tofta, hvor han skal have levet i daarlige Kaar. Efter 8 Aars Forløb udnævntes han den 30te Marts 1706 til Kyrkoherde i Gullarp og Näs i Lunds Stift, i hvilken Stilling han virkede i 28 Aar. Henved 70 Aar gammel (i Aaret 1734) afstod han Kaldet til sin Søn og fleraarige Medhjælper Hans Juul. To Aar efter (i 1736) døde han²⁾.

¹⁾ Denne Pastor Hans Hanssøn Juul (Juel eller Julius) siges at have været fra Norge. Hos Cawallin (III. S. 312) staar ogsaa anført, at en Datter af ham (altsaa en Svogerske af Wendela Munthe) ved Navn Catharina Juul skal være kommen op til Norge og der være bleven gift med en Stads capitaine Brandt.

²⁾ Om Præsten Paul Hanssøn Juul har hans Søn og Efterfølger i Kirke-bogen antegnet, at han var „en begåfvad man i sitt embede, en ljustig

Wendela Ottosdatter Munthe og Paul Hanssøn Juul havde (ifølge Cawallin) 7 Børn, af hvilke 3 døde i ung Alder; de øvrige var:

1. Hans Juul, født omkr. 1698, blev Student 1717, ordineredes som Faderens Medhjælper 1725, var en Tid Stadscomminister og Hospitalspræst i Landskrona, men succederede i 1734 sin Fader som Kyrkoherde til Gullarp, og døde som saadan 15de Oktbr. 1749. Han blev 1736 gift med *Brita Danielsdotter Knoff*, en Provstedatter fra Høxeryd, der overlevede ham.
2. Otto Juul siges at være bleven Capitaine ved »Konungens regimente.«
3. Johanna Juul var gift med Kronobefallningsmanden *Philip Dahlman*.
4. Helena Juul blev gift (13de Mai 1749) med Provsten *Magnus Diarik Göllich* til Qwiinge i Lunds Stift, og havde med ham 3 Sønner og 3 Døttre.

Hermed ender, hvad der fortiden vides om Lübecker-Kjøbmandens ældste Søn, Archidiaconus Ludvig Ludvigssøns Efterslægt af Navnet Munthe¹⁾. Som man vil have seet, er der al Rimelighed for, at denne Descendents ikke har rullet længere end til Archidiaconens Sønnebørn paa Mands- og hans Dattersøns Sønnebørn paa Kvindesiden. Efter hvad man nu ved, tør det saaledes forudsættes, at disse Grene af Munthe-Slægten ere uddøde, den agnatiske i den første Halvdel og den cognatiske i den sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede.

Vi vende os derefter til den ulige talrigere og ned til Nu-

man i sitt lefverne, en frisk man till sin helsa till på slutet⁴⁾. Efter sin 1ste Hustrues (Wendela Munthes) Død skal han have giftet sig paany med en Præsteenke; men dette Ægteskab siges at have været hørløst.

¹⁾ Den Ludvig Munthe, der nævnes af Cawallin (III. S. 434) som Pastor i Hesslunda, og som var en Søn af Skovrider Christopher Olstedt og Præstedatteren Brita Watson, har visselig ikke med nogensomhelst Ret baaret Navnet Munthe, hvilket han derimod formodes at have optaget efter førnævnte Provst Otto Ludvigssøn Munthe til Ingelstorp, der var en Svoger af hans Mormoder.

tiden gaaende Efterslægt af den Lübeckske Kjøbmands anden Søn, Tikjæbspræsten Hans Ludvigssøn Munthe, og begynder med den ældste af dennes Børn:

Arnold Hanssøn Munthe,
Magister, Lector i Lund

Han fødtes i Aaret 1590 paa Tikjæbs Præstegaard i Nærheden af Helsinger og fik Navn efter sin Morfader Hofkapelmesteren Arnold de Fine. Da begge hans Forældre og en af hans Brødre omtrent samtidigt bortreves af Pesten i September Maaned 1601, var altsaa Arnold Munthe kun 11 Aar gammel. I Lighed med sin 3 Aar yngre Broder Ludvig er han vistnok efter Forældrenes Død kommen i Huset og bleven opdraget hos sin Farbroder Canonicus Ludvig Ludvigssøn Munthe i Lund. Senere sendtes han til Kjøbenhavns Universitet og blev Student. Graden som Bacalaureus absolverede han den 4de Novbr. 1612, hvorefter han begav sig til udenlandske Universiteter¹⁾. Efter sin Tilbagekomst til Kjøbenhavn creeredes han under Mag. Hans Jensen Alani Decanat til Magister den 20de Mai 1617, blev et Par Aar senere — omtrent 30 Aar gammel — udnævnt til Lector theologiæ ved Gymnasiet i Lund, i hvilken Stilling han endnu var, da han i den forholdsvis unge Alder af kun 39 Aar afgik ved Døden den 26de Marts 1629. Han blev bisat i Dionysii Kapel i Lunds Domkirke, hvor ogsaa hans gamle Farbroder, som foran nævnt, 5 Aar senere stededes til Hvile²⁾.

1) Arnold Munthe sees saaledes at have disputeret i Wittenberg i Begyndelsen af Aaret 1616 under en vis Mag. G. Gutkuis. (Cnfr. Rietz: „Skånska Skolväsendets historia“ Lund 1848).

2) Arnold Hanssøn Munthes Epitaphium findes antegnet hos G. Sommelius i hans foran nævnte Værk: „Disputatio Historica de Templo Cathedrali Lundensi“ S. 149 og er saalydende:

„Spe vitæ æternæ hic in pace requiescit Reverendus Vir doctrina virtute vitæque integritate Clarissimus D. M. ARNOLDUS JOHAN. MUNTENIUS S. S. Theol. in Gymnasio Lundensi Professor qui communi lege resolutus Seculo excessit inque cælum felix successit Ann. Christi 1629. 7. Cal. April. Ætatis suæ 39 cum luctu extimo uxoris mæstissimæ liberorumque superstitem cujus anima in cælesti gaudio triumphat Corpus hic resurrectionem expectat cui Monumentum hoc saxæum posuit Dorothea Svanningia uxor defuncti mæstissima.“

To og tredive Aar gammel indgik Lector Arnold Munthe i Aaret 1622 Ægteskab med den attenaarige *Dorothea Jensdatter Svaning*, en Datter af Raadmand og Tolder i Ribe Jens Lagessøn og Dorothea Hansdatter Svaning, saaledes en Datter-Datter af Righistoriographen Hans Svaning og et Sødskendebarn af den berømte Erkebiskop Svane¹⁾. Dorothea Jensdatter Svaning var født den 7de

¹⁾ Da Righistoriographen Hans Svaning ved en Datter-Datter og en Datter-Datters Datter er bleven en Stamfader for alle de nu eksisterende Grene af Munthe-Slægten, som i nærværende Slægtetog ville blive omhandlede, tør det maaske her af hans mange Efterkommere læses med Interesse, hvad der i Prof. Worms „Lexicon over lærde Mænd“ II. S. 448 staar anført om ham. Worm fortæller:

„Svaningius (Johannes) Den Ældre. Født i Svaninge i Fyen strax ved Faaborg, Aar 1503 af Fattige Bønder-Folk. Han var i Barndommen halt og skjævbenet, fordi Senerne vare sammentrakte. Men ved et uformodentligt Fald fra et høit Sted bleve Senerne løsnede og Benene efterhaanden komme i Lave. Han deponerede fra Kjøbenhavns Skole, hvor han havde hjulpet sig frem med Armod. Men da han kom til Akademiet og havde ingen Kjol paa Kroppen (sic!), fik han endelig saamange Skillinger samlede at han kjøbte sig en gammel Kjol paa Axel-Torvet. Han gav sig derpaa selv til at sprække den op for at passe den til Kroppen og saaledes at spare Skrædder-Lønnen. Men blev meget forbauset, da han skar den nederste Søm op, som var saa tyk som en Pølse efter de Tidens Mode, og fandt en stor Del myntet Guld derudi. Som han nu gjorde sig en Samvittighed over at beholde det, gik han dermed hen til Byfogden, for at deponere det hos ham, sigende at han ikke vilde være Tyv for andres Penge, men skulle sig af med det, som ham ved den Hændelse var falden i Hænderne. Byfogden bad ham beholde Pengene, og anvende dem til sine Studeringer, efterdi de ved Guds Forsyn saaledes vare ham tilfaldne, hvilket han da og gjorde, og det med saadan en Fremgang, at han baade ved Kjøbenhavns og udenlands Universiteter levede deraf, og saaledes tiltog i Lærdom, at han derefter fremfor andre blev anseet værdig til at være Informator hos den Kongelige Printz, siden Kong Frederik II. Da han nu i 13 Aar havde været i den Station, blev han af Kongen beskikket til Archidiaconus og Canonicus i Riber Dom-Capitel, og Kongl. Historiographus Aar 1553. Døde 1584, 20de Septbr.“

Saavidt Worm, der ogsaa anfører hans historiske Skrifter. Hvorledes Munthe-Slægtens 2de Hovedgrene nedstammer fra samme Kongl. Historiographus vil kunne sees af følgende Slægttabel (cnfr. Hoffmans Foundationer II Tome S. 172, hvor dog paa den anførte Fortegnelse over Hans Svanings Descendenter endel af de kvindelige Medlemmer af Slægten ere udeladte):

Februar 1604 og saaledes kun 25 Aar gammel, da hun første Gang blev Enke. Efter Arnold Munthes Død blev hun i Aaret 1631 gift 2den Gang med Professor Wolfgang Rhuman i Kjøbenhavn. Hun var, som allerede foran (S. 58, Note 3) nævnt hans 3die Hustru og havde med ham havt 3 Børn (og det 4de var ivente), da hun ved Rhumans Død i Pesten (Juli 1637) blev Enke for 2den Gang endnu ikke 33½ Aar gammel. Hun levede i henved et halvt Aarhundre efter den Tid og var i en Alder af over 80 Aar, da hun afgik ved Døden den 28de Oktober 1684 paa Borups Præstegaard paa Sjælland, i Huset hos en Datter, der var gift med Præsten Søren Lemvig.

Lector Arnold Hanssøn Munthe og Dorothea Jensdatter Svaning havde i sit 7-aarige Ægteskab 2 Børn (1 Søn og 1 Datter). Om disse skal der nedenfor blive meddelt nærmere Underretning.

Hans Svaninge (Johannes Svaningus)

f. 1503, † 1584. Frederik II.s Informator i 13 Aar, Archidiacon i Ribe, Rigs-Historiograph, g. m. Marie Sørensdatter (f. 1539, † 1615,) Datter af Borgermester i Ribe Søren Jacobsen Stage og Anna Sørensdatter Klyne.

Dorothea Svaning, g. m. *Jens Lagessøn*, Raadmand og Tolder i Ribe.

Anna Svaning, g. m. *Hans Olufssøn Riber*, Borgermester i Horsens.

Hans Jenssøn Svaning, f. 1600, † 1675, Magister, Præst paa Samsø.

Dorothea Jensdatter Svaning, f. 1604, † 1684, g. m. *Arnold Hanssøn Munthe*, Magister, Lector i Lund.

Hans Arnoldssøn Munthe, Kyrkoherde til Bøserup i Skaane, Stamfader for Familien Munthe i Sverige.

Dorothea Munthe, g. m. Rasmus Hoffgaard, Mag. Præst til Kropp.

Elisabeth Hansdatter Svaning g. m. *Søren Friis*, Borgermester i Kjøbenhavn.

Hans Hanssøn Svaning ell. Svane, f. 1606, † 1668, deponerede fra Sorø 1626, reiste udenlands, blev 1633 Professor, 1646 Dr. theol., 1656 Biskop paa Sjælland, fik for sin virksomme Deltagelse i Souverainitetens Indførelse i Danmark og Norge i 1660 Titel af Etatsraad og Erkebiskop.

Ingeborg Sørensdatter Friis, † 1654, g. m. *Ludvig Hanssøn Munthe*, Mag., Biskop i Bergen, Stamfader for de forskjellige Grene af Familien Munthe i Norge og Danmark.

Ludvig Hanssøn Munthe,

Magister, Biskop i Bergen,

den Foregaaendes yngre Broder, fødtes den 2den August 1593 i Tikjøb Præstegaard paa Sjælland og fik ved sin Daab den 12te s. M. Navn efter Farfaderen Kjøbmand Ludvig Munthe i Lübeck. Den lille Ludvig havde netop fyldt sit 8de Aar paa den Tid, hans Forældre, Sognepræsten til Tikjøb Hans Ludvigssøn Munthe og Catharina Arnoldsdatter de Fine, paa en og samme Dag døde af Pesten i September 1601. Han kom da i Huset hos Canonicus Ludvig Ludvigssøn Munthe i Lund og blev af denne sin Farbroder strax sat i Skolen sammesteds, hvorfra han i sit 20de Aar — den 23de April 1613 — immatrikuleredes som Student ved Kjøbenhavns Universitet ¹⁾. Efter 3 Aars Ophold ved Academiet tog han — den 11te Mai 1616 — Graden som Baccalaureus philosophiæ og blev omtrent ved samme Tid antaget som øverste »Collega« (eller »Hører«) ved Skolen i Lund. Denne Stilling, som han »forestod ikke uden synderlig Nytte og Gaffn«, frasagde han sig imidlertid efter kun nogle Maaneders Forløb, idet han allerede ved Juletider samme Aar (1616) af Hr. Otte Lindenow til Borreby, Kongl. Majsts. Befalingsmand over Söllesborg i Blekinge, blev tilbudt i Egenkab af Informator og Hovmester at reise udenlands med hans

¹⁾ Om Ludvig Munthes Barndom og første Ungdom fra Forældrenes Død og indtil han kom til Universitetet, indeholder Ligtalen over ham den sikre Oplysning, at han blev opdragen hos Farbroderen Archidiaconen i Lund. Herved berigtiges flere Biografers Anførende om, at han blev antaget til Opfostring af sin Morbroder Hans Arnoldsøn de Fine, Provst og Sognepræst til Helsingborg, en Beretning, der ogsaa i og for sig er urimelig, da samme Hans de Fine ved den Tid, hans Søstersøn blev forældreløs, kun var 22 Aar gammel, og som det synes endnu studerede ved fremmede Universiteter. (Cnfr. Cawallins og Follins Biografier af Provst Hans de Fine).

Den nøiagtige Angivelse af Tiden for Ludvig Munthes Immatrikulering som Student skyldes Hundrups Uddrag af Kjøbhvns Univ. Matr. i D. Geh. Arch., og er herved de væklende og modsigende Opgaver desangaaende, som findes saavel hos Hatting („Præstehist. for Bergens By og Stift“) som hos Zwergius („Det Sjællandske Cleresie“) berigtigede. I Ligtalen over Biskop Munthe, der indeholder en nøiagtig Biografi (vistnok efter den Tids Skik støttet til den Afdødes efterladte egenhændige Optegnelser), hedder det om Munthe: „Udi sit Alders 20de

tvende Sønner, Tyge og Otte Lindenow¹⁾. Paa denne sin første Udenlandsreise, der varede i 2½ Aar, besøgte Munthe med sine Elever først Universitetet i Rostock, drog derfra over Lübeck, Lüneburg, Brunsvig, Cassel og Marburg m. fl. St. til Giesen, hvor de opholdt sig over et Aar og herunder »havde deres Lossement« hos »den hæderlige og vidtberømte« Theolog Dr. Johannes Winkelmann. Fra Giesen forsattes Reisen i Aaret 1618 til Frankfurt am Main, videre til Leipzig og derfra til Jena og Wittenberg, hvorefter Hjemreisen tiltraadtes. Efter Tilbagekomsten til Fædrelandet promoveredes Munthe den 10de Mai 1619 »med største Roes oc Berømmelse« til Magister philosophiæ i Kjøbenhavn under Olaus Worms Decanat, og kort efter drog han paa Anmodning af ovennævnte Hr. Otte Lindenows Frue (hvis Husbond nu synes at være død) atter udenlands med den ene af sine tidligere Disciple og tvende af hans Brødre, Henrik og Holger Lindenow. Reisen gik dennegang først til Cassel, hvor Munthe og hans Elever opholdt sig ved »det fyrstelige Collegium« et Aars Tid; derfra drog de i Aaret 1621 over Darmstadt, Heidelberg, Speyer m. fl. St. til Strasburg, hvor Opholdet varede over et Aar, og hvor Munthe og hans Elever havde »Kost og Lossement« hos »hæderlig og høilærd Mand«, Prof. theol., Dr. Tobias Speccerus. I Aaret 1622 fortsattes Reisen til Basel og derfra til Tübingen, hvor Munthe under et 4 Maaneders Ophold ved »det fyrstelige Collegium« gjorde Bekjendtskab med flere »fornemme« theologiske Doctores, »aff hvilke

Aar til det Høyløflige Academie ankom, bleff oc strax iblant Studenternes Tal indskreffven af Magnifico Vice-Rectore D. D. Johanne Resenio, efter hand var examinerit oc haffde deponerit under Hæderlig og Høylærde Mand M. Vulgango Rhumanno, Eloquentiæ P. P., den Tid Decano.“ —

- 1) Zwergius siger om Ludvig Munthe, at han „vel og berømmelig anlagde sin Tid ved Academiet“, og antyder, at han paa Grund heraf fik den vistnok meget fordelagtige Ansættelse hos Hr. Otte Lindenow. Af Ligtaalen over Biskoppen synes det, som om det især var den Læredygtighed, Munthe havde udvist under sin iøvrigt kortvarige Virksomhed ved Lunds Skole, der henlede Hr. Ottes Opmærksomhed paa ham. I denne Forbindelse bør det maaske ogsaa erindres, at Biskop Munthes Farbroder (og Pleiefader), Archidiaconus og Canonicus Ludvig Munthe i Lund, i den Tid, han var „Undertugtemester“ ved Kronprins Christians Hof, havde havt en Lindenow blandt sine Elever, („de Herremænds Børn, som var hos Hertug Christian“).

han fandt stor Nytte oc Gaffn«. Efter Ordre fra de unge Lindenowers Fru Moder tiltraadtes nu Hjemreisen over Nördlingen, Nürnberg, Bamberg og Coburg (hvor den »fornemme Theologus« Caspar Fincke dengang opholdt sig), videre over Jena, Halle, Magdeburg, Lüneburg og Hamburg tilbage til Danmark. Ved Tilbagekomsten hertil, og efterat Munthe havde indstalleret tvende af sine ovennævnte Disciple, Holger og Henrik Lindenow, paa det Kongelige Academi i Sorø, blev han kaldet til Sognepræst i Borreby og Løddekjøbing i Lunds Stift og hertil ordineret mod Slutningen af Aaret 1624 ¹⁾. Samme Aar (15de Søndag efter Trinitatis eller 17de September) stod hans Bryllup i Lund med *Ingeborg Sørensdatter Friis*, om hvem mere nedenfor.

Efterat have virket som Sognepræst i Borreby i 9½ Aar udnævntes Ludvig Munthe under 5te Juni 1634 af Kong Christian IV til Kongl. Hofprædikant og flyttede som saadan til Kjøbenhavn. Allerede 2½ Aar senere blev han som Dr. Niels Paasches Eftermand naadigst udnævnt til »Superintendent« eller Biskop over Bergens Stift i Norge og indviedes til Bispeembedet af Jesper Brochmand.

I den ovenfor omtalte Ligtale over Biskop Munthe hedder det, at »Hs. Kngl. Mayestæt efter Guds Providentz oc Forsiun kallede hannem til Superintendent ofver Bergen Stift i Norrige Anno 1636, Onssdagen efter Michaelis« ²⁾. Samtidige Optegnelser godtgjør dog formentlig, at han ikke før end i Marts Maaned det følgende Aar kom op til Bergen. Maaske har det været Aars-tiden, maaske de forfærdelige Sygdomme, som dengang herjede hans blivende Hjemsted, der have bevirket, at han ikke strax kunde tiltræde sit Bispedømme. Naar det i Optegnelser fra hin Tid anføres, at Bergen dengang samtidig hjem søgtes baade af Pest og Bernekopper, og at Byen alene i Aaret 1637 mistede 2500 af sine Indvaanere i disse Sygdomme, faar man et Begreb om de for-

¹⁾ Hermed er berigtiget det i flere Biografier af Biskop Munthe Anførte: at han blev Præst allerede i Aaret 1620. Vi have foran leilighedsvis omtalt, at Hr. Otte Lindenow skrev sig „til Borreby“, og det nære Forhold, hvori Munthe i en lang Aarrække sees at have staaet til den Lindenowske Familie, har saaledes maaske ogsaa foranlediget, at han blev kaldet som Præst til Borreby.

²⁾ Det Kngl. Brev var dat. Kjøbenhavn 25de Oktbr. 1636. (Cnfr. Norske Rigsregistranter VII. S. 273).

tvivlede Forholde, under hvilke Biskop Munthe med Hustru og et halvt Snes smaa Børn gjorde sin Indtrædelse i det nye Hjem.

Det var »den 13de Marts 1637 om Eftermiddagen«, siger M. Hofnagel i sine Dagbogsoptegnelser, at »vores Herre Biskop, Magister Ludvig Munthe kom til Bergen«. Da Biskoppen var den første af sin Slægt, som fæstede Bo i Norge og derved overførte Familien Munthe paa Norsk Grund, fortjener Dagen at erindres af hans Efterkommere. Af disse har der i Løbet af det fjerdedels Aartusinde, som siden er hengaaet, levet i dette Land, ligesom der endnu den Dag idag her lever en saa talrig Skare, at den maa regnes i Tusinder. Vi kunne derfor ogsaa nok give Biskop Munthes Datter-Datter-Søn og Navne Ludvig Holberg Ret, naar han siger om denne sin Oldefader, at »han billig kan regnes blandt Norges Patriarker«.

Sit Kald som Biskop røgtede Ludvig Munthe med »megen Nidkjærhed og Troskab«. Denne gunstige Dom om hans Embedsvirksomhed lader til at have været enstemmig og er bekræftet ved flere Biografers og Samtidiges Vidnesbyrd. Alb. Hatting siger i sin Bergenske Præstehistorie om Biskop Munthe: »I det ham anfortroede Embede udviste han mageløs Flid og Vindskibelighed« og paa et andet Sted hos samme Forfatter hedder det: »Som han selv var en gudfrygtig Mand, saa holdt han og Andre til en sand Gudsfrygt.« Conrektor Edvardsen (Forfatteren af den gamle for-tjenstfulde og mærkelige Beskrivelse af Bergen, indtaget i »Norske Magazin« II), der ogsaa har leveret en Biografi af Biskop Munthe, og som havde den bedste Anledning til at høre saamange Samtidiges Mening om Biskoppen, hvem han vel endog i sine yngre Dage havde truffet personlig sammen med, — siger saaledes om Munthe: »Han ordinerede meget Godt i Menigheden til Guds Ære og dens Forfremmelse og førte et kristeligt Levnet for Verden.« Den ovennævnte M. Hofnagel, der ligeledes levede paa Biskop Munthes Tid i Bergen, og som i Egenskab af »Skolemester« vistnok har staaet i Tjenesteforhold til Biskoppen, siger i sine Dagbogsoptegnelser efterat have berettet om hans Død: »Han var en lærd Mand og havde en særegen Gave til at præke, og hans Prækenere havde Kraft og Virkning« ¹⁾. Den gamle Mag. Engelbrecht

¹⁾ Cnfr. N. Mag. II. S. 214 og S. 611.

Jørgensen, der i en Aarrække havde staaet i et meget nært Forhold til Biskop Munthe, først som Rektor ved Bergens Skole senere som Sognepræst til Domkirken, giver i sin Ligtale den forige Superieur følgende — som vi have Lov til at tro — oprigtige Skudsmaal: »Han hafver nu paa halftrettende Aar saaledis forvaltet dette sit høye Bispelige Embede, at en huer er vitterligt om hans store Iffver oc Nijdkierhed for Guds Ære oc reene Dyrckelse, om hans store Beleffenhed oc Venlighed mod hans underhafvende Præster oc en huer deris Tilhørere, Fattige oc Rige, samt hans jdelige Arbejde, hand selfver udi Guds Kircke hafver haft, foruden det uforargerlige, ædruelige oc retsindige Iijf oc Lefnet, hand inden oc uden Huus, hiemme oc borte oc hos huer Mand ført hafver.«

Nogle Enkeltheder fra Biskop Munthes Liv og Gjærning, efterat han kom op til Norge, findes endnu opbevarede. Saaledes anfører Edvardsen efter Hofnagels Dagbogsoptegnelser fra de første to Aar efter Biskoppens Ankomst til Bergen Følgende: »1638 anordnede Biskop Munthe denne Skik og kristelige Ordinants, at udi Fasten alle Dage i Ugen undertagendes Løverdags skulde hver Morgen til 7 slet holdes Passions-Prædiken, og da hver Gang forklares en Part af Christi vores Frelasers Lidelses og Pines Historie, og derimod afskaffede al den hedenske og papistiske Fastelavnsløben og anden slig djævelske Aberi og Galenskab, som Skomagere, Skreddere, Vævere og andre Haandværks-Busser øvede og bedrev, Gud til Fortørnelse, Englerne og fromme Guds Børn til Sorg og Bekymring og Djævelen samt hans Anhang til Lyst og Gjækkeri. Og dermed paabød Alle og Enhver at føie sig til Guds Hus at høre, hvæl Guds Søn havde lidt for dennem, at de saadant og andet sligt Djævleri kunde lade fare. — 1639 paabød sal. M. Ludvig Munthe, at der skulde prædikkes hver Søndag og hver Fredag til Høimesse i St. Jørgens Hospital, desligeste i de Søfarendes Fattighus¹⁾).

Zwergius omtaler i sin Biografi af Biskop Munthe, at denne i sidstnævnte Aar 1639 om Vaaren — eller rettere mod Slutningen af Vinteren — maatte foretage en meget besværlig Reise fra Bergen over Filefjeld til det 15 Aar tidligere anlagte Christiania, hvis første Kirke Munthe var beordret til at indvie,

¹⁾ Cnfr. „Norske Samlinger“ ved Lange I. S. 66—68.

da Oslo Bispestol just stod ledig ¹⁾. Om denne Kirkeindvielse findes blandt Langes utrykte Saml. til Christiania Byes Historie (paa Rigs-Arch.) et Uddrag af Oslo Capitelsbog, hvor det hedder: »Anno 1639 den anden Søndag i Faste, som indfaldt den 10de Marts, blev Christiania Domkirke af hæderlig og høilærd Mand Mag. Ludvig Munthe, Superintendent udi Bergens Stift, som dertil var forordnet, med gudelige Bønner, Ceremonier og Sang høitidelig indviet og kaldet Hellig Trefoldigheds Kirke. Texten den 134te Kong Davids Psalme« ²⁾.

Aaret efter — »Søndagen den 5te Juli 1540 om Eftermiddagen« - overgik der Bergens By en forfærdelig Ildsvaade, og blandt de Mange, som ved denne Leilighed blev brandlidte, var ogsaa Biskop Munthe og hans Familie, idet Bispe-Residentsen tilligemed de fleste andre offentlige Bygninger: Domkirken, Korskirken, Raadhuset, Cathedralskolen, Hospitalet m. fl. lagdes i Aske ³⁾. — Zwergius anfører, at Biskoppen efter denne Brand »lod Cathedralskolen igjen opbygge« og formerede den med en 5te (Edvardsen siger 4de) Classe.

Biskop Munthe har ogsaa vundet Anerkjendelse som Forfatter. Foruden et Par Smaaskrifter af mindre Betydning (fra Aarene 1640 og 41) udkom der fra hans Haand i 1644 en Katechismusforklaring kaldet: »Guds Ords første Alphabet«, der vistnok maa have været et ganske mærkeligt Arbejde for sin Tid, og som endog har nydt den Ære i vore Dage at blive udgivet paany uforandret i sin oprindelige Skikkelse ved Professor theol. Dr. C. P. Caspari ⁴⁾.

¹⁾ Cnfr. Zwergius: „Det Sjællandske Cleresie“ S. 564 ff.

²⁾ Cnfr. N. Rigs-Registr. VII. S. 426. — Christiania Byes første Kirke, som var beliggende paa den samme Plads, hvor „Johanneskirken“ nu staar, ødelagdes et halvt Aarhundrede senere, den 21de April 1636, ved Ildebrand og blev ikke gjenopført, men erstattet ved den nuværende „Vor Frelasers Kirke“ (cnfr. L. Daae: „Det gamle Christiania“ S. 24 og 33).

³⁾ Cnfr. Edvardsen: Bergens Beskr. (N. Mag. II. S. 508 ff.) samt Sagen og Foss: Bergens Beskr. S. 84 og 413.

⁴⁾ Denne vor lærde og berømte theologiske Professor betegner i Fortalen, hvormed han ledsager den (i Theol. Tidsskr. VII) paany besørgede Ud-gave af „Guds Ords første Alphabet“, samme som et „ærværdigt kirke-ligt Dokument“ og siger, at det, saavidt han ved, er den ældste Norske Katechismusforklaring. Den oprindelige Udgave, hvoraf der nu kun

Biskop Munthe blev ingen gammel Mand; kun 12 Aar, efterat han var kommen op til Bergen, og i en Alder af ikke mere end $55\frac{1}{2}$ Aar afgik han den 12te Marts 1649 ved Døden.

Af Ligtalen, hvori der gives en nøiagtig Skildring af Biskoppens sidste Sygdom, faar man vistnok det Indtryk, at hans Død kom uventet (»hans uforodelige Bortryckelse«); men paa samme Tid synes det ogsaa, som om Biskop Munthes Helbred allerede i aarevis havde været mindre god, idet der siges, at »han aarligen hafver haft en saare tung Sjuge at udstaa«. Onsdagen den 28de Februar 1649 var Biskoppen tilstede i Bergens Skole i Anledning af, at hans ældste Søn Hans den Dag »valedicerede« (d. e. tog Afsked fra Skolen for at drage til Universitetet i Kjøbenhavn og der underkaste sig Studenterexamen). Han følte sig allerede dengang upasselig, men holdt sig dog oven Senge endnu i nogle Dage, da han »meente det ickun at være en Paamindelse aff sin gamle Sjugdom«; Fredagen den 2den Marts var han om Formiddagen i Kirken, men blev om Eftermiddagen saa ussel, at han maatte ty til det Sygeleie, hvorfra han ikke mere skulde reise sig. Ugesdagen efter (Fredagen den 9de Marts) synes Sygdommen for Alvor at have taget en ugunstig Vending; han lod denne Dag sin Sjælesørger, den ovennævnte Sognepræst til Domkirken Mag. Engelbrecht Jørgensen, kalde til sig og modtog af ham Alterens Sacramente. Den følgende Dag (Lørdagen den 10de) var vistnok hans Tilstand allerede haabløs, og om Eftermiddagen denne Dag tog han i Forudfølelsen af sin nær forestaaende Afgang en høitidelig og hjertelig Afsked med sin Hustru og sine mange Børn, hvilke han »lod falde paa Knæ for sig, lagde sin Haand paa deres

skal findes 2 Exemplarer her i Landet, — nemlig et i det Trondhj. Videnskabs-Selskabs Eie og et i det Deichmannske Bibliothek i Chr.a, — er dediceret til Christopher Urne til Aassmark, Danmarks Riges Raad og Befalingsmand over Traneker Slot paa Langeland, samt hans Hustru Sophie Lindenow, Datter af Hans Lindenow til Hundslund, Ridder, Danmarks Riges Raad og Kngl. Befalingsmand paa Hindsgavl Slot. Ifølge Biskop Munthes egen Udtalelse skal han af nævnte Christopher Urne have nydt meget Godt, navnlig da han paa Opreisen fra Kjøbenhavn til Bergen aflagde et Besøg paa Akershus Slot, hvor Urne dengang residerede som Norges Statholder, og ligedes i 1639, da Munthe, som ovenfor nævnt, opholdt sig Christiania i Anledning af Kirke-Indvielsen.

Hofvet oc ynskede huer for sig Guds Yndest oc Naade, formanede dem til at frycte Gud oc sky Synden, saa skulde Gud være deris Fader i hans sted oc aldrig forlade dennem Faderløse. « Om det halvandet Døgn, han endnu levede, hedder det videre i Ligprædikenen: »Hand strjdde Søndags Nat med stor Vee oc Smerte, dog allerstørste Taalmodighed, jdelig Bøn og Skriftens Trøst. Søndagen begynte Sjugdommen paa det heftigste at tiltage, huorføre hand atter paakallede Gud inderlig om forløssning, befalede sin Siel i Guds Haand, taledede adskillige trøstelige Ord, at hand icke vilde frycte sig for nogen Wlycke, men skulde nu trænge sig igjennem Døden ind i det evige Lijff. Siden laa hand gandske stille, indtil Klocken var tre quarter til 7 slet om Mandags Morgen, da kom Gud med en naadig Forløssning, saa hand udi mange got Folckis Nærværelse saa sactelig hensofvede udi en Slummer « 1).

Biskop Munthe blev (ifølge Edvardsen) bisat under Koret i Bergens Domkirke, og Bisættelsen foregik »hæderligen udi en meget Folckrig Forsamling paa Mariæ Bøbudelsis Dag 1649 « 2).

1) Efter hvad man af samtidige Forfatteres Udsagn kan skjønne, stod det paa den Tid, da Biskop Munthe blev syg, kun daarligt til med Lægehjælp i Bergen. Conrektor Edvardsen leverer i sin „Bergens Beskrivelse“ (N. Mag. II. S. 561) en Fortegnelse over Lægerne dersteds, hvoraf det ser ud, som om Byen har været uden al skikkelig Doktorhjælp helt fra Januar 1647 til Aftenen før Biskoppen døde. Den før omtalte M. Hofnagel sees paa denne Dag (Søndagen den 11te Marts 1649) at have gjort følgende Antegnelse i sin Dagbog: „Kl. 4 om Eftermiddagen kom vor Stads Doktor Olef Pedersen hertil, og da vor Biskop Magister Ludvig Munthe var dødssyg, fik han strax Bud om at komme til ham; men da han kom derhen, var ingen Hjælp mulig.“ (N. Mag. II. S. 214).

2) Ligtalen, der (som foran gjentagende er omtalt) blev holdt af den daværende Sognepræst til Domkirken i Bergen, Mag. Engelbrecht Jørgensen over den af Biskoppen selv paa sit Dødsleie opgivne Text (den 37te Kong Davids Psalme 3die, 4de, 5te og 6te Vers), udkom det følgende Aar (1650) i Trykken i Kjøbenhavn paa Foranledning af Biskoppens Enke. Et Exemplar af denne Ligtale eller Parentation over Biskop Munthe er endnu i Behold og findes paa det store Kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, hvorfra nærværende Ud giver har faaet den velvillig udlaant til Afbenyttelse gjennem vort Universitetsbibliothek. Gjerne skulde jeg se, at dette „Mindeskrikt“ over Munthe-Slægten berømmelige og høiærværdige Stamfader i Norge paa ny kunde blive

Som allerede foran er nævnt, var Munthe i Aaret 1624 — omtrent samtidig med at han tiltraadte Borreby Præstekald og i en Alder af 31 Aar — bleven gift. Hans Hustru, *Ingeborg Friis*, med hvem han i 24½ Aars Ægteskab havde 15 Børn, 5 Sønner og 10 Døttre, var en Datter af den Kjøbenhavnske Borgermester Søren Friis og Elisabeth Hansdatter Svaning, saaledes en Datter-Datters Datter af Rigshistoriographen Hans Svaning og en Søsterdatter af Erkebiskop Svane (se Note paa S. 68 og 69 om Familien Svanings første Slægtled). Biskop Munthes Enke, — der ved Mandens Død blev ladt tilbage med 12 Børn, 4 Sønner og 8 Døttre, af hvilke flere dengang endnu var i spæd Alder, — overlevede Biskoppen i henved 5 Aar. Hun døde i Bergen den 16de Februar 1654.

Elisabeth Hansdatter Munthe

nævnes i den gamle Paludanske Genealogi som den tredie i Ordenen af Tikjepspræsten Hans Munthes Børn, og man tør vel saaledes antage, at hun er født i Aarene nærmest efter 1593. Samme Genealogi Paludan ved om denne »Elsebe« Munthe alene at berette, at hun blev »gift med en Borger i Nestved«, hvilket sammenholdt med, hvad foran er anført om hendes Faster Elisabeth Ludvigsdatters (Hans Michelssøns) Ophold i nævnte lille By paa Sjælland, synes at bestyrke den allerede paa Forhaand rimelige Antagelse, at Elisabeth Hansdatter Munthe, — som ved Forældrenes Død i 1601 endnu kun var et Barn, — er bleven optagen i Huset og opdragen hos sin nævnte Faster og Navne, medens Brødrene Arnold og Ludvig som før nævnt opfostreredes hos Farbroderen Canonicus Ludvig Munthe i Lund.

gjort tilgængeligt for hans mange endnu levende Efterkommere ved ialfald delvis at optrykkes paany.

Med dette Maal for Øie har jeg ladet besørge en Afskrift af den lille fra Kjøbenhavn udlaaute Bog, som, — idet den viser sig i sin Tid at have tilhørt Biskoppens Datter Birgitte og hendes Mand Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne og i deres Hus at have været flittig benyttet som Andagtsbog, — ogsaa af denne Grund har Krav paa af deres Efterslægt at betragtes som et sjældent interessant gammelt Familiestykke.

Om hendes senere Skjæbne saavel som om hendes mulige Efterkommere vides Intet ¹⁾.

¹⁾ Tænkeligt er det, at den „Gabriel Jørgensen Munthe“, der nævnes hos Gjessing („Jubellærere“ II. 1. S. 187) som Raadmand i Nakskov, og som maa have levet i den sidste Halvdel af det 17de Aarhundrede, kan have været en Descendent (et Barnebarn?) af Elisabeth Hansdatter Munthe og hin Nestvedske Borger. Noget Paalideligt om, hvorvidt og i Tilfælde hvorledes denne Raadmand i Nakskov (som ogsaa nævnes i Rhodes „Saml. til Lollands og Falsters Historie“, Ny Udg. S. 223, hvor han dog kaldes slet og ret „Gabriel Jørgensen“) har været i Slægt med de øvrige Munther, vil vel neppe nogensinde blive opklaret. — Navnene Gabriel og Jørgen kjendes ellers ikke i Munthe-Familien, og muligt foreligger her alene en blandt de flere i gammel Tid stedfundne Forvexlinger af Navnene „Mund“ eller „Mundt“ med „Munthe“, Forvexlinger, som i enkelte Tilfælde med Sikkerhed har kunnet eftervises. Paa denne Maade vil man dog neppe tilfredsstillende kunne forklare Tilstedeværelsen af alle de helt fra Midten af det 17de Aarhundrede til vor Tid sporadisk optrædende Personer af Navnet Munthe i Danmark. (Cnfr. Lengnicks Uddrag af Kjøbenhavns Kirkebøger i Manuscript paa Universitetsbibliotheket i Chr.a., — Uddrag af Brorup Daabsprotokol, Juni 1746, — Kjøbenhavns „Veiviser“ for 1784—1806 paa Universitetsbibliotheket i Chr.a., — Wibergs Danske Præstehistorie II. S. 373 og Supplement S. 108). At disse forskjellige enkeltvis paatruftne Personer af Navnet Munthe ikke skrive sig fra eller tilhøre de Grene af Slægten, som omhandles i nærværende Optegnelser, ved man med temmelig Sikkerhed, og det ligger derfor nær at antage, at der i Løbet af over 2 Aarhundreder stadig har opholdt sig i Danmark en Familie, — dog vistnok lidet talrig, — som har ført Navnet Munthe, men hvis Slægtskab med de øvrige Munther, — om det overhovedet eksisterer, — nu neppe mere kan paavises og i ethvert Fald maa søges mange Menneskealdere tilbage i Tiden.

Af disse i genealogisk Henseende „tvivlsomme“ Munther findes ingen i Norge og Sverige, og — saavidt Udg. har kunnet erfare — eksisterer der af dem i Danmark fortiden kun nogle ganske faa (knap et halvt Snes Personer). Disses Kjendskab til deres Fædreneslægt standser allerede ved de Nulevendes Bedstefader, en Toldcontrollur Fredrik Adolph Munthe, der siges født i Aaret 1791, og som efterat have havt Ansættelse først i Pløen og senere i Kjøbenhavn, skal være død i 1831 efterladende sig Enke (Marie født Spendrup, død 1866, 73 Aar gml.) og 3 Sønner: Edvard Emil, — Fredrik og Vilhelm, der alle senere ere døde, og af hvilke den ældste, der var Handelsmand i Kjøbenhavn, efterlod 3 Sønner og 3 Døttre (fødte i Aarene mellem 1856

Som et fjerde Barn af Hans Ludvigssøn Munthe, Præst til Tikjøb, og Catharina Arnoldsdatter de Fine, kjende vi fra disses Epitaphium Sønnen Hans (eller Johannes), der døde i 2 Aars Alder samtidigt med sine Forældre og fik hvile i deres Grav.

En gammel haandskreven Stamtavle omfattende hovedsagelig den Helsingborgske Gren af Munthe-Slægten i Sverige angiver, at ogsaa den Christina, der omkring 1630 blev gift med daværende Rektor, senere Comminister og sluttelig Provst og Pastor i Helsingborg, *Anders Pederssøn Gemzæus* (Giemshei), — skal have været en Datter af Præst Hans Munthe til Tikjøb. Da den gamle Svenske Stamtavle, omend mangelfuld, dog i det Hele taget skal have vist sig paalidelig, og da dens her omtalte Anførsel staar uden det (?), som Forfatteren ellers i tvivlsomme Tilfælde sees at have benyttet, — tør den maaske fortjene Tiltro fremfor Cawallin, der siger, at Provsten Anders Gemzæus var gift med Kirstine Rasmusdatter, hvis Fader var Pastor i Farhult Rasmus Salomonssøn. Den gamle Paludanske Genealogi nævner dog ikke nogen Datter af Tikjøbpræsten Hans Munthe ved Navn Christina, og i Follin: »Helsingborgs Historia«, hvilket Værk er gennemseet og foreget af den udmærkede Genealog P. Wieselgren, lades Spørgsmaalet ubesvaret, idet Provsten Gemzæi Hustru her slet og ret anføres med Navnet »Christina« uden Angivelse af hendes Forældre. Af hendes 6 Børn nævner Cawallin alene de 3, nemlig Sønnerne Rasmus (fra 1661 Pastor til Norra Wram, død 1696) og Olof (fra 1671 Pastor til Hör, død 1683) samt Datteren Elisabeth gift med Casten Månsson Rönnow (fra 1661 Pastor i Åhus, senere i Halmstad og sluttelig i Ørebro) ¹⁾.

og 1869). — Hvorvidt den ovennævnte Toldcontrolleur Fredrik A. Munthe, — om hvilken hans Descendenter ogsaa ved at berette, at han i sine Børneaar skal være bleven opdragen hos en General Haffner, samt at han, forinden han kom ind i Toldfaget, en Tid var Officier i Russisk Tjeneste, — kan være en Ætling af den „Capitaine Munte“, som i Oktober 1727 i Vor Frelzers Kirke paa Christianshavn lod døbe en Søn ved Navn Fredrik, og hvis Hustru døde i Kjøbenhavn i Aaret 1747, — ser Udg. sig ikke istand til at afgjøre.

¹⁾ Cnfr. Cawallin: „Lunds Stifts Herdaminne“ III. S. 338 og Follin: „Helsingborgs Historia“ S. 330—32.

Efterat have omtalt Tikjepspræsten Hans Ludvigsson Munthes og Catharina Alnoldsdatter de Fines Børn, vende vi os til deres tvende Sønners Børn. Den ældste af disse var Lector Arnold Hanssøn Munthes Søn:

Hans Arnoldssøn Munthe,

Kyrkoherde til Bøserup i Lunds Stift.

Han fødtes i Aaret 1622 i Lund og fik Navn efter sin Farfader, Præsten i Tikjøb. Forinden han endnu var 7 Aar gammel blev han faderløs, men fik et Par Aars Tid senere en Stedfader i den førnævnte Kjøbenhavnske Professor Wolfgang Rhuman (S. 69). — Efter Rhumans Død (i Juli 1637) kom den 15-aarige Hans Munthe uden Tvivl fra Kjøbenhavn tilbage til sin Fødeby Lund og blev sat i den derværende Skole, fra hvilken han i ethvert Fald siges at have deponeret, da han 5 Aar senere — 11te Juni 1642 — immatrikuleredes som Student ved Kjøbenhavns Universitet. — Den 28de Mai 1645 tog han Graden som Baccalaureus philosophiæ og blev allerede s. A. — endnu kun 23 Aar gammel — ansat som Rector i Helsingborg.

Tre Aar efter sees en Supplik fra Moderen at være indgiven til Kongen om Hans Munthes Befordring til geistligt Embede, og i Aaret 1649 blev dette Ønske opfyldt, idet han kaldedes som Sognepræst til Bøserup eller Bøsar¹⁾ i Lunds Stift.

Hans Arnoldssøn Munthe, — som nogen Tid efter sin Ansættelse i Bøserup indgik Ægteskab med *Anna* (?) *Kierulf*, en Datter af tidligere Sognepræst sammesteds Sven Nilsson Kierulf og Catharina Danielsdatter, — blev svensk Undersaat, idet Skaane i 1660 afstodes fra Danmark til Sverige. Han døde 1684 i en Alder af 62 Aar og blev begravet i Bøsarps Kirke²⁾.

1) I Henhold til „Dorethe afgangne M. Wulfgangs paa sin Søn Hans Arnoldssøns Vegne“ indgivne Ansøgning begjærede Kongen den 14de Februar 1648 af Lehnsmændene i Landskrona Lehn, Knud Ulfeld, at han vilde befordre nævnte Hans Arnoldssøn til Sognepræst i Asmundtorp; „dog saa at Alting efter Ordinantzen skikkeligen och sømmeligen tilgaaer.“ Som ovenfor nævnt maatte dog Hans Munthe vente endnu et Aar, inden han fik Kald. (Cnfr. Cawallin: „Lunds Stifts Herdaminne“ og Rietz: „Skånska Skolväsendets Historia“).

2) Ifølge indhentet Oplysning fra Bøsarps Pastorat findes der ikke nu

Gjennem sine to Sønner: Jøns (født 1655, død 1724, Kyrkoherde til Slågerup) og Svøn (født 1657, død 1711, Kyrkoherde til Bøserup) er Hans Arnoldssøn Munthe bleven Stamfader for Familien Munthe i Sverige, som inden sin Midte har talt flere navnkundige og mærkelige Mænd, og som endnu den Dag idag er ret talrig¹⁾.

Dorothea Arnoldsdatter Munthe.

Foregaaendes Søster, fødtes i Lund i Aarene omkring 1625 og fik Navn efter sin Mormoder Dorothea Hansdatter Svaning, Raadmand Jens Lagessøns Hustru i Ribe. Da hendes Fader, Lector Arnold Hanssøn Munthe, døde i Marts 1629, var hun altsaa endnu kun et Barn i 4 Aars Alderen, og idet Moderen, Dorothea Jensdatter (Svaning), et Par Aar senere blev gift paany med den førnævnte Professor Wolfgang Rhuman, kom den lille Dorothea Munthe og hendes forannævnte 3 Aar ældre Broder Hans til Kjøbenhavn, hvor de blev opdragne sammen med sine Pleiesøskende af Navnet Rhuman²⁾. — Et Par og tyve Aar gammel blev hun gift med den omtrent 10 Aar ældre Sognepræst til Kropp, Magister *Rasmus Hoffgaard*.

Denne Dorothea Arnoldsdatter Munthes Mand, hvis Fader hed Rasmus Mortenssøn, siges født den 1ste April 1614 i Skaane; han nød Undervisning i Helsingborgs, Laholms og Herlufsholms Skoler i 13 Aar, studerede i Kjøbenhavn, Sorø og Königsberg i 7 Aar, blev Rector i Helsingborg 1639, tog Magistergraden i Kjø-

længere i sammes Kirke nogen Gravsten med Navnet Munthe, hvilket derimod med store Bogstaver var anbragt paa den mod Præstegaarden vendende Side af det gamle Taarn, som ved Kirkens Nybygning i 1869 blev nedrevet. Ogsaa i Sacristiet fandtes samme Navn antegnet. Pastoratets Kirkebøger existere ikke længere tilbage end til Aaret 1724, da en Vaadeild ødelagde baade Kirkens og Præstens alle Eiendele.

- 1) De genealogiske og personalhistoriske Efterretninger om Muntherne i Sverige, som gennem flere Aar ere samlede af Capitaine ved Kngl. Svenska Fortificationen Ludvig Wilhelmsson Munthe, ville rettelig finde Plads i en Fortsættelse af nærværende Bog, omhandlende „Familien Munthe i nyere Tid“.
- 2) Professor Rhuman havde (ifølge den Paludanske Genealogi) i sit 2det Ægtekab (1610—1626) med Arnold Munthes Søskendebarn Bodil Hansdatter ikke mindre end 8 Børn. (Se S. 53, Note 3).

benhavn 1641, blev Sognepræst til Kropp og Mørarp i Lunds Stift den 14de Januar 1642 og Provst over Luggude og Søndre Aasbo Herreder i Aaret 1650. Efterat hans Hustru i Krigens Tid havde søgt at hjælpe sine Landsmænd Danskerne under deres Bestræbelser for at gjenvinde Skaane, skulle de begge af Frygt for de sluttelig seirende Svenskers og Carl XI.s Hevn have forladt Skaane i 1678 og taget sin Tilflugt til Sjælland, hvor Hoffgaard siges at have erholdt et stort Præstekald. Dette har han dog i ethvert Fald neppe tiltraadt; thi han døde umiddelbart efter (i Aaret 1678). Hans Lig skal være blevet ført tilbage og bisat i Kropps Kirke. Hoffgaard berømmes som en lærd Mand og skal derhos tillige have været en stor Haveelsker.

Saavel Cawallin i »Lunds Stifts Herdaminne« (III. S. 409) som Rietz i »Skånska Skolväsendets Historia« (S. 468) og Follin i »Helsingborgs Historia« (S. 410) gjengiver — desværre uden nærmere Angivelse af Kilder — en Beretning om Provst Hoffgaards Hustrues Optræden under den Skaanske Krig i 1678, og det fremgaar heraf, at denne Dorothea Arnoldsdatter Munthe (el. »Munthenia«), som ikke engang har været nævnt i de fleste tidligere Genealogier over Munthe-Slægten, maa have været en ganske mærkelig Kvinde, der vistnok fortjener ikke alene at undrages fra Forglemmelse, men ogsaa at omtales lidt udførligere paa dette Sted. Hendes Frænder burde ikke være ubekjendte med, hvad der fortælles om hendes udviste Fædrelandssind og Djervhed i Krigens Tid.

Efterat Skaane med flere andre Provinser i Aaret 1660 ved Freden til Kjøbenhavn af det haardt betrængte Danmark havde maattet afstaaes til det dengang saa mægtige Sverige, gjordes der som bekjendt fra de Danskes Side i Aarene mellem 1675 og 1679, — da de politiske Forhold syntes dem at være heldige, — alvorlige Forsøg paa at gjenvinde de tabte Landskaber for Fædrelandet. I Begyndelsen saa det ogsaa ud, som om Krigslykken vilde være Danskerne gunstig, og i Aaret 1676 besluttede Christian V sig til at foretage en Landgang i Skaane, hvis Indvaanere fra først af var meget imod den nødtvungne Forening med Sverige og endnu ikke havde forsonet sig med det Svenske Herredømme, men længtedes tilbage til Foreningen med Danmark. Den Skaanske Landbefolkning ydede som Partigjængere den Danske Hær ikke uvæsentlige Tjenester; flere befæstede Stæder faldt i de Danskes Hænder, og Christian V lod sig hylde i Skaane og Blekinge.

Senere var imidlertid de Danske Vaaben mindre heldige, og efter det blodige Slag ved Landskrona i Aaret 1677 fik Svenskerne ubetinget Overvægten. Det var under denne sidste, for den Danske Sag lidet lykkelige Periode af Felttoget, at vor Dorothea fandt en Anledning til at yde sine gamle Venner og Landsmænd en liden Haandsrækning og herved knyttede sit Navn til de krigerske Begivenheder. Hun var, som det vel maa erindres, Dansk født, af Danske Forældre, var opdragen i Danmark og havde tilligemed sin Mand, der ogsaa var Dansk, i en lang Aarrække været Dansk Undersaat, indtil den Landsdel, hvor de boede, blev erobret af Svenskerne. Da Krigen udbrød, og Danskerne rykkede ind i Skaane, var hun omtrent 50 Aar gammel og Husmoder paa Kropps Præstegaard. Kong Carl XI.s Secretair havde, efter hvad der berettes, taget sit Kvarter paa Præstegaarden, og da han ikke passede bedre paa det i hans Varetægt anbettede Kongelige Signet, end at det lykkedes Dorothea Munthe at komme i Besiddelse af samme, besluttede den raske Præstekone strax at benytte sig heraf til sine Danske Venners Fordel. Hun begav sig med Signetet til sine gamle Landsmænd og lod dem skrive sammen en Ordre til den Svenske Kommandant paa Helsingborg Slot om Overgivelse af denne Fæstning til de Danske. Den fingerede Capitulations-Ordre, som af Præstekonen fra Kropp forsynedes med Hs. Svenske Majestæts Sigill, indeholdt iøvrigt, at Kongen var saa optagen foran Christianstad, at han umuligt kunde assistere Besætningen i Helsingborg, som derfor havde at overgive sig til Danskerne under de hæderligste Betingelser, som kunde opnaaes. Vedkommende Plads-Kommandant gik ogsaa i Fælden, og Planen kronedes med Held, idet Helsingborg Slot virkelig opgaves umiddelbart efter ved en Overenskomst, og den Svenske Besætning blev af en Dansk Styrke ført til Getinge. Dorothea Munthes Ægtefælle, den 64-aarige Provst Hoffgaard, siges at have været holdt udenfor Sagen; men, som allerede ovenfor nævnt, skal han have fulgt sin Hustru, da denne maatte rømme til Danmark efter den for de Danske uheldige Vending, som Krigen sluttelig tog. — Rietz, der i sit ovennævnte Værk: »Skånska Skolväsendets Historia« har meddelt den mest udførlige Beretning om Sagen, kommer til det for en upartisk Historiker ret mærkelige Resultat, at Dorothea Munthe var en Foræderske. Efter hvad ovenfor er oplyst om hendes og hendes Mands Nationalitet, Slægt og Fortid, tør en videre Imøde-

gaaelse af denne fra et almindeligt historisk Standpunkt saa lidet retfærdige Dom over den opofrende Præstekone i Kropp være ufornøden. Sagen er i Korthed forklaret derved, at hun var en Dansk Kvinde og visselig aldrig ophørte at anse sig som saadan — selv i de Aar, hun var under Svensk Herredømme. Danskerne var i 1678 i hendes Øine ikke alene Landsmænd, men tillige Skaanes Befriere; de var stede i Nød, og hun hjalp dem uden at lade sig afskrække af de Farer og Gjenvordigheder, hun udsatte sig og Sine for; hun hjalp dem ved Anvendelse af Kvindens sædvanlige og eneste Vaaben i deslige Tilfælde, og Midlet var hverken værre eller bedre end saamange andre Prøver paa Krigslist, hvis Berettigelse Historiens Dom forlængst har godkjendt ¹⁾).

Den Danske Personalhistoriker, Sognepræst til Karebæk J. Vahl nævner i et af ham forfattet større genealogisk Arbejde: »Slægtebog over Afkommet af Christiern Nielsen«, følgende som Børn af Provsten Rasmus Rasmussen Hoffgaard og Dorothea Arnoldsdatter Munthe ²⁾):

1) Cawallin, der beretter Facta paa samme Maade som Rietz, men uden videre Commentar, tillægger, at der ogsaa skal gives en anden Form for Historien, ifølge hvilken Dorothea Munthe skulde være bleven tvungen eller ved Trudsel skræmt til at skrive eller bringe Brevet til Helsingborge Kommandant. Hos Follin („Helsingb. Hist.“ S. 225) faaes nærmere Underretning om denne „Forklaring“ af Dorothea Munthes Optræden, ifølge hvilken „de Danske, för att få Brevet till Öfverste Hård på Helsingborg, arresterade Prosten i Kropp Erasmus Hofgaard och satte honom på Landskrona Slot, hvarpå en Officer kom till hans hustru och antydde henne, att derest hon icke skaffade detta bref till Öfverste Hård på Helsingborg, skulle hennes man kastas i hårdare fängelse och prestgården uppbrännas, hvarpå hon måste beqvåma sig, at anstalta om brevets framkomst.“ Follin tillægger dog, at han finder denne Relation „nog otrolig och snarare uppdiktadt till att befria Hofgaard från misstankar.“ Heri maa man visselig give Follin Ret, og naar de senere Forfattere, Cawallin og Rietz, ikke videre have fæstet sig ved denne Historiens „forbedrede“ Udgave, er det sikkerlig, fordi de have fundet, at den altfor meget smagte af Forsøg fra gode Venners Side paa en „Udsmykning og Formildelse af Brøden“ ligeoverfor de seirende Svensker. Dorothea Munthes nødtvungne og hurtige Flugt til Danmark taler afgjort for, at Sagens rette Sammenhæng har været saaledes som af Rietz og Cawallin er berettet. Dorothea Munthe kan visselig ogsaa nu uden Forkleinselse af sit gode Navn og Eftermæle være sig den bekjendt.

2) Af Præsten Vahls Værk ere allerede de første Hefter udkomne. Af

1. Maria Hoffgaard, født 28de Novbr. 1648, død 24de Februar 1708, var gift med 3 efter hinanden følgende Kyrkoherder til Ausås i Lunds Stift: *Christian Fredrik Hjort* (født 1630, død 1679), *Eric Pehrson* (født 1634, død 1698) og *Jonas Wahr* (født 1659, død 1719)¹⁾.
2. Rasmus Hoffgaard, født 29de Novbr. 1649, gik i Skole i Roeskilde og Lund, blev Student omkr. 1664, studerede ved Universitetet i Greifswald og blev Baccalaureus philosophiæ, ansattes i 1667 som »Kollega« (el. Lærer) ved Malmø Skole, blev 1671 Rector i Helsingborg og 1676 Kyrkoherde til Frillestad og Ekeby i Lunds Stift. Han døde som saadan den 8de Februar 1692. Han var gift med en *Ingeborg Henriksdotter*, hvis Fader var Raadmand i Malmø, og havde med hende 1 Søn²⁾.
3. Arnold Hoffgaard skal være bleven Pastor i Nykjøping og død 1720. Han var gift med en *Valborg Jørgensdotter*³⁾.
4. Christina Hoffgaard var gift 1ste Gang med *Lars Bagger*, Rector i Helsingborg senere Kyrkoherde til Tanum i Bahuslehn, og 2den Gang med *Jesper Pinck*, Provst og Kyrkoherde til Tanum.

Efterat have gjort Rede for de ovennævnte to af Tikjøbspræsten Hans Munthes Børnebørn, der levede i Skaane, nemlig 1 Søn og 1 Datter af Lector Arnold Munthe i Lund, skulle vi nu gaa over til at omtale deres Sødskendebørn i Norge, nemlig 4 Sønner og 8 Døttre af Biskop Ludvig Munthe i Bergen.

den endnu utrykte Del af Manuskriptet er, hvad der omhandler Efterkommerne af Arnold Hanssøn Munthe og Dorothea Jensdatter Svaning, godhedsfuldt af Forfatteren blevet stillet til Disposition for nærv. Udg., som herved griber Anledningen til for denne Imødekommenhed at aflægge en hjertelig Tak.

- 1) Præsten Vahl angiver denne Dorothea Munthes ældste Datters Navn efter Ausås Kirkebog at være Maria. Cawallin kalder hende derimod „Marna“ eller Maren og tilføier, at hun (vistnok i Lighed med Moderen) „lär hafwa varit ett särdeles raskt fruentimmer“, ligesom at „hennes wanliga benämning i hemorten var „doctor Marna““ med anledning af hennes goda insigter i medicinen.“
- 2) Cnfr. Cawallin: „Lunds Stifts Herdaminne“ III. S. 415—420.
- 3) Denne Arnold Hoffgaard nævnes ikke hos Cawallin.

Hans Ludvigssøn Munthe,
Borgermester i Bergen, Assistentraad,

Biskop Munthes ældste Søn, fødtes i Aaret 1625 i Borreby i Skaane, hvor Faderen dengang var Sognepræst. Sine første Børneaar tilbragte han dels i Skaane dels i Kjøbenhavn, indtil han i 12 Aars Alderen fulgte sine Forældre og Sødskende op til Bergen. Fra Skolen i denne By deponerede han nogle Maaneder efter Faderens Død ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han immatrikuleredes som Student den 7de Juni 1649¹⁾. — Senere finde vi ham ansat som Lærer ved Bergens Cathedralskole, hvor han var »Hører i 3die Lectie«, da han i Juni 1661 »resignerede og blev Thingskriver«²⁾. Allerede Aaret efter — den 23de September 1662 — udnævntes han til 1ste Byskriver og noget senere til Raadmand i Bergen. Under 5te Marts 1670 fik han Successions-Bestalling at skulle blive Borgermester sammesteds efter Ove Jenssøn og tiltraadte, da denne døde (2den Oktober 1675), nævnte Stilling. Paa Grund af en Æressag, som var bleven ham paaført af en misfornøiet Borger i Staden, frasagde han sig allerede Aaret efter (i 1676) for en Tid Borgermesterskabet; men efterat have vundet sin Procces for Høiesteret overtog han paany sit Embede, ligesom han ogsaa efter en underdanigst Supplik (indgivet under et Ophold i Kjøbenhavn i Juni 1681) fik sin forige Anciennet og Rang i Raadet bekræftet ved Kongl. aabent Brev af 28de Juni s. A.³⁾

- 1) Cnfr. Uddrag af Kjøbhvns Univ. Matr. i D. Geh. Arch. — I denne Forbindelse bør det maaske ogsaa nævnes, at den for sin Lærdom bekendte Mag. Ambrosius Hardenbech, senere Sognepræst til Domkirken i Bergen, i nogen Tid (fra 1645) skal have været Informator for de ældste af Biskop Munthes Børn. — At Hans Ludvigssøn Munthe „valedicerede“ (eller dimiteredes) fra Bergens Skole den 28de Februar 1649, er allerede foran (S. 76) omtalt, idet hans Fader Biskoppen just paa denne Dag og ved denne Anledning først blev angreben af den Sygdom, som 14 Dage senere endte hans Liv.
- 2) Cnfr. N. Mag. II. S. 634. I saa Maade tør vistnok Edvardsen anses fuldt paalidelig, da han omtrent ved samme Tid som Hans Munthe ansattes ved Bergens Skole, hvis Conrector han senere blev. — Andetsteds siges det, at Hans Munthe blev Byfoged i Bergen allerede i Aaret 1654; men dette er saaledes formentlig urigtigt.
- 3) Af Cancelli-„Indlægge“ og Kongl. „aabne Breve“ paa Rigs-Arch. — Hans Munthes Borgermester-Bestalling „confirmeredes“ 10de Febr. 1700 (cnfr. „Kongl. Confirmationer“, Rigs-Arch.).

Tyve Aar senere — den 22de Januar 1701 — blev Hans Munthe udnævnt til Assistentsraad med Bibehold af Borgermester-Embedets »visse« (eller faste) Indtægter ¹⁾).

Aaret efter denne sin Forfremmelse rammedes den gamle Mand, — han var da i en Alder af 77 Aar, — af en stor Ulykke, idet »hans Gaard og Alt, hvad han iøvrigt eiede, blev et Rov for Luerne« i den forfærdelige Ildebrand, som Fredagen den 19de Mai 1702 overgik Bergen og lagde Størsteparten af denne paa hin Tid Norges betydeligste By i Ruiner ²⁾. Assistentsraad Muthe, som

¹⁾ Cnfr. Cancelli-„Indlægge“ for 1701 og 1705 paa Rigs-Arch. I Hans Munthes Bestalling som Assistentsraad staar tilføiet, at „ham af sær Kngl. Naade allernaadigst bevilgedes at maatte fremdeles nyde og beholde den visse Løn, som Borgermesterbestilling i Bergen af Accisen sammesteds tillagt er eller vorder.“ — Hans Eftermand som Borgermester var den tidligere Raadmand Christen Smidt, som i sin Ansøgning (af 17de Januar 1701) om at maatte succedere Munthe siger, at denne „gjerne afstaar til ham Borgermesterskabet som ældst Borgermester, naar han (Munthe) for hans (sin) Alderdom og lange Tjenestes Skyld maa beholde hans (sin) visse Løn.“ Paa disse Vilkaar blev ogsaa Smidt ansat som Borgermester, idet han kun skulde nyde sin Raadmands Indtægt, „indtil Borgermesters Løn der ved Stedet formedelst Dødsfald eller i anden Maade lovligen ledig vorder.“ Paa samme (for hin Tids Embedsbesættelser ganske karakteristiske) Vilkaar blev ogsaa den nye Raadmand (efter Smidt) ansat, idet han skulde tjene uden Raadmands-Løn, indtil en saadan blev disponibel. (Efter dette kan, hvad der anføres i N. Tidsskr. II. S. 170—177 om Munthes „Salg“ af Borgermesterskabet til Smidt, ikke være korrekt).

²⁾ Bergens Brand i 1702 — den senere saakaldte „Storebrand“ — omtales i Sagen & Foss: Bergens Beskrivelse, hvor det siges, at den opkom i Nærheden af Tugthuset og „fik, uagtet det var næsten stille, en saa ubegribelig Overhaand, at den ødelagde Alt ligfra St. Jørgens Hospital til Slottet paa den ene Side af Vaagen og til henimod Nykirken paa den anden Side.“ I N. Tidsskr. II. S. 170 ff. findes trykt en Indberetning om samme Brand fra Vicesatholder Gabel, som just da var i Bergen. Hvilket Indtryk denne Ildsvaade har gjort selv i videre Kredse, kan skjønnes ogsaa af Petter Dass's „Sørgelige Klage-Viser over Bergens Byes jammerlige og ynkelige Ødelæggelse, som skeede ved en uformentlig og hastig Ilde-Brand Aar 1702 den 19de Mai, hvoraf den hele Stad henfaldt i Aske, sørgelig eftertænkt“. (Se Petter Dass's saml. Skrifter ved A. E. Eriksen).

En gammel Familie-Tradition, — som kraftig støttes ved et endnu i Original opbevaret Brev dat. 20de Marts 1741 fra Assistentsraad Munthes Søsterdatters Søn, daværende Sognepræst til Førde i Søndfjord

dengæng i en lang Aarrække havde siddet i et større Embede, og som var indgiftet i en velhavende Slægt, havde utvivlsomt tidligere været en formuende Mand, hvad der ogsaa fremgaar af det mellem ham og hans Hustru under 4de Marts 1682 oprettede gjensidige Testamente (confirm. 10de Juni s. A.); — men ved Branden i 1702 blev han fuldstændig økonomisk ruineret, saaledes som et blandt »Personalialia« paa Rigs Arch. opbevaret Uddrag af Skifteregistreringen efter ham noksom udviser. — Han overlevede dog, saa gammel han var, Tabet af sin Velfærd og gjorde endog Tjeneste i nogen Tid derefter¹⁾. Først i en Alder af 81 Aar afgik han (i 1706) ved Døden i Bergen.

Henved 40 Aar gammel indgik Hans Munthe (i Aaret 1664) Ægteskab med *Zilla Folcfardsdatter Rissbrich*, (saaledes skrev hun selv sit Navn). Denne Munthes Hustru — uden Tvivl en Datter af Folcfard Broderssøn Rissbrich, »Skriver paa Bergenhushus« og Indehaver af »Gravdal Gaard og Mølle« ved Bergen — var formentlig meget yngre end sin Mand, hvem hun ogsaa overlevede i hele 20 Aar. »Assistentsraad Munthes Enke« døde i Aaret 1726 og blev gravfæstet (»nedsat i muret Grav under Stolene«) i Bergens Domkirke den 19de November s. A.²⁾

Hans Ludvigssøn Muntle og Zilla Folcfardsdatter Rissbrich havde i deres 42-aarige Ægteskab ingen Børn.

Iver Myhlenphort, — siger, at „Familien Munthes Nobilitationsbrev“ var i Assistentsraad Munthes Værge, men gik tabt ved Bergens Brand i 1702. (Der er dog formentlig al Grund til at tro, at dette alene har været en Copi af det originale Vaabenbrev, hvilket sidste vel neppe kan antages at have været opbevaret hos et Medlem af Slægtens yngre Linje).

- 1) Af Cancelli-„Indlægge“ for 1703 paa Rigs-Arch. sees, at Assistentsraad Hans Munthe under Sommeren og Høsten 1702 forrettede som Kongl. Commissarius i en Sag mellem Oberraadmand Cordt Høyer og Borger-skabet i Stavanger.
- 2) Af Uddrag af Bergens Ministerialbøger ved Frøken Wilhelmine Brandt. — Selv om vi gaa ud fra, — hvad der tør have Sandsynligheden for sig, — at Zilla Rissbrich har været et Snes Aar yngre end sin Ægtefælle, var hun dog allerede en Dame i temmelig fremrykket Alder, da hun i Munthes næstsidste Leveaar (1705) nødsagedes til at foretage den lange og besværlige Reise fra Bergen til Kjøbenhavn for paa sin 80-aarige, „svagelige“ Mands Vegne at gjøre Forestilling hos Kongen angaaende den forannævnte „visse“ Borgermester-Løn, der ved Munthes Udnæv-

Fredrik Ludvigssøn Munthe,

Residerende Pastor til Gadstrup paa Sjælland,

næstældste Søn af Biskop Munthe i Bergen, var ligesom sin ældre Broder Hans født i Borreby i Skaane. Hans Fødselsaar angives at være 1627, og da dette rimeligvis er rigtigt, var han altsaa omtrent 10 Aar gammel paa den Tid, hans Forældre kom op til Bergen fra Kjøbenhavn. Det tør dog være tvivlsomt, om han har været med paa denne Flytning; — maaske er han allerede som lidet Barn bleven adopteret af en Slægtning i Danmark; sikkert er det i ethvert Fald, at han tilendebragte sin Skolegang i Kjøge paa Sjælland, hvorfra han 21 Aar gammel deponerede ved Kjøbenhavns Universitet (immatrikuleret som Student 2den Juni 1648).

I Modsætning til sine Brødre blev han heller ikke nogentid ansat i Norge, idet han under 4de November 1657 beskikkedes som residerende Capellan til Gadstrup paa Sjælland, hvor han 19 Aar senere i en Alder af knapt 50 Aar afgik ved Døden den 25de Oktober 1676. Han var ugift ¹⁾.

nelse til Assistentsraad udtrykkelig var ham forbeholdt, men som vedkommende Regnskabsfører ikkedestomindre havde gjort Vanskeligheder ved at udbetale. Sagen tog lidt Tid; — Zilla Rissbrichs underdanigste Andragende er dateret Kjøbhvn. 4de Juli 1705; — men den blev dog sluttelig bragt i den for de gamle Ægtefolk ønskeligste Orden ved Kongl. aabent Brev af 8de Decbr. s. A. (Cancelli-„Indlægge“ og „Aabne Breve“, Rigs-Arch.).

Hans Munthes Svigerfader, Folcfard Broderssøn Rissbrich sees i Aaret 1638 at have forpagtet paa Livstid den Kronen tilhørende Gravdal Gaard, paa hvilken ogsaa Svigersønnen Hans Munthe vides at have boet en Tid (omkr. 1670). Til Gravdal hørte en privilegeret Mølle, og i det Kongl. Brev (dat. 22de Septbr. 1638), hvormed Gaarden og Møllen overdrages til Folcfard Broderssøn, paalægges det Lehnsmanden paa Bergenuhus at „tilholde Borgerskabet saavel som dennem ved Kontoret“ at benytte Gravdal Mølle „fremfor nogen anden, som Vi ingen synderlig Fordel haver af.“ (Cnfr. Norske Rigs-Registr. VII. S. 452). — Samme Folcfard Broderssøn, (der senere ogsaa skal være nævnt som Forvalter over Utsten Kloster og Foged i Nordhordland), var gift med en Karen (ikke Maren) Nilsdatter. (Cnfr. Personalhist. Tidsskr. II. S. 228, Noten).

¹⁾ Cnfr. Wibergs Danske Præstehistorie og Uddrag af Kjøbhvn.s Univ. Matr. i D. Geh. Arch.

Abel Ludvigsdatter Munthe,

Biskop Munthes ældste Datter, fødtes i Aaret 1628 paa Borreby Præstegaard i Skaane og var saaledes i sit 9de Aar, da hendes Forældre flyttede op til Norge. I 18 Aars Alderen blev hun gift med den 29-aarige Magister *Peder Nilssøn Lem*, dengang residerende Capellan til Domkirken i Bergen. — Peder Lem var (ifølge Edwardsen) født paa »Laurentii Dag« (10de August) Aar 1617 paa Gaarden Yttersø i Hedrum Sogn i Brunlaugnæs Lehn af »fornemme« Forældre: Nils Pederssøn, Kongl. Majsts. Foged og Tolder sammesteds, og Mette Pedersdatter¹⁾. Peder Lem var vistnok en baade vel studeret og bereist Mand; thi han er uden Tvivl den samme »Peter Nilssøn fra Norge« (Petr. Nic. Norvegus), som 1634 sees at have deponeret i Rostock, hvor han studerede i 3 Aar, senere 1 Aar i Königsberg og 1 Aar i Sorø, inden han den 22de Juli 1639 blev indskreven ved Kjøbenhavns Universitet²⁾. I Aaret 1644 og i en Alder af 27 Aar blev han ansat som residerende Capellan til Domkirken i Bergen, tog Magistergraden i Kjøbenhavn den 20de Mai 1645 og iudtraadte som foran nævnt det følgende Aar i Ægteskab med Bispedatteren Abel Munthe. — Under 16de August 1650 beskikkedes han til Lector theologiæ i Bergen efter Mag. Jonas Søffrenssøn, for hvem han dengang allerede i et Par Aars Tid havde vicarieret. Efter i 13 Aar at have forestaaet Lectoratet, — med hvilket ogsaa var forenet Fanø Præstekald, — døde han — endnu kun 46 Aar gammel — i Aaret 1663 og blev bisat i Bergens Domkirke.

Peder Nilssøn Lem, — der skal have været en formuende Mand, — efterlod ved sin Død Abel Munthe som Enke med mange smaa Børn. Hun døde 13 Aar efter Manden og blev gravfæstet i Bergen den 25de Februar 1676³⁾.

¹⁾ Se N. Mag. II. S. 616. — Det har været sagt (med hvormegen Ret vides ikke), at denne Foged og Tolder i Laurvig Nils Pederssøn skulde være „en Adelsmand fra Skaane“.

²⁾ Fra Hundrups Uddrag af Kjøbhvn.s Univ. Matr. i D. Geh. Arch. — Edwardsen synes forsaavidt at være mindre korrekt.

³⁾ Cnfr. „Saml. til Norske Folks Sprog og Historie“ IV. S. 383. — Af Regnskaber og Jordebøger for Bergenhus Amt for 1680 sees, at Peder Lems Sønner: Ludvig og Peder, samt Svigersønnen Oberstlieutenant Holberg dengang eiede endel Jordegods i Søndfjord (af Skyld tils. ca. 14 Løber

Abel Ludvigsdatter Munthe og Peder Nilsson Lem havde i deres 17-aarige Ægteskab 11 Børn, — 3 Sønner og 8 Døttre, — af hvilke dog neppe flere end efternævnte 3 Sønner og 4 Døttre levede ud over de første Ungdomskaar:

1. Karen Lem, født 1647, død 1695, — blev (ca 1672) gift med *Christian Nilsson Holberg*, der var født ca. 1625, og døde 1686 som Oberstlieutenant. Af deres 12 Børn levede de 6 ved Faderens Død; den yngste af disse var den berømte Forfatter Baron Ludvig Holberg, født 3die Decemder 1684 i Bergen, død 27de Januar 1754 i Sorø¹⁾.
2. Nils Lem blev Student 1667, — var Foged paa Nordmøre og boede paa Bremsnæs ved Christianssund; han levede endnu i 1693, men kaldes da »forige Foged«. Han var gift med *Barbara*

Smør), hvilket utvilsomt var tilfaldt dem i Arv efter deres Moder og Svigermoder Abel Munthe. — Ogsaa en Part af Gaarden „Rønne“ i Lyster i Indre Sogn eiedes omtrent ved samme Tid af „Abel Munthes Arvinger“. — Af „Personalia Lem“ (Rigs-Arch.) erfares, at Peder Nilsson Lems Enke Abel Munthe indtil sin Død eiede Godset „Frønningen“ i Sogn, hvortil hørte betydelige Skove, og at hendes Søn Ludvig Lem paa Auctionen efter Moderen (21de Febr. 1677) som Høistbydende kjøbte Frønningen, af hvis Sagbrug med tilh. Skove han siden overdrog Svogeren Hans Claussøn „nogen Tid at bruge den halve Del“. I Juli 1679 vilde Ludvig Lem atter overtage den hele Skovsdrift, mod at Hans Claussøn igjen tiltraadte Jordegodset „saavidt dets Kvantum er, neml. 1000 Rdlr.“

Vi tør saaledes vistnok med Sikkerhed slutte, at Peder Nilsson Lem og Abel Munthe have været meget velhavende Folk.

¹⁾ Om Oberstlieutenant Holberg se „Norske Saml.“ ved Lange II. S. 319 og 320, samt B. Moe: „Tidskr. for N. Personalhist.“ II. S. 63 ff. — I et Par Ansøgninger fra Baron Ludvig Holbergs ældre Broder, Mag. Fred. Christ. Holberg, sluttelig Sognepræst til Nykirken i Bergen, hedder det, at Faderen Oberstltn. Holberg „udi Fattigdom efter erlidte Skæde af forige Ildebrand udi Bergen“ (cnfr. N. Mag. II. S. 401 Noten) efterlod sig 6 (og ikke som andetsteds siges 5) „umyndige Børn“, ligesom det omtales, at Sønnerne Peder, Fredrik og Ludvig, „udi spæde og unge Aar blev allernaadigst tillagt Underofficiers Gage til Hjælp at fortsætte sine Studeringer.“ (Af Cancelli-„Indlægge“ for 1709 og 1716, Rigs-Arch.). — Oberstltn. Holberg eiede dog foruden den afbrændte Gaard i Bergen (værdsat før Branden til 600 Rd.) tillige flere andre Eiendomme paa Landet. Umiddelbart efter hans Død sees saaledes hans Arvinger at have eiet i Yttre Sogn adskilligt Jordegods, samt et Saugbrug, „hvortil faaes Tømmer af egne Odels-Skove“, og paa hvilket angaves at blive skaaret aarlig 200 Tylvter Bord. (Amts-Regnsk. Rigs-Arch.).

- Hjort*, Datter af Peter Matssøn Hjort, Raadmand i Trondhjem, og Karen Schøller. Denne Barbara Hjort, — der senere efter Foged Lems Død kom i nyt Ægteskab med Oberstlieutenant Tollef Nicolai Schønberg, — havde med sin 1ste Mand 3 Børn, blandt hvilke Sønnen Caspar Fredrik Lem var Capitaine i det Trondhjemske.
3. Ingeborg Lem blev 1ste Gang (1669) gift med *Wiltum Hermannssøn Garmann*, »Tiendeskriver nordenfjelds«. Da denne hendes 1ste Ægtefælle døde (druknedede?) allerede s. A., blev hun gift paany (kort efter) med den rige Enkemand *Hans Claussøn*, »Overtolder« i Bergen, død sammesteds 1702 (begr. 18de Januar). Ingeborg Pedersdatter Lem, der døde i Bergen 1695 (begr. 25de Novbr.), havde i sit 2det Ægteskab 4 Børn, af hvilke Datteren Maren (»Maria«) senere vil blive omtalt som Foged Hans Blix's (Blixencrones) 2den Hustru.
 4. Maren Lem (hendes Navn »forbedredes« senere til »Marie« og har ogsaa tildels, men vistnok urigtigt, været anført som »Marie Helene«) blev gift med *Hans Hanssøn Lillienkiold* (den Yngre), der var Amtmand over Romsdals Amt og døde i Aaret 1703. — »Sal. Amtmand Lillienkiolds Frue, Marie Lem« paatræffes endnu i August 1712 som Fadder i Bergen og skal have opnaaet en meget høi Alder.
 5. Ludvig Lem, født 1656, død 1686, var Vice-Byskriver i Bergen og Godseier, (eiede bl. A. »Frønningen« med tilliggende betydelige Skove og Sagbrug i Indre Sogn, se foran). Han blev (ca 1678) gift med *Giertrud de Fine*, Datter af Biskop i Trondhjem Arnold Hanssøn de Fine og Maria Hoffmann. — Ludvig Lem og Giertrud de Fine havde flere Børn, af hvilke den ældste Søn (Arnold) optog Moderens Slægtsnavn de Fine. En anden af deres Sønner (Søren) blev Capellan hos Præsten Hans Urdahl i Lyster og gift med dennes Datter Elsebe Marie. Fra de Sidstnævnte nedstammer »Familien Lem i Sogn«.
 6. Abel Lem, født 1657, død 1695 (begr. 11te Januar i Bergen), var gift med den rige *Nils Rasmussøn Lindgaard*, Assistentsraad og »Kngl. Majst.s Tolder« i Bergen. Hun havde med ham 4 Sønner og 3 Døttre.
 7. Peder Lem var Godseier i Bergens Stift og boede i Bergen, hvor han døde ved Nytaarstid 1703. Han blev (ca. 1683) gift med *Catharina Crequi de la Roche*, Datter af den nogle

Aar forud (25de Febr. 1678) afdøde Oberstlieutenant Ahasverus Crequi de la Roche. Med denne sin Hustru, — der overlevede ham, — havde Peder Lem 1 Søn og 1 Datter ¹⁾).

Catharina Ludvigsdatter Munthe

blev ligesom de foran nævnte af Biskop Munthes Børn født paa Borreby Præstegaard i Skaane og fik Navn efter Farmoderen Catharina de Fine. Hendes Fødselsaar kan ikke angives med fuld Sikkerhed; men hun har neppe været meget yngre end Søsteren Abel (født 1628); maaske var hun endog en Tvillingsøster af denne. Vist er det, at Catharina Munthe stod Brud allerede midtsommers 1647 i Bergen, og hun har ved den Tid antagelig ikke været yngre end 18 à 19 Aar ²⁾).

Hendes 1ste Ægtefælle var daværende residerende Capellan til Korskirken i Bergen *Otto Rasmussøn Stoud*, Søn af den Bergenske Borgermester, »velfornemme Mand« Rasmus Lauritssøn Stoud

¹⁾ Af Skiftet efter Peder Pederssøn Lem, — der havde været Formyndet for sine 6 Søsterbørn af Navnet Holberg, og i hvis Hus den berømte Ludvig Holberg i længere Tid opholdt sig, — sees han at have efterladt sig faste Eiendomme til en Værdi 236½ Rd., hvorimod Løssøret var brændt i Bergens „Storebrand“ 1702.

— Abel Ludvigsdatter Munthe og Peder Nilssøn Lem have haft en særdeles talrig Efterslægt, der bl. A. omfatter Grene af Familierne: Aarnæs, Alm, Arentz, Bay, Bjørn, Blydt, Brinchmann, Brodtkorb, Dverhagen, de Fine, Floer, Fougstad, Frawen, Gartner, Gran, Høyer, Irgens, Knagenhielm, Lillienkiold, Lothe, Lude, Møinichen, Nitter, Prante, Reimers, Schwartzten, Sem, Stephansen, Tostrup, Warnecke, Wesenberg m. m. fl. — Om nogle af disse Abel Munthes Efterkommere findes Underretning i W(ilhelmine Brandt)s „Stamtavle over Familierne Løsius og Brandt“, Bergen 1863, S. 69—76, samt i de i 1871 udgivne (af Capt. Gerh. Munthe samlede) Optegnelser om „Familien Munthe“, Bilage S. 72—82.

²⁾ Tidsangivelsen for Catharina Munthes 1ste Bryllup er hentet fra Edvardsen (N. Mag. II. S. 620), der vistnok forsaavidt er fuldstændig korrekt. — Naar Catharina Munthes Fødselsaar i enkelte ældre Genealogier angives til omkr. 1637, er dette i ethvert Fald urigtigt, idet vi med Visshed vide, at hendes (næstældste) Søn Ludvig Stoud, den senere Biskop i Christianssand, er født allerede 1649.

og Anna Søffrønsdatter ¹⁾). Otto Rasmussen Stoud var (ifølge Edvardsen) født den 17de Mai 1620 og altsaa henved et halvt Snes Aar ældre end sin Hustru. Han blev — endnu kun 16½ Aar gammel — den 25de November 1636 immatrikuleret som Student ved Kjøbenhavns Universitet. Senere tilbragte han en stor Del af sin lange Studietid i Udlandet, hvor han sees at have opholdt sig ved flere af Europas mest anseede Høiskoler. Han var derfor visselig ogsaa, da han efter henved 10 Aars Fravær vendte tilbage til sin Fødeby Bergen: en Mand, som stod paa Høiden af sin Tids Cultur; thi selv dengang, — da den studerende Ungdom i en ganske anden Udstrækning end nuomstunder besøgte fremmede Lande og Universiteter, — maa dog vel Otto Stouds akademiske Bane have hørt til Sjeldenhederne ²⁾). Ved sin Hjemkomst til Bergen, blev han den 30te Januar 1646 ansat som Capellan hos Hr. Jonas Pederssøn, Sognepræst til Korskirken sammesteds, og halvandet Aar senere stod hans Bryllup med Bispedatteren Catharina Munthe. Kort efter blev han — den 24de August 1647 — kaldet som Sognepræst til Nykirken i Bergen, hvilket Embede han (ifølge Conrektor Edvardsens Udtalelse) »troligen forvaltede med synderlig Aplaus til Guds Ære udi 10 Aar og 10 Uger, indtil han af Phthisi (Lungesvindot) døde 1657« ³⁾).

1) Borgermester i Bergen Rasmus Lauritssøn (el. Larssøn) Stoud, der var den første af denne Slægt, som kom til Norge, omtales ogsaa hos Edvardsen (N. Mag. II). Han var født i Faaborg paa Fyen i Mai 1578 af Forældre: Borger sammesteds Laurits (el. Lars) Pederssøn og Gertrud Strangesdatter og døde i Bergen den 4de Juli 1650. Foruden den ovennævnte Søn Otto, Catharina Ludvigsdatter Munthes 1ste Mand, havde han ogsaa en Søn ved Navn Knud, som var Byfoged i Bergen, og et Par Døttre, af hvilke den ene (Anna Stoud) i Aaret 1650 blev gift med Hr. Peder Finde, Provst og Sognepræst til Fjerde i Søndfjord, (om hvem mere nedenfor).

2) Tiden da Otto Stoud immatrikuleredes som Student, findes i Uddrag af Kjøbhvns Univ. Matr. i D. Geh. Arch — Hos Edvardsen hedder det om ham: „efter privat Information og flittig Studering udi England paa det Akademi Contabres (Cambridge?) 1631 (?), Oxford og London udi to Aar, udi Kjøbenhavn paa fire Aar og siden udi Groeningen og Leyden i Holland et halvt Aar, samt adskillige Stæders og Pladsers Besøgelse i Holland, Tyskland og Frankrige, besynderlig til Paris og Orleans, efter ti Aars Reise hid til Bergen vel ankommen.“ (Se N. Mag. II. S. 619—21).

3) Ottó Stoud blev ifølge Edvardsen „begraven under Alteret i Koret“.

Det var saaledes formentlig i November sidstnævnte Aar, at Catharina Munthe — endnu ikke 30 Aar gammel — blev Enke efter Hr. Otto Stoud, med hvem hun havde været i Ægteskab »udi 10 Aar og 18 Uger«, og ved hvem hun var bleven Moder til »2 Sønner«. Disse Børn, der ved Faderens Død var 8 à 9 Aar gamle, skulle nedenfor blive nærmere omtalte.

Sex Aar efter sin 1ste Ægtefælles Død indgik Catharina Munthe i Juni 1663 — dengang altsaa 34 à 35 Aar gammel — nyt Ægteskab med den 68-aarige Borgermester i Bergen *Søren Jenssøn*, som da i et Par Aars Tid havde været Enkemand efter sin 2den Hustru, og som fra sine to første Ægteskaber havde flere voxne Børn, af hvilke endel var adskilligt ældre end deres Stedmoder ¹⁾. Søren Jenssøn, — der ogsaa nævnes med Tilnavnet »*Hoffmann*«, hvilket hans Børn senere altid benyttede, — var en Provstesøn fra Viborg og født i Jylland den 17de Juni 1595. Han blev Raadmand i Bergen den 19de Januar 1637 og Borgermester sammesteds den 7de Mai 1644. Han døde i sit 70de Aar den 8de Marts 1665, og hans 3die Hustru Catharina Munthe var efter et Aar og ni Maaneders børnløst Ægteskab atter Enke ²⁾.

¹⁾ Borgermester Søren Jenssøn havde (ifølge Edvardsen) 1ste Gang været gift med en Maren Turesdatter og i sit syvaarige Ægteskab med hende havt 3 Sønner; hans 2den Hustru Giertrud Hansdatter, med hvem han var gift i 29½ Aar (1632—1661), skjænkede ham 3 Sønner og 6 Døttre. En af disse Catharina Munthes Steddøttre ved Navn Margrete Hoffmann blev gift med Hr. Christopher Hermanssøn Garmann, Sognepræst til Os, hvilken sidste ogsaa var en af Catharina Munthes Stedbørn (i hendes 3die Ægteskab med Præsident Garmann). En Søn af Christopher Garmann og Margrete Hoffmann ved Navn Jens Garmann blev Capellan til Vik i Sogn og gift med en Datter af den nedenfor nævnte Sognepræst til Vik Hr. Ludvig Christopherssøn Munthe. — Den Maria Hoffmann „fra Bergen“, der blev gift med Biskop i Trondhjem Arnold Hanssøn de Fine, (om hvem mere nedenfor), var uden Tvivl ogsaa en Steddatter af Catharina Munthe.

²⁾ Borgermester Søren (Severin eller Søffren) Jenssøn var en af Bergens mest formuende Mænd paa sin Tid og lignedes i 1658 efter en Formue af henvend 7000 Rd. (cnfr. N. Mag. II. S. 376). — Det var vel ogsaa efter ham, at Catharina Munthe havde faaet den Gaard, som hun i sin 2den Enkestand sees at have eiet i Bergen. (I Nykirkeus Daabsprotokol anføres, at „Anna, Datter af Rasmus Pederssøn paa Catharina Munthes Gaard“ blev døbt 20de Januar 1670, ved hvilken Leilighed baade Gaardens Eierinde og hendes Broder Ludvig sees at have været Faddere).

For tredie og sidste Gang blev hun sex Aar senere — i en Alder af 43 Aar — gift med Magistratspræsident og Commerce-directeur i Bergen *Herman Johanssøn Garmann*, som dengang (i 1671) var henved 60 Aar gammel og Enkemand efter sin 1ste Hustru Margrete Buck, der (tilligemed en Søn og en Selskaberinde) forulykkede ved Forlis udfor Jæderen paa en Reise fra Bergen til Kjøbenhavn i Oktober 1669 ¹⁾. — Herman Garmann var en Søn af »Providiteur« eller Fac'or ved Kongsbergs Sølvsværk Johan Garmann og født den 12te August 1612 i Haderslev. Forinden han i Juli 1665 udnævntes til Comercedirecteur og Præsident i Bergens Magistrat, havde han været Raadmand sammesteds og »Generaltoldforvalter nordenfjelds«, hvilket sidste Embede han ogsaa vedblev at beklæde en 4 Aars Tid, efterat han var bleven Præsident ²⁾. — Han var en meget formuende Mand og eiede foruden den adelige Sædegaard »Store Sandvigen« ved Bergen endvidere Gaarden »Sæim« (eller »Sæm«) i Hosangers Præstegjæld. — Præsident Garmann døde den 3die April 1674 i Bergen, henved 62 Aar gammel, og blev »med stor Proces« begravet i Domkirken »i siu egen grundmurede Grav bag Kirken« ³⁾.

Catharina Munthe, — om hvem det hos Gjessing siges, at hun var »en meget gudfrygtig og fornuftig Kone«, — blev sparet for 3die Gangs Enkestand. Hun døde nemlig nogle Uger før sin sidste Mand, medens hun paa en Reise opholdt sig i eller ved Christiania, og hendes Jordfæstning foregik i Akershus Slotskirke den 25de Februar 1674 ⁴⁾.

¹⁾ Det antages, at den af Præsident Garmanns Sønner, der forulykkede om Høsten 1669, har været den tidligere nævnte Willum Garmann, som nogle Maaneder forud var bleven gift med Ingeborg Pedersdatter Lem, (se S. 93).

²⁾ Herman Garmann var den første Magistratspræsident i Bergen; før hans Tid havde man nøiet sig med Borgermestere.

³⁾ Cnfr. Edvardsen (N. Mag. II. S. 536, jfr. S. 521), samt M. Hofnagels Optegnelser (N. Mag. II. S. 229). — Mag. Hardenbechs Ligprædiken over Præsident Herman Garmann blev udgiven i Trykken i Kjøbenhavn i Aaret 1680. — Om hans Efterkommere se en Stamtavle over Familierne Garmann, Schanche, Krohn og Hopstock, hvilken udkom i Bergen 1876.

⁴⁾ Cnfr. Gjessings »Jubellærere« II. 2. S. 366, Tab. III. — Oplysning om Catharina Munthes Død og Jordfæstning i Christiania er Udg. velvilligt meddelt af Personalhistorikeren Cand. jur. E. A. Thomle. Hvis Edvardsen har Ret, maa man dog antage, at Catharina Munthes Lig senere er blevet ført til Bergen og nedsat i den Garmannske Familiebegravelse i Domkirken sammesteds.

Ogsaa Catharina Munthes tredie Ægteskab var børnløst, og hun efterlod sig saaledes alene de ovenfor nævnte 2 Sønner af 1ste Gifte, nemlig:

1. Rasmus Stoud, født (sandsynligvis) i Aaret 1648 og opkaldt efter Farfaderen, — blev Officier og døde som Capitaine i Aaret 1695 (begr. i Bergen 4de Juli s. A.). Han var gift med *Christence Miltzow*, der overlevede ham i en lang Række af Aar¹⁾.
2. Ludvig Stoud, født 1649 og opkaldt efter Morfaderen, — blev Magister og var en Tidlang (1673—1699) Præst i Danmark og sluttelig Biskop i Christianssand fra 1699 til sin Død i Aaret 1705. Han blev 1ste Gang (1675) gift med *Maren May* (død 1677), Datter af Mag. Provst og Sognepræst til Holbæk Søren May og Catharina Petersdatter Motzfeldt (en Moster af Peter Griffenfeldt). Mag. Ludvig Stouds 2den Hustru var *Sophie von Angell* (født 1646, død 1716) Datter af Raadmand Peter Otto v. Angell og Sophie Jørgensdatter Aldeweldt²⁾.

¹⁾ „Sal. Capt. Rasmus Studs Efterleverske, Christence Miltzow“ paatræffes som Fadder i Bergen endnu i Januar 1715.

²⁾ Om Biskop Ludvig Stoud se Gjessings „Jubellærere“ III. I. S. 344, Tab. III, Worms „Lexicon over lærde Mænd“ II. S. 434, A. Faye: „Christianssands Stifts Biske- og Stiftshistorie“ S. 280—84, samt Wibergs „Danske Præstehistorie“ II. S. 512 m. fl. — Faye siger om ham, at han „arbejdede med Iver og Nidkjerhed for at udrydde de tilbageblevne Levninger af mangesteds forefundne hedenske og papistiske Vederstyggeligheder, hvorudi han fandt ikke liden Modstand paa flere Steder, hvilket vel bidrog til at forkorte hans Dage, da han var af hidsigt Temperament.“ Det fortælles fremdeles om ham, at han „af Legeme var mager, men overmaade høi“, og at der gaves „faa Prædikestole, paa hvilke han kunde staa opreist.“ Han nævnes ogsaa som en stor Haveelsker.

Om Biskop Ludvig Stouds Børn (to af 1ste og sex af 2det Ægteskab), samt hans mange Efterkommere gives nogen Oplysning i Gjessings „Jubellærere“ og Fayes „Bispehistorie“ saavel som ogsaa i de i 1871 udgivne kontratrykte Optegnelser om „Familien Munthe“, Bilag S. 99—102. (Den i 1833 afdøde Statssecretair, Professor i Historie og Statistik ved Universitetet i Christiania Ludvig Stoud Platou var en Sønnensøns Søns Dattersøn af Biskop Ludvig Stoud og havde ligesom denne arvet sit Fornavn efter Bergensbiskoppen Ludvig Munthe).

Elisabeth Ludvigsdatter Munthe.

Blandt de otte af Biskop Munthes Døttre, som naaede den voxne Alder, og hvis Navn kjendes, angives hun som den tredie ældste. Hendes Fødselsaar nævnes ikke i Slægtebøgerne; men hun er uden Tvivl født i Borreby i Skaane omkring 1630 og givet Navn efter sin Mormoder Elisabeth Svaning. Da hendes Fader døde i Marts 1649, var hun endnu ugift; men vistnok kort efter — maaske allerede i samme Aar — indtraadte hun (dengang omtrent 20 Aar gammel) i Ægteskab med den Bergenske Raadmand *Christen Hanssøn Paus*, der (ifølge Edvardsen) »findes første Gang i Retten den 19de Juni 1651«, og som efter hvad der siges (i Hofnagels Optegnelser) døde i Bergen den 15de Juni 1663¹⁾.

Elisabeth Ludvigsdatter Munthe er maaske død omkring 1665, ved hvilken Tid hendes Navn sees at være gaaget i Arv til ikke mindre end 3 af hendes Søsterdøttre.

Som Børn af Raadmand Christen Hanssøn Paus og Elisabeth Ludvigsdatter Munthe turde her kunne nævnes:

1. *Hans Paus*, født antagelig omkring 1650 og rimeligvis opkaldt efter sin Farfader. Det omtales i »Melchior Augustinii Huscancelli«, at »Hans Christenssøn Paus« den 6te November 1672 ordineredes til »Medtjener« (el. residerende Capellan) til Fosnæs i Namdalen, hvor han synes at være død omkring 1692. Han blev (ifølge samme Melchior Augustinussen) gift (Michelsdag 1675) med *Risse Randulf*, en Datter af Foged Jens Randulf paa Øiegaard i Melhus og en Søster af den

¹⁾ Se N. Mag. II. S. 376 og 541, cnfr. II. S. 220. — Raadmand Christen Hanssøn Paus's Herkomst kjendes ikke for Tiden med fuld Sikkerhed; men meget taler for, at han har været en Søn af den Hr. Hans Povelssøn Paus, der var Sognepræst til Fredriksstad fra 1623 til 1648, og en Broder af den Povel Hanssøn Paus (Paulus Johannis Paus), der i 1642 deponerede fra Fredriksborg Skole, blev Magister 1649, Sognepræst til Bragermæs, Lier og Strømsø 1655 og døde i 1658. Isaafald har den Bergenske Raadmand vistnok været en Brodersøn af den Peder Povelssøn Paus (født 1596, død 1653), der var Sognepræst til Hviteseid i Thelemarken, og et Sødskendebarn af den Povel Pederassøn Paus (sidstnævnte Hr. Peder Povelssøns Søn), som var Sognepræst til Hjertdal i Thelemarken fra 1650 til 1682.

Sophie Randulf, der var gift med Mag. Raphael Lund, Provst og Sognepræst til Skogn ¹⁾.

2. Ludvig Paus, født 23de August 1652 og opkaldt efter Morfaderen. — Han sees (1682) at være »kaldet af Magistraten i Bergen til Capellan i Vadse«, blev senere »Vicepastor til Vard« og, — efterat han i 1692 havde taget Magistergraden, — Sognepræst dersteds, samt Provst over Finmarken. — Mag. Ludvig Paus, der døde den 27de April 1707, var (fra ca. 1674) gift med *Christine Ørbech* (født 1650, død 1712), Datter af den rige Raadmand i Bergen (tidligere Foged i Finmarken) Hans Jenssøn Ørbech og saaledes en Søster af den Mag. Jens Hanssøn Ørbech, hvis Datter Christine blev gift med Hr. Christopher Munthe, Sognepræst til Hafslo i Sogn ²⁾.

¹⁾ Denne „Hans Christenssøn Paus“ er saavidt vides ikke i tidligere Genealogier nævnt blandt Børnene af den Bergenske Raadmand Christen Hanssøn og Elisabeth Munthe. At han virkelig har været en Søn af dem, anser imidlertid nærv. Udg. i den Grad utvivlsomt, at han ikke har kunnet undlade at give ham Plads blandt Biskop Munthes Børnebørn. Naar han ikke tidligere er bleven medtaget blandt disse, er det vistnok, fordi hans Faders Navn har været Vedkommende ubekjendt, og fordi hans eget Navn hos Erlandsen („Nordenfjeldske Geistlighed“ S. 22 og 367) ved en Forvexling med dets latinske Form „Johannes“ feilagtig er anført at være „Johan“ Paus, ligesom det ogsaa sammesteds mindre korrekt siges, at han i Novbr. 1672 blev ordineret til Sognepræst istedetfor til Capellan i Fosnæs. (Det var umiddelbart efterat have udført denne Ordination, at Biskop Arnold de Fine — Ordinandens Morfaders Fætter — pludselig døde i Trondhjems Domkirkes Sacristi).

Hvorvidt Fosnæspræsten Hr. Hans Paus og Risse Randulf have havt Børn, er Udg. ubekjendt; maaske kan den „Ludvig Hanssøn Paus“, — som var gift med en Giertrud Pedersdatter, og som den 1ste Mai 1723 lod et Barn „Hans Peder“ døbe i Fredriksstad Kirke, — have været en Søn af dem.

- ²⁾ De her meddelte Data ang. Vardøpræsten Mag. Ludvig Paus ere hentedes dels fra Cancelli-„Indlægge“ for 1682 og 1688 (Rigs-Arch.), dels fra Personalhist. Tidsskrift I. S. 252 og 253, hvorved Feilen hos Erlandsen („Geistligheden i Tromsø Stift“ S. 33) er berigtiget.

I nogle Udg. velvilligt meddelte Uddrag af Bergenske Kirkebøger ved Frøken Wilhelmine Brandt findes anført blandt Begravede i Kors Kirkens Menighed for Aaret 1696: „Elisabeth Ludvigsdatter Paust, født i Indre Sogn 6te Februar 1675, død 27de Juli 1696“ — Denne Elisabeth Paus, — som ved den Tid hun døde sees at have været gift, — var uden al Tvivl en Sønnedatter af Elisabeth Ludvigsdatter Munthe,

3. Ingeborg Sophie Paus (vistnok opkaldt efter Mormoderen Ingeborg Friis og maaske efter Farmoderen), — var 1ste Gang gift med Enkemauden *Isak Henrikssøn Wessel* (født i Bergen 20de Septbr. 1648, død sammesteds 3die Febr. 1695), en yngre Broder af Peter Tordenskiolds Fader Raadmand Jan Wessel i Trondhjem. 2den Gang blev Ingeborg Paus gift (»viet i Huset« 3die Marts 1700) med *Esaias Wilhelm Promm*, der ligesom hendes 1ste Mand var Apotheker i Bergen ¹⁾.

Birgitte Ludvigsdatter Munthe

fødtes den 26de Juni 1634 og fik Navn efter sin Faders Pleiemoder Birgitte Håndatter, Archidiaconus Ludvig Ludvigssøn

og det fremgaar altsaa heraf, at ovennævnte Mag. Ludvig Christenssøn Paus var gift allerede i 1674 (dengang endnu kun 22 Aar gammel), og at han da var bosat i Indre Sogn, hvor hans Svigerfader, Raadmand Ørbech (fra 1663) eiede særdeles betydeligt Jordegods.

Efter Sigende skal Mag. Ludvig Paus og Christine Ørbech have havt 3 Sønner og 5 Døttre. Et af disse Børn var den Ludvig Christian Paus (født 1683, død 1744), der 12te Aug. 1707 blev Faderens Eftermand som Sognepræst til Vardø, senere (fra 6te Juni 1740) Sognepræst til Eidsberg i Smaalenene, og som skal have gjort sig fortjent af Finnefolkets christelige Belærelse allerede før Thomas v. Westens Dage. (Cnfr. Hammonds Missionshistorie S. 23—36 og I. N. Wilses Beskrivelse over Eidsberg i Top. Journal for Norge I. 2. S. 87). Samme Ludvig Christian Paus var gift med Birthe Alstrup, en Præstedatter fra Hafslø i Sogn, og blev ved hende Fader til den for sin Udgivelse af de gamle Norske Love bekendte Hans Paus, død 1770 som Sorenskriver i Vest-Finmarken.

- ¹⁾ „Ingeborr Sophie Paust“ (saaledes skriver hun egenhændig sit Navn, hvilket i Kirkebogen feilagtig ansføres som „Inger Sophia“ og i Skifteprotokollen som Ingeborg Sophie „Fauske“) levede endnu i Januar 1710, da hun sees at have været Fadder i Bergen for en Datter af Krigscommisair Paul Resen, der var gift med hendes Broderdatter Anna.

Da Apotheker Wessel var død (efterladende sig 4 umyndige Børn af 1ste men ingen af 2det Ægteskab), og da Ingeborg Paus var bleven gift paany med Esaias Promm, sees hun i 1701 at have indgivet underdanigst Ansøgning om, at hendes 2den Ægtefælle maatte nyde det samme Privilegium, som fra 1683 havde været tilstaaet hendes 1ste Mand, nemlig „at forsyne Kirkerne i Bergens By og Stift med Brød, Vin og Voxlys.“ — I 1714 afstod Esaias Promm sit Apothek til en Hans Smidt. (Cancelli-„Indlægge“ for 1701 og 1716, Rigs-Arch. cnfr. B. Moe: „Tidsskrift for N. Personalhistorie“ I).

Munthes første Hustru (se S. 50). Just Treugersdagen før Birgitte Ludvigsdatter Munthe kom til Verden, var hendes Fader, den senere Biskop i Bergen, bleven udnævnt til Hofprædikant hos Kong Christian IV; men om hans Familie endnu havde forladt Borreby Præstegaard og fæstet Bo i Kjøbenhavn, inden denne Datter blev født, er maaske tvivlsomt. — Ved den Tid, Forældrene flyttede fra Kjøbenhavn op til Bergen, var den lille Birgitte endnu ikke 3 Aar gammel, og da hendes Fader døde (i Marts 1649), var hun knapt nok voxen. — I 20 Aars Alderen mistede hun ogsaa sin Moder, et Tab, som i flere end én Henseende maa have været høist sørgeligt og af meget vigtige Følger for Biskoppens mange endnu dels mindreaarige, dels uforsørgede Børn, af hvilke Birgitte dengang var den ældste. To af hendes Brødre: Ludvig og Søren, samt tre af Søstrene: Anna, Helvig og Ingeborg, var alle under 15 Aar, og foruden Birgitte var ogsaa den 18-aarige Maren endnu ugift ved Moderens Død i 1654¹⁾.

¹⁾ Som dem, der ved Biske-Enken Ingeborg Friis's Død efter al Rimelighed have taget sig af de efterladte yngre Børn, hvis fædrene saavel som mødrene Slægt paa en enkelt Undtagelse nær opholdt sig i Danmark (og Skaane), maa vi, — foruden Biskoppens forannævnte, i Bergen bosatte Svigersønner: Lector Peder Lem, Sognepræst Otto Stoud og Raadmand Christen Hanssøn Paus, — ogsaa erindre Biskoppens Sødskendebarn Arnold Hanssøn de Fine (født 1614 i Helsingborg, død 1672 i Trondhjem). — Denne Arnold de Fine, — Søn af Provst og Sognepræst til Helsingborg Hans de Fine, og Sønnesøn af Kong Fredrik II.s Kapelmester Arnold de Fine, — fulgte allerede som ganske ung op til Norge med sin Fætter Ludvig Munthe, da denne besteg Bergens Bispestol, og han opholdt sig senere saagodtsom hele sit Liv i Bergen, hvor han efterhaanden var ansat som Conrector (1637—47), Rector (1647—63) og Lector (1663—72), indtil han nogle Maaneder før sin Død ordineredes til Biskop i Trondhjem. (Cnfr. Edvardsen i N. Mag. II. S. 624—29). Han var gift med Maria Hoffmann fra Bergen (se S. 96, Note 1) og havde med hende flere Børn, blandt hvilke var Sønnen Hans de Fine, Lagmand i Nordland og Finmarken, samt Søren de Fine, residerende Pastor til Fane ved Bergen, om hvem det — som nedenfor nævnt — har været sagt, at han blev gift med en Datter af Birgitte Munthe og Foged Christopher Morgenstjerne. — Tvende Dattersønner af Biskop Arnold de Fine, der var opkaldte efter ham, antog ogsaa hans Slægtsnavn de Fine. (Se Personalhist. Tidsskr. II. S. 225, jvfr. foran, S. 93 om Ludvig Lem).

Et Par Aars Tid senere blev imidlertid Birgitte godt og vel forsorget, idet hun indtraadte i Ægteskab med den rige *Christopher Giertssøn Morgenstjerne* til Flahammer, »Kngl. Majestæts Foged over Iudre Sogn«. — Denne Birgitte Munthes Ægtefælle, — om hvem det fra gamle Dage har været sagt, at han tilhørte en Svensk adelig Slægt, — var født den 3die Januar 1619 og altsaa i en Alder af omtrent 37 Aar ved den Tid, han (i 1656) ægtede Biskop Munthes Datter¹⁾.

¹⁾ Endnu til vore Dage er opbevaret en Ligprædiken (i Manuskript) over Foged Christopher Giertssøn Morgenstjernens yngste Søn, Oberst Gerhard (el. Giert) Christopherssøn Munthe, Chef for det 1ste Bergenhusiske Regiment. I denne Ligprædiken eller „Parentation“, — som sees at være bleven holdt den 18de August 1729 af Provst og Sognepræst til Vik i Sogn Hr. Anders Jonæssøn Daae, — hedder det om Oberstens Fader, at han var „dend sædle og Høiagtbare, nu i Herren Salig Christopher Giertssøn Morgenstjerne av adelig Familie udi Sverrig.“ Ligeoverfor denne bestemte „officielle“ Udtalelse af en Mand, der levede ikke saa ret længe efter Foged Christopher Giertssøns Tid, og som derhos var gift med hans Sønnedatter, kan det maaske synes for dristigt at drage Føgdens Svenske Herkomst i Tvivl. Ligprædikenens Ord burde unegtelig forsaavidt kunne staa til Troende, selv om vi nødes til at desavouere den gamle Præstemand i Henseende til Adelskabet, som han med gavmild Haand sees at have tilkjendt ikke alene Oberstens egen Slægt, men ogsaa dennes samtlige „høiadelige“ Hustruer. (Se den længere frem under Oberstens Biografi indtagne Prøve af Lig-talen). — I Overensstemmelse med Familietraditionen og Hr. Anders Daaes Udsagn, — hvis Troværdighed ved nyere Undersøgelser vistnok synes betydelig svækket, men som dog endnu ikke er fuldstændig modbevist, — har man ogsaa hidindtil antaget Tilstedeværelsen af en eller anden Slægtskabsforbindelse mellem Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne i Sogn og den, saavidt vides, eneste Svenske Adelsfamilie af samme Navn. Personalhistorikeren Bernt Moe, der i det af ham i sin Tid udgivne „Tidsskrift for den Norske Personalhistorie“ (Ny Række S. 114 ff.) har leveret en Opsats om Familien Munthe-Morgenstjerne, vover heller ikke at opgive den gamle Conjecture, paa samme Tid som han dog godtgjør, at Foged Morgenstjerne i Sogn ikke kan have nedstammet fra eller tilhørt den lidet talrige adelige Gren af nævnte Svenske Slægt „Morgonstierna“. Denne Familie blev nemlig først nobileret i Sverige i Aaret 1645, introduceredes paa Riddarhuset 1647 med en Regimentskvartermester ved Vestmanlands Regiment, senere Oberst, Olof Olofsson, og uddøde, forsaavidt den adelige Gren angaar, paa Mandssiden allerede i 1724 med den først Nobileredes Sønnesøn, Lieutenant Johan Fredric Morgonstierna. (Cnfr. Anrep: „Svenska

Længe før han blev gift, og forinden han endnu havde fyldt sit 30te Aar, var Christopher Giertssøn bleven Foged i Indre Sogn. Allerede i 1648 vides han med Vished at have beklædt dette Embede, som han uden Tvivl overtog efter den i Aarene mellem 1645 og 1648 afgaaede Foged Diderich Busch (cnfr. Foged-Regnsk. for Indre Sogn og Langes utrykte Embedskalendarer, Rigs-Arch.).

Adelns Ättar-Taflor“). — Da Foged Christopher Giertssøn — og flere andre af Navnet „Morgenstjerne“, der allerede omkring Midten af 1600 Tallet paatræffes i Sogn, — saaledes levede nogetnær samtidig med den første Svenske „Morgonstierna“ (nævnte Olof Olofsson), have de selvfølgelig ikke nedstammet fra ham. At de kunne have tilhørt en anden Linje af samme Svenske Slægt, lader sig derimod for Tiden ikke bestemt benegte, da man som sagt endnu ei fuldstændig har kunnet modbevise den gamle, til Hr. Anders Daaes Ligprædiken støttede Tradition.

Foged Christopher Giertssøn i Sogn synes selv aldrig at have skrevet sig med sit Slægtsnavn „Morgenstjerne“, hvad der dog ikke er noget paafaldende paa en Tid, da Slægtsnavne overhovedet var sjældent i Brug hertillands udenfor de gamle Adelsfamilier, og noget Norsk eller Dansk Adelskab gjorde den Sognske Foged for sit Vedkommende visselig ingen Fordring paa. — Udg., der personlig har gennemgaaet flere af de i det Norske Rigs-Arch. opbevarede gamle Lehns-, Amts- og Fogedregnskaber (som med sine talrige Bilage ogsaa for Personalhistorien yder overmaade værdifulde og interessante Oplysninger), har herunder havt god Anledning til at gjøre sig nogle bekendt med en større Mængde af Christopher Giertssøns egenhændige Underskrifter saavel som ogsaa med hans Sigill. — Fogden, — hvis Haandskrift i Forbigaaende bemærket er sjelden kraftig, tydelig og smuk, og hvis Regnskaber ere særdeles ordentligt og zirligt affattede, — underskriver i Løbet af de 30 Aar fra 1648 til 1679 altid slet og ret: „Christopher Gierdsen“, en Skrivemaade, der senere nsiagtig befulgtes ogsaa af hans Enke, som, — idet hun angiver sig til Sauge-Skat, Tiende-Afgift o. s. v., — egenhændig tegner: „Berethe Munthe, sl. Christopher Gjerdsens.“ — Fogdens Sigill, — hvis Format tyder paa, at det efter Tidens Skik er aftrykt med en Signetring, — viser et oventil retvinklet og nedentil afrundet Skjold, ovenover samme en Hjelm og paa denne 2 Vesselhorn, mellem hvilke er sat en sexoddet Stjerne, der skjønnes at skulle betegne Slægtsnavnet Morgenstjerne, medens Initialerne C og G (Christopher Giertssøn) ere anbragte et paa hver Side af Hjelmyrdselen. Skjoldet viser et „Bomærke“ af en Form, som (ifølge velvilligt Opgivende af Hr. Archivfuldmægtig Huitfeldt-Kaas) skal have været ganske almindelig brugt i det 16de og 17de Aarhundrede, men hvis oprindelige Betydning nu ikke længere kjendes.

I dette Foged Morgenstjernes Segl skal man ikke kunne finde nogen Støtte for det paastaede Slægtskab mellem ham og den Svenske

Undør den første Del af sin Embedstid sees Christopher Giertssøn at have boet paa »Fogedgaarden Rutle« (eller »Rotle«) i Sogndals Præstegjæld; men i Aaret 1653 tilflyttede han — »formedelst Fogedgaardens Ringheds Skyld« — sin Eiendom Flahammer, beliggende inderst ved Sognefjorden i Lysters Præstegjæld.

Den betydelige Flahammer (eller »Flaahammer«) Gaard,

Familie Morgonstierna, men snarere det modsatte. De Svenske Morgonstiernes Vaaben viser nemlig i Skjoldet to korslagte Vægterkøller („Morgenstierne“) og en lignende Kølle holdt i vertikal Stilling af to oprakte Arme over Hjelmen, medens Foged Christopher Morgonstierno som nævnt betegner sit Slægtsnavn ved Billedet af en Stjerne, en Allegori, der ogsaa adopteredes af hans Sønnesøn, Justitsraad Bredo Munthe til Bækkeskov, da denne i Midten af det 18de Aarhundrede optoges i Dansk-Norsk Adelsstand.

Overhovedet vilde man vel nu, — om ikke det ovenanførte Udsagn i Ligprædikenen af 1729 havde existeret, — aldrig være falden paa den Tanke, at sætte Foged Morgenstierne i Sogn og hans Slægt i Forbindelse med den Svenske Familie Morgonstierna. Det ligger uimodsigeligt meget nærmere og naturligere at tænke sig ham (og de mange øvrige af Navnet Morgenstierne, der med fuld Sikkerhed vides at have opholdt sig i Indre Sogn i det 17de og 18de Aarhundrede) som Efterkommere af den Bergenske Borger Christopher Morgenstierne, hvilken et Par Gange nævnes i Absalon Pederssøns „Capitelsbog“ fra den sidste Halvdel af det 16de Aarhundrede.

Denne Christopher Morgenstierne eller „Morgenstiern“, — Absalon Pederssøn skriver paa begge Maader hans Navn, der vistnok oprindelig har været „Morgenstern“, — angives at være „født udi Slesien (Schlesien?) i Offuerland“ og var Bundtmager i Bergen, hvor han den 25de Februar 1565 skulde have været gift med en umiddelbart før Brylluppet pludselig afdød Datter af Borger sammesteds Giert Bur (eller Buer). Samme Giert Bur, (der maaske senere gennem en anden Datter er bleven Christopher Morgenstiernes Svigerfader), synes at have været en af Byens mere fremragende Borgere paa sin Tid, og hans Dødsdag (23de Mai 1567) sees endog særskilt anført i „Capitelsbogen“. — Ogsaa Bundtmageren Christopher Morgenstierne kan skjønnes at have hørt til „det gode Selskab“ i Bergen, idet hans Samtidige, Læsemesteren Absalon Pederssøn et andet Sted i sin Bog nævner ham som en af Gjæsterne ved et stort Gilde („Hans Baders Bryllup“), hvor alle Byens og Omegnens Adelsmænd og Honoratiores med Lehnsherren Erik Rosenkrantz i Spidsen sees at have været Deltagere. (Cnfr. „Norske Magasin“ I. S. 278, 289 og 329).

Naar Hensyn tages til Fornavnene og det saa langt oppe i Tiden her i Norden vistnok enestaaende Slægtsnavn „Morgenstierne“, skal det indrømmes, at en Supposition, ifølge hvilken Foged Christopher

— til hvilken der for Familien Munthe og flere at de denne nær staaende Slægter knytter sig saamange gamle Minder, — sees i 1653 at have havt en Skyld af 3 Løber Smør, 1 Hud og 20 Meler Korn. Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne eiede dog ikke fra først af den hele Gaard, men købte i det nævnte Aar (1653) alene en større Part af samme (Skyld $1\frac{1}{2}$ Løb Smør, 1 Hud og 16 Meler Korn), hvilken Part endnu ved Udgangen af 1652 tilhørte Adelsmanden Hr. Iver Vind, dengang en stor Jordegodsbesidder i Bergens Stift. — Som Eiere af de øvrige Dele af Flahammer sees paa samme Tid anført: »strengt Ridder velb. Hr. Corfitz Ulfeld«, -- der ogsaa havde adskilligt Jordegods i Sogn, — samt »Stadz-Medicus« (i Bergen?). — Christopher Giertssøn var dog allerede fra 1653 eneste Bruger af Eiendommen, hvis for-

Giertssøn Morgenstjerne i Sogn har været en Sønnesøn af den nævnte Borger i Bergen, synes at have overmaade meget for sig. Den passer ogsaa vel med Tidsangivelserne. — At det engang i Fremtiden ved rationelle Undersøgelser blandt Diplomer og offentlige Regnskaber fra Bergen og Sogn vil kunne lykkes med fuld Sikkerhed at konstatere Foged Morgenstjernes nærmeste Slægtsskabsforhold, er ikke utænkeligt, hvorimod man vel neppe nogentid kan vente at finde en genealogisk Forbindelse mellem den eller de endnu i Tyskland eksisterende Familier „Morgenstern“ og den her nævnte, omkr. Midten af det 16de Aarhundrede til Norge indflyttede Bergenske Borger med samme Slægtsnavn.

Om Foged Christopher Giertssøn Morgenstjernes Forældre haves fortiden ingen Oplysning uden, forsaavidt man altsaa ved, at hans Fader hed Giert (Gert eller Gerhard) og hans Moder sandsynligvis Birgitte, hvilket Navn fra hende antages at være gaaet i Arv til hendes Søns ældste og hendes Datters næstældste Datter. Foged Christopher Giertssøn havde nemlig en Søster: Maren Giertsdatter Morgenstjerne, som i Sexten Hundrede og Sexti-Aarene blev gift med Sorenskriver i Indre Sogn Anders Søffrenssøn Heiberg; der eiede og beboede Gaarden Talle i Lyster, Nabogaard til Svogeren Foged Morgenstjernes Eiendom Flahammer. Denne Maren Giertsdatter Morgenstjerne er Stammoder til hele den senere i Norge og Danmark saa udbredte Familie Heiberg.

Ofte findes Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne betegnet med Tillægget „den Ældre“; dette er til Adskillelse fra den Christopher Giertssøn Morgenstjerne „den Yngre“ (død i Aaret 1704), der var Eier af Hovland Gaard i Aardals Præstegjæld i Sogn (cnfr. Kraft: „Vestenfjeldske Norge“ S. 770), og som i Aarene mellem 1660 og 1670 blev gift med Øllegaard Teiste, en Datter af Adelsmanden Jan Teiste til Krogen Gaard i Sogn og ovennævnte Sorenskriver Anders Heibergs Søster, Mette Søffrensdatter. (Cnfr. H. K. Heiberg: „Genealogiske Optegnelser om Familien Heiberg“, Bergen 1864, Tab. S. 14).

skjellige Dele han efterhaanden erhvervede og underlagde sit Brug, ligesom han ogsaa forøgede dette ved Kjøb af den store Nabo-gaard »Søvde«. — Mod Slutningen af Christopher Giertssøns Levetid (i 1678) sees der til Flahammer at have hort flere »underliggende Ødegaarde«, samt Skove, fra hvilke Tømmeret blev skaaret paa 2de Fogden tilhørende »Sauger i Marifjæren«. Som Fogdens Sædegaard var Flahammer dengang fri for at svare de almindelige Skatter (»Fogden af Hans Høy Exelens Hr. Statholder Gyldenløve skatfri forundt«), og Gaarden vedblev at nyde denne Frihed ogsaa, saalænge den var i Fogdens Enkes Besiddelse. — Foruden Flahammer Gaard eiede han tillige meget andet Jordegods i Sogn og var, som allerede ovenfor er nævnt, en særdeles formuende Mand¹⁾.

Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne døde i sit 61de Aar, den 12te November 1679, og blev bisat ved Dale Kirke i Lyster²⁾.

1) Cnfr. Kraft: „Vestenfjeldske Norge“ S. 961 og „Norske Saml.“ ved Lange II. S. 478. — Lange oplyser, at Foged Christopher Giertssøn var blandt de 120 Mænd her i Riget, som ved Udligningen af den extraordinære Skat i Anledning af Feltoget i Skaane (Gyldenløves Forordning af 26de Oktbr. 1676) blev ansat til 1 Rigsort daglig eller over 90 Rdlr. aarlig i „Krigsstyr“, en efter Tidens Leilighed og Pengenes Værdi i de Dage ret anseelig extraordinær Skattebyrde. — Som bekjendt havde man ogsaa paa samme Tid andre Tyngsler, som specielt maatte udredes af de „conditionerede“ Samfundsklasser, saaledes „Familie-Skat“ og „Folke-Skat“. Af vedk. Regnskaber (for 1678) sees Foged Christopher Giertssøn paa førstnævnte Konto at have havt følgende Udgift: Ham selv, hans Hustru og Datter à 1 Rdlr. = 3 Rdlr. (De 2 ældste Sønner studerede dengang i Kjøbenhavn, og af de øvrige Børn havde alene Datteren Birgitte endnu naaet den for Kopskatten fastsatte Minimumsalder 15 Aar). „Folke-Skatten“ var: For „en Stufue-pige“ (Kammerpige), „en Hofmand“ (Foged-Fuldmægtig eller Skriverkarl) „och en Kohepige“ à 1 Rdlr. = 3 Rdlr.; „for 4 Drenger och 3 piger, som omgaaes med Afingen og fæet“ tilsammen 2 Rdlr. 1 Ort 8 Sk., altsaa alt i alt Familie- og Folke-Skat: 8 Rdlr. 1 Ort og 8 Sk.

2) Angivelserne af Foged Christopher Giertssøn Morgenstjernes Fødsels- og Dødsdag støtter sig til en paa Stedet nedskreven Copi af Inscriptionen paa hans Ligkiste, hvilken blev paatruffen af Capt. Gerh. Munthe under en i Aaret 1859 foretagen Sløfning af det gamle Gravkapel ved nævnte Dale Kirke.

Det synes, som om Christopher Giertssøn, — der sad i Embedet til

Birgitte Munthe blev saaledes Euke i en Alder af 45½ Aar. I sit 23-aarige Ægteskab havde hun havt flere Børn, af hvilke endel var døde som smaa, og tre allerede voxne ved Faderens Død. De 2de ældste Sønner, Ludvig og Otto, som 3 Aar tidligere var blevne Studenter, og hvis Studier i Kjøbenhavn ved denne Tid kan forudsættes at have været tilendebragte, kom snart bort fra Fædrenehjemmet og i geistlig Virksomhed; — den ældste Datter, Birgitte blev et Par Aar efter Faderens Død gift med Capitaine v. Krogh, og omkring 1682 var saaledes kun de unge og ugifte Pigebørn samt den yngste Søn Giert (11 Aar gammel) tilbage hos Moderen paa Flahammer. Nogen Tid senere blev de hjemmевærende Døtre

sin Død, — endnu i sit 60de Aar har været en raek og rørig Mand. I det af ham afgivne „Skatte-Mandtal“ for Indre Sogn for Aaret 1678 (Aaret før han døde) anfører han saaledes bl. A., at han „sielff ficrde tuende gange i Aar haffuer Om reist det ganske Fougderj efter Lens Herrens Velb: Johan Friedrich Marschalchis schriftlige order att inquirere om Kieltringer och Landstrygere“ (Omkostningerne for disse 2de Reiser beregner han sig med 16 Rdlr. 1 Ort). Fremdeles oplyser han at have havt meget Besvær med Indcassationen af Skatterne, dels hos de Jordegodseiere, „som vidt er adspred i Bergenhus Lehn“, men hvis skattepligtige Eiendomme laa i hans Fogderi, dels hos den fattige Almue. „Aff store defect, ssom her er i dette Fougderj fremfor i andre paa Penge, haffuer Jeg verit forsaarsagidt imod min Villie at betroc Borgerschabet, ssom her hiemme deriss Handel haffuer, Schatten for Almuen at betalle, och formedelst nu paa Nogle Aars tid, — och udi sær di neste affuigte Aaringer, — deris Høstvabre icke haffuer verit udj nogen priss, — haffuer Jeg verit forsaarsagidt selffuer saavelsom min Thienner udi Bergen den største Dehl af Sommeren saavelsom Vinteren at forbliffue, dette saavelsom di forrige Aaringers Schatter hoes di Vedkommende at indfordre och paa Bergenhus efter Haanden at leffuere.“ (Omkostningerne ved dette hans lange Ophold i Bergen som ogsaa ved hans „Tjeners“ Reiser paa Skatteopkrævning hos Jordegodseiere udenfor Fogderiet opføres med 22 Rdlr.). Blandt de øvrige extraordinære Embedsforretninger, som have faldt i samme Aar, og som have medført Udlæg, der skulde refunderes Fogden, nævnes ogsaa „Opsetning paa Lærdalsøren af trende Magasinhuusse“ (kostede 118 Rdlr.) samt Hvervning af 10 „Foed Knechte“ („effter Hs. Høy Exelens Gyldenløffuis schriftlige Befalning och order“). Fogdens faste Aarsgage („naadigste forunte Solariumb“) sees at have været 100 Rdlr. foruden 40 Rdlr. som „Fløtningspenge for Regnskaber og Kngl. May. Schatter till Bergenhus at fremføre.“

Disse leilighedsvis paatrufne Smaatæk fra Foged Christopher Giertssøn Morgenstiernes Embedsvirksomhed tør maaske være af nogen

gifte, og i Aaret 1688 drog ogsaa den 17-aarige Giert, hjemmefra for i udenlandsk Krigstjeneste at paabegynde sin militaire Løbebane. Birgitte Munthe sees endnu i 1687 personlig at have bestyret sine mange, hovedsagelig i Lyster Præstegjæld og i Jostedalen, men ogsaa tildels i Yttre Sogn beliggende Eiendomme, og det lader af vedkommende Amts- og Fogedregnskaber, som om hun ved nævnte Tid endnu ikke havde skiftet Jordegodset med Børnene. Selv brugte hun dog kun Flåhammer med den underliggende Søvde Gaard; de øvrige Jordeiendomme bortbyggede hun til Bønder. Efterat alle hendes Børn var komne hjemmefra, og da hun selv begyndte at blive en Kone tilaars, overdrog hun Størstedelen af Hovedgaarden Flåhammer til Svigersønnen v. Krogh og beholdt kun tilbage en mindre Part af Eiendommen til eget Brug som Eukesæde ¹⁾.

Interesse for En og Anden af hans mange endnu levende Efterkommere, og af den Grund ere de her meddelte.

At Fogden under sine nævnte (vistnok baade hyppige og langvarige) Ophold i Bergen ogsaa tildels havde sin Familie (ja endog de mindre Børn) med, synes at fremgaa af en Ansørelse, som findes i en af Bergens gamle Kirkebøger. Blandt dem, som i Aaret 1670 blev begravne i Nykirken, finde vi nemlig ogsaa (under 27de Februar) nævnt: „Christopher Giertzøns lille Søn udi sal. Borgermester Søfren Jenssøns Grav; hand døde udi Gravidal hos Hans Munthe.“ — Fogdens sidstnævnte Svoger har altsaa som det synes laant Hus til sine Slægtninge fra Sogn, og hans Svigerinde Catharina Munthe (Søren Jenssøns Enke) har overladt en Plads i sit Familiegravsted for den lille under Opholdet i Byen afdøde Søstersøn.

¹⁾ Foruden sine betydelige Jordeiendomme sees Birgitte Munthe ogsaa at have været i Besiddelse af „en Anpart af Kongl. Majests. Tiende udi Lysters Skibrede, Dahle Tiende kaldet“, som ved Salgsbrev dateret Kjøbenhavn 10de Decbr. 1683 var hende af Kammer- og Commerce-Raad Jens Rosenheim overdraget for 1100 Rdlr. i „rede Penge.“ Efter specificeret Opgave skulde den aarlige Afkastning af samme Kongetiende andrage til 49 Tønder $\frac{1}{3}$ Mele Korn, og erlagdes (ifølge Eierindens eget Opgivende af 1687) „de tuende Parter i Blandkorn och den øfrige tredie part i reent Korn, Bedrager (udgjør) efter Capituls Taxten 73 Rdlr. 3 Ort 7 Sk.“; men tillægges videre: „Herudi Præstegjældet findes en stor Del forarmede Almue, som intet faaes af, saa Summen udi det Høieste kan ickun regnis, som indkommer, till Penge 60 Rdlr.“ Et andet Sted siger hun (Birgitte Munthe): „Kongl. May. Anpart Tiende udi Lyster Skibrede, naar gode Aaeringer af Gud undes, er udi det Høieste af importance 60 Rdlr., mens, naar der er

Birgitte Munthe, — som paa sine ældre Dage havde den Sorg at se to af sine gifte Døttre: Birgitte og Elisabeth, gaa bort i deres bedste Alder, — døde selv paa Flahammer den 23de April 1708 heved 74 Aar gammel. Hun blev — ligesom sin 29 Aar tidligere afdøde Mand — bisat i Dale Kirke ¹⁾.

Birgitte Munthes og Christopher Morgenstiernes Børn adopterede alle Moderens Slægtsnavn. Om dem skal blive meddelt nærmere Underretning, efterat der er gjort Rede for samtlige Biskop Munthes Børn.

ringe Aaeringer, icke dend Summa naace.“ — Den her nævnte Kongetiende overdrog Birgitte Munthe under 28de Septbr. 1688 til sin „hjerterelskede Svoger, Magister Ifver Erichsen Leganger“ som Vederlag for et Laan paa 1000 Rdlr. med Renter 100 Rdlr.; men hun maa senere have kjøbt den tilbage, da den endnu i Aaret 1715 — ialfald for en Del — eiedes af hendes Avinger.

- ¹⁾ Paa hendes Kiste, der henstod i Gravkapellet ved Dale Kirke i Lyster, indtil den i 1859, — da Kapellet sløfedes, — blev begravet paa Kirkegaarden, stod at læse følgende Inscription:

„Her under huiler
Den hæderbaarne og dydædle Matrone
Sal. Birgitta Munthe
Fød
Anno 1634 d. 26 Juny
Død
Anno 1708 d. 23 April.

Har Dyd og Gudsfrygt havt tillige Hjærte-Bolig
Og med Oprigtighed i et Bryst huilet rolig
Da var det visselig i dennes yndig Sjæl,
Som nu for Lammets Stol i evig Fryd er vel.
I hendes Levetid hun mangt har maattet døie
Taalt mangan Modgangestund og Sorrigs Bølge
I enlig Enkestand i ni ok tjuve Aar
Men se nu Frydefuld hun for Guds Ansigt staar.“

(Af Capt. Gerb. Munthes efterladte Optegnelser).

— Et ærværdigt og overmaade interessant Efterladenskab fra Foged Christopher Giertssøn Morgenstierne og hans Hustru Birgitte Ludvigsdatter Munthe høves i det foran (S. 77, Note 2) omtalte Exemplar af Ligprædikenen over Sidstnævntes Fader, Bergens-Biskoppen Ludvig Munthe, hvilket Exemplar som nævnt fortiden eies af det store Kngl. Bibliothek i Kjøbenhavn. Uagtet der ikke nu længere staar noget Navn i Bogen, kan det dog af et Par skrevne Linjer foran og bag i samme saavel som af flere i Marginerne nedskrevne Noter med fuld

Maren Ludvigsdatter Munthe

fødtes i Kjøbenhavn den 11te December 1635 og var saaledes ikke mere end vel aarsgammel, da hendes Fader Biskoppen med sin Familie flyttede op til Borgen. Efterat have mistet begge sine Forældre, blev hun den 10de November 1658 i en Alder af henved 23 Aar gift med *Anders Johanssøn Grytten*, Sognepræst til Holmedal i Søndfjord.

Denne Maren Munthes Ægtefælle maa have været en meget formuende Mand, da det vel ikke er nogen anden end ham (»Hr. Anders Gryten ved Bergen«), som nævnes blandt de 60 Mænd i Norge, der i Henhold til Gyldenløves Krigsstyrs-Forordning af 26de Oktober 1676 ilignedes $\frac{1}{2}$ Rd. daglig (eller over 180 Rd. aarlig) i extraordinær Skat i Anledning af Krigen i Skaano. — Af vedkommende Jordebøger sees det ogsaa, at Anders Grytten

Sikkerhed sees, at den i sin Tid har tilhørt Familien paa Flahammer. For nærværende Udgifter, der fra en Flerhed af Original-Dokumenter har havt Anledning til at lære ikke alene Birgitte Munthes, men navnlig hendes Mand's karakteristiske Haandskrift nøie at kjende, var Identiteten i dette Tilfælde let at opdage. Foran i Bogen sees saaledes Birgitte Munthe egenhændig at have skrevet: „Gud bevare mig i Medgang og Modgang“, og bagerst i Bogen staar (ligeledes med hendes Haand): „Den, som mig føder, det er Gud min Herre.“ De mange meget zirligt skrevne Noter (samt NB. og Citationstegn) i Marginerne ere derimod fra hendes Mand og vise umiskjendeligt, at han har studeret denne Prædiken mange Gange og med megen Eftertanke. — Det var vel isvrigt paa en Tid, da man ikke havde saa stort Udvalg af religiøse Bøger, som nuomstunder, temmelig almindeligt, at de i Familierne værende trykte eller utrykte Ligprædikener blev benyttede som Andagtsbøger, og vi tør vel ogsaa gaa ud fra, at i nærværende Tilfælde den lille Bogs Værd er blevet væsentlig forøget derved, at Husmoderens høit anseede Fader paa sit Dødsleie selv havde valgt Prædikens Text, og at denne Text var bleven udlagt af en Mand, der ikke alene nød Anseelse som Geistlig, men som ogsaa havde staaet i et meget nært Forhold til Biskop Munthes Hus i mange Aar. Ligprædikenen over Biskop Munthe er nemlig, som foran nævnt, forfattet af den daværende Sognepræst til Domkirken i Bergen Mag. Engelbrecht Jørgensen (født 1582, død 1659), Fader af den bekjendte Psalmedigterinde Dorothea Engelbrechtsdatter (født 1635, død 1716), i hvilken sidste vi vel tør se en Barndoms- og Ungdomsveninde af Birgitte Ludvigsdatter Munthe til Flahammer.

foruden flere Gaarde og Gaardparter i Yttre Sogn tillige eiede ganske betydeligt Jordegods i Søndfjord. I »General-Jordebogen« for 1682 angives saaledes den samlede Skyld af hans Eiendomme alene paa sidstnævnte Sted til over 32 Løber Smør, hvilket kan sees at have svaret til et halvt Snes af Distriktets betydeligste Gaarde ¹⁾. — Anders Johanssøn Grytten var Præst i Holmedal fra 1656 til sin Død den 11te Marts 1685, da Kaldet gik over til hans Capellan og Svigersøn Frantz Bloch ²⁾.

Maren Munthe blev saaledes i en Alder af vel 49 Aar Enke. Hun havde i sit 26-aarige Ægteskab havt flere Børn, der dog, — forsaavidt de endnu levede, — alle var voxne ved deres Faders Død. Selv levede hun i en lang Aarrække efter sin Mand og i fortsat Besiddelse af Størstedelen af dennes mange og tildels vidt adspredte Eiendomme. Indtil i Aaret 1704 boede huu paa sin Gaard »Hellevig« i Dale Skibrede i Søndfjord, hvilken Eiendom i Slutningen af det nævnte eller i Begyndelsen af det følgende Aar sees at være gaaet over til hendes Søstersøn, daværende Capitaine, den senere Oberst Gerhard Munthe, om hvem mere nedenfor. Efterat være fraflyttet »Hellevig« tog Maren Munthe Bolig paa en af sine øvrige i Nærheden beliggende Gaarde ved Navn »Vig«, hvor hun synes at have tilbragt Resten af sine Dage. — Hun levede i ethvert Fald her endnu i 1715, dengang 80 Aar gammel ³⁾.

¹⁾ Cnfr. „Norske Samlinger“ ved Lange II. S. 474 og Fogedregnskaberne for Sogn og Søndfjord, Rigs-Arch. Af de sidste sees ogsaa, at paa Anders Gryttens Tid var der kun en eneste Mand i hele Søndfjord, der var lignet i en saa stor Jordegods-Skyld som ham, og denne ene var Hr. Peder Finde til Førde, Hr. Søren Ludvigssøn Munthes Svigerfader, om hvem mere nedenfor. De øvrige Jordegodsbesiddere i Fogderiet eiede paa langt nær ikke tilsvarende Værdier.

²⁾ Hatting siger i sin Bergenske Præstehistorie, at Anders Grytten var den første af Holmedals Præster, som kaldedes af Kongen og ikke af Menigheden. Hans Dødsaar angives sammesteds (vistnok feilagtigt) til 1686. Ovenstaaende nøjagtigere Opgave støtter sig til en velvillig Meddelelse fra Hr. Provst I. F. Lampe, der som bekendt har fortsat de af Alb. Hatting i forige Aarhundrede paabegyndte og delvis udgivne Samlinger til Bergens Stifts Presbyterologi.

³⁾ I Holmedals Kirke hang for længere Tid siden i en Aarrække et større Billede (efter Dragterne at dømme malet i den sidste Halvdel af det 17de Aarhundrede), paa hvilket fandtes Portraiter af en Mand med Hustru og 3 Børn. Traditionen blandt de Gamle i Menigheden vilde vide, at Maleriet forestillede Personer af Slægten Munthe, og har man

Følgende Børn af Maren Ludvigsdatter Munthe og Anders Johanssøn Grytten vides at have naaet den voxne Alder:

1. Ludvig Grytten, født 1659¹⁾; — han var først (fra 1685—1697) Capellan hos Svogeren Frantz Bloch, Sognepræst til Holmedal, udnævntes 22de Juni 1697 til dennes Eftermand i Kaldet og døde som saadan i Aaret 1705. Han var gift med *Adelus Iversdatter Busch* og havde ifølge eget Opgivende (i en Ansøgning om Confirmation paa sit Kaldsbrev) i Aaret 1700 »mange smaa umyndige Børn«. *Adelus Busch* overlevede sin Mand i flere Aar; hun døde som børnløs Enke i Bergen i Novbr. 1721²⁾.

maaske ogsaa heri havt Ret. — Sagnet om „Hellevigs-Muntherne“ og deres store Rigdom er endnu levende i Søndfjord og sættes nu almindelig i Forbindelse med den ovennævnte Oberst Gerhard Munthe til Hellevig. Naar ogsaa det omtalte Billede siges at skulle forestille Obersten og hans Familie, saa er dog dette utvivlsomt feilagtigt; Tiden, som antydes af Dragterne, passer ikke med en saadan Conjecture, og ubetinget afgjørende er derhos Antallet og Alderen af de paa Billedet portraiterede Børn. Derimod er det tænkeligt, ja vel endog ret sandsynligt, at Portraiterne forestille Hr. Anders Grytten og hans Hustru Maren Munthe, hvilken sidste som nævnt ogsaa i mange Aar, efterat hun var bleven Enke, boede paa „Hellevig“. — Isaafald maa Maren Munthe have været en sjelden vakker Kone, og den sødste af Børnene (en Dreng) ser ligeledes godt ud. — Desværre var Billedet i en høist ramponeret Forfatning (uden Ramme, afslidt og forkrøllet), da det sluttelig lykkedes en af Familien at redde dets Rester, hvilke nu eies af Landskabsmaler Gerhard Munthe.

- 1) Hr. Ludvig Anderssøn Grytten angiver selv sin Alder til 42 Aar ved Folketællingen Høsten 1701, ved hvilken Leilighed han underskriver sig med følgende høist loyale, men som det synes noget omstændelige Titulatur: „Hands Kngl. Mayst. allerunderdanigste Arfue-undersaatt, tro-fittige forbeder og af Guds og Høy-Kongelig Naade Evangelii Tiener til Holmedals Præstegjæld.“ (Hans Embedsbrødre sees ved samme Anledning at have som Regel indskrænket sig til simpelthen at tegne sit Navn).
- 2) „Sal. *Adelus Busch*, Hr. *Lodvig Gryttens* Enke“ blev begravet i Nykirken i Bergen 2den Decbr. 1721 „under Gulvet“ og med „alle Klokker“. Paa samme Sted og med samme Ceremoni blev „sal *Ludvich Gryttens Datter*“ gravfæstet 14de Marts 1708. Skiftet efter *Adelus Busch*, sal. *Ludv. Gryttens*, afholdtes i Bergen 11te Decbr. 1721, og Arven efter hende (ca. 723 Rdlr.) sees at være tilfalden hendes 3 Brødre og 5 Børn af en afdød 4de Broder. Hun efterlod sig altsaa ingen Livsarvinger. Ved at sammenligne de her anførte Data angaaende *Ludvig An-*

2. Karen Grytten, født ca. 1660, blev 1ste Gang (ca. 1680) gift med *Frantz Bloch*, der fra 6te Mai 1679 var personel Capellan hos hendes Fader Hr. Anders Grytten og senere efter dennes Død (1685) hans Eftermand som Sognepræst til Holmedal, indtil han i Aaret 1697 døde og efterfulgtes af sin ovennævnte Svoger Ludvig Grytten. Omtrent ved Aaret 1706 blev Karen Grytten gift 2den Gang med *Hans Skougaard*, der 15de Mai 1705 havde succederet hendes ældste Broder i Holmedals Kald. Da Hr. Hans Skougaard døde i Aaret 1713, blev Karen Grytten paany Enke. Hun levede endnu i 1729, men afgik vistnok i dette eller i det følgende Aar ved Døden ¹⁾).

dersøn Grytten og hans yngre Sødskende (hvilke Data støtter sig til fuldstændig paalidelige Kilder saasom Cancelli-„Indlægge“, Fogedregnskabernes Bilage, Folketællingen for 1701 o. fl. a. paa Rigs-Arch. beroende Aktstykker), — med hvad der i tidligere Slægtelbøger har været meddelt om disse Maren Munthes og Anders Gryttens Børn, — vil de mange væsentlige Berigtigelser være isinefaldende. Hattings-Præstehistorie, hvilken man før har benyttet som Kilde, indeholder nemlig, hvad Geistligheden i Holmedal angaar, saa overmaade mange og store Feil.

Da der saavel her som gjentagende Gange i det Følgende bliver refereret til den i Aaret 1701 foretagne Folketælling, bør det maaske ved denne Leilighed i Forbigaaende oplyses, at samme Folketælling foretoges om Høsten (i Maanederne August, September og Oktober) det nævnte Aar i Henhold til en Kngl. Ordre af 26de Juli næstfør. — Af de fra Fogderne i Forening med Sorenskriverne og vedkommende Sognepræster afgivne Opgaver (der omfatte alle af Mandkjøn over 1 Aar, men desværre ingen af Kvindekjøn) findes paa Rigs-Arch. opbevaret, hvad der vedrører Landdistrikterne i det Vest- og Nordenfjeldske; Opgaver for det Øst- og Søndenfjeldske, samt for Byerne haves derimod ikke.

- ¹⁾ I Regnskaberne for Sønd- og Nordfjords Fogderi for Aarene 1715—29 findes „Karen Andersdatter Grytten, sal Hr. Hans Skougaards til Holmedal“ stadig opført blandt de Præsteenker, der nød Skattefrihed af sine Enkesæder.

Hvorvidt Karen Grytten havde Børn af sit 2det Ægteskab, er Udg. ubekjendt. I sit 1ste Gifte havde hun vistnok flere. Ved Folketællingen i 1701 (da hun boede paa Enkesædet „Biergen“ i Holmedals Sogn) opgiver hun saaledes en Søn Peter (dengang 9 Aar gml.), og af Christiania Skifteprotokoller for Aarene omkr. 1740 erfares ved et Skifte efter en Datter af Hr. Frantz Bloch, at flere af dennes Børn endnu dengang var ilive.

- 3 Otto Grytten, født 1663, blev Student fra Bergen i Aaret 1680 (immatrikuleredes ved Kjøbenhavns Universitet 12te Juli s. A.), var hos Forældrene endnu i 1682, men har vistnok forladt Hjemmet ved den Tid, Faderen døde, (nævnes ikke i Skattemandtallet for 1686). I Aaret 1701 opgives han af Broderen at være »udeulands«.
4. Peder Grytten, født 1665; han nævnes i Folketællingsmandtallet 1701 som værende »i Tjeneste paa Lolland«, og hans Alder angives ved samme Leilighed til 36 Aar, medens hans ovennævnte Broder Otto siges 38 Aar gammel.
5. Elisabeth Maria Grytten, født ca. 1666; hun nævnes af Faderen i hans Angivelse til »Familieskat« for Aaret 1682 og havde da vistnok netop fyldt sit 15de Aar. Hun blev saavidt vides ikke gift, men levede i mange Aar i Fællesskab med sin ligeledes ugifte Søster:
6. Ingeborg Grytten, født ca. 1668, der skal have været uhelbredelig syg. Hun udgav endel aandelige Sange under Titel: »Korsets Frugt« og omtales ogsaa hos Schönau blandt »lærde« Fruentimmer ¹⁾).

Anna Ludvigsdatter Munthe

født i Aaret 1639 i Bergen. Da hun var 10 Aar gammel, døde hendes Fader Biskoppen, og forinden Anna endnu var voxen, blev hun ogsaa moderløs ²⁾. I en Alder af 20 Aar indgik hun (1659)

¹⁾ Cnfr. Hattings Bergenske Præstehistorie og Gjessings „Jubellærere“ II. 2. S. 366, Tab. III. — Denne Hr. Anders Gryttens Datter Ingeborg nævnes af Faderen i et Skattemandtalt for 1686 tilligemed Søsteren Elisabeth; derimod omtales i Mandtallet for 1682 af Døttrene alene sidstnævnte og ikke Ingeborg, der saaledes formentlig ved den Tid endnu ikke havde naaet Aldersgrænsen 15 Aar.

— Idet ovenfor er henvist til Gjessings „Jubellærere“, hvor Hr. Anders Gryttens Hustru kaldes „Karen“ Munthe, bør maaske bemærkes, at det af en Mængde samtidige Aktstykker med fuldkommen Sikkerhed kan godtgjøres, at hendes Navn var „Maren“, hvilket dog ogsaa undertiden sees forbedret til „Maria“.

²⁾ Efter Moderens Død (i 1654) er Anna Munthe sandsynligvis optagen i Huset hos en af sine ældre gifte Søstre i Bergen. Naar hun senere kaldte sin 3die Datter Elisabeth, er dette vistnok efter Søsteren af

Ægteskab med den rige *Iver Andersson* til Gjermundsnæs, »Kngl. Majestæts Foged over Romsdalen«. Iver Andersson var født i Aaret 1630 — altsaa 9 Aar ældre end sin Hustru — og Søn af Anders Iversson, der ogsaa havde været Foged i Romsdalen, samt Tolder paa Molde ¹⁾. Iver Anderssons Moder hed Inger og var en Datter af Lagmanden Jacob Pedersson i Trondhjem ²⁾.

Anna Munthes Mand, Iver Andersson, skal først have været Foged i Yttre Sogn og ansattes fra Aaret 1659 (samme Aar som han havde Bryllup) i Romsdals Fogedembede, hvilket han beklædte til sin Død, altsaa i omtrent 24 Aar. Han eiede og be-

samme Navn (g. m. Raadmand i Bergen Christen Hanssøn Paus). Maaske tør vi heraf drage den Slutning, at Anna Munthe fra Moderens Død, og indtil hun selv 5 Aar senere blev gift, har været hos denne sin Søster.

- 1) Iver Anderssons Fader, Anders Iversson, nævnes som Foged i Romsdalen i Aarene 1633—45 (cnfr. Langes utrykte Embedskalendere, Rigs-Arch., — G. Schønning: „Reise gjennem en Del af Norge“ S. 115, — Klüwer: „Norske Mindesmærker“ S. 125, — Erlandsen: „Biografiske Efterretninger om den Nordenfjeldske Geistlighed“ S. 249. — Samme Anders Iversson omtales tillige som Forvalter over det dengang saa betydelige Vestnæs Gods i Romsdalen.
- 2) Iver Anderssons Morfader, Jacob Pedersson, der var barnefødt i Jylland, og som i sine unge Aar sees at have gaaet i „Regne- og Skriveskole“ baade i Viborg og i Lübeck, tjente først flere Danske og Norske Adelsmænd, forinden han (formentl. i Aarene mellem 1580 og 1590) blev Foged i Romsdalen; han havde ogsaa en Tid været Foged paa Søndmøre, da han i en Alder af 73 Aar (i Septbr. 1609) udnævntes til Lagmand i Trondhjem og Jemteland, hvilket Embede han trods sin høie Alder beklædte i 14 Aar. — Lagmand Jacob Pedersson, der ogsaa i lang Tid var Forvalter over Gidske Gods, og som den 14de Juli 1610 fik Stadfæstelse af Kronen paa Vestnæs Gaard i Romsdalen for sin og Hustrues Levetid, døde 1633 henved Hundrede Aar gammel. (Cnfr. Ligprædikenen over ham, trykt i Kjbhvn. 1633, samt Norske Rigsregistr. III og IV). — Han havde mange Børn, hvoriblandt Sønnen Peder Jacobssøn rimeligvis maa være den, som hos Schønning („Reise gjennem en Del af Norge“ S. 115) nævnes at have været Foged i Romsdalen i Aaret 1621, og som blev Foged paa Helgeland, hvor han var 8de Novbr. 1629, da han fik Bevilling for sin, sin Hustrues og sine Børns Levetid paa Kronens Gaard Thjøttø i Alstahaug paa Helgeland (N. Rigsregistr. VI. S. 184).

Da det for de mange endnu levende Efterkommere af Lagmanden Jacob Pedersson maaske vil være af Interesse, hid sættes et Par Grene af hans Slægt:

boede under denne Tid ovennævnte Gaard Gjermundsnæs i Væø Præstegjæld og besad forøvrigt en Mængde Jordegods over hele Romsdalen ¹⁾.

Peder Ibssøn,

Foged i Nørre Lyng Herred i Jylland, † 1569, g. m. *Anna Pedersdatter*.

En af deres 12 Børn var:

Jacob Pederssøn,

f. 1536, † 1633, en Tid Foged i Romsdalen, senere Lagmand i Trondhjem, g. (1589) m. *Margrete Pedersdatter* af Slægten *Falch* († 1623).

De havde 7 Sønner og 7 Døttre, blandt hvilke var:

Inger Jacobsdatter
g. m. *Anders Iverssøn*, Foged i
Romsdalen.

og **Peder Jacobssøn,**
Foged først i Romsdalen (?)
senere paa Helgeland, g. m.
Anna Jonsdatter. Mange Børn
(der tog Navnet Falch).

Blandt disse var:

Iver Anderssøn, f. 1630, † 1683,
Foged i Romsdalen; g. m. *Anna
Ludrigsdatter Munthe*, f. 1639, † 1688.
Blandt deres 6 Børn (der alle paa
en af Sønnenes nær antog
Slægtsnavnet Munthe) var:

Maren Pedersdatter Falch,
f. 1629, † 1709; g. m. *Peter Don Dass*
(fra Skotland). De havde 5 Børn,
af hvilke den ældste var:

Ludvig Munthe, f. 1666, † 1735,
Godseier og Tolder paa Molde,
Stamfader for „Familien Munthe
fra Romsdalen“, om hvem mere
nedenfor.

Peter Dass, f. 1647, † 1708,
Præst til Alstahaug i Nordland,
bekjendt som Digter. (Forfatter
af „Nordlands Trompet“).

¹⁾ Om Gjermundsnæs (el. „Giermenæs“, forudm: „Geirmundsnæs“) kan læses i Kraft: „Nordenfj. Norge“ S. 190—91 og S. 766—767, samt hos Klüwer i „Norske Mindesmærker“ S. 123. Denne særdeles betydelige Gaard, beliggende paa Østsiden af Tresfjordens Udlob ligeoverfor det forannævnte Vestnæs, skal i Fortiden have været et Kongesæde. Efter Foged Iver Anderssøns Død eiedes og beboedes den af Enken Anna Munthe, og da hun døde, gik den over til Datteren Iverisse (Risse) Munthe og hendes Mand Foged Morten Schultz (se nedenfor), derefter atter til disses Datter Anna Catharina Schultz g. m. Kammerraad og Foged Børge Jacobssøn Eeg, hvis Søn Jacob Andreas Eeg (død 3die Mai 1787) ligesom Faderen, Bedstefaderen, Oldefaderen, Tip-Oldefaderen og Tip-Tip-Oldefaderen var Foged i Romsdalen og derhos Eier af Gjermundsnæs Gaard. Ogsaa Sidstnævntes Søn (Anna Munthes Datter-Datters Sønnesøn) Børge Jacobssøn Eeg „den Yngre“ (født 1740) boede paa Gjermundsnæs.

At Foged Iver Anderssøn var en meget rig Mand, kan skjønnes deraf, at hans Enke Anna Munthe ved sin Død i Aaret 1688 i ved-

Foged Iver Andersson døde allerede i sit 53de Aar, den 23de Januar 1683 og blev bisat i Vestnæs Kirke. — Han omtales som en dygtig og samvittighedsfuld Embedsmand ¹⁾).

Da Anna Munthe blev Enke, var hun i sit 44de Aar. Af hendes 6 Børn laa den ældste Søn, Anders, — den senere saa navnkundige Rector i Trondhjem Anders Iversson Borch, — den

kommande Fogedregnskab angives at have efterladt sine Arvinger Jordegods af samlet Skyld 279 Voger 2 $\frac{1}{2}$ Mk. Fisk eller meget nær en Sjettepart af hele Romsdals Fogderies Matrikulekyld, der endnu i 1730 kun udgjorde 1754 Voger 2 Pd. 3 Mk. Det er vanskeligt nu med nogen Sikkerhed at angive, hvad Værdien af disse Jordindomme paa den Tid kunde være. Sikkert er det, at faste Eiendomme dengang og længe efter den Tid stod overmaade lavt i Pris. Gjennemsnitsværdien af en Vog Jordegods i Romsdalen omkring Aar 1700 synes ikke at have været højere end ca. 200 Rdlr., og vi feile neppe meget ved at anslaa Værdien nuomstunder til det femtendobbelte heraf. Saameget vides i ethvert Fald med Vished, at en Gaard af Skyld 4 à 5 Voger var blandt de største i Distriktet, og Anna Munthes efterladte Jordegods skulde saaledes omtrent have svarret til 60 à 70 af de betydeligste Romsdalske Gaarde, hvad der vel maa antages i vore Dage at repræsentere en Formue af mindst et Par Millioner Kroner.

Som et Exempel paa Iver Anderssons og Anna Munthes Velstand anfører W(ilhelmine Brandt) i sin Genealogi over Familierne Lossius og Brandt S. 12, at disse Ægtefolk skulde have eiet „ikke mindre end 11 Sølvkander“. Hvad der er mærkeligere omtales ogsaa sammesteds, nemlig, at den ene af disse Sølvkander endnu existerer. Den er, — hvad dens Inscriptioner viser, — gaaet i Arv som Brullupsgave inden Familien fra Slægtled til Slægtled og har — som Regelen vistnok pleier at være med Familiestykker — hovedsagelig fulgt Spindesiden. For Tiden eies den af Hr. Overlærer paa Lillehammer Karl Kristoffer Nicolai Nilsen. I samme (W. Brandts) Genealogi Side 13 kan sees et Træsnit af Gravuren paa Kandens Laag, hvor der foruden Iver Anderssons og Anna Munthes Initialer og Aarstallet 1659 (deres Bryllupsaar) ogsaa findes anbragt det maaske ældste hidtil paaviselige Exemplar af Munthe-Familiens Vaabenmærke i Norden. (Se foran, Indledningsafsnittet, Side 19).

- 1) Blandt Cancelli-„Indlægge“ for Aaret 1665 (Rigs-Arch.) findes en Erklæring fra Stiftamtmand Reinhold v. Hoven, dateret Trondhjem 23de December 1664, hvori det hedder, at „Iffuer Andersen er altid den første af Fougderne her udi Amptet, som rigtig clarerer och affbetaler udi Skriffuerstuen for hans anbetroede Fougderi de Naad. paabudne Skatter och Contributioner och altid udi Thide efterkommer huis (d. e. hvad) Øfrigheden byder och befaler.“

gang paa 2det Aar i Kjøbenhavn og studerede, medens den yngre, 16 Aar gamle Ludvig vel endnu gik paa Skole (i Trondhjem?). Den ældste af Døttrene, Ingeborg, var allerede for 5 Aar siden gift og som Præstekone bosat paa Ørlandet i Fosen. De øvrige 3 af Døttrene, Inger, Lisbeth og Risse (i Alderen fra 20 til 15 Aar) var alle endnu ugifte og formentlig hjemme hos Moderen paa Gjermundsnæs.

I Løbet af de 5 Aar, som Anna Munthe levede efter sin Mand, kom ogsaa to af disse hendes yngre Døtre i Ægteskab; Inger blev Præstekone først i Trondhjem senere i Ørkedalen, medens Risse blev gift med sin Faders Eftermand i Fogedembedet og bosat i Nærheden af sit Barndomshjem, indtil hun nogen Tid efter Moderens Død selv blev Husmoder paa Gjermundsnæs. Sønnen Ludvig (dengang 21 Aar gammel) sees endnu i 1687 at have været hjemmefra, og Datteren Lisbeth, — der nogen Tid efter blev gift med Tolder Myhlenphort i Christianssund, — var saaledes den eneste af Anna Munthes Børn, som var hjemme hos Moderen i dennes sidste Leveaar ¹⁾).

Anna Ludvigsdatter Munthe døde — endnu ikke 50 Aar gammel — den 28de April 1688 og blev ligesom sin Mand bisat i Vestnæs Kirke ²⁾.

Anna Munthes og Iver Anderssens Børn antog alle med Undtagelse af den ældste Søn Modorens Slægtsnavn. Om dem skal længere frem gives nærmere Underretning.

¹⁾ Af Romsdalens Fogedregnskab for Aaret 1687 sees Beboerne paa Gjermundsnæs at være saaledes opgivne til „Consumptions- og Folkeskat“: „Anna Munthe, en Datter, en Stuepige, fire Arbejdsdrenge, tre Arbejdskvindfolk.“

²⁾ Deres Epitaphium, som i henved 200 Aar har hængt i Vestnæs Kirke, er saalydende:

„Her i Guds Hus huiler Fordom Kngl. Mayst. Fough Iver Andersens, som døde A^o 1683 den 23 Janr. udi Hans Alder = 53 Aar. „Saa og hans efterlatte Hustru Anne Ludvigsdatter Munthe som og sl. „(salig) udi Herren hensoff A^o 88 den 28 April i hendes Alders 49 Aar, „og har dee Sl. Menniskers efterlatte Børn og Svogere til Guds Ære, „Kirkens Sirat og en Ringe welmeent Ære og Ihukommelse til deris „Sl. Forældre Bekostit denne Epitaphiam.“

Saavel den gamle „Munthe-Generalogi“ paa Bergens Musæum som Klüwer i sine „Norske Mindesmærker“ S. 125, — omtaler Iver An-

Helvig Ludvigsdatter Munthe

nævnes som den næst yngste af Biskop Munthes Døttre; hun var født i Bergen vistnok omkr. Aaret 1642 og mistede allerede som Barn sine Forældre. I 30 Aars Alderen (ca. 1673) blev hun gift med en *Herman Schultz*, der siges at have været Kjøbmand i Bergen, og som, da han kom i Ægteskab med Helvig Munthe, var Enkemand efter den i Slutningen af Aaret 1667 i Bergen afdøde Elisabeth Richardsdatter. Herman Schultz skal være død i Aaret 1689¹⁾.

dersøns og Anna Munthes Epitaphium og Portraiter som hængende i Vestnæs Kirke. Da Kirken for et halvt Snes Aar siden blev ombygget feiedes naturligvis saavel Portraitmaleriet som Epitaphiet ud og kastedes mellem andet Skrammel paa Kirkens Loft. Ved Hr. Sognepræst O. T. Krohgs udmærkede Velvilje og værdifulde Assistance er det imidlertid senere lykkedes at redde de nævnte gamle interessante Familiestykker fra Undergang, og, efterat vedkommende Autoriteters og Sognestyrelsens Samtykke er erhvervet i Anledning af deres Udleverelse til Familien, befinder nu saavel Epitaphiet som Maleriet sig i Christiania hos Statsraad A. F. Munthe, den inden Munthe-Familien nulevende nærmeste Descendent af Anna Ludvigsdatter Munthe til Gjermundsnæs. (Da Portraiterne ere ret godt udførte, og Maleriet i det Hele er vel conserveret, har man tænkt sig, at det ogsaa for Andre af Familien kunde have sin Interesse. Det er af den Grund blevet fotograferet, og man har for Fotografiet valgt et Format, der tillader dets Indheftning i nærværende Bog. Hr. Fotograf C. C. Wischmann i Christiania er i Besiddelse af Pladen og modtager Bestillinger).

- 1) Herman Schultz's tidligere Hustru Elisabeth (der blev begravet i Nykirken i Bergen Nytaarsdag 1668) var en Datter af Raadmand sammesteds Richard Corneliussøn, der var død før 1675, ved hvilken Tid Schultz sees at have haft Proces med sin forige Svigermoder angaaende den ham tilkommende Arv efter Svigerfaderen. Idet Schultz ved denne Anledning søger om at erholde Commissairer beskikkede til Sagens Paakjendelse, anfører han som Grund herfor, at „det lader sig ansee till Linguarig Thrette, och stor penge Spilde, och Muligens ieg der offuer i yderste Ruin och forderff med hustru och børnen Maatte geraade, efftersom ieg er en fatig Endfoldig Mand, der iche hafr nogen Kundschab om Laug och Rett, der till med eij hafter de midler ieg Vit Løfftig trette och Retter gang kand udstaae.“

At Herman Schultz var bosat i Bergen er, som vi se, in confesso, men om han var Kjøbmand, er maaske ikke saa sikkert. I Bergens Borgerbog (ved Nicolaysen) finder man ingen af Navnet Herman „Schultz“,

Som Børn af Herman Schultz og Helvig Ludvigsdatter Munthe nævnes:

1. Ludvig Schultz, født 1673 i Bergen (døbt i Nykirken 14de Oktbr.) og opkaldt efter sin Morfader Biskoppen ¹⁾. Han blev om Høsten 1697 personel Capellan hos Peder Eriksøn Leganger, Sognepræst til Haa paa Jæderen og udnævntes 9de Februar 1706 til hans Successor. — Ludvig Hermanssøn Schultz, — der, endnu medens han var Capellan, blev gift med *Anna Leganger*, en Datter af nævnte Hr. Peder og dennes

men derimod en Herman „Schultt“ (født i Lübeck), der tog Borgerskab i Aaret 1666. Maaske tør vi i denne Lübecker se Helvig Munthes Ægtefælle, hvilken sidste i de gamle Kirkebøger ogsaa stedse benævnes „Schult“ („Herman Schultis Kvinde“, „Herman Schultis Barn“ o. s. v.). I de samme gamle Kirkebøger nævnes heller ingen anden af dette eller lignende Navn, med hvem en Forvexling er mulig, men derimod oftere en Jochim Schultz (Navnet skrives snart Schultz, snart Schuldt), en Hendrik Schult, en Johan Schult og en Erentz Schult, — alle som det synes velhavende Borgere i Bergen i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Allerede længe før havde Bergens Borgerskab talt flere Medlemmer af samme Navn; saaledes nævner Borgerbogen bl. a. en Herman Schuldt, der tog Borgerskab 1596, en Morten Schultt (1604) og en Hans Skult (1607). — At Navnene bogstaveredes paa forskjellig, tildeels endog meget afvigende Maade, siger Lidet eller Intet paa en Tid, da man i saa Henseende bevisligen tog sig det meget let. — Selv skrev han sig imidlertid „HermanSchultz“, hvilken Skrivemaade derfor utvivlsomt er den ene rette.

Et Bevis paa, at den Herman Schultz, der blev gift med Helvig Munthe, uagtet hans eget Udsagn i den foran citerede Ansøgning, dog maa have været en ret velhavende og anseet Mand i Staden, tør vi se deri, at saavel hans 1ste Hustru som hans Børn blev begravne „i Kirken“, — hvad der paa den Tid kun var Tilfældet med de mere remarkable Personer eller Medlemmer af de mere formuende Familier, der under Kirkerne havde deres egne „murede“ Gravsteder. Almindelige Godtfolk maatte derimod nøies med en Grav „paa Kirkegaarden“, og var de fattige, blev der heller ikke ringet med Kirkens Klokker og endnu mindre holdt nogen Tale eller „Parentation“ ved deres Ligførd.

- ¹⁾ At denne Ludvig (Hermanssøn) Schultz var Helvig Munthes ældste Barn, fremgaar formentlig af Daabsprotokollerne for Nykirken (hvilken Menighed Herman Schultz sees at have tilhørt). Disse Protokoller for Aarene 1669—1676 ere nemlig endnu i Behold.

Som Faddere ved Drengens Daab anføres i Kirkebogen hans Moders ældste Broder Borgermester Hans Munthe og hendes 2de ældste Søstre Abel og Catharina Munthe samt Oberstlieutenant Holberg (g. m. Abel Munthes Datter) og endelig en vis Michael Koch.

Hustru Karen Larsdatter Lind, — var Sognepræst til Haa i omtrent 27 Aar. Han døde henved 60 Aar gammel, vistnok i Begyndelsen af Aaret 1733 ¹⁾).

2. Jacob Schultz, født 1675 i Bergen (døbt i Nykirken 23de Febr.) og efter al Rimelighed opkaldt efter sin Farfader. Om denne Herman Schultz's og Helvig Munthes næstældste Søn, der ikke har været nævnt i tidligere Genealogier over Munthe-Slægten, vides iøvrigt Intet at berette. Rimeligvis er han død som Barn ²⁾).

¹⁾ I det nævnte Aar (1733) sees nemlig Ludvig Schultz's Svigersøn Hr. Hans Erikssen Leganger at have bestyret Kaldet, indtil Eftermanden (udnævnt 25de Juli 1733) kunde tiltræde.

Om samme Præst Ludvig Schultz til Haa findes iøvrigt nogen Underretning i Fayes Saml. til en Præstehistorie for Christianssands Stift (Rigs-Arch.). Han blev paa sine ældre Dage af enkelte inden Menigheden anklaget for forskjellige Embedsforsøelser, men synes heri at have været ganske uskyldig. (Se Misive af 5te Aug. 1726 til Stiftsbefalingsmand Lillienpalm og Biskop Nyrop).

En Datter af Hr. Ludvig Schultz til Haa ved Navn Karen Lind Schultz (født 10de Aug. 1703, død 22de Juni 1727) blev gift med sit Nærsvødeskendebarn, den ovennævnte Hans Leganger, der var pers. Capellan hos hendes Fader, og som senere blev Sognepræst til Eidsvold samt efter sin 1ste Hustrues Død gift paany med en Datter af Hr. Christopher Munthe til Hafslø. (I en eventuel Fortsættelse af disse „Efterretninger“ ville vi under Afsnittet „Familien Munthe fra Sogn“ komme tilbage hertil).

En anden Datter af Hr. Ludvig Schultz ved Navn Helvig Munthe Schultz blev vistnok i Aaret 1738 gift med Morten Henrik (Thomassøn) Angell (født 1713) Bagermester i Stavanger. Naar det i en paa Rigs-Arch. beroende Afskrift af „Thomas Angells Slægt-Register“ (og formentlig efter samme overført i andre Slægtbøger) angives, at samme Morten Henrik Angells Hustru hed „Helvig Munthe“ eller (som det andetsteds siges) „Helvig Munthe sal. Schultz“, da er dette uden al Tvivl en grov Feil. Nogen anden Helvig Munthe, gift med en Schultz, har vistnok aldrig existeret end Bispedatteren fra Bergen, og hun var født mellem 60 og 70 Aar før ovennævnte Bager Angell i Stavanger og maatte ved den Tid, sidstnævnte siges gift, — om hun havde levet, — været omtrent 90 Aar gammel. Vi have altsaa her tydeligvis en Forveksling af Helvig Munthe „sal.“ Schultz med en Sønnedatter af hende ved Navn Helvig Munthe Schultz.

²⁾ Blandt de Begravede i Nykirken sees under 17de Febr. 1676 anført: „Herman Schultis Barn“. Maaske kan dette have været hans just et Aar forud i samme Kirke døbte Søn Jacob.

Som Faddere for Sidstnævnte finde vi i Kirkebogen: Morbroderen

3. Hans Schultz, sandsynligvis født i Aarot 1677, — var Kjøbmand i Trondhjem, hvor han døde 7de Januar 1719. Han blev gift 1ste Gang (28de Decbr. 1702) med *Anna Rasch* (født 1677, død 14de April 1712), Datter af By- og Raadstuskriver i Trondhjem Lauritz Rasch (død 1698) og Elisabeth Johansdatter (død 1721). 2den Gang (4de Januar 1713) blev Hans Schultz gift med *Maren Brix* (født 1691, død i Aug. 1744), Datter af Magistratspræsident i Trondhjem Lauritz Pederssøn Brix (født 1634, død 1699) og Anna Gregersdatter (født 1659, død 1719) ¹⁾.
4. Ingeborg Elisabeth Schultz skal i Aaret 1730 være bleven gift med en Kjøbmand *Theophilus Anderssøn Schanche* i Bergen ²⁾.
5. Agnete Schultz siges at være død ugift i Bergen (før 1719).

Hans Munthes Hustru Zilla Volquerdsdatter (Rissbrich), Mosteren Maren Munthe (g. m. Hr. Anders Grytten til Holmedal), Raadmand Knud Lem, Hans Volquerssøn (Rissbrich) og Overtolder Hans Claussøn (g. m. Moderens Søsterdatter Ingeborg Lem), — samtlige, som vi ved, af Bergens „bedste“ Folk paa hin Tid.

- 1) Da Kirkebøgerne for Nykirken i Bergen have en Lacune, der strækker sig helt fra Aar 1677 til Aarhundredets Slutning, har det ikke været muligt med nogen Sikkerhed at constatere Fødselsaar m. v. for denne Hans Schultz, der dog i ældre Slægtbøger ansføres som Herman Schultz's og Helvig Munthes Søn, og som maaske har faaet sit Navn efter sin Moders ældste Broder (og Pleiefader?) Borgermester Hans Munthe.

Som Hans Schultz's Børn nævnes: a) Laurentius (Lars Rasch) Schultz, født 1707 (døbt i Domk. 5te Januar), Student fra T.hjem 1729. — b) Maren Helvig Schultz, født 1710 (døbt i Domk. 31te Mai), død 5te Febr. 1760; gift (1ste April 1740) med Kjøbmand i T.hjem Johan Lorentzen Bondix (født 1707, død 1775). — c) Anne Margrete Schultz, født 1713 (døbt i Domk. 20de November).

- 2) Ingeborg Elisabeth Schultz, der ligesaavel som sin yngre Søster Agnete, med Bestemthed angives som Helvig Munthes og Herman Schultz's Datter, har vistnok faaet sine Navne efter Mormoderen Ingeborg Friis og sin Faders 1ste Hustru Elisabeth Richardsdatter. Hvis hendes Giftermaal er rigtig angivet, maa hun ved den Tid, hun kom i Ægteskab med Schanche, have været ca. 50 Aar gammel. — Hendes Ægtefælle har maaske været den samme Theophilus Schanche, der blev døbt i Ogne Kirke ved Egersund 2den Septbr. 1685, og som var en Søn af Anders Theophilus Schanche og Amalie Assersdatter Hiort.

Ludvig Ludvigssøn Munthe,

Lærer ved Bergens Skole,

fødtes i Bergen den 9de Januar 1644 og fik Navn efter sin Fader Biskoppens Pleiefader, Archidiaconus Ludvig Munthe i Lund. Inden han naaede 11 Aars Alderen, havde han mistet begge sine Forældre og blev saaledes formentlig antagen til Opfostring enten af sin Faders Fætter, Rector Arnold de Fine i Bergen (se S. 102) eller af en blandt sine ældre Sødskende eller Svogere. — I sit 20de Aar og samtidig med sin 2 Aar yngre Broder Søren deponerede han fra Bergens Skole og immatrikuleredes den 18de Mai 1663 som Student ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han skal have opholdt sig til i Aaret 1665. Efter Tilbagekomsten til sin Fødeby blev han under 5te Februar 1667, — altsaa lidt over 23 Aar gammel, — ansat som Lærer (»1ste Lecties Hører«) ved Bergens Latinscole. I denne beskedne Stilling sees han at have virket i henvend et Snes Aar, indtil han den 20de Marts 1686 »ascenderede« i 2den og kort efter, »ved Pintsetider« s. A. »transfereredes« i 3die Lectie¹⁾. — Han levede kun et Par Aar efter denne sin Forfremmelse; allerede i 1688, i en Alder af kun 44 Aar afgik han ved Døden og blev begravet (i Bergen?) den 9de Marts s. A. — Han var ikke gift.

Søren Ludvigssøn Munthe,

Sognepræst til Jølster i Søndfjord,

Biskop Munthes yngste Søn, var født i Bergen i Aaret 1646 og fik Navn efter Morfaderen Borgermester Søren Friis²⁾. —

1) Cnfr. Edvardsen: Bergens Beskr. i N. Mag. II. S. 632—34. — (Angivelsen af Tiden for Ludvig og Søren Munthes Immatrikulering er hentet fra Uddrag af Kbhvns Univ. Matr. i D. Geh. Arch.).

2) Søren Ludvigssøn Munthes Fødselsaar angives her efter en Udg. velvillig meddelt Oplysning fra Hattings Arvtager som Samler til Bergens Stifts Præstehistorie, Hr. Provst I. F. Lampe. Mærkelig nok har Gjessings Anførsel, ifølge hvilken „Hr. Søren Munthe, Sognepræst til Jylster“ skulde være den næstældste af Biskoppens Sønner, været opretholdt i senere Genealogier lige indtil vore Dage. I Almindelighed har hans Fødselsaar været sat til 1626, altsaa rykket hele 20 Aar for langt frem i Tiden. — Hvad vi nu ved om Søren Munthes senere Vita (saasom Tiden, da han deponerede ved Universitetet, og at han var

Som 8 Aar gammelt Barn var han allerede forældreløs og har derfor i Henseende til sin Opdragelse uden Tvivl delt Skjæbne med sin 2 Aar ældre Broder Ludvig. Sikkert er det, at han ligesom denne gik paa Bergens Skole, hvorfra de begge paa en og samme Dag — den 18de Mai 1663 — immatrikuleredes som Studenter ved Kjøbenhavns Universitet. I en Alder af 26 Aar tog Søren Munthe theol. Examen og blev vistnok umiddelbart efter antagen som Capellan hos sin Svoger, den foran omtalte Sognepræst til Holmedal Hr. Anders Grytten, hos hvem han var ansat, og i hvis Hus han boede, indtil han den 27de December 1678 blev udnævnt til Sognepræst til Jølster i Søndfjord ¹⁾.

Halvandet Aar efter at han havde tiltraadt Jølsters Kald, blev Søren Munthe gift — den 9de Juni 1680 — med sin Formands Enke, *Maren Pedersdatter Finde*, Datter af den rige Provst og Sognepræst til Førde i Søndfjord Hr. Peder Finde og dennes 1ste Hustru Barbara Henriksdatter Nitter ²⁾. — Maren

Personel-Capellan hos Svogeren endnu i Aaret 1678) vilde jo, — selv om ingen speciel Angivelse af hans Fødselsaar havde kunnet opspores, — i og for sig været tilstrækkelig Grund til her at anvise ham en Plads længere nede i Sødskenderækken end den, han har indtaget i de ældre Munthe-Genealogier. Naar Gjessing — vistnok uden nærmere Kjendskab til Søren Munthes senere Liv — har sat ham som den næstældste af Biskoppens Sønner, er det maaske, fordi han ansaa det rimeligt, at, ligesom den ældste Søn var opkaldt efter Farfaderen, saa havde den næstældste faaet Navn efter Morfaderen. Denne senere saa almindelige Regel gjaldt dog, — som allerede ved en anden Anledning omtalt, — neppe før Midten af det 17de Aarhundrede, idet man i tidligere Tid ikke skal have havt for Skik at opkalde Folk, forinden de var døde.

¹⁾ Ifølge Opgave fra Hr. Provst I. F. Lampe skal Søren Munthe have taget sin Ex. theol. den 10de Mai 1672 med „qualiscunque“.

Idet Hr. Anders Grytten opgiver sig og sin Husstand til „Familie-Skat“ for Aaret 1678, hedder det om „Capellanen Hr. Søren Munthe“: „Er iche gift och har ingen Hussholdning, men gaaer till Sognepresten Hr. Anders Gryttens Bord.“ (Bergen. Amts Regnsk. for 1678, Rigs-Arch.).

Munthes Formand som Capellan til Holmedal var vistnok den „Hr. Anders Søffrenssøn“, der døde i 1672 (begr. i Nykirken i Bergen 5te Marts), og om hvem det i Kirkebogen siges, at „han havde været Medtjener til Holmedals Præstegjæld i 21 Aars Tid.“

²⁾ Søren Munthes Svigerfader, Hr. Peder Finde, — som gennem en af sine øvrige Døttre (gift med Mag. Iver Eriksøn Leganger til Vik i Sogn) er kommen til at tælle flere af Muntherne blandt sine mange Efter-

Finde, der ved den Tid, hun blev Søren Munthes Hustru, neppe var mere end nogle og tredive Aar gammel — altsaa omtrent paa samme Alder som han — havde ikkedestomindre før været i Ægteskab med 2de tidligere Præster i Jølster. Hendes 1ste Mand, — med hvem hun vistnok blev gift i Sextenhundredeogsexti-Aarene, — hed Daniel Hanssøn Bugge; han døde i 1674 og efterfulgtes i Kaldet af Jacob Masch, der blev Sognepræst til Jølster i Begyndelsen af 1675 og ægtede Formandens Enke om Sommeren 1678. Dette Maren Findes 2det Ægteskab varede kun i 2 Maaneder og var saavidt vides børnløst, hvorimod hun med sin 1ste Mand, Daniel Bugge, havde flere Børn, for hvem altsaa Søren Munthe blev Stedfader i 1680 ¹⁾).

kommere, — var vistnok født allerede paa 1500 Tallet og blev (ifølge Hatting) Sognepræst til Sogndal i Sogn allerede i 1622. Dette Embede mageskiftede han i 1637 med Hr. Peder Olssøn Hanning, Sognepræst til Førde i Søndfjord, og døde — efterat have siddet i sidstnævnte Kald i over 50 Aar og været Præst i henved 70 Aar — som en „ældgammel“ Mand den 10de Septbr. 1691. (Efter Lampe). Han skal have været 3 Gange gift og havde en Mængde Børn. Tretten af disse levede i 1670, og blandt dem have 4 Sønner været Præster i Bergens Stift. Hr. Peder var ikke mindre rig paa Gods end paa Børn. Han sees (ifølge Bergenshus Amts-Regnsk.) i Aaret 1632 at have eiet alene i Søndfjord Jordegods af samlet Skyld 59 Løber 1½ Pund Smør, 1 Hud og 3 Voger Fisk (svarende til et Snes temmelig store Gaarde). Ogsaa i Yttre Sogn havde Hr. Peder Finde flere Eiendomme, og han var vistnok en saare mægtig Mand paa sin Tid.

Flere Omstændigheder tyde paa, at ovennævnte Maren Finde — ligesom Søsteren Anna, Mag. Iver Eriksøn Legangers Hustru, om hvem mere senere, — har været Hr. Peder Findes Datter af 1ste Ægteskab med Barbara Nitter og født før 1650, i hvilket Aar (den 30te Juni) Hr. Peder blev gift paany med Anna Stoud, Datter af den Bergenske Borgermester Rasmus Lauritssøn Stoud og Søster af Hr. Otto Stoud, Catharina Ludvigsdatter Munthes 1ste Mand. (Se foran S. 95, cnfr. Hofnagels Dagbogsoptegnelser i N. Magasin II. S. 215). — Anna og Maren nævnes heller ikke i et Testament, ifølge hvilket Pernille Rasmusdatter Stoud „afg. Hans Vilkensens“ bl. A. indsætter sine Søsterbørn (Hr. Peder Findes Børn i 2det Ægteskab med Anna Stoud) til sine Arvinger. (Cnfr. Cancelli-„Indlægge“ for 1691, Rigs-Arch.). — At den nedenfor nævnte Barbara Bugge (Maren Findes Datter af 1ste Ægteskab) er opkaldt efter sin Mormoder, Barbara Nitter, er ogsaa mere end sandsynligt.

¹⁾ Hr. Daniel Bugge, — som, før han blev Sognepræst til Jølster, havde været Capellan hos Hr. Erik Iverssøn Nordal, Sognepræst til Lekanger

Uagtet hun var tre Gange gift, skulde det dog blive Maren Findes Lod at tilbringe sin halve Levetid som Enke efter sin 3die Mand. — Hr. Søren Ludvigssøn Munthe døde nemlig allerede Syvaarsdagen efter sit Bryllup — den 9de Juni 1687 — endnu kun 41 Aar gammel, og Maren Finde levede efter ham helt til i Aaret 1728, da hun i høi Alder afgik ved Døden paa Enkesædet »Giesdalen« i Jølster.

Hendes Ægteskab med Søren Munthe var børnløst.

Ingeborg Ludvigsdatter Munthe

nævnes som den yngste af de tolv af Biskop Munthes Børn, der naaede den voxne Alder. Hendes Fødselsaar kjendes ikke, men har almindeligvis været antaget at falde i Tiden kort før hendes Faders Død, der som bekjendt indtraf i Marts 1649. Hun, — der vistnok var opkaldt efter sin Moder Ingeborg Friis, — har saaledes neppe været mere end 5 à 6 Aar gammel, da hun som forældreløs maatte autages til Opfostring af sine Slægtninge. Flere Omstændigheder gjør det sandsynligt, at den lille Ingeborg efter Moderens Død i 1654 er bleven opfostret hos sin ældste Søster Abel gift med Lector i Bergen Peder Nilssøn Lem, og, da Abel Munthe døde i Februar 1676, er Ingeborg rimeligvis kommen i Huset til sin Søster Anna og dennes Mand Iver Andersson til

i Sogn (med hvis Datter han sees at have været i Kjærlighedsforstaaelse og maaske Ægteskab allerede omkr. 1656), — maa være død i 1674 (og ikke som Hatting siger i 1676); thi allerede blandt Cancelli-„Indlægge“ for Januar 1675 findes Ansøgningen fra Jacob Masch el. Maschen (?) (Lampe anfører hans Navn at være Jacob Mortenssøn Maser) om at maatte erholde Jølsters Kald efter Daniel Bugge. Jacob Masch, der ifølge Hatting blev Capellan hos Bugge i 1672, oplyser i samme sin Ansøgning, at han fra 1659 til 1668 havde tjent ved „Sølvbergværket“ og som Præceptor hos Ober-Berghauptmand Brostrup Gjedde. — Ifølge velvillig Opgave fra Provst Lampe stod Maren Findes 2det Bryllup den 12te Juni 1678, og allerede den 12te August s. A. blev hun paany Enke ved Jacob Masch's Død. — To af Søren Munthes Stedbørn ved Navn Maren og Barbara Bugge nævnes af ham paa en „Consumtions- og Folkeskats-Angivelse“ for 1632. (Bergenhus Amts-Regn. Rigs-Arch.). Aldersgrænsen for Consumtionsskatten var 12 Aar. Hatting omtaler som Maren Findes Børn med Hr. Daniel Bugge foruden ovennævnte Maren ogsaa en Datter Anna og en Søn Peder, derimod ikke Barbara.

Gjermundsnæs, Foged i Romsdalen. Her er hun vistnok ogsaa i 30 Aars Alderen (ca. 1679) bleven gift med Hr. *Anders Christopherssøn Lem*, dengang Capellan med Succession og kort efter Sognepræst til Grytten i Romsdalen.

Denne Ingeborg Munthes Mand (der altid skrev sit Navn »Lem« og ikke — saaledes som Erlandsen m. Fl. siger — »Leem«) var født i Aaret 1649 og saaledes omtrent paa samme Alder som sin Hustru. Han har rimeligvis været af samme Slægt som Svogeren, den foran (S. 91) omtalte Bergenske Lector Peder Lem (maaske en Brodersøn af denne); sikkert er det i ethvert Fald, at Anders Christopherssøn Lem, før han blev Student, var i Bergen, og at han herfra deponerede ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han (»Andreas Christophori Lemmius«) immatrikuleredes som Student den 18de Juli 1667 ¹⁾. — Da han havde opholdt sig 2½ Aar i Kjøbenhavn forlod Anders Lem efter tilendebragte Studier Universitetet den 30te April 1670 (med Testimonium fra Professor Dr. Ole Borch) og fik ved sin Hjemkomst til Norge Ansættelse som Capellan hos Hr. Claus Bendixsøn Friis, Sognepræst til Grytten i Romsdalen ²⁾. Nogle Aar efter blev han som ovenfor nævnt gift med Bispedatteren Ingeborg Munthe ³⁾.

¹⁾ Anders Lem angiver selv sin Alder ved Folketællingen om Høsten 1701 til 52 Aar. — Angivelsen af Tiden for hans Immatrikulering og Skolen, fra hvilken han deponerede, er hentet fra Hundrups Uddrag af Kjbhvn.s Univ. Matr. i D. Geh. Arch. — Med Hensyn til Bogstaveringen af hans Navn henvises til Trondhj. Amts-Regnsk. og Fogedregnskaber for Romsdalen, hvor egenhændige Underskrifter af ham vil kunne findes i mængdevis. (Anders Lem synes at have været konsekvent i Bogstaveringen af sit Navn, hvad der isøvrigt just ikke altid iagttoges paa den Tid). Hr. Anders Lems Broder, Sorenskriveren paa Lister, — om hvem mere nedenfor, — skrev sig derimod „Lehm“.

²⁾ Cnfr. Erlandsen: Geistligheden i Trondhjems Stift S. 500. Angivelsen af Dagen for Anders Lems Bestalling er dog hos E. mindre nøjagtig. Ifølge anstillede Undersøgelser i Rigs-Arch. blev Anders Lem udnævnt til succederende Capellan den 16de Septbr. 1670, og hans Bestalling som Sognepræst „confirmeredes“ den 18de Novbr. 1699.

³⁾ Naar Erlandsen og Andre (formentlig støttet til hans Opgivende) nævner Ingeborg Munthe som Anders Lems 2den Hustru og siger, at han 1ste Gang var gift med Karen Juel, Enke efter Hr. Anders Bredahl til Vesø, — saa er dette feilagtigt. Det rette Forhold, — ifølge hvilket Ingeborg Munthe har været Anders Lems 1ste og Karen Juel hans 2den (og sidste) Hustru, — fremgaar med fuld Sikkerhed bl. A. af de Romsdalske Foged-

Efterat Claus Friis var død i Marts 1680, blev Anders Lem hans Eftermand som Sognepræst til Grytten; han var fra 1696 tillige Viceprovst, erholdt 23de Mai 1702 Magistergraden og udnævntes 20de Juli 1706 til Provst over Romsdals Provsti. Sidstnævnte Embede frasagde han sig i 1721, — dengang allerede »Jubellærer« og 72 Aar gammel. Et Par Aar senere (i September 1723) afgik han ved Døden.

Hr. Anders Lem til Grytten kan — i Lighed med Biskop Munthes øvrige, foran nævnte Svigersønner, — sees at have været en velhavende Mand. Han staar i Fogedregnskabet for Romsdalen for Aaret 1692 anført som Eier af Jordegods inden Fogderiet af samlet Skyld over 22 Voger Fisk, — hvad der svarer til 6 à 7 ret respektable Gaarde, — og i Fogedregnskabet for 1714 finde vi ham ilignet »Krigsstyr« (Krigsskat) med den i hin Tid betydelige Sum af over 68 Rdlr. for 3 Kvartaler ¹⁾.

Anders Lems 1ste Hustru Ingeborg Munthe døde uden Tvivl mange Aar før Manden, og forinden nogen af hendes Børn endnu var blevne voxne. Hendes Dødsaar findes vistnok ikke angivet i de ældre Slægtebøger; men nyere Undersøgelser have godtgjort, at hun levede endnu i Aaret 1692, paa samme Tid som vi tør tro, at hun er død ikke ret længe efter — rimeligvis allerede i det nævnte Aar. Hendes Mand synes nemlig inden Udgangen af det følgende Aar (1693) at være bleven gift paany med Karen Jul, Enke 1ste Gang efter den ovennævnte Hr. Claus Bendixsen Friis,

regnskaber for Aarene 1729—35, hvor „Karen Jul, sal. Mag. Anders Lems“ stadig sees egenhændig at kvittere for Skattefrihed af sit Enkesæde. Hun synes først at være død i Aaret 1736.

¹⁾ Samtidig sees hans Capellan og Svigersøn Hr. Kjeld Stub at have sluppet med en Skat af kun 1 Rdlr. 41 $\frac{1}{4}$ Sk. — Af Opgaverne til „Kop- og Ildstedskat“ for Aarene omkring 1690 sees det ogsaa, at Hr. Anders Lem og Ingeborg Munthe allerede ved den Tid, — da den ældste af deres Sønner endnu kun var omkring 10 Aars Alderen, — have i deres Hus havt „Præceptor“ (eller Huslærer) for Børnene. Den samtidig af Præsten afgivne Specification over Ildstederne i Præstegaarden er ganske betegnende for den Tarvelighed, som selv hos formuende Embedsmænd paa den Tid var raadende i Henseende til Boligernes Indredning. Nævnte Specification viser, at der i Præstegaarden kun fandtes følgende Ildsteder: „En Kakkelovn i Stuen med Kjøkkenskorstenen hos, en Skorsten i Studerekammeren, en Skorsten i Skolen, en Skorsten til Arbejdsfolkene, en Bryggekjedel og en Bagerovn.“

Sognepræst til Grytten, og 2den Gang efter Hr. Anders Eriksøn Bredahl, Sognepræst til Væø, hvilken sidste døde i April 1691 ¹⁾. — Da Karen Jul havde flere Børn (efter Sigende 5 Sønner og 5 Døttre) i sit Ægteskab med Anders Bredahl, fik saaledes Ingeborg Munthes Børn ved denne sin Stedmoder mange jevualdrende Pleiesøds-kende, af hvilke et Par ville blive omtalte nedenfor som Hustruer for Anders Lems og Ingeborg Munthes 2de ældste Sønner.

Efter Erlandsen — tildels med Supplements og Rettelser fra Faderens egen Opgave i Anledning af Folketællingen i 1701 — anføres her Anders Lems og Ingeborg Munthes Børn saaledes:

1. Christopher Lem, født 1680 og opkaldt efter Farfaderen, — opgives i 1701 at være Student, — blev senere Proprietarius og gift (1ste Gang) med sin Pleiesøster *Anna Friis Bredahl*, med hvem han skal have havt 3 Børn. Efter denne sin 1ste Hustrues Død kom han (2den Gang) i Ægteskab med *Anna Tønder* (født 1700, død 1763), Datter af Hr. Ole Olsson Tønder, Sognepræst til Meldalen. Dette Christopher Andersøn Lems 2det Ægteskab var børnløst.
2. Ludvig Lem, født 1681 og opkaldt efter Morfaderen Biskop Ludvig Munthe, — skal ligesom sin ovenfor nævnte ældre Broder Christopher have været Student, men levede senere som Eiendomsbesidder i Romsdalen. Han blev gift med sin Pleiesøster og Svogerske *Maren Friis Bredahl* ²⁾.

¹⁾ I Romsdalens Fogedregnskaber for 1683—92 (men desværre ikke senere) findes fortløbende Angivelser af Hr. Anders Lems Husstand, hvoraf sees, at hans Hustru dengang (i 1692) endnu levede. Samtidig opgives sal. Hr. Anders Bredals Enke, Karen Jul (hun skrev selv altid „Jul“ ikke „Juel“, som Erlandsen anfører) at leve i ugift Stand ved Udgangen af 1692, for hvilket Aar hun er beregnet Skattefrihed af 3 Voger Jordegods (med Tilføiende, at hendes „Vilkaar er ringe“). Saadan Skattefrihed kan sees ikke at være hende meddelt for 1693 (og de følgende Aar), hvisaarsag vi maa antage, at hun allerede i Slutningen af 1693 (før Skatte-regnskabet for dette Aar afgaves) er bleven gjengiftet med Anders Lem. At hun, — der jo siges at være fattig, — af nogen anden Grund skulde have renonceret paa sin Indtægt og Rettighed af Enkesædet, er lidt rimeligt. Vi maa derfor slutte, at Hr. Anders's 1ste Hustru Ingeborg Munthe er død sidst paa Aaret 1692 eller senest i Begyndelsen af 1693.

²⁾ Ludvig Lem var i 1701 20 Aar gammel, men endnu ikke Student. — I Romsdals Fogedregnsk. for 1714 finde vi ham („Lodvig Lem“) opført i „Krigsstyr“ for 3 Kvartaler med 5 Rdlr. 24 Sk. — I Aaret 1730 sees han at have eiet og beboet Gaarden „Næs“ i Romsdals Otting.

3. Nils Lem, født 1682, opgives ved Folketællingen i 1701 (dengang 19 Aar gammel) at opholde sig »paa Lister«, hvor han uden Tvivl har været i Huset hos sin nedenfor nævnte Farbroder Sorenskriver Christopher Lem og havt Ansættelse paa dennes Kontor. Erlandsen siger, at Nils Lem var »Skriverkarl« og døde ugift. Rimeligvis er han død ca. 1704, ved hvilken Tid hans yngre Broder Iver sees at være kommen i Condition hos Farbroderen paa Lister.
4. Ingeborg Lem, rimeligvis født i 1683 og opkaldt efter Moderen Ingeborg Friis. Hun blev gift med *Kjeld Stub*, Søn af Sognepræst Hans Lauritssøn Spydeberg og Gunhild Stub (en Datter af den bekendte Mag. Kjeld Stub, Provst og Sognepræst til Ullensaker). Kjeld Hanssøn Stub, Ingeborg Lems Ægtefælle, var først (1706—1716) Capellan hos sin Svigerfader, men fulgte senere, efterat hans Hustru var død, med Missionairen Thomas v. Westen paa dennes 1ste Finmarksreise. Sluttelig blev han i Aaret 1720 resid. Pastor til Skjærstad i Salten i Nordland og døde 1724. Hans og Ingeborg Lems 2de Børn døde ganske unge ¹⁾.
5. Iver Lem, født 1684 og sandsynligvis opkaldt efter Moderens Aaret forud afdøde Svoger (og Pleiefader?) Iver Anderssen, Foged i Romsdalen. Ved Folketællingen i 1701 hedder det om Iver Lem (dengang 17 Aar gammel), at han »tjener i Bergen«. Hvad man ved om hans senere Vita, gjør det sandsynligt, at hans »Tjeneste« har været en Ansættelse paa et Embedskontor, (maaske hos hans gamle Morbroder Borgermester og Assistentsraad Hans Munthe). I Aaret 1704 blev han »Fuldmægtig« hos sin Farbroder Christopher Christopherssøn Lem (»Lehm«), der var Sorenskriver paa Lister (fra 1680). Den 14de Aug. 1715 fik Iver Lem Successionsbestalling paa det nævnte Embede, som han tiltraadte ved Onkelens Død i 1722, og som han indehavde endnu i Mai 1745 ²⁾. — Iver Anderssen Lem var gift med *Ingeborg Holst*, en Præstedatter.

¹⁾ Cnfr. Erlandsen: „Geistligheden i Tromsø Stift“ S. 134.

²⁾ Iver Lem er rimeligvis død i dette eller det følgende Aar (1746), da Vice-Sorenskriver Jacob Hielm sees at være bleven hans Eftermand. (Cnfr. Langes utrykte Embeds-Kalendere og Cancelli-„Indlægge“ paa Rigs-Arch.).

Mellem sidstnævnte Aktstykker (for Marts 1718) findes en Domsakt

6. Otto Lem, rimeligvis født ca. 1685 og — ligesom 2 af sine Fætttere — opkaldt efter en i ung Alder afdød Morbroder (se nedenfor). Ifølge Erlandsen skal denne Anders Lems Søn være død som Barn; han nævnes ikke paa Faderens Opgave i Anledning af Folketællingen i 1701 og maa saaledes være død før den Tid.
7. Anders Lem, født 1687 og opkaldt efter Faderen. Han skal være bleven Capitaine og have været gift med en *Marcn Margrete Bloch*, maaske en Datter af Mag. Christen Jenssøn Bloch til Sælbo og Sophie Pedersdatter Bredahl ¹⁾.

Her ender, hvad vi fortiden have at meddele om de tolv af Biskop Ludvig Munthes Børn, der overlevede Faderen. Angaaende de øvrige tre — 1 Søn og 2 Døttre, — om hvem vi (fra Ligrædikenen over Biskoppen) vide, at de døde i ung Alder før Marts 1649, vil vel neppe nu nogen Oplysning kunne ventés opbevaret. I enkelte gamle Optegnelser hedder det, at den før 1649 afdøde Søn skal have været vanfør; han har sandsynligvis hedt Otto; thi ikke mindre end tre af Biskoppens Døttre (Birgitte, Maren og Ingeborg) sees at have givet en af sine Sønner dette Navn, hvortil ingen anden rimelig Grund kan paavises end den, at de have villet erindre og opkalde en afdød Broder. Det er ogsaa rimeligt nok, at denne Biskoppens femte Søn kan have faaet sit Navn efter Faderens Patron og Velgjører, den foran (S. 70) omtalte Otte Lindenow til Borreby.

fra 1715, hvorpaa Iver Lems Sigill, der, forsaavidt Skjoldet og dets Mærker angaar, sees at være en Copi af Munthernes Vaaben. Udg. har ogsaa havt Anledning til at se en senere Descendent af Muntherne tilhørende Slægten Leganger (Hr. Erik Hanssøn Leganger, Præst til Stange paa Hedemarken, født 1744, død 1821), som benyttede Munthe-Vaabenet i sit Segl.

- 1) Om Ingeborg Ludvigsdatter Munthes og Anders Christopherssøn Lems mange Efterkommere findes foruden hos Erlandsen ogsaa nogen Underretning i det førnævnte, Bergens Musæum tilhørende Manuskript til Munthernes Genealogi, hvoraf sees, at enkelte af disse Efterkommere ere blevne indgiftede i Familierne: Daae, Dampe, Coucheron, Kjerulf, Weier m. fl. endnu eksisterende Slægter. Heraf har der været draget den vistnok meget berettigede Slutning, at Biskop Munthes Descendents ogsaa ad denne Gren (Datteren Ingeborgs Efterkommere) er naaet ned til Nutiden.

Vi gaa derefter over til dem af Biskop Ludvig Munthes Børnebørn, som senere optog hans Slægtsnavn. Ovenfor er nævnt, at af Biskoppens fire Sønner, der overlevede Faderen, havde de to (Hans og Søren) ingen Børn i deres Ægteskab, medens de andre to (Fredrik og Ludvig) var ugifte. Familienavnet Munthe vilde paa denne Vis være uddød i Norge allerede omkring Aar 1700, om ikke Børnene af to af Biskoppens Døtre — Birgitte (g. m. Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne til Flahammer i Sogn) og Anna (g. m. Foged Iver Andersson til Gjermundsnæs i Romsdalen) — havde optaget Morfaderens Slægtsnavn, hvilket senere gennem to af Birgittes og en af Annas Sønner er gaaet i Arv til en talrig Efterslægt.

Den ældste af disse Biskoppens Datterbørn af Navnet Munthe (ialt 4 Mænd og 7 Kvinder) var:

Ludvig Christopherssøn Munthe,

Sognepræst til Vik i Yttre Sogn.

Han var Foged Christopher Giertssøn Morgenstjernes og Birgitte Ludvigsdatter Munthes ældste Søn, fødtes paa Faderens Gaard Flahammer i Lysters Præstegjæld i Bergens Stift i Aaret 1657 (om Sommeren) og fik Navn efter sin 8 Aar tidligere afdøde Morfader Biskoppen¹⁾. Fra Bergens Skole deponerede han — »Ludovicus Christophori« — 19 Aar gammel ved Københavns Universitet og immatrikuleredes som Student den 24de Juli 1676, paa en og samme Dag som sin nedenfor nævnte, 2 Aar yngre Broder Otto.

Efterat han havde studeret ved Academiet, vendte han tilbage til sin Fødeegn og indgav om Vaaren 1680 — et halvt Aar efter Faderens Død — paa Opfordring af Sognepræsten til

¹⁾ „Ludvig Christopherssøn Munthe“ opgiver ved Folketællingen i 1701 selv sin Alder til 44 Aar. Paa hans endnu opbevarede Portrait (om hvilket mere nedenfor) er hans Alder angivet at være 35 Aar i 1693. Vi slutte heraf, at Portraitet er malet først paa Aaret, og at Ludvig Munthes Fødselsdag har været om Sommeren, ligesom vi vide, at Folketællingen i 1701 afholdtes om Høsten (i Septbr.). De anførte Tidsangivelser stemme saaledes fuldkommen overens, og den Uvished angaaende Tiden for Ludvig Munthes Fødsel, der har raadet i ældre Slægtebøger, er herved fjernet.

Vik i Yttre Sogn, Mag. Iver Eriksson Leganger, sin underdanigste Ansøgning om at blive ansat som Capellan til samme Viks Præstegjæld med Kngl. Løfte om Succession efter Hr. Leganger. — Ansøgningen er dateret Bergen 17de Mai 1680, og Supplicanten — »fattige Studiosus Ludovig Christophersøn« — beder, at Hs. Kngl. Majestæt vil ham »til Wigs Capellanies Betienelse och Succession efter Sogne Præstens dødelige affgang med Sit Høy Kongl. be-naadings breff mildesten befavne«, eftersom han »till saadant underdanigsten at anholde om, er tillskyndet aff Sogne Præsten Hr. Ifuer Ericgssen, senest ved hans Missive af dato d. 6 Maj 1680« ¹⁾). — Biskoppen, Nils Envoldssøn Randulff, bevidner i sin Erklæring, at »Supplicantens Andragende bestaar udi Sandfærdighed« og bemærker angaaende Ansøgeren, at der »om ham er foerhaabning, baade formedelst Hans Gaffuers oc anden Skickeligheds skyld, at Han skal vorde baade Meenigheden saa oc Sognepræsten udj Hans tiltrædende Alderdom oc Swaghed tienlig oc bequem«. Idet Ansøgningen — efterat være anbefalet ogsaa af Statholderen (U. F. Gyldenløve) og af Cancelliet — blev naadigst indvilget ved Kngl. aabent Brev af 17de Juni 1680, knyttedes der til Expectance-Bevillingen den sædvanlige Betingelse, at ny underdanigst Ansøgning skulde fræmsendes, naar Kaldet i sin Tid blev ledigt, og Ansøgeren, — der, efter hvad vi have seet, endnu i 1680 kun var »Studiosus«. — paalagdes derhos at underkaste sig Examen, forinden han tiltraadte sin Stilling som Præst ²⁾).

¹⁾ Ansøgningen findes i Original blandt Cancelli-„Indlægge“ for 1680 (Rigs-Arch.). — Vi se af samme, at „Ludovig Christophersøn“ endnu ved den Tid ikke benyttede Slægtsnavnet Munthe, hvilket heller ingen anden af Biskop Munthes Datterbørn antog, forinden det henved Aarhundredets Slutning var givet, at Biskoppens Descendents paa Mand-siden vilde uddø. (Cnfr. hvad desangaaende findes anført længere frem under Provst Otto Munthe til Froen og Tolder Ludvig Munthe paa Molde). — „Fattige Studiosus“ var kun en sædvanlig Talemaade eller Formular i hin Tids ydmyge og almindeligvis noget klynkende Supplicant-Stil. Som vi vide, var Ansøgeren i nærværende Tilfælde ingenlunde „fattig“ i dette Ords almindelige Betydning.

²⁾ Samme Examens-Forpligtelse opstilledes ogsaa — som vi længere frem skulle se — for Ludvigs Broder „Studiosus Otte Christophersøn“, da denne i 1682 blev udnævnt til succederende Capellan hos Hr. Brede Hammer til Froen. Kjøbenhavns Univ. Archivs Protoller indeholde dog Intet om, at disse Brødre have taget Embedsexamen

I de første fire Aar, han var Capellan til Vik, levede »Hr. Ludovic« ugift og havde uden Tvivl, — som Skik og Brug almindelig var, — »Kost og Kammer« i Præstegaarden¹⁾. I Aaret 1684 — dengang 27 Aar gammel — indgik han Ægteskab med den 17-aarige *Karen Leganger*, ældste Datter af forannævnte Provst og Sognepræst til Vik, Mag. Iver Erikssøn Leganger og dennes 2den Hustru, Anna Pedersdatter Finde²⁾.

ved *Academiet*. Sandsynligvis har en Præste-Prøve været aflagt for vedk. Biskopper, hvilket man endog i en langt senere Tid ser Exemppler paa, nanseet det Kngl. Paabud af 1629 om theol. Attestats ved Universitetet. (Cnfr. L. Daae: Trondhj. Stifts geistl. Hist.).

- 1) De egentlige personelle Capellaner eller „Hus-Capellaner“ boede almindeligvis hos Sognepræsten og havde ved den Tid (nærmest før og efter Aar 1700) foruden frit Ophold gjerne „12 Rigsdaler og en Støvlehud“ i aarlig Løn. Som de, der skulde optages i Sognepræstens eget Hus maatte disse Capellaner „afholde sig fra al Modvillighed mod Sognepræstens Husgesinde“, samt love „ikke uden dennes Vidskab og gode Samtykke at gifte sig ind i hans Hus og Brød, men holde sig tugtelig i Enlighed, til Gud ham et andet Stykke Brød beskjærer.“ (Af Formularer til Kaldsbreve for Capellaner i Norge, se L. Daae: Trondhj. Stifts geistl. Hist.).
- 2) Magister Iver Erikssøn Leganger er ved Datteren Karens Giftermaal med Hr. Ludvig Christopherssøn Munthe bleven en af Stamforældrene for en større Del af Munthe-Slægten i Norge. Da ogsaa hans yngre Datter (Maren Leganger, Oberst Gørhard Munthes 1ste Hustru, se nedenfor) og senere hans Sønnesøn (Hr. Hans Erikssøn Leganger til Eidsvold, se S. 122, Note 1) blev indgiftede i Familien Munthe, turde det her have sin Interesse at erfare Noget om Mag. Ivers Vita, saamegetmere som han skal have været en i sin Tid ikke umærkelig Mand. — Ifølge Hattings Præstehistorie var han født paa Lekangers Præstegaard i Yttre Sogn den 26de Februar 1629 og tog senere Slægtsnavn efter dette sit Fødested. Hans Fader Erik Iverssøn Nordal (født 1591, død 1658) var Provst i Sogn og Sognepræst til Lekanger (i hvis Kirke endnu findes opbevaret Portraiter af ham og hans 2den Hustru Malene Spliedsdatter, født 1615, død 1670). Iver Erikssøn Leganger, — der var Erik Nordals Søn af 1ste Ægteskab med Hr. Hans Nicolai Arctanders Enke, Karen Nilsdatter (og ikke som Hatting siger af 2det Gifte med Malene eller Lene Splieds), — blev undervist privat af sin Fader, til han var 11 Aar gammel, var derefter en kort Tid Elev af Bergens Skole, hvorfra han deponerede ved Kjøbenhavns Universitet i Aaret 1646. To Aar efter — i en Alder af 19 Aar — blev han Philosophiæ Baccalaureus, gjorde derefter en Reise til Danzig, kom tilbage og afsluttede sine Studier ved *Academiet*, hvorpaa han i Aaret 1650 paany drog uden-

Omtrent ved samme Tid skjønnes han ogsaa at have tilflyttet sin Gaard »Hove« i Viks Skibrede, af hvilken betydelige Eiendom (Skyld: 8½ Løb, 18 Mk. Smør og 8½ Hud) »Hr. Ludovig«

lands og opholdt sig flere Steder i Tyskland, Hollaud etc. Da han i 1652 var vendt tilbage til Danmark, blev han ved en svær Sygdom fængslet til Sengen i hele 3 Aar. I 1656 reiste han op til Bergen og assisterede en kort Tid efter Hjemkomsten sin Fader, hvis Capellan Hr. Daniel Hanssøn Bugge (se S. 126) dengang var fraværende, reiste derpaa til Søndmøre og blev herfra kaldet til Capellan hos Sognepræst til Vik i Sogn, Knud Christothersøn Glad, som han Aaret efter (i 1657) succederede i Embedet, og hvis Datter Maren el. Maria (Enke efter en Barthold Mule) blev hans 1ste Hustru. I nogle Aar (fra 1668) var Hr. Iver tillige Provst over Sogns Provsti og døde som Jubellærer i en Alder af 73 Aar. Mag. Iver Erikssøn Leganger skal paa sin Tid have nydt megen Anseelse baade som Geistlig og Lærd. Ham skyldes ogsaa de historisk topografiske Notitser om Sogn, der tilligemed Breve til Torfæus ere trykte 1777 i „Torfæana“. (Om hans Skrifter se iøvrigt Worms „Lexicon over lærde Mænd“, I. S. 593).

Anna Pedersdatter Finde, Iver Legangers 2den Hustru, — ved hvem han blev Fader til flere Børn og Stamfader for en særdeles talrig Efterslægt, der alene inden Munthe-Familien maa tælles efter Hundreder, — var født i Aaret 1645 og en Datter af Provst og Sognepræst til Førde i Søndfjord Hr. Peder Finde og dennes 1ste Hustru Barbara Henriksdatter Nitter, saaledes en Søster af den Maren Finde, der i 1680 blev gift med Hr. Søren Ludvigssøn Munthe til Jølster (se S. 125).

Vi have allerede foran nævnt, at Finde-Slægten var meget rig, og at Hr. Peder til Førde (som døde i Aaret 1691), var den uden Sammenligning største Jordegodseier i Søndfjord paa sin Tid (cnfr. „General-Jordebogen“ for 1682). Det er saaledes sandsynligt, at Mag. Iver Erikssøn Leganger med sin 2den Hustru har faaet en ikke ubetydelig Formue. Sikkert er det i ethvert Fald, at „Hr. Iffuer Erichsen“ staar anført i Sogns Fogedregnskaber for Aarene omkring 1700 som Eier af en større Mængde Jordegods og adskillige Skove. Ikke mindre end 4 Saugbrug: „Frøsvigaas“, „Flette“, „Frøsvig Søsaug“ i Tjugum Skibrede og „Tennefos“ Saug i Qvamsø Skibrede tilhørte Provsten Leganger, og opgives der paa disse Saugbrug at være bleven skaaret til sammen ca. 700 Tylvter Bord aarlig. — Om Hr. Ivers Lean af 1000 Rd. til Svigersønnens Moder, Birgitte Munthe paa Flahammer er foran (S. 110) berettet.

Anna Finde overlevede sin Mand i hele 26 Aar og sees under denne Tid som en en meget formuende Enke at have boet paa sin Eiendomsgaard „Stadem“ i Viks Præstegjæld, hvor hun i den høie Alder af 83 Aar i Oktober Maaned 1728 afgik ved Døden. Hun blev gravfæstet

i Aaret 1686 sees at have havt en mindre Part, og som han senere lidt efter lidt tilkjøbte sig i dens Helhed ¹⁾).

I en længere Række af Aar boede Ludvig Munthe paa Hove Gaard som Capellan og »Vice-Pastor«; først da hans 73-aarige Svigerfader, Magister Iver, i Aaret 1702 afgik ved Døden (eller maaske nogle Maaneder tidligere) tiltraadte Munthe — i Henhold til de ham under 17de Juni 1680 og 10de Februar 1700 meddelte Kngl. Successionsbestallinger — Viks Kald som »virkelig« Sognepræst og tilflyttede Præstegaarden ²⁾).

i Viks Kirke den 26de s. M. (Kirkebogsuddrag fra Vik ved Capt. Gerh. Munthe.

I Viks Hovedkirkes Sacristi findes et Maleri forestillende en Præst i Ornat og med 2 Hustruer, alle 3 staaende under Jesus paa Korset. Dette Maleri, der desværre mangler enhver Inscription, men som, hvad Portraiterne angaar, skal være ret godt gjort, har Traditionen villet paastaa skulde forestille Hr. Provst Anders Jonæsson Daac til Vik og hans „tvende Koner“. Anders Daac var imidlertid ikke gift mere end én Gang, og senere Undersøgelser (velvilligt anstillede af Hr. Provst A. Ingier) synes ogsaa med Bestemthed at tyde paa, at Maleriet er meget ældre, og at det rimeligvis skal forestille Mag. Iver Erikssøn Leganger og hans 1ste og 2den Hustru.

- 1) Om Gaarden Hove eller „Hofe“, paa hvis Grund en af Præstegældets Kirker er opført, og som er den største Eiendom i Sognet, se Kraft: „Vestenfjeldske Norge“ S. 794.
- 2) Saavidt man kan se, har Ludvig Munthe ikke i 1702 indgivet nogen ny Ansøgning om „Kaldet som Sognepræst fuldkommen at tiltræde og betiene“, hvilket som nævnt var forudsat ved hans Udnævnelse til Capellan i 1680. I den Kngl. Confirmations-Bestalling af 10de Febr. 1700, ved hvilken „Ludvig Christopherssøn Munthe“ fik Bekræftelse paa sin Ret til Succession efter Hr. Leganger, var imidlertid den omtalte Fordring frasaldt, og Hr. Ludvig sees efter den Tid selv i officielle Documenter at have havt Tittelen „Vice-Pastor“. Som saadan har han sikkerlig ved Svigerfaderens Fratrædelse uden videre overtaget Kaldet. (Se Cancelli-„Indlægge“ og Kngl. „Confirmationer“, samt Skatte- og Folkemandtal for Sogn paa Rigs-Arch).

Hos Hatting siges, at Iver Erikssøn Leganger levede nogen Tid som „Emeritus“, forinden han i 1702 afgik ved Døden. Om det overhovedet forholder sig saa, har dog vistnok den Tid, som ligger mellem hans Fratrædelse af Kaldet og hans Død, været kort; thi hans Eftermand som Provst over Sogns Provsti, Mag. Samuel Bugge, Sognepræst til Lekanger, siger selv i et Andragende (blandt „Indlægge“ for Novbr. 1717), at han tiltraadte Provstiet den 26de April 1702, og i 1703 var Hr. Iver allerede død, idet hans Eiendomme ved den Tid sees at være

Mod Slutningen af det samme Aar mistede han sin Hustru Karen Leganger. Hun døde paa Viks Præstegaard den 10de December 1702, endnu ikke 36 Aar gammel, og efterlod Munthe som Enkemand med mange Børn, af hvilke dengang ingen var voxne, men de fleste i spæd Alder. Fem Fjerdingsaar senere fik disse Børn en Stedmoder i *Dorothea Blix*, Datter af Sognepræst til Manger paa Nordhordland Hans Hanssøn Blix og Kirten Stephansdatter Sophius. »Dorethe Blix« (saaledes skrev hun selv sit Navn) var født den 11te Februar 1671 og altsaa lidt over 33 Aar gammel ved den Tid, hun blev Munthes Hustru. Da hun allerede i 9 Aars Alderen mistede begge sine Forældre, var hun tilligemed sin Broder og en Søster bleven antaget til Opfostring af Mosteren Giertrud Sophius og dennes Mand Hr. Jens Snog, Provst og Sognepræst til Vegø paa Helgeland; men senere, — efterat hendes Pleiefader, Hr. Jens var død i 1688, — er hun formentlig kommen i Huset hos sin eneste Broder, Foged i Yttre Sogn Hans Blix, der første Gang havde været gift med Ludvig Munthes Søster Elisabeth ¹⁾. At Hr. Ludvig har gjort Bekjendtskab med sin 2den Hustru i Svogeren Foged Blix's Hus, synes der at være al Rimelighed for, og uden Tvivl har ogsaa hans Byllup staaet hos Blix paa »Fogedgaarden Fleseje« i Lekangers Præstegjæld. Sikkert er det i ethvert Fald, at Hr. Ludvig Munthe og Dorothea Blix blev viede i den nærliggende Tjugum Kirke den 9de April 1704.

Fire Aar senere, og efterat han havde været Præst i Vik i 28 Aar — deraf 6 Aar Sognepræst, — afgik Ludvig Christophersøn Munthe — endnu kun 51 Aar gammel — ved Døden paa Viks Præstegaard den 9de Juni 1708, efterladende sig 2 Sønner og 6 Døttre, alle af 1ste Ægteskab og dengang i Alderen fra 8 til 22 Aar ²⁾.

gaaede over til hans Enke. — Fra Foraaret 1702 kunne vi vel saaledes ogsaa regne, at Ludvig Munthe officielt har overtaget Viks Kald, til hvilket dengang hørte foruden Hopperstads Sogne-Kirke endvidere Hove Kirke og Arnefjords, Qvamssø og Kirkebø Annexer.

- 1) Om Slægterne Blix og Sophius findes nogen Oplysning i „Norske Saml.“ ved Lange, II, S. 512. (Cnfr. Hattings Præstehistorie for Bergens Stift og Erlandsen: „Efterretninger om Geistligheden i Tromsø Stift“ S. 75 og 128). Foged Hans Blix (Blixencrone) vil længere frem blive omtalt.
- 2) Ved godhedsfuld Assistance af den nuværende Sognepræst til Vik, Hr. Provst A. Ingier, — hvem jeg her griber Anledningen til at af-

Hans Enke Dorothea Blix, hvis Ægteskab med Munthe var børnlost, tog, — efterat Viks Sogne kald var gaaet over til hendes afdøde Mands Svigersøn Hr. Anders Daae, — Bolig paa sin førnævnte Eiendomsgaard Hove. Hun overlevede sin Mand i hele 40 Aar og døde i en høi Alder i April 1748 ¹⁾.

lægge en hjertelig Tak, — er det lykkedes Udg at opspore et Par hidtil fuldkommen ubekjendte Portraiter af sine Tip-Tip-Oldeforældre i Vik, Hr. Ludvig Munthe og hans 1ste Hustru Karen Leganger. — Blandt de gamle Malerier, der endnu ere opbevarede i Viks Hovedkirkes Sacristi, findes ogsaa et Par, som gamle Folk derborte med Bestemthed have sagt skulde forestille Hr. Provst Jonas Andersson Daae og Hustru. Med denne uefterrettelige Forklaring have formentlig ogsaa de af Familien, der leilighedsvis kunne have havt Anledning til at se Billederne, slaaet sig tiltaals. En nu fornylig foranlediget nærmere Undersøgelse af de her nævnte 2 Portraiter har imidlertid vist, at disse ere malede, længe før Hr. Jonas Daae blev født, og at de have følgende Inscriptioner:

Mandens: „Ætatis suæ 35. Anno 1693“, og Konens: „Ætatis suæ 25. Anno 1693.“ — Ved Inscriptionernes Ensartethed bestyrkes Traditionen, forsaavidt den siger, at Portraiterne skulde forestille Mand og Hustru, og da han er malet i Ornat, og hans Portrait alle Dage skal have hængt i Viks Kirke, er det vel sikkert nok, at han har været Præst her. Isaafald, — og nogen Tvivl herom vil neppe kunne reises, — kan Portraiterne ikke forestille andre end Hr. Ludvig Munthe og Karen Leganger; thi foruden dem har der i Vik aldrig været nogen Præst og Præstekone, hvis Alder i 1693 var henholdsvis 35 og 25 Aar. Identiteten er altsaa sikker nok.

Efterat det er lykkedes at gjøre dette ligesaa uventede som for de gamle Præstefolks mange endnu levende Efterkommere overmaade interessante Fund, skal der selvfølgelig fra min Side ogsaa blive gjort, hvad der kan gjøres, for at Portraiterne (der nu tildels ere i noget ramporeret Stand og uden Rammer) kunne blive ordentlig restaurerede og opbevarede paa et Sted, hvor deres Fremtid er saavidt mulig sikret. Copier af dem (i Fotografi) skulde forhaabentlig senere blive at erholde hos Hr. Fotograf Wischmann i Chr.a.

¹⁾ „Thorsdagen den 18de April 1748 gravfæstet med en anseelig Sørge-Comitat Præste-Vidue, den meget dyderige og hæderbaarne Matrone Dorothea Hansdatter Blix, sal Hr. Ludvig Munthes forudm Sognepræst til dette Vigs Giæld, gml. 77 Aar 1 Maaned 23 Dage.“ (Uddrag af Viks Præstegjælds Ministerialbøger ved Capt. Gerh. Munthe).

Blandt Dorothea Blix's Arvinger vides at have været Steddatteren Barbara Margrete Munthe, „Capitaine Tønders Frue“, hvem hun testamenterede 200 Rd. Maaske have ogsaa flere af Ludvig Munthes Børn været med at arve sin Stedmoder.

Af hvad allerede foran er nævnt, vil det sees, at Hr. Ludvig Munthe til Vik maa have været en meget velhavende Mand, idet han dels ved Arv efter sin formuende Fader, Christopher Giertssøn Morgenstjerne, dels i Mæggift med sin 1ste Hustru Karen Leganger efterhaanden erholdt temmelig betydelige Eiendomme baade i Yttre og Indre Sogn. Ved sin Død i 1708 sees han saaledes i Yttre Sogn at have eiet Gaardene »Vaadevig« og »Kringlen« samt en mindre Part i »Vangsnæs«, alle i Tjugum Skibrede, — endvidere — foruden den ovenfor nævnte betydelige Gaard »Hove« — Størsteparten af »Folli« med »Aas« i Viks Skibrede, — Dele af »Wollevig« og »Qvist« samt en større Part af »Yttre Nesse« og hele »Indre Tennefos« med »Tennefos Saug« og »Tosvigen« i Qvamsø Skibrede, — hele »Nordre Veihum« og »Haa-land«, tre Fjerdeparter i »Øhren« og en Halvpart i »Sæbø« alle i Islevold Skibrede, — samt endelig »Afuen« og »Yttre- og Indre Torven« i Ladvig Skibrede. I Indre Sogn anfores i vedkommende Fogedregnskaber som hans Eiendomme: En Halvpart i Gaarden »Aaberg« i Lyster Skibrede, »Marifjærs Saug« og en Del af »Josvanger« i Marifjærs Skibrede, samt endelig omtrent hele Josædals Præstegjæld ¹⁾).

Ludvig Christopherssøn Munthe til Vik og hans 1ste Hustru Karen Iversdatter Leganger ere blevne Stamforældre for en meget talrig Gren af Munthe-Slægten i Norge. — Denne Slægtsgren, — der senere (omkring Midten af forige Aarhundrede) deler sig i 3 forskjellige Linjer, — har man med et fælles Navn kaldet: »Familien Munthe fra Sogn« ²⁾.

¹⁾ Af Sogns Fogedregnskaber for 1708 sees, at Ludvig Munthe til Vik dengang eiede 22 Gaarde og Gaardparter i Jostedalen, og at der saaledes af dette Skibredes hele Jordegods kun faldt 6 Gaarde og Gaardparter paa andre Eiere. Hele Skibredets samlede Odelskat udgjorde den Tid ikkun 29 Rdlr. 57 Sk., hvoraf Ludvig Munthe alene udredede 25 Rdlr. 68 Sk.

Alle de her nævnte Eiendomme i Indre Sogn var ham vistnok tilfaldne i Arv efter Forældrene; thi endnu i 1699 sees hans Moder „Berthe Munthe“ at have eiet Størsteparten af dem. De fleste af Hr. Ludvigs Eiendomme i Yttre Sogn synes derimod at have udgjort hans 1ste Hustrues Fædrearv.

²⁾ Da den yngste af Ludvig Munthes og Karen Legangers 2de Sønner: Iver Munthe (født 1698, død 1756 som Sognepræst til Volden paa Søndmøre) ikke efterlod Børn, nedstammer alle senere Slægtled af de

Otto Christopherssøn Munthe,

Provst og Sognepræst til Froen i Gudbrandsdalen.

Blandt dem af Foged Christopher Morgenstiernes og Birgitte Munthes Børn, som naaede den voxne Alder, var Sønnen Otto den næstældste. Han fødtes i Aaret 1659 paa Faderens Gaard Flahammer i Indre Sogn og fik sandsynligvis sit Navn efter den af Moderens Brødre, der flere Aar før Ottos Fødsel var død i ung Alder ¹⁾. — Endnu kun 17 Aar gammel deponerede han — »Otto Christophori« — fra Bergens Skole og immatrikuleredes som Student ved Københavns Universitet den 24de Juli 1676, samme Dag som sin foran nævnte, 2 Aar ældre Broder Ludvig.

Da han var 23 Aar gammel, — altsaa et Par Aars Tid efter Faderens Død, — sees »Studiosus Otte Christopherssøn« at have faaet Kongl. Bestalling dateret 1ste Juli 1682 som Capellan »cum spe succedendi« hos Hr. Brede Hammer, Sognepræst til Froen i Gudbrandsdalen. — »saafrembt han efter foregaaende Examen til prædiche Embedet døchtig befindes.« — Om Successionen hed-

Sognske Munther fra Hr. Ludvigs ældste Søn: Christopher Munthe (født 1688, død 1754 som Sognepræst til Hafslø i Indre Sogn), der i sit Ægteskab med Christine Ørbech, den rige Magister Jens Ørbechs Datter, havde 3 Sønner: Ludvig Munthe (født 1717, død 1785, Cand theol. og Eier af Aarøen Gaard i Sogndal i Sogn), — Jens Munthe (født 1719, død 1813, Provst og Sognepræst til Hjelmeland paa Ryfylke) — og Gerhard Munthe (født 1726, død 1785, Capitaine ved det 2det Bergenhussiske Regiment og Eier af Krogen Gaard i Hafslø i Sogn. Fra disse 3 Brødre er udgaaet 3 særskilte endnu eksisterende Linjer af „Familien Munthe fra Sogn“. — Om samme vil der blive givet nærmere Besked i de „Efterretninger om Familien Munthe i nyere Tid“, hvilke Udg. engang haaber at kunne lade udgaa som en Forsættelse af nærværende Bog.

- 1) Allerede foran (S. 132) er nævnt, at den af Biskop Ludvig Munthes Sønner, som døde før Faderen, sandsynligvis har baaret Navnet Otto (efter Biskoppens Patron og Velgjører Hr. Otte Lindenow til Borreby), samt at dette Navn fra Biskoppens Søn atter er gaaet i Arv til ikke mindre end 3 af Biskoppens Dattersønner.

Som det nedenfor skal sees, vide vi med temmelig Vished, at Foged Christopher Morgenstjerne og Birgitte Munthe havde flere Børn, der døde i spæd Alder, og at der blandt disse Børn uden Tvivl var en Søn Giert (født 1658, død 1661), der fik Navn efter Farfaderen. Vi tør saaledes regne Otto som den tredje ældste af Børnene paa Flahammer.

der det i Kongebrevet, at »dersom hand sig udi samme Capellanie i Lærdom och Lefnet tilbørlig shicker och forholder, maa och shall hand den nuværende Sognepræst Hr. Brede Hammer, — om hand hannem ofuerlefuer, eller Kaldet i andre maader louligen ledigt worder, — udi Embedet succedere; — dog at hand da paa nye shall giøre allerunderdanigst ansøgning for at erholde Voris allernaadigste bref paa samme Kald som Sognepræst vircheligen at tiltræde nyde och betiene.«

I de 2 første Aar, Otto Munthe var Capellan til Froen (1682—84), var han endnu ugift og havde sit Tilhold i Præstegaarden, men i 1684 sees han — dengang 25 Aar gammel — at have indgaaet Ægteskab med sin 1ste Hustru, og samme Aar afkjøbte han Hr. Brede Hammer den betydelige Gaard »Ouden«, hvor han bosatte sig, og som senere blev i hans Eie, endog længe efterat han som Sognepræst havde tilflyttet Froens Præstegaard ¹⁾.

¹⁾ Disse saavel som Størsteparten af de øvrige her meddelte, hidtil ukjendte Bidrag til Hr. Otto Munthes Vita ere — tildels med meget Besvær — hentede fra en lang Række af de paa Rigs-Arch. opbevarede Gudbrandsdalske Fogedregnskaber. Disse sidste have i nærværende Tilf. været af saameget større Værd, som baade de gamle Ministerialbøger for Froen og de geistlige Stifteprotokoller for Gudbrandsdalen desværre forlængst ere gaaede tabt.

Otto Munthe (saalidt som nogen anden „Medtjener“ eller Capellan) nævnes ikke i det af Hr. Brede Hammer Vaaren 1682 afgivne „Consumptions- og Folkeskats-Mandtal“, og var han altsaa ved den Tid endnu ikke kommen til Froens Præstegaard; derimod nævnes baade i 1683 og 1684 „Capellanen Hr. Otto Christopherssøn, som er i Sognepræstens Hus.“ Af Brede Hammers Fortegnelse over „Copulations-skat“ for 1634 sees „Capellanen paa Froen“ at være bleven gift i det sidstnævnte Aar.

Gaarden „Ouden“ (i gammel Tid „Auden“ nu: „Oden“) havde dengang en Skyld af: 1 Hud, 15 Alen Vadmel og 18 Mk. Fisk; dens Skyld har i nyere Tid været: 15 Daler 10 Sk. I Aarene 1682, 1683 og endnu om Vaaren 1634 eiedes den af Hr. Brede Hammer, som brugte den i Fællesskab med Præstegaarden, men i Foraaret 1685 staar „Hr. Otte Christophersen“ som Gaardens Eier og Bruger. Skatterne af samme Gaard sees i sidstnævnte Aar at have været: „Schatt“ (Odels-Skat?) 11 $\frac{1}{4}$ Rd., — „Kjød- och Smørschatt“ 1 Rd 12 Sk., — „Rostieniste“ 1 Ort 18 Sk., — „Soldat-Kiølpøenge“ 2 Ort 16 Sk., — „Føering“ (ogsaa et Slags „Krigsstuer“) $\frac{1}{2}$ Rd., — „Læeding“ 8 Album (= ca. 1 Sk.), — „for en Becheqvern“ (Kværnhus-Skat) $\frac{1}{2}$ Ort. — „Ouden“ Gaard beboedes i 1711 af Otto Munthes Svigersøn Hr. Truels Stranger, men blev senere (endnu før Otto Munthe døde) solgt til en Bonde.

Otto Munthes 1ste Hustru var *Martha Stockfleth*, Datter af Sognepræst til Vaage i Gudbrandsdalen Hr. Eggert Christenssøn Stockfleth og Anna Fredriksdatter Glostrup, hvilken sidste var en Sønnedatter af Biskop Niels Glostrup i Oslo. Martha Stockfleth døde efter et 6-aarigt børnløst Ægteskab vistnok i den sidste Halvdel af Aaret 1690 ¹⁾).

Allerede Aaret efter sees den endnu kun 32 Aar gamle Enkemand at have indgaaet nyt Ægteskab med den 22-aarige *Else Cathrine Hammer*, ældste Datter af hans Sognepræst og Foresatte, ovennævnte Hr. Brede Larsson Hammer i dennes 1ste Gifte med Maren Povelsdatter Friis ²⁾).

- ¹⁾ At Hr. Brede Hammers Capellan i fuldkommen Strid med den Tids Sædvane gik til Nabopræstegaarden for at søge sig en Brud, finder en tilstrækkelig Forklaring deri, at ingen af Præstedøttrene paa Froen endnu dengang (1684) var i giftfærdig Alder. — Otto Munthe har dog maaske ogsaa gjort Bekjendtskab med sin 1ste Hustru paa Froens Præstegaard; thi, som vi senere skulle se, var Provst Hammer en Slægtning af hende (en Fætter af hendes Morfader).

Capellanen til Froen anføres i alle Aar fra 1685—1690 incl. i Consumtions- og andre Skattemændtal med Tillægget: „och hans Hustru“; vi tør derfor med Sikkerhed forudsætte, at Martha Stockfleth endnu levede om Vaaren 1690. Kort efter — og uden Tvivl allerede i dette samme Aar — maa hun dog være død, da Otto Munthe (hvis ældste Barn af 2det Ægteskab vides at være født i Tiden mellem Juni 1691 og Juni 1692) rimeligvis er bleven omgiftet Vaaren eller Sommeren 1691.

Af Gudbrandsdalens Fogedregnskaber for 1685 sees, at Munthes Svigerfader, „Hr. Eggert Christenssøn“ (Stockfleth) var Eier af ikke ubetydeligt Jordegods i Vaage.

- ²⁾ Hr. Brede Larsson Hammer til Froen er ved Datteren Else Cathrines Giftermaal med Otto Christopherssøn Munthe bleven en af Stamforældrene for en talrig Gren af Familien Munthe, og det turde derfor her have sin Interesse at meddele Noget nærmere om ham og hans Slægt. I Svendsens Præstehistorie for Christiania Stift anføres (efter Kaldsbogen ved Akershus Slotskald og Gjessings „Jubellærere“ II. 2. S. 321 ff.) at Brede Hammer var født i Kjøbenhavn af Forældre: Viceborgermester Lars Anderssøn Hammer og Else Andersdatter (af Slægten Plade). Om Faderen Lars Hammer fortælles det, at han havde haft adskillige Leverancer til Flaaden og Kongen, samt at han var i megen Naade hos Christian IV, hvis Portrait „omgivet af Diamanter og ægte Perler“ han skal have haaret, ligesom han ogsaa af samme Fyrste siges at have faaet i Gave en stor Sølvpocal, hvorpaa hans (Lars Hammers) Navn var graveret. (Endel af disse Hammerske „Familie-

Fire Aar, efterat Otto Munthe var bleven Hammers Svigersøn, indgav han overensstemmende med foranuævnte Kongebrev af Juli 1682, til Hs. Måjst. sin underdanigste Ansøgning, dateret Froen 9de Mai 1695, om at maatte tiltræde Kaldet som Sognepræst efter Hr. Brede, der nu »formedelst høye Alderdom och sær tilfaldende Suagthed ey formaaede denne Menighed længere

stykker“ skulle endnu findes opbevarede i Videnskabselskabets Samlinger i Trondhjem). Brede Hammers Moder Else var en Datter af Skriver paa Bremerholm (i Kjøbenhavn) Anders Hanssøn (Plade) og Bodil Knudsdatter, saaledes en Søster af den Karen Andersdatter, der blev Moder til Christian IV.s uægte Søn Hans Ulrik Gyldenløve. (Se Personalh. Tidsskr. II. S 296—304). En anden af Anders Hanssøns for sin Skjønhed bekjendte fire Døttre, ved Navn Anna, var gift med Biskop Nils Glostrup i Oslo (der først skal have været forlovet med hendes Søster Karen), og en tredie ved Navn Boel blev gift først med Canonicus i Roeskilde Willum Dop og senere med Oluf Boessøn, Biskop i Oslo. Den fjerde af dem, Else Andersdatter, blev som ovenfor nævnt Lars Hammers Hustru og havde med ham foruden Sønnen Brede endvidere Sønnerne: Anders Hammer, Sognepræst til Gran, og Hans Hammer, Kjøbmand i Skien, samt en Datter, Sophie Hammer, g. m. Hr. Bastian Claussøn Stabel, Præst til Skedsmo. — Rimeligvis var ogsaa den Boel Hammer, som i 1682 sees at have været i Provst Brede Hammers Hus, en Søster af ham.

Brede Larssøn Hammer blev 1657 (dengang formentlig omkring 30 Aar gml.) kaldet til personel Capellan hos Sognepræsten til Eker Hr. Lars Jørgenssøn og var her til 1660, da han udnævntes til Sognepræst ved Akershus Slots- og Akers Menighed, hvorfra han 5 Aar senere (8de April 1665) forflyttedes til det dengang betydelige Froens Kald i Gudbrandsdalen. Han blev senere tillige Provst i Provstiet og døde den 9de Marts 1696, efterat han Aaret forud havde resigneret til Fordel for sin Svigersøn Otto Munthe. — „Brede Hammer omtales med Berømmelse.“ — Han var først (fra ca. 1668) gift med Maren Povelsdatter Friis, Datter af Sognepræst til Lom i Gudbrandsdalen Povel Nilasøn Friis (født 1590, død 1670) og Cathrine Bentsdatter. Maren Friis maa være død før 1685, i hvilket Aar Hr. Brede Hammer kan skjønnes at have været gift paany med Marthe Mortensdatter Ugle. Med denne sin sidste Hustru, der døde i Aaret 1696 (kort efter sin Mand), havde Brede Hammer ingen Børn, hvorimod han ved sin Død efterlod 5 Børn af sit Ægteskab med Maren Friis, nemlig Sønnerne: Lars Hammer, dengang „Medtjener“, senere Sognepræst til Rakkestad i Smaalene, og Povel Hammer, dengang Studiosus theol., sluttelig Sognepræst til Grue i Solør, samt Døttrene Else Cathrine Hammer, g. (1691) m. Hr. Otto Munthe til Froen, — Maren Hammer g. (1696) m. Hr. Otto Stockfleth til Gausdal og Anne Hammer dengang endnu ugift,

at forestaa och betiene.« Fra den Gamle vedligger der Ansøgningen et Aftrædelsesdokument, hvori han underdanigst andrager om, at Kaldet maa blive givet til »Capellanen Hr. Otthe Christopherssøu, som udi samme sit Embede nu paa 13 Aars Tid saa flittig schichelig och retsindig haver sig forholdet, at hand haver været och kand være nochsom forsichret om, at hand fremdeles blifver denne Menighed til god Opbyggelse.« — Biskoppen over Akershus Stift, Hans Rosing, siger i den af ham paa Andragendet tegnede Erklæring (dat. 18de Mai s. A.), at Supplicanten »med saa retsindig oc opbyggelig flittighed i Præste-Embedet, udj Lefnets fremdragelse med saa shickelig oc ærbar omgjængelse hos alle, oc mod Sognepræsten med lydighed oc ærbødighed sig forholdet, saasom det en medtiener i Ordet udj alle maader sømmer oc vel anstaaer.« Efterat være anbefalet ogsaa af Cancelliet, blev Ansøgningen naadigst indvilget ved Kngl. Brev af 4de Juni 1695, og

men senere (1705) g. m. Hr. Erik Thurmann til Sandsvær. — Ved Skiftet efter Hr. Brede Hammer (sluttet 18de Juni 1696) faldt der paa hver af de 2de Sønner en Arvepart af 270 Rd. 2 Ort 16 Sk. samt Jordegods af Skyld: 1 Hud 8 Skind; paa hver af de 3de Døttre: 135 Rd. 1 Ort 8 Sk. og i Jordegods: 10 Skind. Ved Stedmoderen Marthe Ugles kort efter paafølgende Død arvede Brede Hammers Børn paany, neml. hver af Sønnerne: 208 Rd. 2 Ort og 3 Sk. og hver af Døttrene: 104 Rd. 1 Ort 1½ Sk. (Uddrag af Chr. a Bispe-Arch., velvilligt meddelt af Hr. Cand. jur. E. A. Thomle).

Med Hensyn til Tiden da Hr. Brede Hammers ældste Datter Else Cathrine (Otto Munthes Hustru) er født, indeholder de af Hammer selv afgivne Consumtions- og Folkeskats-Mandtal en god Veiledning. Ifølge Mandtallet fra Vaaren 1682 bestod Husstanden paa Froens Præstegaard dengang af følgende 11 Personer over 12 Aar: Hr. Brede Hammer og hans Hustru, — Boel Hammer (vistnok som allerede foran nævnt en Søster af Provsten og muligens den samme „Boel Hammer“, der i Juni 1671 paatræffes som Fadder i Bergen for Oluf Lauritzsøns Datter „Maren“, der blev „opkaldt efter sin sal. Moder“), — Anne Mortensdatter (maaske af Familien „Sand“ og uden Tvivl en Slægtning, der var optagen i Provstens Hus). Fremdeles Provstens Datter Else Cathrine samt „3 tjenestegienter og 3 drenger.“ Da Else Cathrine (som vides at have været den ældste af Døttrene), men ingen af hendes yngre Sødskende, er optagen paa denne Fortegnelse, kunne vi vel med temmelig Sikkerhed slutte, at hun ved den Tid fornylig havde fyldt sit 12te Aar og altsaa formentlig var født 1669 el. 1670. — I Aaret 1684 angiver Hr. Hammer (i fuld Overensstemmelse med Ovenstaaende), at han havde 1 Barn (og i 1686 2 Børn) hjemme over 14 Aar.

Otto Munthe tiltraadte uden Ophoid Froens Kald som Sognepræst. Ved samme Tid fraflyttede han sin foran nævnte Gaard »Ouden« og tog Bolig paa Præstegaarden ¹).

¹) Cnfr. Cancelli-„Indlægge“ for 1695 paa Rigs-Arch. — Blandt Fogedregnskaberne for Gudbrandsdalen findes en Consumptions- og Folkeskats-Angivelse dateret Froens Præstegaard 14de Juni 1695, afgiven og undertegnet af „Ottho Christophori“, der altsaa allerede ved den Tid forrettede som Sognepræst. Som man ser, skrev han sig endnu ikke med Familienavnet Munthe, hvilket derimod var Tilfældet nogle faa Aar senere, ligesom han i den for ham efter Fredrik IV.s Tronbestigelse udstedte „confirmerede“ Bestalling (dat. 3die April 1700) anføres med Navnet „Otto Christopherssøn Munthe“. Vi have faran seet, at aldeles det samme var Tilfældet med hans ældre Broder Hr. Ludvig Munthe til Vik, og det viser sig saaledes, at disse Biskop Munthes Dattersønner ikke have antaget sin berømmelige Morfaders Slægtsnavn før henved Aar 1700, da det var afgjort, at Biskoppens Descendents paa Mandssiden vilde uddø.

Froens Præstekald var dengang meget betydeligt og omfattede foruden Hovedsognet (det nuværende Søndre Froens Præstegjæld) endvidere Anexerne: „Søetorp“, „Quikne“ og „Quamb“, der fortiden udgjøre Nordre Froens Kald. — Præstegaarden (i Forbindelse med hvilken saavel Hr. Brede Hammer som senere Hr. Otto Munthe stadig brugte deres private Eiendom „Skarpeløkken“ og i flere Aar ogsaa den før nævnte store Gaard „Ouden“) var i og for sig et betydeligt Jordbrug. — Besætningen paa Præstegaarden sees af Præstens „Kop- og Qvægs-kats-Anteignelse“ for Aaret 1684 at have været: 8 Heste („6 brugendis øker og 2 ung-øker“), 23 Stkr. Storfæ („2 øxen, 15 kior og 6 ung-nødt“) samt 35 Smaafæ (hvilket sidste Tal Hr. Brede selv siger at være under det almindelige og foranlediget ved, at han i det Aar ikke havde faaet sine „Offer-Sauer“). Af Consumptions- og andre Skattemandtal erfares, at der paa Froens Præstegaard saavel i Hammers som i Munthes Tid underholdtes stadig mellem 10 og 15 Tjenestefolk foruden Husmandsfolkene. Af de hermed forbundne Udgifter var det dog hovedsagelig Kostholdet, som spillede en Rolle; thi selve Tjenerlønningerne, der for en stor Del leveredes in natura, sees i 1711 af Otto Munthe ikke at være anslaaet høiere end til 5 Rd. for en Dreng og ca. 3½ Rd. for en Pige aarlig (Penge og Klæder tilsammen taget). Underholdet til alle disse Tjenere i Forbindelse med de voldsomme Skatter, som i den Tid lagdes ikke mindst paa de „conditionerede“ Folk, synes at maatte have slugt den hele Afkastning af Gaardsbruget, og dog forklæres det store Tjenerhold at have været paakrævet alene til selve Gaardsdriftens Behov, medens de kvindelige Medlemmer af Præstens Familie personligt maatte udføre alt, hvad der vedkom den „indre“ Husholdning og Opvartning. — Idet vi her ere komne ind paa

Otto Munthe, — der nogen Tid efter ogsaa blev Provst over det dengang samlede Gudbrandsdalens Provsti, — var Sognepræst til Froen i over en Menneskealder. Da Kaldet, som allerede ovenfor antydet, var baade udstrakt og folkerigt, sees han i Lighed med sine Forgjængere og Efterfølgere at have holdt en personel Capellan til sin Assistance under hele sin Embedstid

et Emne, som unegtelig har en vis kulturhistorisk Interesse, bør vistnok ogsaa en liden Plads indrømmes til følgende Uddrag af en „allerunderdanigst Fortegnelse paa Consumptionen og Folkeshatten af Froens Sogn for Aa: 1688“, egenhændig afgiven af Hr. Brede Hammer. Det skal indrømmes, at dette Dokument, som Udg. leilighedsvis har paastruffet blandt de gamle Gudbrandsdalske Fogedregnsk., kaster et karakteristisk Lys over Livet paa en Præstegaard i vore Fjelddale for 200 Aar tilbage. — Efterat have opregnet Medlemmerne af sin Familie (der foruden ham selv og Hustru dengang bestod af 2 Døttre og en Slægtning, som han havde i Huset,) fortsætter Hr. Brede saaledes: „De andre folk brugis til Avlingen oc Bunde-arbeid, oc ere disse efterschrefne:

Tjæstel Madsen, Ole Jonsen, Peder Andersen, Jon Ingebretsen, Peder Gulbrandsen, hvilke (foruden mange andre Huuss-folk, som i Aandetiden leyes) fornødentlig brugis til avlingen oc dessen arbeid, nemlig om Sommeren til Pløyning, Slaat, løfhugst, Riiss- oc Baerbrydning, Mosetect oc videre, som dette landss tunge Vilkoer udkræfver: Om Vinteren til lunning, Riiss, Baer, Mosis, Beetz (?) oc anden fornødenheds hiemførsel fra Marken oc Fieldene, lange oc tunge Veje, samt til Terskning, Færdreiser, med hvilke vi skal hafve al voris fornødenhed til Husets videre ophold, fra Kjøbstæderne, Trundhiem 30 Mile fraliggende oc Christiania ved 26 Miil; Saa oc til Bergvercherne for at faa penge til Skatterne. Saa Gud skal kiende, hvor kostsomt dyert oc tungt det falder for os, som bor til fields, fremfor for andre, som iche saa besværigen behøfver at hente baade til sin egen, sit folla oc Creaturenis underholdning.

Genterne ere: Guri Olssdatter, Anne Rasmusdatter, Anne Tronsdatter, Marthe Knudsdatter, som varter Creaturene Vinter oc Sommer oc maa den ganske Sommer gæte dem for Ulfve og Biørne i Sætermarken. Agot Larsdatter kaager til folkene. Anne Pedersdatter, Anne Olssdatter, Else Christensdatter, brygger oc bager til avlingens oc arbeidsfolkens fornødenhed, ere paa Aanden om Sommeren baade hiemme oc borte, med ragning, høening, løfhugst; om Høsten maa de saavel som Drengene, være i Skov oc Mark, bryde Riiss oc Baer, tage Mosse, maa vel oc om Vinteren (naar Drengene mestendeel ere udi Færvejen, som varer næsten saa længe som Føret holder ved) ofte terske oc køre til Skovs oc imellem stunder væfve oc vashe til folkene. Brugis oc til Huset at reenholde med videre, som kand udkræfvis,

alene med Undtagelse af de første 6 Aar efter sin Tiltrædelse (fra 1695 til 1701). Fra 1701 til 1704 (incl.) træffer man Munthes Svoger Hr. Christen Stockfleth (en Broder af hans afdøde 1ste Hustru) som »Hus-Capellan« paa Froen ¹⁾, og Aaret efter (i 1705) blev Hr. Truels Stranger antagen i samme Condition. Stranger, — der kort efter blev Otto Munthes Svigersøn, — var Capellan til Froen i hele 28 Aar og blev efter Svigerfaderens Død dennes Eftermand i Kaldet. I de senere Aar af sit Liv var »Hr. Otte« paa Grund af Alderen meget svagelig, og det siges, at Truels Stranger i Egenskab af »Vice-Pastor« har »fast allene maattet forsyne Kaldet.« Da Otto Munthe sluttelig — som »Jubellærer« og i en Alder af 74 Aar — afgik ved Døden den 23de Juni 1733,

hvor temmelig mange folk maa være til avlingen oc Gaardens Bondearbeid, som fører Sæel med sig. For hvilke Allernaadigst forshaansel allerunderdanigst formodis, (eftersom min fornøden avling oc Bunde Arbeid umueligt ellers kand forrettis) udi Allernaadigste Henseende til andre store shatter, som over min efne, det Gud kiender, dette Aar af mig fordris, som bedrager henved 67 Rd.

Ved min daglig Hussholdning hafver jeg iche raad oc middel til at holde nogen sær folk. Naar det er undertiden fornøden (eftersom jeg boer i en stor Alfar Vei oc ofte kommer fremmede Høie oc Lavhe) saa maa de andre, af hvilke jeg giver Consumption oc Copshat (Præstens Hustru, 2de Døttre og en Slægtning, som var i Præstegaarden), forrette det fornemmste, som kand udkræfvnis baade i Køken, Stue oc Camer; — ellers den daglig Hussholding er iche anderledis hoss mig end hoss en Bunde, armelig noch, som bædre kunde seis end trois, hvilket oc formedelst store udgifter iche kand være paa anden maade at formode.“

- 1) Christen Stockfleth nævnes i Consumtions-Mandtal for Aarene 1701—1704 incl. som Capellan hos Otto Munthe, i hvis Hus han boede. Denne Hr. „Christen“ (ikke „Christian“ som Erlandsen siger), der i 1704 udnævntes til Sognepræst til Stangvig paa Nordmøre og døde som saadan ugift i 1709, har maaske ogsaa ved Siden af sin Tjeneste som Capellan informeret Otto Munthes ældste Børn. I ethvert Fald er det først nogle Aar senere, at vi træffe en særskilt engageret (og med 24 Rd. aarlig aflønnet) „Præceptor“ eller Huslærer paa Froens Præstegaard. — Selv om Hr. Christen Stockfleth i nogen Tid har været Informator for Otto Munthes Børn, har han dog i ethvert Fald neppe talt disses senere saa navnkundige Nærædskendebarn Ludvig Holberg blandt sine Elever. Holbergs Ophold i Otto Munthes Hus (om hvilket kan læses i Holbergs Autobiographi, „Epistolæ ad virum perillustrem“) maa nemlig antages at have faldt flere Aar tidligere. (Cnfr. „Optegnelser til Ludvig Holbergs Biografi“ ved L. Daae, Hist. Tidsskr. II. S. 24f ff.).

havde han været Præst paa Froen i 51 Aar, hvoraf 13 Aar som Capellan og 38 Aar som Sognepræst.

Hr. Otto Munthe til Froen, — der i sit 2det Ægteskab havde 1 Søn og 4 Døttre, af hvilke de 2 Døttre var døde før Faderen, — efterlod til Deling mellem sine Arvinger alt i alt omtrent 10 000 Rd., hvilket efter Pengenes daværende Værdi var en meget respektabel Formue. Hans Enke, Else Cathrine Hammer, — som efter Mandens (eller maaske først efter Svigersønnen Hr. Truels Strangers i det følgende Aar indtrufne) Død sees at være flyttet fra Froen til sin Datter Martha og dennes Mand Sorenskriver Lauritz Brun paa Tutterøen ved Trondhjem, — forbeholdt sig af Stervboet kun 1600 Rd. »at nyde Rente af til sin Underholdning«, og ved hendes kort efter — i Aaret 1736 — indtrufne Død tilfaldt denne Capital »uden videre Skifte« hendes Børn og Børnebørn ¹⁾).

¹⁾ Hvad her meddeles om det efter Otto Munthe afholdte Arve-Skifte, hvilket sees at være sluttet 26de August 1734, skyldes en velvillig Opgave fra Hr. Cand. jur. E. A. Thomle og skriver sig fra et Aktstykke, som af ham er paatruffet blandt Chr. a Bispearchivs Dokumenter (i Rigs-Arch.). Den Tids geistlige Skifteprotokoller for Gudbrandsdalen ere, som allerede foran nævnt, forlængst gaaede tabt. — Af dette Skifte-Uddrag erfares, at der (efter Fradrag af de ovennævnte 1600 Rd. til Enkens Underholdning) er faldt paa Provstens eneste Søn, daværende Høiesteretsadvokat i Kjøbenhavn Bredo Munthe en Broderlod stor: 2751 Rd. 23 Sk. og paa hver af Provstens gjenlevende 2 Døttre (Birgitte gift med Capitaine Sommerschild og Martha gift med Sorenskriver Brun) en Søsterlod stor: 1375 Rd. 43 1/2 Sk. Af de tvende øvrige Søsterlodder faldt den ene paa Provstens Datterdatter Else Dorothea Stranger, gift med Kjøbmand Jens Greger søn Plade i Christiania, og den anden blev delt mellem de 3 umyndige Børn efter Provstens yngste Datter Cathrine, der havde været gift med Kjøbmand og Stads capitaine i Christiania Tobias Tobiesen.

Af Gudbrandsdalens Fogedregnskaber sees, at Hr. Otto Munthe foruden de ovennævnte Eiendomme „Ouden“ og „Skarpeløkken“ endvidere eiede Gaarden „Listad“ i Froen (Skyld: 20 Alen Vadmel). Denne Gaard, som i en lang Aarrække af Munthe bortbyxledes, gik, saavidt vides, ved hans Død over til Svigersønnen Hr. Truels Stranger, hvis 2den Hustru Apolone Plade som Enke (endnu i 1748) selv brugte og boede paa Listad. — I en „Krigsstyrs“ (Krigsskats) Beregning af 1720 for Geistligheden i Gudbrandsdalen sees Otto Munthe at være ansat i hele 58 Rd.s Skat, medens de øvrige daværende Sognepræster i Provstiet slap med 15 à 45 Rd.

Uagtet det saaledes sees, at Hr. Otto Munthe baade var og ansaaes

Otto Christophersøn Munthe til Froen og hans 2den Hustru, Else Cathrine Bredesdatter Hammer, ere blevne Stamforældre for den Gren af Munthe-Slægten, som til Adskillelse fra de Sognske og Romsdalske Munther har været kaldt »Familien Munthe fra Gudbrandsdalen«, og hvis Medlemmer, — efterat de ved Midten af forige Aarhundrede optoges i Dansk-Norsk Adelsstand, — have baaret Navnet »von Munthe af Morgenstjerne«¹⁾.

for at være en meget velhavende Mand, bevise dog de Opgaver, som blev indsendte over de ved Forordningen af 21de Febr. 1711 paabudne extraordinære Skatter, at stor Tarvelighed herskede paa Froens Præstegaard i hans Tid. Vistnok angiver Præsten „en Peruch“, men tilføjer: „som jeg Bruger till mit Gamble schaldede Hofvedt“; — hverken Præstekonen eller nogen af Døttrene brugte „Fontanger“ eller „Sæt“, en Luxus, som ellers sees at have været Regelen i Præsternes og andre „conditionerede“ Folks Familier ogsaa oppe i Gudbrandsdalen paa den Tid. — Af Kjøretøier (som, i Tilfælde af de udmærkede sig fremfor alm. Bondekjærrer, ogsaa var skattepligtige) har Otto Munthe kun at angive „en hiemmegiort Gambel Cariol“. — I hele Præstegaarden var der ikke mere end 4 Ildsteder (Kakkelovne iberegnet) o. s. v.

- 1) Otto Munthes og Else Cathrine Hammers eneste Søn, Bredo Munthe (født 1696, død 1757 som Justitsraad, Høiesteretsassessor og Eier af Herregaarden Bækkeskov paa Sjælland), der i Aaret 1755 tilligemed sine Efterkommere blev optagen i Adelsstand under Navnet „von Munthe af Morgenstjerne“, — havde i sit Ægteskab med Generalfiskal Truels Smiths Datter, Anna Dorothea, Sønnerne: Otto Christopher v. Munthe af Morgenstjerne (født 1735, død 1809, Conferentsraad og Deputeret i Generalitets- og Commissariats-Collegiet), — Caspar Wilhelm v. Munthe af Morgenstjerne (født 1744, død 1811, Kammerherre og Stiftamtmand over Lolland og Falster) — og Truels Smith v. Munthe af Morgenstjerne (født 1745, død 1810 som Commandeur i Sø-Etaten). — De i Norge levende Munthe-Morgenstjerner nedstamme alle fra den ældste af Otto Munthes her nævnte 3 Sønnesønner (Conferentsraaden), medens Efterkommere af den yngste af dem (Commandeuren) ere bosatte i Danmark og Rusland. Descendentsen efter den næstældste af Brødrene (Stiftamtmanden) uddøde paa Mandssiden i 1873.

Naar der senere maatte udkomme en Fortsættelse af nærværende Optegnelser, indeholdende „Efterretninger om Familien Munthe i nyere Tid“, vil der i samme blive meddelt nærmere Oplysninger om disse Otto Munthes og Else Cathrine Hammers mange Efterkommere.

Birgitte Christophersdatter Munthe,

ældste Datter af Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne og Birgitte Ludvigsdatter Munthe, fødtes paa Faderens Gaard Flahammer i Indre Sogn den 13de Juli 1662 og fik rimeligvis Navn efter sin Farmoder, (se Noten paa S. 106). Et Par Aars Tid efter Faderens Død og i en Alder af omkring 20 Aar blev hun gift med daværende Capitaine *Georg Fredrik von Krogh*.

Denne Mand, — Stamfaderen for den talrige og endnu eksisterende Slægt von Krogh i Norge og Danmark, — var Søn af »Stads-Major« i Trondhjem Bernt von Krog (»Berent von Krogen«) og Allida von Bolten ¹⁾. — Georg Fredrik von Krogh angives ved Folketællingen i Septbr. 1701 at være 48 Aar gammel og maa saaledes formentlig være født i Aaret 1653. Naar han blev Officier vides ikke; han findes førstegang nævnt i de gamle militaire Ruller og Anciennetetslister (paa Rigs-Arch.) ved Aaret 1680, og han var allerede dengang Capitaine og Chef for Yttre Sogns Compagni af det Bergenusiske Inf. Regiment. — I de de første Aar, efterat han blev gift med Birgitte Christophersdatter Munthe, sees han at have eiet og beboet en mindre Gaard »Hengesteig« i Lyster

¹⁾ Samme „Berent von Krogen“ (Bernt v. Kroege) sees allerede under 15de Januar 1661 at have faaet Privilegium paa i T.hjem at holde en Vin-kjælder med Rhinskvind, Spanskvin og Brændevine. Den 7de Marts 1662 (ved hvilken Tid han bensevnes „Stadscapitaine og Indvaaner“ i T.hjem) fik han Bevilling at drive Gjæstgiveri sammesteds. Under 1ste August 1666 søger han (som 12te Septbr. 1663 var bleven Major i T.hjem med 800 Rdlr.s Gage, men hidtil intet deraf havde nydt, „skjønt han med Andre maatte udstaa borgerlig Skat og Tynge“), — om at maatte faa noget af sin Løn, nyde nogle Kongl. Sagtiender el. desl., samt være fri fra de alm. Borgerskatter. I et Brev fra U. F. Gyldenløve til Ove Bielke, dat. Akershus 28de Decbr. s. A., hedder det, at „Stadsmajor i T.hjem Bernt von Krog“ skulde have 400 Rdlr. aarlig, men da dette ei kunde ske af de til „Militien“ bestemte Penge, maatte Gagen udbetales af T.hjems Amts uvise Indtægter. (Stillingen som „Stads-Major“ var paa hin Tid en virkelig militair Post og ikke at sammenligne med de senere Borger-Officers Charger).

Bernt von Krog var endnu ilive 1669, men var afgaaet ved Døden i 1676, da Enken levede i T.hjem, som det synes, i daarlige Kaar. (Cnfr. Cand. jur. E. A. Thomles Noter til en Bergensk Slægtebog i Personalhist. Tidsskr. II. S. 334 ff, samt Cancelli-„Indlægge“ paa Rigs-Arch.).

(Skyld: 1 Pd. 12 Mk. Smør og 4 Meler Korn), ligesom han allerede dengang (i 1686) ogsaa var i Besiddelse af endel andet Jordegods der i Egnen. Først noget senere overtog han efter Svigermoderen, Birgitte Ludvigsdatter Munthe, Foged Christopher Giertssøn Morgenstiernes Enke, den betydelige Eiendom Flahammer, hvor han efter den Tid var bosat, saalænge han endnu opholdt sig i Sogn ¹⁾).

Paa samme Flahammer Gaard, hvor hun var født, og hvor hun havde tilbragt saagodtsom hele sit Liv, afgik von Kroghs 1ste Hustru Birgitte Munthe ved Døden allerede den 2den Oktober 1696 i sit 35te Aar og efter 15 Aars Ægteskab, i hvilket hun var bleven Moder til 5 Sønner og 6 Døtre ²⁾).

¹⁾ Flahammer vedblev at være i v. Kroghs Eie, ogsaa efterat han var fraflyttet Sogn; men Gaarden var da bortforpagtet. Allerede i 1711, — da Oberst v. Krogh kan sees at have været fraværende fra Hjemmet, — angives Flahammer at være bortsat til en Forpagter. I en Kopskats-Opgave for 1711, undertegnet af Oberstens ældste Datter Birgitte Cathrine, hedder det nemlig: „Gaarden (Flahammer) er førend dette Aars Indtrædelse forpagtet, saa intet for tjenistefolchene kand svares uden de som nu i Obriestens tjeniste er, som er en pige (Kammerjomfru), der gifues aarlig i Løn 5 Rdlr., en Ame (Amme) foruden hendes Klæder 1 Rdlr. 3 Ort, en Dreng (Laquai), som gifuis aarlig foruden Klæder 2 Rdlr.“

Efter von Kroghs Død gik Flahammer (i 1722) over til Svigersønnen Capitaine Peter Henrik Sommerschild, der et Snes Aar senere (i 1741) solgte den til Provst i Sogn Anders Jonæssøn Daae, gift med Birgitte Ludvigsdatter Munthe, ældste Datter af Hr. Ludvig Munthe til Vik.

Som en Curiositet kunne vi her mindes, at, medens Flahammer Gaard endnu eiedes og beboedes af von Krogh, var Ludvig Holberg (paa Hjemveien efter et Ophold i Gudbrandsdalen hos sin Moders Fætter Provst Otto Munthe til Froen) Gjæst hos Kroghs, og havde han her med Husets ældste Sønner (sine Jævnaaldrende og Nærssødske-børn) det lystige Eventyr, i hvilket den drukne Skolemester Rasmus spillede en Hovedrolle. (Se Holbergs Autobiografi: „Epistolæ ad virum perillustrem“ og „Optegnelser til Ludvig Holbergs Biografi“ ved L. Daae i Hist. Tidsskr. II. S. 241 ff.).

²⁾ Alle disse Birgitte Munthes 11 Børn (om hvem mere nedenfor) levede endnu ved Moderens Død, hvilket er godtgjort ved en Inscription paa hendes Ligkiste, der tilligemed flere andre, som tilhørte Medlemmer af Familien paa Flahammer, var indsat i et Gravkapel ved Dale Kirke i Lyster, indtil dette Kapel i 1859 sløfedes, og de deri opbevarede Lig jordedes paa Kirkegaarden. (Af Capt. Gerh. Munthes efterladte Optegnelser).

Georg Fredrik von Krogh, — som, kort forinden han første Gang blev Enkemand, var udnævnt til »characteriseret« Major (18de August 1696), — avancerede i Løbet af de følgende Aar raskt gennem de forskjellige Grader (»virkelig« Major: 20de November 1700, — Oberstlieutenant: 29de Juli 1704, — Oberst og Regimentschef: 17de Novbr. 1710), indtil han mod Slutningen af Aaret 1712 udtraadte af Armeen, fraflyttede Sogn og, som ovennævnt, nedsatte sig i Bergen, hvor han senere boede indtil sin Død, den 4de Oktober 1721. — Han siges i de sidste 8 Aar af sit Liv at have »ernæret sig med borgerlig Brug og Næring«¹⁾.

Efterat hans 1ste Hustru Birgitte Christophersdatter Munthe længe før denne Tid var død, — sad Major v. Krogh Enkemand i en tre Aars Tid, inden han giftede sig paany med Maria Montagne, Datter af den rige Raadstuskriver i Bergen Thomas Christenssøn (Montagne) og Kirsten Arnoldsdatter de Fine. Med denne sin 2den Hustru, som døde i Aaret 1713, havde han 4 Børn. — For 3die Gang (antagelig i Aaret 1715) indgik han Ægteskab med Maria Elisabeth Thormøhlen, Datter af den bekendte driftige Bergenske Kjøbmand og Fabrikeier Jørgen Thormøhlen og Giertrud Magers. Oberst v. Kroghs 3die Hustru, — som, da hun blev gift med ham, var Enke efter Raadmand i Bergen Lars Weiner,

¹⁾ Oberst v. Krogh blev begravet 30te Oktober 1721 (efter en paa den Tid ikke ualmindelig Skik: „om Aftenen“) og „nedsat under Koret“. — Parentation af Mag. John Widing. (Kirkebogsuddrag fra Bergen ved Frøken Wilhelmine Brandt).

Det siges (ifølge en Udg. af Cand. E. A. Thomle velvillig meddelt Note) om Oberst v. Krogh, at han „ved Dom blev frakjendt Regimentet i 1712“, og det har vel saaledes neppe været for eller med det Gode, at han i det nævnte Aar forlod Armeen.

Af Cancelli-„Indlægge“ for Febr. 1722 (Rigs-Arch.) erfares, at der i Anledning af Skiftet efter Obersten (sluttet 3die Juli 1723) opstod Tvist mellem vedkommende militaire og civile Myndigheder, der begge ansaa sig som rette Skifteforvaltere. De civile Autoriteter anfører til Støtte for sin Competance, at han (v. Krogh) „Aar 1713 fra sin Obersts Charge var bleven dimiteret“, og at han „strax derefter“ nedsatte sig i Bergen og „indlod sig i Ægteskab med afg. Raadmand Lars Weiners Enke og sig siden den Tid ernærede med borgerlig Brug og Næring, hvorfor han blandt Byens Indbyggere har svaret Skat og Contributioner med andre Paalæg og desforuden udi adskillige mange Tilfælde svaret under Magistratens Jurisdiction, saaledes, at hand siden den Tid aldels intet med det Militaire haver havt at bestille.“

og som skjænkede ham en Datter, — overlevede sin Mand i en Række af Aar. (Hun levede endnu 1739 i Bergen) ¹⁾.

Birgitte Christophersdatter Munthe og Georg Fredrik von Krogh havde følgende 11 Børn:

1. Bernhard v. Krogh, født 1683 og opkaldt efter Farfaderen, »Stads-Majoren« i Trondhjem. Han angives ved Folketællingen i Septbr. 1701 at være 18 Aar gammel og at opholde sig »ved Academiet i Kjøbenhavn«. Sluttelig skal han være bleven Oberstlieutenant i Russisk Tjeneste og Generaladjutant hos Scheremetow, Czar Peter den Stores bekendte General. Bernhard (el. »Berent«) v. Krogh maa være død før 1746, ugift eller ialfald uden Børn, da hverken han eller Efterkommerne af ham nævnes paa Skiftet efter den yngre, ugifte Broder Major Christian v. Krogh.
2. Birgitte Cathrine v. Krogh, født 1684 og opkaldt efter Mormoderen Birgitte Munthe paa Flabhammer. Hun blev (efter 1711) gift med Told-Controlleur i Bergen *Jens Christenssøn* (født 1666 i Danmark, død 1750 i Bergen) og var hans 2den Hustru.
3. Christopher v. Krogh, født 1685 (i November) og opkaldt efter Morfaderen Foged Christopher Morgenstjerne. Han angives i September 1701 at være 16 Aar og var da i Bergen. Sluttelig blev han Oberst og Chef for det 2det Vesterlenske Regmt. og eiede og beboede den smukke Gaard »Haa-kensvig« i Vigidals Præstegjæld paa Ryfylke, hvor han døde 18de Januar 1752 (begr. 9de Febr.). Han blev (1721) gift med sit »Sødskendebarn« *Maria de Fine* (født 1698, død 1749, begr. 3die Juni, Datter af Søren de Fine, resid. Pastor til Fane ved Bergen) med hvem han havde 5 Sønner og 3 Døttre.
4. Georg Fredrik v. Krogh, født 1687 (29de Januar) og fik Navn efter sin Fader. Ved Folketællingen i 1701 opgives

¹⁾ Oberst G. F. v. Kroghs Børn af 2det og 3die Ægteskab var: Birgitte Marie v. K. (født 1699, g. m. Capt. P. H. Sommerschild, der 2den Gang kom i Ægteskab med en Datter af Provst Otto Munthe til Froen), — Thomas v. K. (født 1700, død 1784) Landværns-Capt., levede og døde i Lyster, g. (1750) m. Anne Rosine Segelcke, — Johan Gustavus v. K. (født 1705) var Lieutenant i 1730, — Arnoldus Christiernus v. K. (født 1709, død som Lieutenant i Fransk Tjeneste), — Maria Elisabeth v. K. (født 1716, g. (1742) m. Lyder Fasting, Sognepræst til Fane ved Bergen.

han at gaa paa Skole i Bergen. — Han døde paa Øie Gaard i Melhus Præstegjæld i Trondhjems Stift den 29de April 1768 som forhenv. Generallieutenant af Infanteriet, commauderende General Nordenfjelds og Storkors af Danebrog. Han var gift med *Hedevig Augusta von Brüggemann*, Datter af Oberstlieutenant Godske Hans v. Brüggemann til Ulriksholm og Østergaard i Fyen og Margrete Wilhelmine v. Hausmann. Med denne sin Hustru, der døde 1740, havde han 11 Børn, af hvilke 4 Sønner og 4 Døttre overlevede Børnearene¹⁾.

5. Allida Maria v. Krogh, født 1688 (27de Juni) og opkaldt efter Farmoderen Allida von Bolten. Hun blev 1ste Gang (1719) gift med *Thomas Fasting*, der var residerende Capellan til Os paa Midthordland, hvor han døde 1736; — 2den Gang kom hun i Ægteskab med *Christian Wilhelm Segelcke* (født 1682, død 1763) Generalmajor og Chef for 2det Bergenhuiske Regmt. Allida Maria v. Krogh, der døde 3die Juni 1750, havde i 1ste Ægteskab 5 Sønner og 2 Døttre, i 2det Ægteskab derimod ingen Børn²⁾.

- 1) Samtlige disse 8 af Birgitte Munthes Børnebørn kom senerehen til at indtage fremragende Stillinger i Samfundet, og ikke mindre end 3 af Sønnerne opnaaede i Lighed med Faderen at blive Excellencer. Den mest bekjendte af disse i sjelden Grad distinguerede Sødske var dog Faderens og Bedstefaderens Navne, den i Aaret 1818 afdøde gamle Veteran og Hædersmand: General af Infanteriet og commanderende General nordenfjelds, Ridder af Elephanten, Seraphimerridder, Storkors af Danebrog og Danebrogsmand, Georg Fredrik von Krogh, om hvis lange og ganske mærkelige Levnetsløb man erholder Underretning bl. A. af hans til det Danske Ordenscapitel indsendte Authobiografi, dat. T.hjem 11te Juni 1811 (indt. i N. Milit. Tidsskr. 45. Bind, 8. Hefte, 1882) saavel som ogsaa af den Mindetale, som Generalmajor G. W. af Tibell efter hans Død holdt over ham som Æresmedlem af det Kongl. Sv. Krigs-Vetensk. Acad. (Denne Mindetale — i Oversættelse — saavel som flere andre Oplysninger om Familien v. Krogh findes i B. Moe: Tidsskr. for N. Personalhist. II. S. 227 ff., cnfr. Lengnick: „Familien v. Krogh“ og F. Krogh: „Dansk Adelskalender“ Kbhvn. 1878, S. 266—74).
- 2) Blandt Allida Maria v. Kroghs og Thomas Fastings Børn kan nævnes: Johan Jacob Fasting, død 1790 som Generallieutenant og Commandant paa Bergenhus (Se Lampes Stamtavle over Familien Daae S. 4—6), samt Søren Christian Fasting, død som Oberstlieutenant i 1ste Bergenh. Regmt, der i sit første Ægteskab med Benedicte Tyrholm havde Sønnen Thomas Fasting, død 1841 som Statsraad og fhv. Chef for det Kongl. Norske Marine-Depmt.

6. Antonette Augusta v. Krogh, født 1690, døde ugift 1744 paa Haakensvig i Huset hos Broderen Christopher.
7. Wilhelm v. Krogh, født 1693 (angives at være 8 Aar i Septbr. 1701), — blev Capitaine i Bergenhusiske Regmt., og døde før 1746, ugift eller i ethvert Fald uden Børn.
8. Charlotte Amalie v. Krogh, født 1693, død 7de Januar 1734, — var gift med *Carl Wilhelm v. Poyda*, Major ved Vesterlehnske Regmt. (død 1739), med hvem hun havde en Datter.
9. Lucretia v. Krogh, født 1694, død 1741 (i April); blev 1724 (11te Sønd. eft. Trinit.) gift med *Jens Hess* (Lensmand i Indre Sogn?), Søn af Nils Jussøn Hess til Bedheim paa »Følkisbygden« (Hafslo) og Susanne Henriksdatter Nitter. Lucretia v. Krogh var Jens Hess's 2den Hustru og havde med ham 2 Sønner og 2 Døttre. (Disse Børn maa dog ligesom Moderen være døde før 1746, da ingen af dem nævnes paa Skiftet efter Major Christian v. Krogh).
10. Christian v. Krogh, født 1695 (angives at være 6 Aar i Septbr. 1701), — blev Major ved 2det Akersh. Inf. Regmt., og døde ugift 1746 paa Gaarden Buer i Enebak.
11. En Datter (Navnet ubekjendt) vistnok født 1696 og formentlig død ganske ung ¹⁾.

Elisabeth Christophersdatter Munthe

har almindelig været nævnt som Foged Christopher Giertssøn Morgenstiernes og Birgitte Munthes anden Datter og siges født i Aaret 1666 ²⁾.

¹⁾ Hvad her er meddelt om Georg Fredrik v. Kroghs og Birgitte Christophersdatter Munthes Børn, er hentet dels fra Capt. Gerh. Munthes efterladte Optegnelser, dels fra Cand. jur. E. A. Thomles Noter til den førnævnte Bergenske Slægtebog i Personalhist. Tidsskr. II, dels endelig fra Folketællingen for 1701 (Rigs-Arch.).

²⁾ Idet Elisabeth her anføres som den 2den i Ordenen af Foged Morgenstiernes Døttre, bør det paa samme Tid i Forbigaaende nævnes, at hun vistnok ikke var den „næstældste“ af Søstrene. Christopher Morgenstjerne og Birgitte Munthe havde nemlig — hvad allerede foran er nævnt, og som længere frem nærmere skal blive paavist — uden al Tvivl flere Børn, der døde i spæd Alder, og blandt disse var ganske

I 18 Aars Alder — omkring 1684 — kom hun i Ægteskab med den 23-aarige *Hans Blix*, eneste Søn af Sognepræst til Manger paa Nordhordland i Bergens Stift Hans Hanssøn Blix og Kirsten Stephansdatter Sophius, altsaa en Broder af den Dorothea Blix, der tyve Aar senere (i 1704) blev Hr. Ludvig Munthes 2den Hustru. (Se foran, S. 138).

Hans Hanssøn Blix (den Yngre), Elisabeth Munthes Ægtefælle, var født i Aaret 1661 i Salten i Nordland, hvor Faderen dengang var ansat som Capellan ¹⁾. Efterat begge hans Forældre i Aaret 1680 omtrent samtidigt var afgaaede ved Døden, skal han tilligemed sine 2de Søstre være bleven »sendt til Moderens Venner i Nordlandene« og her »fremfødt« hos Hr. Jens Snog, der var Sognepræst til Vegø paa Helgeland og gift med hans Moster. Om Hans Blix hedder det videre (hos Hatting), at han først blev Student; men »gav sig siden fra Bogen«. Sikkert er det, at han i Aaret 1686 — endnu kun nogle og tyve Aar gammel — træffes som Foged i Yttre Sogn, hvor han allerede dengang sees at have eiet flere Gaarde, og hvor han senere kom i Besiddelse af meget Jordegods og blev, som det synes, en rig og mægtig Mand ²⁾.

sikkert ogsaa en Datter (ældre end Elisabeth) ved Navn Ingeborg, der var opkaldt efter Mormoderen, og som døde i spød Alder i Aaret 1666. — Hvis endvidere den Abel Catharina, der var gift med Hr. Søren de Fine, Pastor til Fane ved Bergen, — og om hvem mere nedenfor, — virkelig var en Datter af Foged Morgenstjerne og Birgitte Munthe, har maaske ogsaa hun været ældre end Elisabeth.

Hvad Sidstnævntes Fødselsaar angaar, da har dette rimeligvis med Rette været ansat til 1666; tidligere end i 1665 kan hun vel i ethvert Fald neppe forudsættes at være født, da der jo skal være Plads i Sødskenderækken for en eller to Søstre mellem hende og Birgitte, der med Sikkerhed vides født i Juli 1662. Paa den anden Side kan det heller ikke antages, at Elisabeth er født senere end i 1666; var hun kommen til Verden efter dette Aar, — i hvilket som nævnt hendes lille Søster Ingeborg døde, — vilde Mormoderens Navn uden al Tvivl være gaaet i Arv til hende (Elisabeth) istedetfor til hendes 2 Aar senere (i 1668) fødte anden Søster af Navnet Ingeborg.

¹⁾ Cnfr. Erlandsen: Geistligheden i Tromsø Stift S. 128. — Foged Hans Blix opgiver ved Folketællingen i 1701 sin Alder at være 40 Aar.

²⁾ Vice-Laugmand og Foged Hans Blix angiver under 25de Januar 1700 „sig selv og sin Kieriste“ (hans 2den Hustru) samt „Skriver“ og „4 Tjenistefolk“ med Tilføiende: „Dcn 4de Deel af hvis Rente-Pengers Rente, ieg kand have, skal i Stiftamtstuen edelig indleveris.“ Heraf

Den 11te Februar 1699 udnævntes han til Vice-Laugmand, men vedblev som saadan fremdeles at bestyre sit Fogderi, indtil han i Aaret 1705 flyttede fra Bergens Stift til Christiania, hvor han var bsevent udnævnt til Justitiarius i Overhofretten, og hvor han tillige forrettede som Medlem af »Slotsloven«, indtil dette Collegiums Ophævelse i Aaret 1722. Blix, som imidlertid var benaadet med Justitsraads og senere med Etatsraads Tittel, samt under 15de April 1712 var bleven optagen i Adelsstand under Navnet »*Blixencrone*«, maatte sluttelig se en sørgelig Ende paa al sin Hæder og Værdighed, idet han kort før sin Død i Aaret 1728 — dengang henved 70 Aar gammel — blev »formedelst Egenhyttighed« afsat fra sit Justitiarius-Embede ¹⁾.

Længe før denne Tid var Hans Blix's 1ste Hustru Elisabeth Munthe død og han gjentagende Gange gift paany. Hun døde vistnok allerede i samme Aar, som hun blev gift, eller Aaret efter; sikkert er det, at Foged Blix allerede i 1686 — dengang 25 Aar gammel — var gift for 2den Gang, og hans 1ste Ægteskab med Elisabeth Christophersdatter Munthe maa saaledes have været ganske kortvarigt, ligesom det ogsaa uden al Tvivl var børnløst ²⁾.

erfares altsaa, at Blix ogsaa havde rede Penge udestaaende paa Rente, hvad der paa den Tid sees at have været noget enestaaende, selv blandt Distriktets mest formuende Mænd. Endnu i Aaret 1703 (altsaa efterat han var fraflyttet Bergens Stift) finde vi Justitsraad Blix som en af de betydeligste Jordegodseiere i Yttre Sogn, i hvis Fogedregnskaber han nævnes som Eier af en Mængde tildels store Gaarde i Sjøstrands, Tjugums, Vigs, Ladvigs og navnlig i Quamsø Skibrede.

- ¹⁾ Om Hans Blix (Blixencrone), der mod Slutningen af sit Liv skal have eiet og beboet Gaarden Ullevold i Vestre Aker ved Christiania, findes foruden hos Hatting ogsaa nogen Underretning i Langes utrykte Embedskalendere paa Rigs-Arch. og navnlig i „Saml. til det Norske Folks Sprog og Hist.“ IV. S. 312—14 (Noten), hvor tillige de nærmere Omstændigheder ved hans Afskedigelse er omtalt.
- ²⁾ I Sogns Fogedregnskab for 1686 angives Foged Hans Blix, — som dengang boede i Lekangers Præstegjæld, — saaledes til Kopskat: Ham selv, hans „Kieriste“ (den Tids sædvanlige Betegnelse for Ægtehustru), „tuende Hofmænd“ (d. e. Fuldmægtige eller Skriverkarle), en „Bonde-Dreng“ og „en Pige“. Heraf erfare vi altsaa, at Blix dengang (i 1686) var gift, og da vi nu, som det nedenfor skal sees, med temmelig Sikkerhed kunne vide, at hans allerede i det følgende Aar (1687) fødte Datter var en Frugt af hans 2det og ikke af hans 1ste Ægteskab, følger heraf, at den „Kieriste“, som nævnes i det ovenansførte Kopskats-

Hans Blix's 2den Ægtefælle hed Maren eller (som hun i Kirkebogen og Skifteprotokollen kaldes) »Maria« og var en Datter af hans 1ste Hustru Sødskendebarn Ingeborg Lem i hendes 2det Gifte med den rige Bergenske Tolder Hans Claussøn (se foran, S. 93). Efterat samme Maria Hansdatter var død i Aaret 1705, (hun blev gravfæstet ved Tjugums Kirke i Lekangers Præstegjæld i Sogn den 7de Juli s. A.), — indgik Hans Blix 3die Gangs Ægteskab (8de Oktober 1709) med Maren Must, Datter af Assistentraad og Præsident i Christiania Hans Must og dengang Enke efter Magistratspræsident Hans Joachim Heins. Endnu engang blev Blix Enkemand, hvorefter han (20de November 1711 i Christiania) feirede sit 4de Bryllup med Margrete Alette Wind, Generalmajor Ove Winds Datter.

Hans Blix (Blixencrone) havde flere Børn, uden Tvivl alle af hans 2det Ægteskab med Maren Hansdatter ¹⁾.

mandtal, maa have været Blix's 2den Hustru. Han var altsaa gift paany allerede i 1686, og hans 1ste Hustru, Elisabeth Munthe, kan da neppe være død senere end i 1685.

- ¹⁾ Som Hans Blix's Børn kjendes en Søn og tre Døttre, nemlig: a. Anne Christine, født 1687, død 1753 (66 Aar gml., begr. 22de Aug. i Lekanger). Hun blev i 1705 gift med Foged i Sogn Peder Iverssøn Leganger. — b. Hans, født 1690 (opgives at være 11 Aar ved Folketællingen i 1701), døde i ung Alder 1712 (begr. 16de Juni i Lekanger). — c. Ingeborg Maria, født 1692 (døbt 4de Aug. i Lekanger), blev gift med en Mønsterskriver Kolding. — d. Sara Dorothea, født 1698 (døbt 13de S. eft. Trin. i Lekanger), død 1778. Hun var 1ste Gang gift med Major ved 2det Akersh. Regmt. Jørgen Stockfleth og 2den Gang med Etatsraad og Justitiarius i Overhofretten i Christiania Ulrik Fredrik From.

Naar det har været sagt, at disse Blix's Børn skulle være af hans 1ste Ægteskab med Elisabeth Christophersdatter Munthe, beror dette ganske sikkert paa en Feiltagelse eller Misforstaaelse. For de 2de yngste Døttres Vedkommende giver Ministerialbogen for Lekangers Præstegjæld, som det maa forudsættes, fuld Sikkerhed for, at de ere Børn af 2det Ægteskab, og heller ikke for de ældres Vedkommende synes der at kunne være nogen Tvivl i saa Henseende. I en Ægtepagt, som deres Fader under 28de Oktober 1711 oprettede med sin sidste Hustru, Margrete Wind, omtaler han sine Børn paa en Maade, der synes at vise, at de have været Helsødskende, og han nævner ved samme Anledning „et Skifte af 1705 efter deres Moder“. (Cnfr. Cancelli-„Indlægge“ for 1712 paa Rigs-Arch.). — Det nævnte Skifte maa selvfølgelig være efter Blix's

Ingeborg Christophersdatter Munthe

født paa Flahammer Gaard i Sogn i Aaret 1668 og var saaledes kun et Barn i 11 Aars Alderen, da hendes Fader Foged Christopher Morgenstjerne døde i November 1679. Omkring 20 Aar gammel blev hun gift med *Johan Hanssøn Rue*, »Kngl. Majestæts Foged over Indre Sogn«. Denne Ingeborg Munthes første Ægtefælle, — der var Søn af Borgerfolk i Kjøbenhavn, og hvis Fader ved Stadens Beleiring (i 1658) havde »Lieutenants Charge under Borgeriet sammesteds været betroet«, — beklædte allerede i 1686 Foged-Embedet i Indre Sogn og boede dengang paa sin Svigermoder Birgitte Munthes forannævnte Gaard Flahammer i Lysters Præstegjæld ¹⁾.

Foged Johan Hanssøn Rue døde i Begyndelsen af Aaret 1696 efterladende sig Enke og en Søn i 7 Aars Alderen ²⁾.

2den Hustru Maren Hansdatter, der som ovenfor anført døde i Juli 1705. Endnu bør maaske her tilføies angaaende Blix's Børns Herkomst paa Mødrene Side, at Ministerialbogen for Lekangers Præstegjæld giver sikker Oplysning om de Børn, som Blix's ovennævnte ældste Datter Anne Christine havde i sit Ægteskab med Foged Leganger. Disse Børn sees at have været følgende: 1. Iver (døbt 1ste Aug. 1706 og opkaldt efter Farfaderen), — 2. Maria (døbt 5te Oktbr. 1707 og opkaldt efter Mormoderen), — 3. Anna (døbt 1711 og opkaldt efter Farmoderen), — 4. Hans (døbt 4de Oktbr. 1713 og opkaldt efter Morfaderen), samt endnu 2 Døttre Karen og Alette og en Søn Giert. — Forudsat at disse Børns Moder, Anne Christine Blix (Blixencrone), virkelig havde været en Datter af Elisabeth Munthe, vilde vi ganske sikkert ikke forgjæves have søgt efter dennes Navn blandt Blix's ovennævnte 4 Datterdøttre. Vi tør saaledes slutte, at heller ikke den ældste af Blix's ovennævnte Børn har været af hans 1ste Ægteskab.

¹⁾ Foruden den her nævnte Johan (eller „Jaen“) Hanssøn Rue kom ogsaa 3 af dennes Sødskende herop til Norge, nemlig Brødrene Nils og Christian Rue, — der begge blev Sorenkrivere, den første i Ytre Sogn, den anden i Søndfjord, — samt Søsteren Marie, der døde ugift. (Se Cand. Thomles Noter til førnævnte Bergenske Slægtbog i Personalhist. Tidsskr. II. S. 334 ff.).

Johan Rue har vistnok overtaget Indre Sogns Fogderi efter den Peder Ullenberg, der i 1680 tiltraadte det nævnte Embede efter Rues Svigerfader Christopher Giertsøn Morgenstjerne. Peder Ullenberg nævnes i Regnskaberne at være død allerede før 1686, i hvilket Aar Johan Rue sees at have været i Embedet.

²⁾ Ifølge velvillig Opgivende af Hr. Provst I. F. Lampe var Skiftet efter Foged Johan Hanssøn Rue dateret 12te Marts 1696.

Nogle Aar senere sees Ingeborg Munthe at være kommen i nyt Ægteskab med *Reier Henrikssøn Urdahl*, Søn af Sognepræst til Urland i Sogn, Henrik Reierssøn Urdahl og Guro Povelsdatter. — Reier (eller »Reidar«) Urdahl, — der var født i Aaret 1658 og saaledes ved den Tid, han blev Ingeborg Munthes Mand omkring 40 Aar gammel, — anføres i Folketællings-Opgaven for 1701 under Tittelen »Færnik ved de enroulerede Bønder udi Yttre Sogn«. Han eiede og beboede fra Aaret 1695 Gaarden »Rønne« eller »Rynei« i Lysters Præstgjæld i Indre Sogn, hvor han døde i Oktober 1748 i den høie Alder af 90 Aar, (begr. 30te s. M.)¹⁾.

Fem Aar tidligere var hans Hustru Ingeborg Munthe afgaaet ved Døden den 29de November 1743; hun blev begravet ved Dale Kirke i Lyster den 6te Decbr. s. A.²⁾.

¹⁾ Gaarden „Rønne“ angives dengang at have havt en Skyld af 2 Løber 2 Pund og 6 Mk. Smør, 1 Td. 2 Meler Korn og 1 Hud. Foruden Rønne sees Reier Urdahl ogsaa at have eiet en Gaardpart „Kalhaug« i Gaupne og en „Ødegaard“ tilsammen 1 Løb 2 Pund Smør og 10 Meler Korn. Det synes, som om Reier Urdahl i sine yngre Dage ved Siden af Gaardsbruget har havt sin Næring af Fragtemandsfart mellem Bergen og de Sognske Bygder. I en Opgave til Kop- og Ildsted-Skat, dat. Rønne 8de Marts 1700, angiver han sig og sit Hus saaledes: „Jeg Underskrefne, een fattig Skipper paa Landet, som hafver et lidet och ringe Faer-Kost, min Quinde, 1 Tienistefolch, 2de ildsteder. Rentte-penger tager ieg iche ind, saa santt hielpe mig Gud.“ — Saa „fattig“, som han i Anledning af Skatte-Angivelsen gav sig Mine af, har han dog neppe været. — (To af Reier Urdahls Brødre var Præster i Bergens Stift, nemlig: Christen Urdahl, Capellan til Hammer Sogn, og Hans Urdahl, Sognepræst til Lyster).

²⁾ Dagen før Ingeborg Munthe døde, sees hun og hendes Mand at have overdraget deres Gaard „Rønne“ — fra Vaaren 1744 at regne — til Brug og Beboelse af deres Sønnedatter Ingeborg Hansdatter Rue og hendes vordende Ægtefælle Monsr. Melchior Schielderup, mod at de Gamle hos dem skulde have „Ophold og Tilsyn i deres Alderdom“. Samme deres Sønnedatter — dengang 24 Aar gammel — sees da i hele 9 Aar (altsaa fra 1734) at have været i Reier Urdahls og Ingeborg Munthes Hus og under denne Tid at have været sine Bedsteforældre til Hjælp paa deres gamle Dage. Som Vederlag herfor, samt forat hun og hendes Mand skulde overtage det ovennævnte Føderaad fik hun: 1 Guld-Armbaad, 1 Trebaands Guldring, 1 stor Sølvkande, 8 Kjør, 8 Kviger og Kalve, 12 Sauer og Gjeder, 1 Hest, „1 opredt Seng i Nystuen, hvortil Demoiselle Rue selv Sparlagen kostet har“, 1 forgyldt Speil i Nystuen, samt en Del andet Indbo m. v. (Publications-Protokol for Sogn).

Som hendes Børn nævnes:

1. Hans Rue, født 1689, var i Septbr. 1701 — dengang 12 Aar gammel — i Huset hos sin Farbroder Sorenskriver Nils Hanssøn (Rue) i Yttre Sogn, blev sluttelig Birkefoged over Svane Birk og const. Foged i Sønd- og Nordfjord, døde 1729 (begr. 11te Mai i Berger). Han blev gift 1ste Gang (10de Mai 1717) med *Maren Barch* (født 1692, død 1720) Datter af Byfoged i Christiania Adam Barch og Martha Pedersdatter Leth; — 2den Gang (1722) kom Hans Rue i Ægteskab med *Maren Hansdatter Sechus*, en Provstedatter fra Christianssands Stift. — Han havde to Sønner og en Datter af 1ste og to Sønner og to Døtre af 2det Ægteskab ¹⁾.
2. Else Johanne Urdahl blev gift med sin ovennævnte Halvbroders Fætter *Nils Christianssøn Rue*. Han var Premierlieutenant ved 1ste Bergenhusiske Regiment, men udtraadte af Krigstjenesten i 1733 og tilflyttede kort efter Gaarden »Hellevig« i Søndfjord, hvilken han købte af Enken efter sin Hustrus nedenfor nævnte Morbroder Oberst Gerhard Munthe. Lieutenant Nils Rue, som efter Else Urdahls Død blev gift 2den Gang med Kirstine Henriksdatter Finde, havde med sin 1ste Hustru en Son og en Datter ²⁾.
3. Birgitte Urdahl blev gift (1720) med *Jens Samuelssøn Bugge* (født 1693, død 1770) Proprietair til Urnæs i Indre Sogn, med hvem hun havde fire Sønner og to Døtre. Hun døde den 30te April 1738 ³⁾.

¹⁾ Om disse Hans Johanssøn Rues Børn faaes Underretning i den tidnævnte Bergenske Slægtebog (Personalhist. Tidsskr. II).

²⁾ Premierlieutenant Nils Rue var en Søn af den foran nævnte Sorenskriver i Søndfjord Christian Rue. Han var først ansat ved Gloppenske, men forflyttedes i 1721 til Søndre Søndfjordske (Capt. Schreuders) Compagni. — Om hans Børn med Else Urdahl se den Bergenske Slægtebog.

Efter hans Tid eiedes „Hellevig“ Gaard af Henrik Finde, der var gift med Anna Dorothea Daae, en Datterdatter af Hr. Ludvig Munthe til Vik.

³⁾ Jens Samuelssøn Bugge, — Søn af Provst og Sognepræst til Lekanger Hr. Samuel Jenssøn Bugge (født 1663, død 1718) og Bispedatteren Anna Sophia Randulf, — var den første af Familien Bugge, der eiede Urnæs Gods, hvilket senere lige til vor Tid har været i Slægtens Besiddelse.

De fleste af Jens Bugges og Birgitte Urdahls Børn døde i spæd Alder. Efter sin 1ste Hustrues Død (hun døde paa Barselseng), — blev Bugge kort efter gift paany med en Pernille Louise Walter og fik med hende 1 Søn og 3 Døtre.

Gerhard Christophersøn Munthe,
Oberst og Chef for 1ste Bergenusiske Inf. Regmt.,

var den yngste af Foged Christopher Giertssøn Morgenstiernes og Birgitte Ludvigsdatter Munthes Sønner. Han fødtes paa Flahammer Gaard i Sogn den 12te August 1671 og opkaldtes efter sin Farfader og en — eller maaske to — af sine Brødre, der havde havt samme Navn, og som før hans Fødsel var døde i spød Alder ¹⁾).

Efterat han 8 Aar gammel havde mistet sin Fader, blev han af Moderen »frembragt ved gudelig Opdragelse under privat Information«, indtil han naaede 17 Aars Alderen ²⁾). Ved denne Tid bestemte han sig, — i Modsætning til sine to ældre Brødre, der havde valgt den studerende og geistlige Bane, — for den militaire Stand og gik i Aaret 1688 i Fransk Krigstjeneste, hvor han i Lobet af tre Aar »formedelst sin duelige og værdige Opførsel« avancerede fra Cadet til Fændrik og sluttelig til Lieutenant ³⁾). Efterat han i 1691 var vendt tilbage til Fædrelandet, erholdt han det følgende Aar Ansættelse som Fændrik ved Indre Sogns Compagni. Som saadan skal han ogsaa i nogen Tid have været commanderet til Tjeneste paa Vardøhus Fæstning, »hvor han lod se sin første Prøve med nidkjær Flittighed at opvarte sit Kald

¹⁾ Han var vistnok døbt „Giert“ eller „Gert“, og han sees ogsaa at have benyttet Navnet i denne Form endnu, medens han var Fændrik; senere, da han kom op i Graderne, „forbedrede“ han det til „Gerhard“, en Form, hvori det efter ham er gaaet over til de yngre Led i Slægten.

²⁾ Dette saavel som de øvrige i nærværende Biografi over Oberst Gerh. Munthe benyttede Citater ere hentede fra den allerede foran (S. 103) omtalte „Parentation“ eller Ligtale over Obersten. Denne Ligtale i Forening med de militaire Anciennetets-Lister („Militaire Etat“) og Søndfjords Fogedregnskab (paa Rigs-Arch.) udgjør de væsentlige her benyttede Kilder.

³⁾ Da Frankrigs Konge, Ludvig XIV just paa den Tid laa i Krig med det halve Europa, og hans Hære samtidig opererede paa flere forskjellige Krigstheatre, har det sikkerlig ikke manglet den unge Nordmand Anledning til at prøve sit Mod og samle sig militair Erfaring. — Naar han saa snart forlod den Franske Tjeneste og vendte tilbage til Hjemmet, tør dette maaske have været, fordi han ikke vilde udsætte sig for at komme til at kæmpe mod sine egne Landsmænd, der ved den Tid begyndte at udleies til Frankriges Fiender som Hjælpetropper.

og Kongens Tjeneste, hvorfor han og i 1698 blev honoreret med Lieutenants Charge«. Den 17de Februar 1699 udnævntes han til Lieutenant ved Søndre Søndhorlehns Compagni og avancerede allerede det følgende Aar (17de Mai 1700) til Capitainelieutenant ved det Bergenhuiske nationale Infanteri-Regiment.

Ved denne Tid indgik han — 29 Aar gammel — Ægteskab med den 21-aarige *Maren Leganger*, en Datter af Provst og Sognepræst til Vik i Sogn, Mag. Iver Eriksson Leganger og dennes 2den Hustru Anna Pedersdatter Finde. Maren Leganger, — der fødtes paa Viks Præstegaard den 31te December 1678, — var saaledes en yngre Søster af den foran (S. 135) omtalte Karen Leganger, som allerede i 1684 var bleven gift med Gerhard Munthes ældste Broder Hr. Ludvig Munthe til Vik.

Fire Aar senere — den 29de Juli 1704 — udnævntes Gerhard Munthe til Capitaine og Chef for Søndfjordske Compagni, og umiddelbart efter kjøbte og tilflyttede han den af hans Moster Maren Munthe hidtil beboede Gaard »Hellevig« i Yttre Holmedal i Søndfjord. Denne Eiendom, — som i sin Tid havde været i den rige Præst Anders Gryttens Besiddelse, og som senere af hans efterladte Hustru, ovennævnte Maren Ludvigsdatter Munthe, benyttedes som Enkesæde i hele 20 Aar (se foran, S. 112), — blev, efterat den i 1704 var gaaet over til hendes Søstersøn Gerhard Munthe, gennem en endnu længere Tid i dennes Eie og hans Bosted, saalænge han levede ¹⁾).

Paa Grund af de urolige Krigstider maatte Gerhard Munthe som Officier imidlertid i aarevis færdes fjernt fra sin Familie og sit Hjem. I Aaret 1708 — samme Aar, som hans Moder Birgitte Munthe døde, og fire Aar, efterat han havde tilflyttet Hellevig, — sees »Capitaine Munthe« endnu i November Maaned at have opholdt sig hjemme paa sin Gaard i Søndfjord; men ifølge hans egen Opgave »udmarscherede Regimentet« allerede det følgende Aar (1709), og ikke, forinden over et Decennium var hengaaet (som det synes først i Aaret 1720), vendte han i Spidsen for samme Regiment tilbage til Bergens Stift, efterat de langvarige Fiendtligheder mod Carl XII og Svenskerne var tilende. — Munthe havde under Krigen efterhaanden avanceret til »charak-

¹⁾ Om Gaarden „Hellevig“, paa hvis Grund senere anlagdes det saakaldte „Sourlands Jernværk“, se Kraft: Vestenfjeldske Norge S. 863.

teriseret« Major (22de August 1711), »virkelig« Major (7de Marts 1713), »characteriseret« Oberstlieutenant (15de December 1716) og »virkelig« Oberstlieutenant (9de April 1717), i hvilken sidste Stilling han ogsaa for en Tid førte Commandoen over Regimentet. Virkelig Chef for samme (det 1ste Bergenhusiske nationale Infanteri-Regiment) blev han kort efter sin Hjemkomst fra Felten, da han under 9de December 1720 udnævntes til Oberst.

Imidlertid var hans 1ste Hustru Maren Leganger allerede død den 20de Oktober 1719 efter et nittenaarigt børnløst Ægteskab ¹⁾. I det følgende Aar (1720) blev Munthe gift paany med *Elisabeth Maria Tuchsén*, en Datter af Commandanten paa Bergenhus, den senere Generalmajor Johan Fredrik Tuchsén ²⁾. Denne Oberstens 2den Hustru døde efter ikke fuldt to Aars Ægteskab den

¹⁾ Af hvad Hr. Anders Daae (hvis Kone var en Niece saavel af Oberst Munthe som af dennes 1ste Hustru) i sin Ligtale over Obersten anfører herom (se nedenfor), — synes det, som om Munthes 1ste Ægtefælle, Maren Leganger, er død, forinden hendes Mand endnu var vendt tilbage fra Felten, samt at hun har opholdt sig i „Byen“ (d. e. Bergen) i den sidste Tid hun levede. — De fleste af de Aar, hendes Mand var hjemmefra, har hun dog vistnok havt Bolig paa Hellevig, hvorfra hun stadig i Aarene 1709—1715 kvitterer i Mandens „Absence“ eller „Fraværelse“ for de denne tilkommende „Frigaardspenge“. — Af et „Krigsstyrs“-Mandtal for Søndfjord, afgivet af Fogden i 1715, sees „Majorinde“ Munthe ved den Tid at hve tænkt paa at drage ned til sin Mand, som laa „med Regimentet udi Kjøbenhavn“. Forsaa vidt det er blevet til Noget med denne Reiseplan, har i ethvert Fald Opholdet dernede været ganske kortvarigt; thi i Septbr. 1715 træffe vi hende som Fadder i Lekanger i Yttre Sogn, og i Decbr. s. A. var hun paa Hellevig. I det følgende Aar sees hendes Mand at have været (en Tour paa Besøg?) i Bergen og 2 Aar senere paatræffes han atter paa disse Kanter, idet han den 7de Julij 1718 sees at have været til Barnedaab hos sin Svoger paa Lekangers Præstegaard. (Af Bilage til Fogedregnskaberne for Søndfjord og Sogn, samt Kirkebogsuddrag fra Lekanger).

²⁾ Joh. Fredr. Tuchsén var Commandant paa Bergenhus fra 1712 til sin Død, den 19de Decbr. 1730. Han var gift med Maria Olsdatter (Meng) fra Fredrikshald og havde med hende flere Børn, af hvilke 2 Sønner blev Majorer, en Datter gift med Oberst, senere Generallieutenant Mikal Sundt, en anden Datter gift med Generalmajor og Commandant paa Bergenhus Hans Weinmann, og en tredje Datter døde ugift i Bergen. (Efter Maria Mengs Skifte, sluttet 4de Juni 1742). — Om samme Maria Meng (der døde 10de April 1740 i Bergen) og om den Kjærlighedsforstaaelse, hvori hun før sit Ægteskab med Tuchsén stod til den berømte Gyldenløve, læses bl. A. i Arnesens „Haldensia“.

15de Januar 1722 paa Barselseng med sin Førstefødte, en Søn, der kun en kort Tid overlevede Moderen ¹⁾).

Efter 2½ Aars Enkemandsstand blev Oberst Gerhard Munthe gift for 3die Gang — den 17de August 1724 i Danmark — med Frøken *Kirstine von Unger*, Datter af den Danske Adelsmand Claus von Unger til Villerup og Fru Barbara Galt ²⁾).

Fire Aar senere sees Oberst Munthe pludselig at være bleven meget syg, og hvad derom anføres i Ligprædikenen henpeger nærmest paa et Slagtilfælde. Sikkert er det, at han allerede mod Slutningen af Aaret 1728 synes at have været saa svag, at han ikke engang kunde skrive sit Navn ³⁾. -- Af Helbredshensyn maatte han derfor — endnu kun lidt over 57 Aar gammel — anholde om sin Afsked fra Krigstjenesten, hvilken »med allerstørste Honneur« blev ham naadigst bevilget under 10de Januar 1729. — Han døde et halvt Aar senere — den 17de Juli 1729 — paa sin Gaard Hellevig og blev den 18de August s. A. bisat i Qvamsø Kirke i Viks Præstegjæld i Yttre Sogn ⁴⁾).

¹⁾ Denne Oberst Gerhard Munthes eneste Søn: Johannes Christopher døde vel 17 Maaneder gammel den 29de Juni 1723.

²⁾ At man her har kunnet meddele noget fuldstændigere Data angaaende Oberst Gerh. Munthes 3die Bryllup og om hans sidste Hustrues Slægt, skyldes en velvillig Meddelelse fra Hr. Assistent Thiset i D. Geh. Arch., i hvis Kirkebogsuddrag dog Brudens Moder staar anført med Navnet „Birthe“ Galt. — Ifølge en Note af I. Chr. Berg i „Saml. til N. Folks Sprog og Hist.“ IV. S. 380 skal Claus v. Unger (Eier af Villerup i Vendsyssel og Sø paa Mors) have været en Søn af den i Danmark naturaliserede Tyske Adelsmand Hans Wulf v. Unger og Berete Clausdatter Kaas (cnfr. Pers. Tidsskr. III. S. 64). Berg angiver, at Claus v. Unger var gift først med Else Sigvartsdatter Akeleie, og at han efter hendes Død kom i Ægteskab med „Barbara“ Galt. At Oberst Munthes Svigermoder har baaret det sidstnævnte Navn og ikke Navnet Birthe, synes ogsaa at bestyrkes ved den Sandsynlighed, som haves for, at Oberstens Datter Barbara Marie er opkaldt efter sin Mormoder.

³⁾ Oberst Munthes Hustru kvitterer (fra Hellevig under 17de Decbr. 1728) „udi min Mands Forfald“ for „Frigaardspenge“. Disse Kvitteringer, der skulde følge Fogedregnskabet som Bilag, sees ellers altid, naar ikke tvingende Omstændigheder var til Hinder, at være udstedt af Vedkommende personlig.

⁴⁾ Grunden til, at Oberst Munthe blev bisat i Yttre Sogn og ikke i Søndfjord, hvor han saalænge havde sit Bosted, og hvor han som nævnt ogsaa døde, — var vistnok den, at han kort forinden sin Udnævnelse til Regimentschef erholdt sig tildelt Yttre Sogns Compagni, der stadig synes at have været tillagt Regimentschefen, ligesom ogsaa den for

Oberst Gerhard Munthe til Hellevig, — der vistnok ligesom sine tvende ældre Brødre var en efter de Tidens Forholde velhavende Mand, efterlod sin 3die Hustru Kirstine v. Unger som

silstnævnte „assignerede Frigaard“ (Embedsgaard) „Tjugum“ (Skyld 6½ Løb Smør) var beliggende i Qvamsø Skibrede. (Saavel Obersten som de øvrige Stabsofficerer beklædte dengang ved Siden af sine høiere militaire Stillinger altid en Compagniechefspost; dog saaledes at Regimentschefens Compagni bestyredes af Regimentets Capitainelieutenant).

Endnu for en à to Menneskealdrer siden kunde Oberst Gerh. Munthes Ligkiste paavises i Qvamsø Kirke, og en udmærket Kaarde („Ulfsklinge“), som har tilhørt Obersten og i over et Aarhundrede har ligget paa hans Baare, er endnu opbevaret. Den blev i sin Tid paatruffen og reddet fra Forglemmelse og en sikker Undergang af Oberstens Brodersøns Sønnesøns Søn og Navne: Capt. Gerh. Munthe den Yngre til Krogen, og er senere gaaet i Arv til Sidstnævntes Brodersøn, Ud-giveren af nærværende Slægtbog, i hvis Eie den fortiden er.

Den foran gjentagende nævnte „Parentation“ eller Ligtale over Oberst Gerh. Munthe (cnfr. S. 103) fortjener neppe at aftrykkes i sin Helhed, saameget mindre som den — udenat udmærke sig ved noget særdeles mærkeligt personalhistorisk Indhold — udgjør et med svulstig Eloge overflødig udstyret Opus paa ikke mindre end 60 skrevne Sider i Kvart. Den vil formentlig ogsaa med det Første blive indlemmet i vort Universitetsbibliotheks Manuskript-Samling, hvor der isaafald for de særlig Interesserede vil være Anledning til at gjøre dens Bekjendtskab. Som en Prøve paa dens Stil og Tidens geistlige Veltalenhed skal dog hid sættes det ret karakteristiske Afsnit, som handler om Oberstens gjentagne Giftermaal — Efterat have givet en Udsigt over den Afdødes militaire Løbebane fortsætter Provst Anders Daae saaledes:

„Men som ingen Stand i Verden er uden Vestand og ingen Ære saa høi, den jo ogsaa maa have sin Del af Gjenvordighed, saa har og denne sl. Herre foruden anden Møie med stor Hjertesaar og Sorrig 2de Gange maattet friste den haarde Skjebne at se sin Glædes Sol formørket ved sine tvende hjertelskede høiadelige Fruers dødelige Afgang; thi efterat det havde behaget den Allerhøieste Aar 1700 at stifte et ret Ægte-Venskab imellem ham og hans første sl. Frue, den høiædle og velbaarne, nu i Herren hensovede Frue, Maren Iversdaatter Leganger, levede de tilsammen som tvende i Gud forelskede Hjerter indtil Aar 1719, da han som efter Krigens langvarige Urolighed, tænkte ved en lykkelig Tilbagekomst at høste Frugten af den ønskelige Fred, maatte med Smerte erfare sit Huses Prydelse, sit Hjertes halve Del og Byens Lyst at være ham berøvet ved Dødens Bud, hvilken sørgelige Skilsmisse han med bitter Graad og Taarer i en høibedrøvet cnlig Stand daglig bejamrede, indtil Herren Aaret derefter behagede at tilsende ham Lindring og Lise ved en kjærlig Ægteforening med den høiædle og velbaarne nu i Herren sl. Frue, Elisabeth Maria von Tuchsén, saa hans store Sorg formedelst hendes kjærlige og yndige

Enke med en Datter, dengang 2 Aar gammel. I nogle Aar efter Oberstens Død eiede Kirstine v. Unger endnu Hellevig Gaard, som hun først i 1734 sees at have solgt til den foran omtalte

Omgjængelse syntes nu ved Guds Naade at ville forandres til daglig Forlystelse; men hans høibeklemte Hjerte var ikke saasomt husvalet, førend Drøvelsens Bæger paany igjen blev fuldt iskjænket for ham, idet han efter 2 Aars Forløb med sukkende Hjerte og vemodige Taarer maatte se det Dyds-Exempel, sin yndige og elskværdige Frue, strax efter Fødsels haarde Strid at sætte Livet til, og hendes veleignede Lives Frugt, som med Billighed maatte kaldes sin Moders Benoni og tegnede at skulle blive sin Faders Benjamin, blev ligeledes efter en kort og søie Levetid hjemkaldt af Herren til en frydefuld og salig Evighed, hvorved den sl. Herres Hjertegræmmelse alt mere forøgedes og naaede en høi Grad, ja snarlig skulde synes at ville ganske sønderbryde Hjertet og gjøre det til en Ende med ham, om ikke Herren, som er al Trøstens Gud, igjen havde ladet indflyde til ham sin Barmhertigheds Rigdom ved at benaade ham 3die Gaug med et priseligt og høivelsignet Ægteskab med hans dybsørgende efterladte Frue, den høisædle og velbaarne Frue Kirstine von Unger, som med stor Forstand i Herrens Frygt ved sin omhyggelige Tilsuon gav tilkjende, med hvor oprigtig Kjærlighed hun indtil Døden hannem elsked, allerhelst da Herren for nogen Tid siden ved sit faderlige Korsess Prøve behagede at give ham en Erindring om hans forestaaende dødelige Fraskillelse, lod hun se al ufortrøden Flid i at søge hans Legems Hilsen og ønskelig Restitution, saa hun ved sin uafsladelig aarvaagen Forsorg Nat og Dag siensynlig nok for Verden udviste, hvor store Passioner og indvortes Hjerteskaar hun daglig fandt over hans svage Tilstand. Men som Herren har sig alene forbeholden Korsess Aarsag, Dødens Tid og Naade, saa har og denne sl. Herres paakommende Svaghed ikke været andet end Dødens visse Forbud; thi sidst afvigte 17de Juli indeværende Aar 1729 har han ved en sød og salig Afsked fuldkommet Løbet og erlanget Retfærdigheds Krone, da han her paa Jorden ved Haabet i Troen havde forventet sin Omskiftelse og ved Guds Naade vel og christelig udført sine Dages Tal til 58 Aar mindre 3 Uger og 5 Dage.“

Sluttelig hid sættes en endnu bevaret: „Gravskrift over den høisædle og velbaarne Herre nu sal. Gerhard Munthe fordom høibestalter Oberste over det første Bergenhusiske Regimente, barnfødt d. 12 Aug. A^o. 1671 død d. 17 Julii 1729.“ Denne Gravskrift lyder saaledes:

„Se hvor det freidig Heltemod Stridsvaabenet aflagde
 Og Seierkrans ved Lammets Blod i Troen efterjagde.
 Det tapfer Hjerte knuset blev i Dødens haarde Krig,
 Som før for Fienden blottet var, tro huld og seierrig.
 Gudsfrygt med Manddom, Ære Dyd han altid eftertraged,
 Sin Guds og Konges Tjeneste med Rennomé opagted,

Lieutenant Nils Rue, gift med hendes afdøde Mands Søsterdatter, Else Johanne Urdahl (se S. 162). Senere flyttede hun til Danmark, hvor hun levede endnu i 1753¹⁾.

Fra første Ungdoms feire Tid. fra Alders tyvende,
 Til han var otte og femti Aar al Tapperhed lod se.
 I tredive og otte Aar hans Liv og Blod var rede
 At ofres for sit Folk endog i sidste blodig Hede,
 Blandt Dannerkongens Kjæmpeflok det stridbar norske Blod
 Han jo for mange Prisen bar og blandt dets Formænd stod.
 O salig Sjæl vi sørger for din dødelige Skjebne,
 Din Muld vi kysser for hver Gang, du dig her vilde væbne
 Til Kongens Ære, Landets Fred og Undersaatters Fryd,
 Den Stund vi lever, mindes skal din Tapperhed og Dyd.
 Endekjønndt din Helteskikkelse ved Døden hastig falmer,
 Saa er Dit Vaaben vexlet om til evig Sciens Palmer,
 Istedetfor Kanoners Lyd der høres liflig Klang
 I Himmelchor blandt Herrens Hær med hellig Englesang.“

- 1) „Oberstinde Kirstine Munthes“ sees i det nævnte Aar (1753) at have holdt sin Datterdatter Gerhardine Kirstine Møller over Daaben i Rønnebæks Kirke. Det maa ved den Tid være bleven smaat for hende; thi Aaret iforveien (1752) ansøgte hun (fra Rønnebæksholm) Kongen om Understøttelse paaberaabende sig sine „slette Omstændigheder.“ — Som ovenfor nævnt havde dog vistnok hendes Mand efterladt hende Formue, hvad der med Bestemthed fremgaar af flere bekjendte Facta. Et mellem Obersten og hans 3die Hustru oprettet resiprokt Testamente, dat. Hellevig 8de Januar 1725 (confirm. 24de Septbr. s. A.), ansætter saaledes den Sum, som den Længstlevende i Tilfælde af nyt Ægteskab skulde udbetale den Afdødes Arvinger, til 2000 Rdlr., et Beløb, der nagtet det efter Pengenes Værdi i hin Tid var temmelig betydeligt, altsaa dog neppe kan have udgjort mere end en Halvpart af Oberstens daværende Bo, lavt taxeret. — Ogsaa fra en tidligere Tid er pastruffen en Andtydning af Gerh. Munthes gode Formuesforhold. Blandt Bilagene til Søndfjords Fogedregnskab for Aaret 1715 findes et „Mandtal over alle militaire og civile Standspersoner samt Proprietarier med Gasgiebere og Handelsmænd“ i Sønd- og Nordfjord. I dette Aktstykke, som i flere Henseender har en vis Interesse, og som sees afgivet af Fogden i Anledning af en Forordning fra det foregaaende Aar (1714) om Krigsskat, — staar under Majorinde Munthe anført: „Hvad deris Middel og Formue kand være er mig gandske uvidende, saasom hand er med Regimentet udi Kjøbenhavn, hvorhen hun og agter sig. Jordegodz haves ei mere her udi Fogderiet end den gaard, de boer paa (Hellevig), som skylder Smør 1 Løb og 1 Hud; vil dog slutte og forhaabe, at deris Midler skulle være til 600 Rdlr. eller derover.“ Uagtet denne Formues Angivelse var lav (uden Tvivl altfor lav), var den dog den høieste i

Oberst Gerhard Munthes Datter — hans eneste efterladte Barn — Barbara Marie Munthe var født paa Gaarden Hellevig i Søndfjord den 25de August 1727, men kom allerede som ganske liden med sin Moder, Kirstine von Unger, ned til Jylland for senere aldrig at fæste Bo i Norge. I 17 Aars Alderen blev hun (1744) gift med daværende Ritmester *Jens Møller* til Rugtved i Vendsyssel. Denne Barbara Munthes 1ste Mand, — der var født i Aaret 1698 og saaledes henved 30 Aar ældre end sin Hustru, — sees i 1748 at have boet paa »Krogen« Gaard i Albek Sogn, Børglum Herred, og han var endnu dengang Ritmester. I det følgende Aar paatræffes han som Oberstlieutenant, og mod Slutningen af 1750 købte han Høregarden Rønnebæksholm paa Sjælland, hvor han døde 55 Aar gammel i Aaret 1753 (begr. 6te Juli).

hele Sønd- og Nordfjords Fogderi, og man ser altsaa heraf, at „Major Munthe til Hellevig“ dengang gjaldt for den mest velhavende Mand i Distriktet. (Alene et Par Handeismænd i Nordfjord — Hans Bang og Rasmus Glad — sees at naa op imod samme Formues-Taxsum, idet de ansattes til at eje 400 à 500 Rdlr. Fogden, Hans Rue, angiver sin Formue til „i det Høieste“ 300 à 400 Rdlr., og Sorenskriverne, Hans Schwartzkopf og Povl Schonvig, staar resp. i 30 og 50 à 60 Rdlr.s Formue. Embedsmændenes Lønninger synes i Forhold til disse Formues-Angivelser at have været temmelig gode; Fogdens Gage opgives saaledes til 200 Rdlr. og Sorenskrivernes [visse og uvisse] Indtægter anslaaes til 100 à 150 Rdlr.).

Af hvad ovenfor er anført, synes det i ethvert Tilfælde utvivlsomt, at Oberst Gerh. Munthe under hele sit Liv har levet i gode økonomiske Kaar, hvad der jo ogsaa er rimeligt nok, da han efter sine formuende Forældre arvede ikke ubetydelige Eiendomme, og da han selv kun havde en liden Familie at forsørge, paa samme Tid som han i lange Tider indehavde høiere og forholdsvis godt aflagte militaire Stillinger. — Naar det har været sagt, at Oberst Gerh. Munthe mod Slutningen af sit Liv blev en betydeligere Eiendomsbesidder, idet han købte endel af det store „Svanø Gods“, forholder dette sig neppe saaledes. Det kan af vedk. Fogedregnskaber ikke erfares, at han i de sidste Aar, han levede, eiede andet Jordegods i Søndfjord end sit Bodsted, det tidt-nævnte Hellevig, og endnu en anden mindre Gaard. Derimod eiede han helt til i Aaret 1726 flere Gaarde og Gaardparter i Indre Sogn (i Solvorns, Marifjærs, Lysters og Jostedals Skibrede) hvilke Eiendomme (Arv efter Forældrene) han sluttelig ved Skjøder af 18de Aug. 1726 for en Sum af mellem 800 og 900 Rdlr. overdrog til Hr. Provst Anders Daae til Vik, der var gift med hans Broderdatter. (Cnfr. Indre Sogns Thingprotokol for Aarene 1725—28).

Barbara Munthe havde i sit 1ste (niaarige) Ægteskab kun 1 Barn: Gerhardine Kirstine Møller, født 1753. Denne Oberst Gerh. Munthes ældste Datterdatter blev gift med en Major *Randel*, og efterlod sig en Datter Lucy Randel, der døde ugift.

Et Aars Tid, efterat hun havde mistet sin første Mand, Oberstlieutenant Møller, blev Barbara Marie Muuthe i en Alder af 27 Aar gift paany (den 23de August 1754 paa Rønnebæksholm) med daværende Ritmester, senere Major *Christian von Waltersdorff*, Søn af den fra Nedre Lausitz til Danmark indflyttede Ernst Friederich v. Waltersdorff (født 1689, død 1756 som Major af Cavaleriet) og Beate Hedevig Christine Weiløe. Christian v. Waltersdorff var født den 18de Juni 1728 og saaledes omtrent et Aar yngre end sin Hustru Barbara Munthe, ved hvem han blev Fader til flere Børn. — Herregaarden Rønnebæksholm, som han ved sit Giftermaal kom i Besiddelse af, solgte han allerede det følgende Aar (1755) og var senere bosat i Byen Slesvig, hvor han ogsaa døde i en Alder af 72½ Aar den 31te December 1800. Hans Enke Barbara Marie Munthe overlevede ham i halvandet Aars Tid; hun døde den 6te Mai 1802 henved 75 Aar gammel, ligeledes i Slesvig ¹⁾.

Oberst Gerhard Munthes Datter havde i sit 2det Ægteskab med Major von Waltersdorff følgende Børn ²⁾:

1. Ernst Fredrik v. Waltersdorff, født i April 1755, død 13de Oktober 1820 i Paris som Lehnsgreve, Dansk Ge-

¹⁾ Rønnebæksholm, der i 5 Aar (1750–55) var Barbara Munthes Bosted, overgik ved Skjøde af 24de November 1755 fra hendes 2den Mand Ritmester v. Waltersdorff til Geheimeraad Carl Juel, der 6 Aar senere solgte den til Cancelliraad Peter Collett, en Søn af Kjøbmand i Christiania Peter Collett og Anne Cathrine Rosenberg. Gaarden var i den Collettske Families Eie indtil Aaret 1778. (Se Franziska Carlsen: „Noget om og fra Rønnebæk Sogn med Rønnebæksholm“. Kjøbhvn. 1861).

²⁾ Da Oberst Gerh. Munthe ikke efterlod sig Descendenter paa Mandsiden og saaledes ikke er bleven Stamfader for nogen af de Grene inden Munthe-Slægten, som have levet i den „nyere“ Tid, vilde man i en mulig senere udkommende Fortsættelse af disse „Efterretninger“ ikke vel faa Anledning til at gjøre Rede for Oberstens Datter og hendes Børn, om hvilke der dog efter den for nærv. Slægtbog lagte Plan skulde og burde gives nogen Oplysning. Man har af denne Grund valgt at medtage dem her, uagtet de jo tilhøre yngre Slægtled end dem, som vi ellers have regnet med under „Familien Munthe i ældre Tid“.

sandt ved det Franske Hof, Generallieutenant, Storkors af Danebrog og Danebrogsmand, samt Storkors af Æreslegionen. — Han blev (i 1787) gift med en Englænderinde *Sara Heyliger Kortrigh* (død 1839), hvis Fader var Plantageeier paa St. Croix. Med hende havde han en Søn, Christian v. Waltersdorff, der døde ugift nogle Aar efter Faderen.

2. *Fredrikke v. Waltersdorff*, født 1757, døde ugift i Aarene mellem 1790 og 1800.

3. *Christian v. Waltersdorff*, født 16de August 1758, blev Søofficier, deltog som Capitaine i Slaget paa Kjøbenhavns Rhed 1801, valgtes i 1804 til Medlem af Indrulleringscommissionen for Hertugdømmerne og fungerede fra 1807 til sin Død som Indrulleringschef i det Holstenske Distrikt, — døde 18de Februar 1813 i Altona som Kammerherre og Commandeur i Sø-Etaten. Han var gift med *Marie Sophie Schaeffer* (født 1768, død 1813), Datter af en Plantageeier paa St. Croix, og havde med hende 4 Sønner og 3 Døttre ¹⁾.

4. *Hedevig Gerhardine v. Waltersdorff* døde ugift.

5. *Julie Hilleborg v. Waltersdorff* blev gift med en Engelsk Major *Kortrigh* og døde i London efterladende sig flere Børn.

6. *Ulrikke v. Waltersdorff* var gift med en i Aaret 1819 i Slesvig afdød Major *Bentzen*, men havde ikke Børn.

~ 4. 8. 1797 i Frøby K. i Slesvig Kpt *Thue Bentzen*, f. 1756
+ 19. 9. 1819 Slesvig.

Foruden de ovennævnte 3 Sønner og 3 Døttre, som naaede den voxne Alder, havde Foged Christopher Giertssøn Morgenstjerne og Birgitte Ludvigsdatter Munthe uden Tvivl flere Børn, der døde ganske unge. Deres »lille Søn«, som døde i Bergen i Februar 1670 og blev begravet i Nykirken sammesteds, er allerede foran i Forbigaaende nævnt (se S. 109, Noten). I detmindste endnu

¹⁾ En af disse Kammerherre og Commandeur Christian v. Waltersdorffs Døttre, Frøken *Ida v. Waltersdorff*, der endnu lever i høi Alder, har vist Udg. den Imødekommenhed at levere enkelte Bidrag til de her meddelte Data om *Barbara Marie Munthes* Børn, om hvilke iøvrigt nogen Oplysning fra ældre Tid havde i en Stamtavle over Familien v. Waltersdorff. (Se *Franziska Carlsens* ovennævnte Bog om Rønnebæk Sogn og Rønnebæksholm).

en Søn Giert og en Datter Ingeborg antages at være døde i spæd Alder, — den førstnævnte i Aaret 1661 og den sidste i 1666 ¹⁾.

Ifølge en »Bergensk Slægtbog« (indtaget i Personalhistorisk Tidsskrift II. S. 334 ff.), — hvilken Slægtbog foran gjentagende er omtalt, — skulle Foged Christopher Morgenstjerne og Birgitte Munthe ogsaa have haft en Datter: Abel Catharina, der siges gift med sin Moders Nærskendebarn Søren de Fine (født 1654), residerende Pastor til Fane ved Bergen (se S. 102, Noten), hvis eneste Barn, Maria de Fine (født 1698, død 1749), ovenfor er nævnt som Oberst Christopher von Kroghs Hustru. (Se S. 154).

Hvorvidt det virkelig forholder sig saa, at Præsten Søren de Fine har været gift med en i de fleste herhenhørende ældre Genealogier ikke omtalt Datterdatter af Biskop Munthe, — lader sig maaske nu vanskelig med Bestemthed afgjøre. Vor Tids største Autoritet i Henseende til den Bergenske Presbyterologi, Hr. Provst I. F. Lampe, anser det »mere end tvivlsomt«, at den Abel Cathrine, der var Søren de Fines Hustru, og som døde i Bergen i Septbr. 1727, har været Foged Christopher Giertssøn Morgenstjernes og Birgitte Munthes Datter. Det er neppe heller tilraadeligt at ville søge nogen væsentlig Støtte for en saadan Antagelse i selve den ovennævnte Bergenske Slægtbog, da denne giver Indtrykket af at være affattet i en forholdsvis nyere Tid og efter Hukommelsen eller paa Grundlag af mundtlige Overleverelser, ligesom den indeholder mange og ikke uvæsentlige Feil. Hvad specielt denne Slægtbogs Anførsel om Abel Cathrine som Foged Morgenstjernes Datter angaar, da faar den imidlertid adskillig Bestyrkelse ved den Oplysning, der indeholdes i en af de mange værdifulde Noter, hvormed Genealogen, Hr. Cand. jur. E. A. Thomle, har ledsaget Udgivelsen af den nævnte Slægtbog. Hr. Thomle oplyser nemlig,

¹⁾ Initialerne paa endel smaa Ligkister, der fandtes i det foran (S. 110 og S. 152) nævnte Gravkapel ved Dale Kirke i Lyster synes kraftig at støtte en saadan Antagelse. Blandt de af Udg.s Farbroder, Capt. Gerh. Munthe, efterladte Papirer er en paa selve Stedet optagen nøiagtig Fortegnelse over de i Kapellet ved Dale i 1859 forefundne Kister, og blandt disse var foruden Foged Christopher Giertssøns („C. G. S. n a t. 3 Jan. 1619, obiit 12 Novbr. 1679“) ogsaa et Par smaa Ligkister, som synes at have tilhørt Familien paa Flahammer. Paa disse tvende Kister fandtes følgende Initialer og Aarstal: „G. C. S. 1661“ (Giert Christopherssøn, død 1661?) og „J. C. D. 1666“ (Ingeborg Christophersdatter, død 1666?).

at Foged Christopher Morgenstiernes og Birgitte Munthes Dattersøn, den ovenfor omtalte Christopher von Krogh — sluttelig Oberst og Chef for det Vesterlehnske Regiment — under 7de Marts 1721 erholdt Bevilling til at ægte sit »Sødskendebarn«, Maria de Fine, Søren Arnoldisøn de Fines Datter. Herved er det vel tilfulde godtgjort, at samme Søren de Fine maa have været gift enten med en Fuster eller med en Moster af Christopher von Krogh; men, saalænge man ikke har Vished for, hvilket af disse to Alternativer er det rette, tør det maaske være mest korrekt indtil videre ikke at optage den her omhandlede Abel Catharina paa Munthernæs Slægts-Tavle ¹⁾).

¹⁾ Det bør dog i denne Forbindelse bemærkes, at Noget unegtelig taler for Rimeligheden af, at Christopher Giertsøn Morgenstjerne og Birgitte Munthe kunne have opkaldt en Datter „Abel Catharina“ efter Moderens tvende ældste Søstre, ligesom deres Datter „Elisabeth“ uden al Tvivl fik Navn efter en yngre af sine Mostre.

Ligesaa maa ogsaa her nævnes, at Hr. Søren de Fine findes anført i Sogns Fogedregnskab for 1699 som Eier af endel Gaarde i Jostedals og Marifjærs Skibreder, hvor — saaledes som foran omtalt — Foged Morgenstiernes og Birgitte Munthes Arvinger sees at have haft en væsentlig Del af sine Eiendomme. Maaske det engang vil lykkes at constatere Hr. Søren de Fines Adkomst til de nævnte Gaarde og ad denne Vei løse Spørgsmaalet om hans Hustrues Herkomst.

Nærværende Udg. er for sit eget personlige Vedkommende, naar Alt kommer til Alt, mest tilbøielig til at tro paa den Bergenske Slægtbog i dette Punkt og vilde, — om det overhovedet maatte være ham tilladt her at opstille en Conjecture, — have anført Foged Christopher Morgenstiernes og Birgitte Munthes Børn saaledes: 1. Ludvig, født 1657, død 1708 som Sognepræst til Vik — 2. Giert, født 1658, død 1661 (som Barn) paa Flahammer. — 3. Otto, født 1659, død 1733 som Provst og Sognepræst til Froen. — 4. Giert, født 1661, død 1670 (som Barn) i Bergen. — 5. Birgitte, født 1662, død 1696 paa Flahammer som Major v. Kroghs Hustru. — 6. Ingeborg, født ca. 1664, død 1666 (som Barn) paa Flahammer. — 7. Elisabeth, født 1666, død ca. 1685 paa Flesje Gaard i Lekanger som Foged Hans Blix's Hustru. — 8. Ingeborg, født 1668, død 1743 paa Rønne Gaard i Lyster som Reier Urdahls Hustru. — 9. Giert (Gerhard), født 1671, død 1729 paa Hellevig Gaard i Søndfjord som Oberst og forhenv. Chef for det 1ste Bergenhusiske Regiment. — 10. Abel Catharina, født ca. 1675, død 1727 i Bergen, Hr. Søren de Fines Hustru.

Vel vidende, at Hypotheser af dette Slags alene bør tillægges en relativ Værdi, har jeg dog paa den medfølgende Stamtalve kun anført dem af ovennævnte Børn, om hvilke der ikke kan reises nogen Tvivl.

Vi skulle derefter vende os til det andet Kuld af Biskop Munthes Datterbørn, som optog hans Slægtsnavn, nemlig Anna Ludvigsdatter Munthes og Foged Iver Anderssens Børn. -- Den ældste af disse var:

Ingeborg Iversdatter Munthe.

Hun fødtes paa Faderens Gaard Gjermundsnæs i Veø Præstegjæld i Romsdalen den 1ste December 1659 og fik Navn efter sin Mormoder Ingeborg Friis. Kort efterat hun havde fyldt sit 18de Aar, stod hendes Bryllup — den 22de Januar 1678 paa Gjermundsnæs — med den 27-aarige Sognepræst til Ørlandet i Fosen *Hans Johanssøn Grøn*. Denne Ingeborg Munthes Mand var født den 12te Mai 1650 i Trondhjem af Borgerfolk: Johan Johanssøn Grøn og Maren Christophersdatter¹⁾. Han blev Student fra Trondhjems Skole den 20de Juli 1669, forlod Kjøbenhavns Universitet efter tilendebragte Studier i Aaret 1672 og blev senere Magister. Endnu ikke 25½ Aar gammel kaldedes han (22de Oktbr. 1675) til Sognepræst til Ørlandet og ordineredes den 14de April det følgende Aar. Efter 30 Aars Præstevirksomhed blev han den 18de Febr. 1706 Provst over Føseus Provsti og døde som saadan den 7de Marts 1709, henved 59 Aar gammel.

Provst Hans Grøn blev ved sit Giftermaal med Ingeborg Iversdatter Munthe en formuende Mand; -- alene i Jordegods arvede han efter sin Svigermoder Anna Munthe, »sal. Foged Iver Anderssens«, over 34 Voger (svarende til et halvt Sues ret respektable Bondegaaarde). Ved hans Død i 1709 blev Ingeborg Munthe, — dengang henved 50 Aar gammel og efter et 31-aarigt Ægteskab — ladet tilbage som Enke med 8 Børn, af hvilke 2 Sønner og 3 Døttre (i Alderen fra 7½ til 18 Aar) endnu var uforsørgede.

Som Præsteenke sees Ingeborg Munthe at have havt Brugs-

¹⁾ Efterat Hans Grøns Fader var død under Trondhjems Beleiring af de Svenske i Aaret 1658, blev hans Moder gift paany med en Johan Fasmer. Hun døde den 12te April 1658. (Cnfr. Erlandsen: Geistligheden i Trondhjems Stift S. 249). En Broder af Provst Hans Grøn ved Navn Christopher Grøn var „Dommer og Sorenskriver over Føseus Fogderi“ fra 1684 til sin Død i Aaret 1710. (Cnfr. Langes utrykte Embedskalendere paa Rigs-Arch.).

ret til og nydt Skattefrihed af Enkesædet »Brechtstad« paa Ørlandet ¹⁾. Hun beboede dog aldrig denne Gaard, som hun bortbyxlede; men tog efter Naadens-Aarets Udløb Bolig paa sin Eien- dom »Walsøen« i Aafjordens Præstegjæld (Hellums Thinglag) ²⁾. Hun døde her i 1721, i sit 62de Aar og efter at have været Enke i 12 Aar.

Ingeborg Munthe og Hans Grøn havde (ifølge Erlandsen) fjorten Børn, af hvilke ikke mindre end sex (og deriblandt fire Sø- ner opkaldte efter Morfaderen) døde i spæd Alder ³⁾. De otte af Børnene, som levede, til de blev voxne, var:

1. Anna Cathrine Grøn, født 31te Mai 1679, døde 26de Febr. 1757; gift 1ste Gang med Sognepræst til Kvikne i Østerdalen, *Henrik Mechelborg* (født 1669, død 1709) — 2den Gang (1716) med Mag., Provst og Sognepræst til Bjørner i Fosen, *Morten Jørgenssøn Bjørnær* (født 1656, død 1718) og 3die Gang (1720) med *Christian Früs*, Tolder og senere

¹⁾ Da Fogden Monsr. Nils Cimber „imod al Føie og Formodning“ havde krævet hende for Skatter af hendes Enkesæde, søgte „Ingeborg Munthe“ i 1711 Stiftsbefalingsmanden Iver von Ahnen om den sædvanlige Skattefrihed for samme, „haabende, at han vil forhjelpe hende til Rette, som sidder med mange smaa uopfødde faderløse Børn uden ringeste Næring og Brug.“ Hendes Haab blev forsaavidt ikke beskjemmet.

²⁾ „Ingeborg sal. Mag. Hans Grøns“ opgiver sig under 23de April 1711 fra „Walsøen“ med 1 Datter (de øvrige hjemmевærende Børn var alt- saa under 15 Aar), samt 1 Tjenestepige og 1 Tjenestdreng til extra- ordinær Skat. Hun oplyser i den Anledning, at hun af sin nævnte Eiendomsgaard svarer alle paabudne Skatter „som en Bonde“ og haaber derfor at være (i Lighed med Bønderne) fri for Skat* for sine Tjenestefolk. I lige Maade udtaler hun „som en gammel Qvinde, der forlængst haffuer skandseret (changeret?) saadan Forfængelighed“, Haab om „for sin egen Person at forskaances“ for Skatter paa „Fontanger og Sæt“. Til „Rentpenge-Skat“ angiver hun sig saaledes: „De faa Penge, jeg haffuer udsat paa Rente af mine Børns tilfaldende Arf efter deres sal. Fader, — som for dennem ei nogen Formynder er ordineret, — der afleverer jeg det, Hs. Kngl. Majst. tilkommer, under min Forsejling i Stiftamtstuen ifølge Forordningen.“ (Ikke mindre end end en Fjerdepart af Folks aarlige Rentpenge skulde ifølge Forordningen af 1711 erlægges som Skat til Kronen).

³⁾ De af Ingeborg Munthes og Hans Grøns Børn, som døde spæde, var ifølge Erlandsen: Iver G., født 1685, død s. A. — Iver G., født 1687, død s. A. — Maren G., født 1688, død 1694. — Iver G., født 1699, død 1692. — Iver G., født 1692, død 1696. — Ludvig G., født 1696, død s. A.

- Toldcontrolleur i Christianssund (død 1756), hvem hun altsaa ogsaa overlevede ¹⁾.
2. Johan Grøn, født 31te Aug. 1681, tog theol. Attestats i Januar og Februar 1702, var (under sin navnkundige Morbroder, den nedenfor nævnte Rector Mag. Anders Iverssøn Borch,) Lærer i Trondhjems Skole, indtil han i April 1707 blev ordineret til pers. Cap. hos Faderen. Efter dennes Død var han nogen Tid (fra 19de April 1710) »Feltpræst ved Brigadier Buddes Regimente Sendenfjelds« og blev i Juni 1713 Sognepræst til Størdalen, hvor han døde i Novbr. 1728 ²⁾ Han var gift med *Anna Marie Brix*, en Datter af Præsident Lauritz Brix i Trondhjem, og havde med hende en Søn Hans Grøn (født 1709, død 1745), der 1734 blev Personelcapellan hos Provst og Sognepræst til Vik i Sogn Anders Jonæson Daae og gift med en Datter af samme Anders Daae og Birgitte Ludvigsdatter Munthe.
 3. Iverisse Marie Grøn, født 31te Juli 1683, død 18de April 1773; gift 1ste Gang med Sognepræst til Lexvigen i Indherred Mag. *Peder Simonssøn Hoff* (død 1704), en Svoger af den nedenfor nævnte Rector Mag. Anders Iverssøn Borch; 2den Gang med *Claus Borre*, Sorenskriver i Fosen ³⁾.
 4. Hans Grøn, født 13de Decbr. 1690, blev Student 1708, tog theol. Attestats i Septbr. og Oktbr. 1712, var Lærer i Trondhj. Skole i Aarene 1714—16, derefter pers. Capellan hos Broderen Johan indtil 1725, da han drog til Kjøbenhavn for af Kongen at erholde Succession paa Meldalens Sognekald, hvilket han dog ikke opnaaede. Medens han laa i Hovedstaden for at

¹⁾ Cnfr. Erlandsen S. 215 og 250. Om hendes Efterkommere (af Navnene Mechelborg, Luitichis og Kaasbøll) gives nogen Underretning i W.(Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 86.

²⁾ Cnfr. Erlandsen S. 250 og 335, Kbhvns Univ. Pedel-Protokol for 1707 og Fosens Fogedregnsk. for 1711. I sidstnævnte Aar under Mandens Fraværelse som Feltpræst sees hans Hustru Anne Marie Brix at opgive sig til Skat fra „Tøndel adelige Sædegaard“ i Ørlandet, hvilken de havde forpagtet af Oberst Folqvartz. I Skatteangivelsen nævner hun ogsaa Sønnen Hans, dengang 1 Aar gammel, om hvem hun, — som det synes til Overflod, — bemærker: „bær ingen peruque“.

³⁾ Cnfr. Erlandsen S. 250 og 290. Om nogle af hendes Efterkommere (af Navnene Hoff, Carisse, Saling og Borre) se W. (Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 87.

- »sollicitere« (søge Kald), betjente han i 2 Aar Capellaniet ved Helliggeistes Kirke i Kbhvn., udnævntes endelig i 1729 til Sognepræst for Eisinge Menighed i Jylland og blev i det følgende Aar Sognepræst til Qvernæs paa Nordmøre. I Aarene 1740 til 49 var han tillige Provst i Provstiet; han døde 30te August 1756. Hans Grøn blev gift (22de Oktbr. 1730) med *Charlotte Brix* (født 25de Decbr. 1696, død 11te Decbr. 1766), en Søster saavel af hans nysnævnte Broder Johans Hustru, *Anna Marie Brix*, som af den Maren Brix, der var gift med hans Moders Sødskendebarn, Kjøbmand Hans Hermanssøn Schultz i T.hjem; (se foran, S. 123¹⁾).
5. *Maren Grøn*, født 23de Mai 1694, død 7de Juni 1765 paa Enkesædet Vaagø i Akerøen; gift (1717) med Provst og Sognepræst til Akerø i Romsdalen *Jacob Lund* (født 1690, død 1754). Disse Ægtefolk havde mange Børn, blandt hvilke en Datter, *Sara Susanne Lund* (født 1726, død 1810), var gift med sin Moders Sødskendebarn Hr. Anders Borch Munthe, Sognepræst til Akerø²⁾.
6. *Johanne Grøn*, født 11te Oktbr. 1698, død 30te Marts 1791, var gift med den i 1774 som Provst og Sognepræst til Borgund paa Søndmøre afdøde *Augustinius Meldal*. Hun var hans 2den Hustru og døde efter 17 Aars Enkestand paa Gaarden Qvande i Stangvigs Præstegjæld paa Nordmøre³⁾.

-
- 1) Cnfr. „Topogr. Journal for Norge“ 16 Hefte, S. 29, og Erlandsen S. 250, 462 og 463. Provst Hans Grøn oprettede den 4de Septbr. 1753 i Fællesskab med den resid. Capellan Eiler Peter Holch en Skolekasse for Ungdommen i Qvernæs Sogne, ligesom han ved Gavebrev af 6te Marts 1748 skjenkede et Skolehus paa Kirkelandet i Christianssund til Skolevæsenets Fremme. — Om hans Efterkommere (af Navnene Grøn, Bull og Brodtkorb) se Erlandsen S. 452, 453, 463 og 464. Hans Grøns Datter *Anna Johanne* var gift med Sognepræst til Qvernæs, *Jens Lemvig Bull* og blev ved ham Stammoder for en talrig Efterslægt. Hendes ældste Søn var „den hæderværdige“ *Hans Grøn Bull*, født 1758 død 1833 som Jubellærer, Provst og Sognepræst til Tingvold paa Nordmøre, hvis Biografi er indtaget i „Saml. til N. Folks Sprog og Historie“ I. S. 564 ff.
- 2) Cnfr. Erlandsen S. 250 og 476—80. — Om nogle af *Maren Grøns* Efterkommere (af Navnene Lund, Friis, Lem og Taarvigen) se W. (Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 87 og 88.
- 3) Cnfr. Erlandsen S. 250 og 517, samt Hattings Præstehistorie for Bergens Stift og W. (Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 88. — *Johanne*

7. Abel Grøn, født 29de Novbr. 1699, død ugift i April 1787 paa nysnævnte Qvande Gaard i Stangvig.
8. Anders Grøn, født 11te Juli 1701, død 17de Juni 1772 i Trondhjem som Oberst og Chef for det 3die Trondhj. nat. Infanteri-Regiment; gift (1733) med *Bolette Angell* (død 16de September 1788), en Datter af Sognepræst til Røraas Mag. Jochum Lorentzson Angell og Maren Jensdatter Collin ¹⁾.

Inger Iversdatter Munthe,

Foged Iver Anderssons og Anna Ludvigsdatter Munthes næstældste Barn, fødtes paa Faderens Gaard Gjermundsnæs i Aaret 1662 og fik Navn efter Farmoderen Inger Jacob(Lagmand)datter. Da hun var 21 Aar gammel, blev hun i 1683, — samme Aar som hendes Fader døde, — gift med den 36-aarige Præst Edvard Meyer i Trondhjem.

Edvard Hanssøn Meyer siges født i Aaret 1647 og var Søn af Hans Edvardssøn, der en Tidlang var Forvalter i »Slotsloven« hos Kantsler Ove Bielke og senere Foged i Strinden i Trondhjems Stift. — Edvard Meyer blev Student fra Trondhjems Skole og immatrikuleredes den 13de Juli 1668 ved Kjøbenhavns Universitet, hvorfra han efter tilendebagte Studier dimitteredes den 2den Marts 1671. I sit 29de Aar, den 14de Januar 1676, blev han ansat som Præst og Forstander ved Hospitalet i Trondhjem og virkede her i flere Aar. Senere, efterat han i længere Tid havde været gift med Inger Munthe, og ved hende var bleven Eier af en ikke ubetydelig Formue ²⁾, modtog Edvard Meyer den 16de

Grøn skal have havt 7 Sønner og 5 Døttre, og 6 af disse blev fødte i 3 Aar, nemlig: i det ene Aar Trillinger, i det følgende Aar et Barn og i det derpaa følgende Aar Tvillinger, der alle levede.

- 1) Cnfr. „Personalial Grøn“ (Rigs-Arch.) og Erlandsen S. 180 og 250. Oberst Anders Grøn og Bolette Angell efterlod ingen Børn, og Boet efter Obersten var i en saa mislig Forfatning, at der Intet blev tilovers til Enken, der i de 16 Aar, hun levede efter Manden, havde til sit Underhold en Pension paa 100 Rdlr af „den Norske Qvæsthus-Kasse“.
- 2) Efter Fogedenken Anna Ludvigsdatter Munthes Død sees der at være tilfaldet hendes Svigersøn „Hr. Evert Mejer“ noget over 34 Voger Jordegods. (Romdals Fogedregnsk. for 1692). I Skattemandtallet for 1711 opgiver han sig saaledes: „mig selv, min Hustru, en Søn, 4 Tjenestedrenge og 4 Tjenestetøser, samt 4 Ildsteder. Hafver ingen Pension paa Rente undtagen 300 Rdlr. til Deris Kngl. Majsts Tjeniste

Juni 1691 Ansættelse som Capellan med Succession hos Sognepræsten til Ørkedalen, den sygelige og blinde Hr. Axel Lind, der allerede Aaret efter afgik ved Døden, hvorved Kaldet gik over til Meyer. Under 23de Mai 1702 erholdt han Magistergraden, blev 12te Marts 1707 tillige Provst over Dalernes Provsti, som dengang omfattede hele Strinden og Sælbo samt Ørke- og Guldals Fogderier eller ialt 12 Sognekald. Edvard Meyer døde i Aaret 1716, henved 76 Aar gammel.

Hans Enke Inger Munthe boede det første Aar efter Mandens Død (»Naadensaaret«) paa Ørkedalens eller (som den i Fogedregnskaberne for den Tid kaldes) »Grøtte« Præstegaard, medens hendes Søn »Hr. Hans« bestyrede Kaldet. Senere flyttede hun til sin i samme Præstegjæld beliggende Eiendom »Liaamoe« med underliggende Ødegaard »Giedebo«, der tidligere af hendes Mand, Provst Meyer, havde været bortbygset til Enken efter den i 1684 afdøde Sognepræst til Ørkedalen Claus Jenssøn Parelus. Endnu i 1720 boede Inger Munthe, — dengang henimod 60 Aar gammel, — som en formuende Enke paa Liaamoe; men Aaret efter (i 1721) overtoges denne Gaard af hendes Søn Præst Hans Meyer, og i det derpaa følgende Aar (1722) sees hendes øvrige Eiendomme i Ørkedalen at være gaaede over til hendes 2de nedenfornævnte Svigersønner: Foged Hans Ibsen og Præst Eiler Wessel. Det tør vel saaledes sluttes, at Inger Munthe ved denne Tid (1721) er afgaaet ved Døden ¹⁾.

allerunderdanigst forstragt.“ Han var altsaa en af de mange af Kong Frédrik IV.s Undersaatte, som efter Evne havde maattet hjælpe sin Konge og sit Land udover den ved Krigen forarsagede haarde Penge-
nød. Provst Evert Meyer brugte trods sine gode Kaar „ingen Peruque“ og hans Hustru „ingen Fontangie“; men denne Luxus havde derimod fundet villigt Indpas hos den yngre Generation; Provsten sees saaledes at have maattet betale for sin Søn Candidatens Paryk, og hos hans Svigersøn, Foged Hans Ibsen, var baade Husbond og Madmoders Haarpynt à la mode.

- 1) Med Sikkerhed kan dette ikke sees af Fogedregnskaberne. Den Skattefrihed, som Inger Munthe i Lighed med andre Præsteenker (og i For-
ening med „Kirsten sal. Hr. Clausis“) nød af sit Enkesæde (Solaas i Ørkedalen) oppebar hun kun for Aarene 1718 og 19; senere tilfaldt dette Beneficium helt og holdent nævnte Enke efter Præsten Claus Parelus. Inger Munthe har visselig heller ikke trængt dertil; thi hun sees i 1718 at være lignet i ikke mindre end 10 Rdlr.s „Krigsstyr“, hvilket var temmelig meget for en Enke.

Inger Munthes og Edvard Meyers Børn var:

1. Iverisse Marie Meyer, født 1684 (paa Mariæ Bebudelsesdag); blev gift 1ste Gang (1710) med Provst og Sognepræst til Nærøen i Trondhjems Stift, Mag. *Just Tyrholm* (født 1682, død 1717); 2den Gang (1720) med Provst og Sognepræst til Ørlandet *Eiler Wessel* (født 1680, død 1740), en Broder af Vice-Admiral Peter Tordenskiold. — Iverisse Marie Meyer døde paa Stangvigs Præstegaard paa Nordmøre i Huset hos sin ældste Søn, Edvard Meyer Tyrholm, Sognepræst til Stangvig (1746—84)¹⁾.
2. Hans Meyer, født 1ste Novbr. 1685, blev Student 1702, var Capellan hos Faderen fra 1712 til dennes Død i 1716 og bestyrede som nævnt Ørkedalens Sognekald i Moderens Naadensaar. Fra 1717—1720 var han Skibspræst under Tordenskiold, var med for Gøtheborg og erholdt den i Anledning af Marstrands Indtagelse prægede Medalje. Efter Krigens Slutning sees han, som allerede ovenfor omtalt, i 1721 at have overtaget Moderens Gaard »Liaamoe« i Ørkedalen og skal i Løbet af de følgende Aar ogsaa have været ansat som Hjælpepræst hos Stiftsprovsten i Trondhjem. Efterat hans Kone (saaledes som det i hin Tid ikke saa sjelden hændte) havde foretaget en Reise til Kjøbenhavn og »søgt Kongen om Brød« for sin Mand, blev han (14de Mai 1728) Sognepræst til Manger i Bergens Stift, hvor han døde 20de Februar 1743. Han var gift med *Antonette Augusta From*, Datter af den i 1709 afdøde Krigsbogholder og Foged i Ørkedalen Jørgen Pederssøn (From)²⁾.

1) Cnfr. Erlandsen: Geistligh. i Trondhj. Stift S. 201, 251 og 380. Om Iverisse Marie Meyers Efterkommere (af Navnene Tyrholm, Wessel, Ibsen og Bull) se Erlandsen S. 112, 205, 230, 253 og 380, samt Do.: Geistligh. i Tromsø Stift S. 59 og 76. Endvidere hos W. (Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 88 og 89, samt B. Moe: „Tidsskrift for N. Personalhist.“ I. S. 203—205: („Efterretninger om P. Tordenskiold og hans Slægt“).

2) Cnfr. Erlandsen: Geistligh. i Trondhj. Stift S. 204 og Hattings Bergenske Præstehist. Hans Meyers Hustru, som var en Søster af den foran (S. 159, Note 1) nævnte Etatsraad og Justitiarius i Overhofretten i Christiania Ulrik Fredrik From, bragte sin Mand i Medgift den betydelige Gaard „Engen“ i Ørkedalen, som endnu i 1721 eiedes af „Ellen sal. Jørgen Pederssøns“, men som i det følgende Aar brugtes af Hr. Hans Meyer, som Underbrug under Liaamo. — (Præsten Hans Meyers Børn nævnes hos Erlandsen).

3. Ingeborg Cathrine Meyer blev gift (1710?) med *Hans Ibsen*, der fra 1709 til 1740 var Foged i Ørkedalen og boede paa Gaarden »Gisvold« sammesteds. — De havde flere Børn ¹⁾.

Anders Iverssøn (Borch),

Magister, Rector i Trondhjems Skole,

Anna Ludvigsdatter Munthes og Foged Iver Anderssons tredje ældste Barn, bør vel her nævnes sammen med sine Sødskende, uagtet et Tilfælde gjorde, at han ikke saaledes som de kom til at bære Navnet Munthe.

Denne for sin Lærdom og Lærerdygtighed siden saa navnkundige Mand fødtes den 4de Januar 1664 paa Faderens Gaard Gjermundsnæs i Romsdalen og blev opkaldt efter sin Farfader den Romsdalske Foged Anders Iverssøn. Sytten og et halvt Aar gammel deponerede han fra Trondhjems Skole som Student ved Kjøbenhavns Universitet, hvor han immatrikuleredes den 18de Juli 1681. Under sit mangeaarige Ophold ved Akademiet gjorde han sig særlig bemærket ved sin Flid og Dygtighed, blev Amanuensis hos den berømte Professor Dr. Ole Borch og vandt (ifølge Gjessing) samme sin Lærers og Foresattes Yndest i den Grad, at Borch »forærede ham til Amindelse sit Navn« ²⁾. Efterat have

¹⁾ Forinden Hans Ibsen udnævntes til Foged i Ørkedalen, skal han (ifølge Langes Embedskalendere) have været Kngl. Lakai og som saadan fulgt Kong Fredrik IV paa hans Italienske Reise. Samme Foged Ibsen, der i 1740 efter 30 Aars Tjeneste som Foged søgte sin Afsked, eiede og beboede som ovenfor nævnt Gaarden „Gisvold“, Nabogaard af Svigermoderens forannævnte Eiendom „Liaamoe“. Med sin Hustru arvede han desuden (1722) Gaarden „Giedbo“, hvilken han benyttede som Underbrug. Af hans Børn blev Sønnen: Edvard Meyer Ibsen Foged i Ørkedalen og gift med Bolette Dass, en Sønnedatter af Alstahaugpræsten, Forfatteren af „Nordlands Trompet“, den navnkundige Peter Dass og Søster af den Elisabeth Marie Dass, som blev gift med Provst Peter Munthe til Tingvold. (Om Hans Ibsens og Ingeborg Meyers øvrige Efterkommere meddeles nogen Underretning hos Erlandsen S. 112, 201 og 253, samt hos W. (Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 89).

²⁾ Cnfr. Gjessings „Jubellærere“ II. 2. S. 203, 261 og 262. Vi have altsaa her Grunden til, at Mag. Anders Iverssøn kom til at bære Navnet Borch (latin. Borrichius) og ikke Moderens Slægtsnavn Munthe, hvilket han vel ellers i Lighed med alle sine Sødskende vilde have optaget.

taget Magistergraden den 28de Juni 1688, blev Anders Iverssøn i Aaret 1691 ansat som Conrector i Trondhjem og udnævntes, da hans Svigerfader Rector Simon Hoff under 11te Marts 1693 var bleven Lector sammesteds, til hans Eftermand som Rector ved Trondhjems Cathedralsskole, i hvilken Stilling han med megen Børømmelse virkede fra 2den Mai 1693 til sin Død, den 23de Juli 1709 ¹⁾).

At »denne ypperlige Mand« gik i Graven i den tidlige Alder af kun 45½ Aar, skal (ifølge Gjessing) have været, fordi han tog sin Død af Græmmelse over, at Skolens nogle Aar tidligere opførte Bygning i 1708 ganske afbrændte, hvorved Undervisningen afbrødes, og Disciplene tildels adspredtes. Andre vil — og det vistnok med fuld Ret — vide, at Mag. Anders Iverssøns Død blev fremskyndet ogsaa ved Sorg over de uforskyldte Krænkelser, som tilføiedes ham af hans Foresatte, den arrogante og anmassende Trondhjemske Bisp, Dr. Peder Krog ²⁾).

Mag. Anders Borch vandt, efter hvad allerede ovenfor er nævnt, et stort Navn som Lærd og Lærer. — Prof. Ludvig Ludvigssøn Daae betegner ham i sin »Trondhj. Stifts geistlige Historie« endog som »en af de første Philologer og Skolemænd, Norge har frembragt.« Han efterlod sig ogsaa flere philologiske Arbejder, der gjorde megen Opsigt i hin Tid, og som endnu i vore Dage tillægges Betydning ³⁾).

¹⁾ Cnfr. H. H. Müller: „Trondhjems Cathedralsskoles Historie“ (indtagen Skolens Program for 1855) og L. Daae: Anmeldelse af samme (i Chr. a Posten for 1858, Nr. 41). — Mag. Anders Borch blev bisat i Trondhj. Domkirke „under Gulvet i søndre Kors“, (cnfr. Klüwer: „Norske Minde-mærker“ S. 23).

²⁾ Vi komme lidt længere frem til paany i Forbigaaende at omtale denne vrangvillige Prælat og hans Forsøg paa at chicanere Anders Borchs Søstersøn, Præsten Iver Myhlenphort m. Fl. — „Om Skolens Forhold i Borchs Tid giver et utrykt Brev fra Rector Hans Schanche til Missionscollegiet særdeles interessante Oplysninger, der fortjener saameget mere at paaagtes, som det angiver Grunden til, at Rectorens Stilling ved denne Skole gennem en lang Aarrække var lidet misundelsesværdig“. (O. A. Øverland: „Genealogiske Optegnelser om en Familie Dons“ i Personalhist. Tidsskr. II).

³⁾ Om Mag. And. Borchs Skrifter, trykte i Aarene 1686—1706, se Worm: „Lexicon over lærde Mænd“ I. S. 143.

I økonomisk Henseende var Mag. Anders Borchs Kaar naalmindeligt gode. Selv arvede han ved sin Moders Død i 1688 en betydelig Formue, og med sin Hustru *Barbara Hoff*, en Datter af den foran omtalte Lector i Trondhjem, Mag. Simon Hoff, har han vistnok ogsaa faaet Penge, da hendes Fader var meget formuende ¹⁾.

Mag. Anders Iverssøn (Borch) og Barbara Simonsdatter Hoff havde 3 Døttre, af hvilke de 2de ældste: *Anna Borch* og *Karen Borch*, døde ugifte (den førstnævnte i Aaret 1770). Den tredie af Børnene, *Margrete Borch*, blev gift med Capellan til Qvernæs paa Nordmøre, *Thomas Olsson Senjen* (død 22de April 1710) ²⁾.

Elisabeth Iversdatter Munthe

ødttes paa Gjermundsnæs Gaard i Romsdalen — efter hvad man med temmelig Sikkerhed antager — i Aaret 1665, og hun fik vistnok Navn efter sin omtrent ved den Tid afdøde Moster, *Elisabeth Ludvigsdatter Munthe*, der var gift med den Bergenske Raadmand *Christen Hanssøn Paus*. — Efterat hun i 18 Aars Alderen havde mistet sin Fader, og da alle hendes 3 Søstre efterhaanden var blevne gifte og havde flyttet hjemmefra, faldt det i

¹⁾ Efter sin Moder *Anna Munthe* arvede „Mag. Anders Ifuerssøn“ alene i Jordegods ca. 55 Voger. (Romsdals Fogedregnsk. 1692). Hans Broder *Ludvig* staar paa samme Tid som Eier af over 75 Voger Jordegods. Grunden hertil har vel dels været den, at Mag. Anders, der ikke agtede at leve som Godseier, har faaet endel af sin Arv udlagt i Constanter, dels vel ogsaa, at noget af Fædreearven er medgaaet under hans langvarige Ophold i Kjøbenhavn. — At Anders Borchs Svigerfader Mag. Simon Hoff har været en rig Mand, sees af Fordelingen af den extraordinære Krigsskat i Norge i Aaret 1676. (Se „Norske Saml.“ ved Lange II. S. 476).

Naar Mag. Anders Borch trods sin økonomiske Uafhængighed i over 16 Aar holdt ud i den ubehagelige Stilling som Rector ved Trondhjems Skole, og taalte al den Tort, han her maatte lide, synes dette at være et godt Bevis for hans ubetvingelige Lyst og Iver i Lærerkaldet.

²⁾ Endnu i Aaret 1730 sees „Mag. Anders Ifuerssøns Arfvinger“ anførte i Fogedregnskaberne som Eiere af ikke ubetydeligt Jordegods i Romsdalen.

»Lisbeth«s Lød som den eneste hjemmевærende af Anna Munthes Børn at hjælpe og pleie Moderen i hendes sidste Dage. Efterat have opfyldt denne datterlige Pligt, indgik hun — dengang omtrent 23 Aar gammel — i Juli Maaned 1688 Ægteskab med Tolder *Christopher Myhlenphort* og flyttede som hans Hustru fra Gjermundsnæs til Christianssund ¹⁾).

Da Christopher Myhlenphort allerede i 1701 afgang ved Døden, blev Elisabeth Munthe efter 13 Aars Ægteskab ladt tilbage som Enke med flere smaa uforsørgede Børn. Hun vedblev efter Mandens Død at bo i Christianssund, hvor hun sees at have eiet en Gaard, ligesom hun vistnok ogsaa ved den Tid havde i Behold adskilligt af det betydelige Jordegods, som hun havde bragt sin Mand i Medgift ²⁾. Hun ansaaes i ethvert Fald endnu i 40 Aars Alderen trods sin Børneflok for at være et eftertragtelsesværdigt Parti, hvilket kan sees af en (blandt »Personalialia Munthe« paa Rigs-Arch.) opbevaret Ansøgning, dateret Trondhjem 24de Januar 1705, hvori Enkemanden Nils Thomassøn Wiisløff, Bythingsskriver og Notarius Publicus i Trondhjem, andrager hos »Slotsloven« om Tilladelse for sig og Enken Elisabeth Munthe, at vies »hjemme i Huset uden videre Seremoniæ eller Liusning af Prædichestollen« ³⁾.

1) Af Romsdalens Fogedregnskab for 1688 sees Tolder Myhlenphort for sin „Copulations-Zeddel“ (der var dateret 17de Juli 1688) at have (i Henhold til den da gjældende Forordning om „Copulations-Skat“) erlagt 6 Rdlr. til Kongens Kasse. Brylluppet stod i Vø Præstegjæld (rimeligvis paa Gjermundsnæs).

Tolder Christopher Myhlenphorts Fader, var uden Tvivl den Didrik Myhlenphort, der omkring Midten af det 17de Aarhundrede skal være indkommen her til Landet fra Tyskland; han var, — da han i 1669 fik Bevilling „at drive Handel og Kjøbmandsskab over hele Norge“, — Tolder i Christianssund. Hans 1ste Ægtefælle hed Anna Catharina • Badenhaupt, og 2den Gang var han saavidt vides gift med en Dorothea Mechelborg, som levede efter ham. (Cnfr. Personalhist. Tidsskr. II. S. 41 og „Topografisk Journal for Norge“ IV. 16de Hefte, S. 39 ff.). — Gaarden „Lille-Fosen“ (paa hvis Grund Byen Christianssund er anlagt) var i Tolder Didrik Myhlenphorts Besiddelse og eiedes senere af hans Søn Johan, der i 1703 sees at have afstaaet den til sin yngre Broder Didrik Didrikssøn Myhlenphort.

2) I Fogedregnskabet for Romsdalen for 1692 sees, at der af Foged Iver Andersssøn og Anna Munthes efterladte Jordegods faldt paa Christopher Myhlenphorts Part over 33 Voger (svarende til 8 à 10 store Gaarde).

3) „Hjemmevielse“ var dengang Regelen inden de bedre stillede Samfundsklasser, og det var almindeligvis kun „simple Folk“, som viedes i Kir-

Paa Grund af Brudgommens pludselig indtrufne Død blev der dog intet af dette Giftermaal, men det faldt i Elisabeth Munthes Lod at leve som Enke i over et halvt Aarhundrede. Den største Del af denne lange Tid boede hun i Christianssund, og hendes Kaar var som ovennævnt vistnok i Begyndelsen ret gode; men Opholdet paa »det kostbare Stæd« og 2de Sønners »standsmæssige Opdragelse« synes efterhaanden at have slugt hendes Formue, saaledes at hun i en Alder af nogle og sexti Aar »var nødsaget til at bortselge sin Gaard« og flytte til sin Svigersøn, Toldcontrolleur i Christianssund Henrik Paasche, i hvis Hus hun blev »opvartet i 3de Aar« (1730—33). Senere kom hun til sin Søn Iver, Sognepræst til Førde i Søndfjord, og tilbragte her paa Førde Præstegaard Resten af sine Levedage, først 14 Aar hos Sønnen og senere efter hans Død $5\frac{1}{2}$ Aar hos Sønnedatteren, der var gift med sin Faders Eftermand Hr. Nils Lund, Sognepræst til Førde. — Først i en Alder af ca. 88 Aar — om Sommeren 1753. — afgik hun ved Døden paa Førde Præstegaard, henved 20 Aar efterat den længstlevende af hendes Sødskende var vandret bort ¹⁾.

ken — Nils Thomassøn Wiisløff, (der var Bythingskriver i Trondhjem fra 1674 og Notarius Publicus sammesteds fra 1684), motiverer sin ovennævnte Ansøgning saaledes: „Saasom det hafver været Guds gode og behagelige Villie at føye mit Sind og Hjertelaug till dend Dyderig og gudfrygtige vidue (Enke) Elisabet Munte afgangen Tholder Sahl. Christopher Mühlenforts, og vii ved begges woris wenners Raadføring, Næst Herrena Hjelp achter med foderligst (med det Første) at Holde voris Brülups Høytied: — Da som hun omtrentd 16 Mihle herfra udi Lille fossen (d. e. Christianssund, som dengang endnu almindelig benævnedes „Lille-Fosen“ efter den foran omtalte Gaard af samme Navn) boende: og Tiden formedelst mine Embeders forretninger for mig er kostelig (kostbar) -- thi ansøgis“ o. s. v.

I en Ansøgning dat. 2den Marts 1705 fra forannævnte Nils Thomassøn Wiisløffs Søn Thomas W., — om at maatte succedere Faderen i hans Embeder, oplyses, at Elisabeth Munthes Forlovede dengang (5 Uger efterat han fra Trondhjem havde expederet sin ovenciterede Ægteskabsansøgning) allerede var død. (Cancelli-„Indlægge“, Rigs-Arch.).

At ikke Ægteskabet med Wiisløff kom istand, fremgaar af Skiftet efter Elisabeth Munthe, hvor hun udtrykkelig ansføres som »afdsede forige Tolder i Christianssund Christopher Mylenphortes efterladte Enke«, og hvor ikke engang nogen Wiisløff nævnes.

¹⁾ Elitabeth Munthe synes selv i sin høie Alder at have været en rørig Kone, og hun nævnes endnu i Mai 1749 (dengang allerede 84 Aar gammel) som Fadder i Førde. — Hendes Dødsaar har hidtil neppe været

Elisabeth Iversdatter Munthes og Christopher Myhlenphorts
Børn var:

1. Didrik Myhlenphort, født 1689 og opkaldt efter Farfaderen, — blev Officier i Sø-Etaten 29de Juni 1714, avancerede efterhaanden til Commandeur (10de April 1744) og døde i Kjøbenhavn den 30te November 1746. Han var gift med *Christine Ulrica von Lützow* (født 1709), Enke efter den i 1733 afdøde Capitaine Nils Wind ¹⁾.
2. Anna Myhlenphort, født 1691 og opkaldt efter Mormoderen, — var gift med *Henrik Paasche*, Toldcontrolleur i Christianssund (født 1692). Anna Myhlenphort døde den 13de Januar 1754 og hendes Mand den 23de Mai 1775 ²⁾.

kjendt, ialfald er det ikke nævnt i nogen af de ældre Munthe-Genealogier, som ere komne Udg. for Øie. Denne Lacune er nu bleven udfyldt ved et gjennem D'Hrr. Sorenskriver Steen og Sognepræst Jespersen i Førde velvillig meddelt Uddrag af vedkommende gamle Skifteprotokol, der vistnok tør forudsættes ikke alene i dette, men ogsaa i andre Punkter at være af adskillig Interesse for Elisabeth Munthes endnu levende Efterkommere, af hvilke Myhlenphorterne, saavidt vides, just i denne Tid søger at samle Efterretninger om sine Forfædre.

Uagtet Tolder Myhlenphorts Enke i sine sidste Leveaar erfares at have arvet nogle mindre Beløb efter sin ældste Søn Commandeuren i Kjøbenhavn og sin yngste Datter Louise Messel i Christianssund, sees dog hendes Efterladenskab ikke at have andraget til en høiere Taxtsum end 231 Rdlr. 2 Ort 14 Skilling. Heraf udgjorde det endnu hos Skifteretten i Christianssund beroende Arvebeløb efter Datteren den overveiende Part, nemlig vel 202 Rdlr.; — „2 Voger Fiskes Leic“ i Gaarden „Talstad“ i Romsdalen værdsattes til 72 Rdlr., og Resten af Boets Activa (ca. 7 Rdlr.) repræsenteredes ved den Afdødes tarvelige Gangklæder, blandt hvilke vi finde anført: „1 gl. sort Damaskes trøje 8 Sk., — 1 gml. bedærvet sribet adriane med Skjørt 8 Rdlr., — 1 sort og hvid gl Sirses adriane 2 Rdlr., — 1 gl. sribet Stoffes Kaabe 3 Ort, — 1 gl. brun Stoffes Erme-Kaabe 1 Ort, — 1 gl. bedærvet Forklæde 1 Ort 4 Sk.“ — samt „2 gl. Modester“ 1 Ort.

- ¹⁾ Cnfr. Garde: „Efterretninger om den Danske og Norske Sømagt“ III. — Commandeur Didrik Myhlenphort havde i sit Ægteskab ingen Børn, men derimod en naturlig Datter Diderica Marie, som han lyste i Kuld og Kjøn, og som døde ugift. Cnfr. „Topogr. Journal for Norge“ IV. 16de H., S. 39 ff., hvor der ogsaa meddeles Oplysning om hans testamentariske Dispositioner til Fordel for Moderen og den yngste Søster, samt til Skoler for fattige Børn i Christianssund og Kjøbenhavn.
- ²⁾ Cnfr. „Top. Journ. for Norge“ IV. 16de H. — Anna Myhlenphort og Toldcontrolleur Paasche skulle have haft 3 Døttre. Se W. (Brandt): „Familierne Lossius og Brandt“ S. 90.

3. Iver Myhlenphort, født 12te Juni 1693 og opkaldt efter Morfaderen, — tog theol. Attestats i Aarene 1714 og 15 (med Laudabilis), blev 10de Februar 1717 personel Capellan hos sin Mormoders Svoger Mag. Anders Lem til Grytten i Romsdalen, udnævntes 4de August 1727 til Sognepræst i Førde og blev tillige Provst over Søndfjords Provsti i Bergens Stift; — døde 23de December 1747. Han var gift med *Helle Margrete Meyer* (død 1748), Datter af Hr. Jørgen Meyer, Sognepræst til Vø i Romsdalen, og saaledes en Søster af den Hans Meyer, Præst til Feiø paa Lolland, som i 1726 var bleven gift med Iver Myhlenphorts Sødskendebarn Mille Ludvigsdatter Munthe ¹⁾).

¹⁾ Provst Iver Myhlenphorts Biografi findes saavel i Hattings Bergenske Præstehistorie (Manuscr.) som hos Erlandsen: „Nordenfjeldske Geistlighed“ S. 502. Begge Steder roses han meget, og det hedder bl. A. om ham, at han var „en nidkjær Mand, som arbeidede meget paa ved uddelte Bibler og Postiller at udrydde den da herskende grove Vankundighed og Overtro.“ — Hvad samme Iver Myhlenphort, — efterat han i Aaret 1717 var bleven kaldet til Personelcapellan hos sin Frænde Mag. Anders Lem til Grytten, — maatte udstaa af den før nævnte vrangvillige Biskop Peder Krog i Trondhjem, kan erfares af endel Aktstykker blandt Cancelli-„Indlægge“ for Juli 1720 (Rigs-Arch.). — Den bekendte Finnemissionær Thomas v. Westen, der ogsaa var bleven chicaneret af Biskop Krog, omtaler ved denne Leilighed Hr. Iver som „en af de skikkeligste, opbyggeligste og bedst studerede Præster“, som han kjenner i Trondhjems Stift, og tillægger: „derfor er hand hadet af Biskoppen, som ikke gierne hader uden de Gode.“ — (At samme Biskop Krog bidrog Sit til at forbitte Livet for Iver Myhlenphorts Morbroder, den berømmelige Rector Anders Borch, er allerede foran omtalt).

Hr. Iver Myhlenphort til Førde har efterladt sig mange Descendenter, og Myhlenphorter — Efterkommere af denne Elisabeth Munthes anden Søn — leve endnu (dels i Norge, dels i Rom, dels i Skotland). Da det for disse tør være af Interesse, hid sættes her (fra Skiftet efter Elisabeth Munthe) en Opgave over dem af Hr. Ivers Børn, der endnu levede i Aaret 1753, og deres daværende Opholdssted. Disse 9 Børn (5 Sønner og 4 Døtre) angives paa Skiftet saaledes: „1. Jørgen Meyer Myhlenphort, Student, opholder sig i Kjøbenhavn, — 2. Christopher Myhlenphort, Student, opholder sig i Førde, — 3. Didrik Myhlenphort, er i Kjøbenhavns Skole, — 4. Edvard Myhlenphort, Underofficier ved den Kongl. Fodgarde i Kjøbenhavn, — 5. Anton Ulrich Jacob Myhlenphort, i Kcondition hos Byfoged og Sorenskriver Peter Jalles paa Molde, — 6. Elisabeth Myhlenphort gift med Hr. N. Lund Sognepræst til Førde Præstegjæld i Søndfjords Provsti, — 7. Inger Margrete Myhlenphort, 18 Aar gml., er i Kristianssund hos Kontrolleur Paasche, — 8. Inge-

4. Anna Catharina Myhlenphort siges født 1693 og var, — forsaavidt Tidsangivelsen er rigtig, — altsaa en Tvilling-søster af forannævnte Iver. Denne Tolder Myhlenphorts »næstældste« Datter, — der sees at være opkaldt efter Moderen, Anna Catharina Badenhaupt, — blev (i 1732) gift med Kjøbmand i Bergen *Carsten Henriksson Holtermann* (født 1680, død 1757) og døde som Enke efter ham i Aaret 1779 (begr. 3die Juni s. A. i Bergen)¹⁾.
5. Louise Myhlenphort, født 1698, optoges (ca. 1730) samtidig med Moderen i Huset hos Toldcontrolleur Paasche i Christianssund (se foran), — vedblev ogsaa, efterat Moderen (ca. 1733) var flyttet til Førde, at have Tilhold hos nævnte sin Svoger, indtil hun i nogle og fireti Aars Alder (ca. 1744) blev gift med Enkemanden *Jacob Messel*, Kjøbmand i Christianssund. Hun døde 10de April 1752²⁾.

borg Catharina Myhlenphort, 17 Aar gml., opholder sig hos Hr. Capitaine Bæver i Surendalen i Trondhjems Stift og 9. Christina Hedevig Myhlenphort, 14 Aar gml., er i Førde hos Svogeren merbemeldte Hr. N. Lund.⁴

Ovennævnte Elisabeth Myhlenphort skal i sit Ægteskab med Hr. Nils Lund til Førde (der døde 1775) have haft 2 Sønner og 4 Døttre (cnfr. W. (Brandt) „Familierne Lossius og Brandt“ S. 90). — Af Skiftet efter Hr. Iver Myhlenphorts Fætter, Provst Peter Munthe til Tingvold (Nordmøre geistl. Skifteprotokol, Rigs-Arch) sees, at de ovennævnte (endnu ugifte) Søstre: Inger Margrete og Ingeborg Catharina Myhlenphort i Aaret 1754 havde indestaaende hos denne deres Frænde og Værge 65 Rdlr. af deres Fædreaarv og 25 Rdlr., der var dem tilfaldne efter Mosteren „Mad. Messel“.

- 1) Ifølge en Opgave fra Frøken Anna Holtermann i Bergen havde den ovennævnte Kjøbmand Carsten Holtermann først (fra 1712—1730) været gift med en Sara Davidsdatter Faye, med hvem han havde 11 Børn. I sit andet Ægteskab med Anna Catharina Myhlenphort havde han en Datter: Elisabeth Munthe Holtermann (født 1735, død 1759), der blev gift med en Bogholder Johan Lütken, samt en Søn: Christopher Myhlenphort Holtermann (født 1738, død 10 Mndr. gml.).
- 2) Louise Myhlenphort, der skal have været den anden af Jacob Messels tre Hustruer, efterlod ingen Børn, og, som ovenfor er nævnt, arvedes hun af Moderen og Broderdøttrene. — Hendes Ægtefælle var formentlig den Jacob Messel, der paa Folketællingslisten for 1701 staaer nævnt som en Søn af Sorenskriver i Romsdalen Fredrik Messel (paa „Rechnæs Gaard i Væst Præstegjæld), og hvis Alder dengang opgives til 13 Aar. Isaaafald har han altsaa været omtrent 56 Aar gammel, da han blev gift med Louise Myhlenphort.

Ludvig Iverssøn Munthe,

Godseier i Romsdalen og Tolder paa Molde,

Foged Iver Anderssons og Anna Ludvigsdatter Munthes yngre Søn og den femte i Ordenen af deres Børn, fødtes paa Faderens Gaard Gjermundsnæs i August Maaned 1666 og fik Navn efter sin Morfader, den 17 Aar tidligere afdøde Biskop Ludvig Munthe i Bergen ¹⁾.

Ved Faderens Død i Januar 1683 var Ludvig endnu ikke 16½ Aar gammel, og han har saaledes neppe kunnet være sin Moder til synderlig Hjælp i de 5 Aar, hun som Enke vedblev Bestyrelsen af Mandens mange og betydelige efterladte Eiendomme, hvilke — efter hvad man kan skjønne — ikke blev skiftede mellem Børnene før efter Anna Munthes Død ²⁾. Da det store Stervbo efter hende i 1690 endelig var opgjort, havde Sønnen Ludvig alene paa sin Part faaet udlagt Jordegods af samlet Skyld over 75 Voger (hvad der kan regnes lige med et Snes af de største og bedste Gaarde i Romsdalen), og han var saaledes — endnu før han havde naaet Myndighedsalderen — en af Distriktets betydeligste Eiendomsbesiddere ³⁾.

¹⁾ Ludvig Iverssøn Munthe, Stamfader for alle senere mandlige Descendenter af Foged Iver Anderssøn og Anna Munthe, optog — ligesom sine 4 Søstre — Moderens Slægtsnavn i de nærmeste Aar efter 1700. — Vistnok finde vi, at han endnu i Aaret 1712 kun undertegner sig med „Lodvig Iversen“, og at han først nogle Aar senere (ved den Tid han i 1718 blev Kongl. Embedsmand) begynder at skrive sig „Lodvig Iversen Munte“; men da man af samtidige Aktetykker kan se, at hans Søstre allerede i 1705 og 1711 have benyttet Familienavnet Munthe, tør det med Sikkerhed sluttes, at alle Biskop Munthes Datterbørn fra Gjermundsnæs i Lighed med deres Fætttere og Cousins fra Flammer have adopteret Morfaderens Slægtsnavn, saasomt de havde Vished for, at denne deres høit anseede Bedstefaders Descendents paa Mandssiden vilde uddø, men heller ikke før. Se foran (S. 134, Note 1 og S. 146, Noten).

²⁾ Af Consumptions- og Folkeskatsmandtal for Romsdalen fra den Tid, Anna Munthe sad Enke paa Gjermundsnæs, maa vi slutte, at ikke alene hendes ældste Søn Anders (den senere Magister Anders Borch, som dengang studerede i Kjøbenhavn) men ogsaa den 2¼ Aar yngre Ludvig (som muligens endnu gik paa Skole i Trondhjem) var fraværende fra Hjemmet i Moderens sidste Leveaar.

³⁾ I det Hele sees Ludvig Iverssøn Munthes Eiendomme omkring Aar 1700 at have udgjort 50 à 60 større og mindre Gaarde og Gaardparter, for-

Kort efterat han havde fyldt sit 30te Aar, blev han gift (10de Oktober 1696) med *Anna Kaasbøll*, Datter af den nogle Aar forud (i 1693) afdøde Magistratspræsident i Trondhjem Peter Nilsson Kaasbøll og Mille Eilersdatter Schøller¹⁾.

I de første Aar, efterat han var bleven gift, sees »Kirke-Ombudsmand Lodvig Iversen« at have boet paa Gaarden »Flovigholm« i Væø Præstegjæld, hvilken Eiendom han havde bygset af

delt over alle Romsdalens Bygder. Blandt de betydeligere af disse Eiendomme var: Gaardene »Kringstad«, »Jeldset« og »Eide« i Fanne Otting, — »Øvre Slenæs« i Eritsjords Otting, — Indre »Storgen« med »Storgedal« i Reven Otting, — »Nedre Tockle«, »Erstad« og »Bredli« i Romsdals Otting, — »Strømme« og »Øvre Reistad« i Volds Otting, — »Sørsylte« og »Svinebøen« i Vestnæs Otting, — »Sandøen« og »Eskrem« i Sunds Otting og endelig et halvt Snæs middels Gaarde i Vaagø Otting. — Endvidere eiede han »Osen Saug« i Sunds Otting, paa hvilken dengang i Aarene omkr. 1700) aarlig blev skaaret 1000 à 2000 Bord (nogetnær det største Antal, som findes anført for noget Saugbrug paa den Tid i Romsdalen), og om hvilken i Saugeskatsmandtallet siges, at den »staar paa Odelsgrund og bruger (d. e. forsynes med Last fra Eierens) Odelsskov.«

Hvis vi (saaledes som foran, S. 118, Noten, anført) gaar ud fra, at Gjernemsnitsværdien for 1 Vog Jordegods i Romsdalen paa den Tid var ca. 200 Rd., skulde altsaa de faste Eiendomme, som Ludvig Iverssøn arvede efter sine Forældre, kunne anslaaes til omkring 15000 Rd., en efter Pengenes daværende høie Værdi ret anseelig Formue.

- 1) Anna Petersdatter Kaasbøll, der ved sit Giftermaal med Ludvig Iverssøn Munthe blev Stammoder for »Familien Munthe fra Romsdalen«, var en Søster af den Ellen Kaasbøll, som var gift med Justitsraad og Generalfiskal Truels Lauritzsøn Smith, og hvis Datter Anna Dorothea Smith blev gift med Justitsraad Bredo Munthe til Bækkeskov og herved Stammoder for Familien Munthe-Morgenstjerne. (Se S. 150, Note 1).

Anna Kaasbølls Farfader Niels Kaasbøll var (ifølge Gjessing) Amtsforvalter i Odense og eiede Koxbøllegaard (nu Holkenhaven) paa Fyen, af hvilken Eiendom Familien tog sit Navn. — Anna Kaasbølls Morfader var Assessor og Raadmand i Trondhjem Eiler Casparssøn Schøller til Kirkesæter (født 1628, død 1705), og hendes Mormoder hed Susanne Christophersdatter Tønder (cnfr. Gen. Kaasbølls Samling i D. Geh. Arch., Personalhist. Tidsskr. III. S. 307). Hendes Moders Farfader var Caspar Christopher Schøller, Handelsmand og Borger i Trondhjem (født 1582, død 1661), og hendes Moders Farmoder var Ellen Christensdatter (født 1587, død 1657). Hendes Morfaders Farfader var Christen Jenssøn Schøller, Amtsskriver paa Riberhus (født 1534, død 1592) og hendes Morfaders Farmoder hed Karen Hansdatter.

daværende Oberst og Krigsraad (den senere Generallieutenant) Georg Christian von Schultz, Eier af det store Vestnæs Gods i Romsdalen ¹⁾. Nogle Aar senere bygslede og brugte han den — ligeledes under Vestnæs hørende — betydeligere Gaard »Røvig« i Bolsø Præstegjæld, hvor han boede indtil i Aaret 1711, da han efter den i s. A. afdøde Sorenskriver Jacob Willumssen Thue købte Gaarden »Vestad«, beliggende paa Sydsiden af Øen Sækken i Væø Præstegjæld, omtrent en Mils Vei fra Molde. Denne Eiendom, hvortil hørte et temmelig betydeligt Skov- og Sagbrug, beboede og brugte Ludvig Iverssøn Munthe i 15 à 16 Aars Tid, hvorefter han (ca. 1727) solgte den til en Lieutenant Meldal ²⁾.

Efter Salget af Vestad tilflyttede Munthe sin Eiendoms-
gaard paa Molde, hvis Toldsted allerede dengang i flere Aar

¹⁾ Hvad der egentlig skal forstaaes ved Tittelen „Kirke-Ombudsmand“, hvormed Ludvig Munthe ved Folketællingen sees at være betegnet, tør Udg. ikke afgjøre; maaske har hans Befatning med Kirkerne dengang (i 1701) fremdeles været den samme som i Aaret 1692, da han (endnu ugift) i Hr. Jørgen Meyers Kopskatsmandtal for Væø Præstegjæld betegnes saaledes: „En ung Person Lodvig Iverssøn, Forpagter over nogle Kirkers Indkomster her udi Fogderiet.“ — I en „Krigsstyrs“-Beregning for 1714 staar han uden særskilt Tittel opført under Rubrikken: „Betienter, Proprietarier og Formuende.“

Naar Ludvig Munthe i en længere Aarrække boede til Leie, uagtet han selv i samme Distrikt var Eier af saamange og tildels store og gode Gaarde, var Grunden upaatvivlelig den, at disse hans Eiendomme, — der paa en enkelt Undtagelse nær borthygsledes til Bønder, — ikke var „standsmæssig“ bebyggede. Vaaningshusene selv paa de største Bøndergaarde var i hin Tid smaa og yderst tarveligt indrettede. Udenfor de adelige Sædegaarde og Embedsgaardene var der i gamle Dage paa Landet i Norge kun ganske faa Gaarde, som kunde afgive en brugbar Bolig for Folk af den „conditionerede“ Klasse, og disse enkelte Gaarde (hvis Jordvei ofte kunde være værdiløs eller ubetydelig) gik da gjerne stadig i Leie eller Bygsel alene for Husenes Skyld. Dette kan t. Ex. skjønnes at have været Tilfældet med den ovennævnte lille Gaard „Fløvigsholm“, der saaledes i 1706 (efterat Ludvig Munthe var tilflyttet „Røvig“) sees bygset og beboet af Lieutenant Frantz Brun og i 1710 af Lieutenant Lossius.

²⁾ Om Gaarden „Vestad“ (Skyld: 3 Voger 1 Pund 12 Mk.), der i tidligere Tid (indtil henimod Slutningen af det 17de Aarhundrede) hørte under Vestnæs Gods, og som senere (i den sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede) gik over til Familien Lossius, kan læses hos Kraft: „Nordensfjeldske Norge“ S. 188 og 766.

(fra 1718) havde staaet under hans Bestyrelse, og hvor han boede Resten af sine Dage ¹⁾).

I en Alder af 66 Aar fratraadte han (i 1732) Tolder-Embedet til Fordel for sin vordende Svigersøn Hans Myhre, og

¹⁾ Endru om Sommeren 1726 kan det sees, at „Tolder Munthe“ har beboet sin ovennævnte Eiendomsgaard paa Øen Sækken. Ifølge Vex Ministerialbog blev nemlig hans Datter: „Demoiselle Mille Susanne Munthe copuleret udi Huset („hjemmeviet“) paa Vestad 31te Juli 1726.“ — Da det imidlertid for en Mand i 60 Aars Alderen, som stadig havde Forretningar ved Toldboden i Molde, maatte være meget besværligt at have Bolig paa den ikke saa ganske nærliggende Ø, tør vi maaske heri se Grunden til, at Munthe solgte Vestad Gaard og købte sig Hus i selve Ladestedet. Flytningen synes at have fundet Sted i 1727; i det følgende Aar havde i ethvert Fald (som Foged-Regnskabet viser) Lieutenant Meldal allerede overtaget Vestad.

Øverst paa Listen af Molde „Honoratoires“ i Aarene omkr. 1730 finde vi Enke-Oberstinde Storm paa Molde Gaard og Amtmand Worm; derefter nævnes Tolder Munthe som Nr. 3 og den anden ved Toldboden ansatte Functionær, Controlleur Fyhn, som Nr. 4. Blandt de mere fremragende Borgere og Eiendomsbesiddere sees at have været: Jacob Mortenssøn Schultz (Munthes Søstersøn), samt Jacob Johanssøns Schultz, Claus Lund, Otto Ørbech, Jacob Friis, Johan Myhre, Morten Lyng og Lars Blix m. fl. — I en Ligningsforretning vedkommende „Brandstyr“ for Molde Ladested for Aaret 1730 er Tolder Munthe opført med 10 Rd., hvoraf vi tør slutte, at hans „Bygaard“ har hørt blandt de mere anseelige der paa Stedet, hvor kun nogle faa Eiendomme (og deriblandt hans ovennævnte Neveu Jacob Mortenssøn Schultz's) var ilagt en højere Brandskat.

At Munthe, ogsaa efterat han havde frasagt sig sit Embede ved Toldboden, vedblev at bo i selve Ladestedet, sees deraf, at, da hans næst yngste Datter Anna Margrete havde Bryllup i Septbr. 1733, forrettedes Vielsen i „Tolderens Hus paa Molde.“ — Af vedkommende Fogedregnskaber erfares, at han i de sidste Aar af sit Liv realiserede en stor Del af sine Landeiendomme. Endnu i 1730 eiede han Jordegods i Romsdalen af samlet Skyld over 61 Voger; men i 1733 og 34 var en Trediepart heraf solgt. — Maaske se vi heri et Tegn paa, at 5 Sønners kostbare Opdragelse og den grundige videnskabelige Uddannelse, som blev idetmindste et Par af dem tildel, har angrebet hans Formue; — maaske har han alene af Hensyn til sin egen fremrykkede Alder fundet det hensigtsmæssigt at skille sig af med endel af de mange Eiendomme, som hans Sønner i ethvert Fald ikke med nogen Fordel kunde overtage og beholde efter hans Død, da de alle havde valgt Embedsbanen og tildels allerede var bosatte langt fra Fædrenehjemmet.

3 Aar senere, i Juni Maaned 1735, afgik han ved Døden paa Molde i en Alder af henved 69 Aar ¹⁾).

Hans Hustru Anna Kaasbøll levede efter ham som Enke i over 16 Aar; hun døde i Oktober 1751 over 70 Aar gammel ²⁾).

Ludvig Iverssøn Munthe og Anna Petersdatter Kaasbøll, — der blev Stamforældre for den Gren af Munthe-Slægten, som almindelig benævnes »Familien Munthe fra Romsdalen«, — havde i deres 39-aarige Ægteskab 5 Sønner og 3 Døttre ³⁾).

1) Ifølge Ministerialbogen „holdtes 27de Juni 1735 Ligprædiken i Molde Kirke over Tolder Ludvig Iverssøn Munthe, 68 Aar, 9 Maaneder, 3 Uger og 4 Dage gammel“ (Kirkebogs-Uddrag velvilligt meddelte af Provst og Sognepræst til Vexø R. R. Arnet).

2) Anna Kaasbøll, Ludvig Munthes Enke, har maaske tilbragt sine sidste Dage paa Tingvold Præstegaard, hvor hun i ethvert Fald nogle Maaneder før sin Død sees at have været tilstede ved den Registrering, som hendes Søn Provst P. Munthe til Tingvold den 3die Juni 1751 lod afholde over sit Bo, forinden han 2den Gang indtraadte i Ægteskab. (Nordmøre geistlige Skifteprotokol 1741—75 paa Rigs-Arch.).

3) Den ældste af Ludvig Munthes og Anna Kaasbølls fem Sønner: Iver Munthe, født 1697, døde ugift som Byskriver i Nykjøbing paa Sjælland, — den næstældste: Peter Munthe, født 1700, døde 1754 som Provst og Sognepræst til Tingvold paa Nordmøre, — den tredje ældste: Morten Munthe, født 1702, døde 1763, som Etatsraad og Assessor i Danmarks og Norges Høiesteret, — den fjerde: Caspar Fredrik Munthe, født 1704, døde 1763 som Justitsraad og Professor ved Kjøbenhavns Universitet, — og den femte: Anders Borch Munthe, født 1713, døde 1770 som Sognepræst til Akerø i Romsdalen. — Sidstnævnte, — der var den yngste af alle Ludvig Munthes og Anna Kaasbølls 8 Børn, — havde i sit Ægteskab med Provstedatteren Sara Susanne Jacobsdatter Lund mange Børn, hvoriblandt den i 1824 som Sognepræst til Ullensaker afdøde Jacob Lund Munthe og den i 1814 afdøde Rector i Nyborg Eiler Christopher Kaasbøll Munthe. — De eneste endnu tilbageværende Repræsentanter for „Familien Munthe fra Romsdalen“ (neml. Statsraad og Generalmajor Adolf Fredrik Munthe, hans Børn og hans ugifte Søster) ere Børn og Børnebørn af Præsten Munthe i Ullensaker og dennes 2den Hustru, Susanne Cathrine Meyer, Generalmajor Knud Meyers Datter.

Nærmere Oplysninger om Ludvig Iverssøn Munthes og Anna Petersdatter Kaasbølls Efterkommere vil isøvrigt blive meddelt i de „Efterretninger om Familien Munthe i nyere Tid“, der forhaabentlig senere ville kunne udkomme som en Fortsættelse af disse Optegnelser om de „ældre“ Munther.

Iverisse Iversdatter Munthe,

den yngste af Foged Iver Anderssons og Anna Ludvigsdatter Munthes Børn, fødtes paa Gjermundsnæs (efter hvad man med Sikkerhed tror at vide) i Aaret 1668. I 15 Aars Alder blev »Risse« faderløs; et Par Aar senere indgik hun Ægteskab med Faderens Eftermaud i Romsdalens Fogedembede, *Morten Schultz*, dengang (i 1685) omkring 35 Aar gammel¹⁾. — I den første Tid, efterat han var bleven gift med Risse Munthe, eiede og beboede Foged Morten Schultz Gaarden »Jelvigen«, en større Eiendom i Volds Otting i Romsdalen. Først et Par Aar efter Svigermoderen Anna Munthes Død, og da det vidløftige Stervbo efter hende var bragt til Afslutning, overtog og tilflyttede han sin Hustrues Fædrengaard Gjermundsnæs, hvor han efter den Tid boede, indtil han afgik ved Døden i 1707, da hans Embede (ligesom senere ogsaa hans Gaard) gik over til Svigersønnen Børge Eeg. — Morten Schultz's Enke Risse Munthe overlevede sin Mand indtil i Aaret 1715²⁾.

1) Foged Morten Schultz angiver ved Folketællingen om Høsten 1701 sin Alder til 51 Aar, og han var saaledes formentlig født i Aaret 1650. Hvorvidt denne Morten (Jacobssøn?) Schultz var en nærmere eller fjernere Slægtning af den foran (S. 120) omtalte Kjøbmand Herman Schultz i Bergen (g. m. Risse Munthes Moster Helvig Ludvigsdatter Munthe), kan neppe nu afgjøres. At de begge var indgiftede i samme Slægt, og at de begge havde en Søn af Navnet „Jacob“ (hvilket Navn disse Børn uden al Tvivl have arvet fra deres Fædres og ikke fra deres Mødres Slægt, — synes unegtelig at indeholde en Antydning, der ogsaa vides at have vakt Genealogers Opmærksomhed, udenat det dog er lykkedes at bringe Lys i Sagen, ligesaa lidt som det vides, hvorvidt den „Herman Schultt“, der tog Borgerskab i Bergen i 1666 og den „Mortten Schultt“, som blev Borger i samme By allerede i 1604, have staaet i noget Slægtskabsforhold til hinanden indbyrdes eller til den ovennævnte Romsdalske Foged.

2) Skiftet efter Foged Morten Schultz (hvis Dødsaar i tidligere Genealogier har været ubestemt eller urigtigt angivet) siges at være dat. 4de Mai 1707. — Sikker er det, at han levede endnu 11te Decbr. 1706, da han sees egenhændig at have underskrevet Romsdalens Fogedregnskab. I samme Regnskab for det følgende Aar staar hans Enke Risse Munthe som Eier af Gjermundsnæs. I 1714 eiedes sidstnævnte Gaard af Svigersønnen Foged Børge Eeg; men „Risse sal. Morten Schultz's“ staar fremdeles i Fogedregnsk. anført som Eier af adskilligt Bygselgods i Romsdalen. — Skiftet efter hende siges at være fra Aaret 1715.

Risse Munthe og Morten Schultz efterlod følgende 3 Børn:

1. Anna Catharina Schultz, født 1687, død 1727, blev (ca. 1713) gift med *Børge Jacobsøn Eeg* (født 1681, død 1764), Kammerraad, Foged i Romsdalen (fra 1707) og Eier af Gjermundsnæs (fra 1714)¹⁾.
2. Iverisse (»Risse«) Schultz, født ca. 1690, død 1720, blev (1708) gift med *Erik Lange*, der var Foged paa Hedemarken og boede paa »Togstad« Gaard i Stange Præstegjæld, hvor han døde 24de Mai 1731²⁾.
3. Jacob Schultz, født 1693 (opgives at være 8 Aar ved Folketællingen om Høsten 1701), var en Tid (omkr. 1714) paa Kontoret hos sin Svoger Foged Børge Eeg, boede senere som en formuende Godseier paa Molde (se foran) og døde i Aaret 1752. Han blev (1722) gift med *Hilleborg Tanke Høyer* (født 1705, død 1792), med hvem han havde 3 Børn³⁾.

¹⁾ Kammerraad og Foged Børge Eeg, som efter sin 1ste Hustrus Død blev gift paany i 1729 med Giertrud Dorothea Tybring, skal i sit Ægteskab med Anna Catharina Schultz have havt mindst 11 Børn, blandt hvilke var: Sønnen Jacob Andreas Eeg, Faderens Eftermand som Foged i Romsdalen (fra 1748), og Datteren Anna Christine Eeg gift (1740) med daværende Capitaine, senere Major, Nils Lossius til Vestad.

Om endel af Foged Børge Eegs og Anna Catharina Schultz's mange Efterkommere (af Navnene: Aas, Abel, Bassøe, Brandt, Brunech, Buan, Eeg, Feldtmann, Fladmark, Harboe, Holler, Jondahl, Klingenberg, Knudtzon, Lossius, Malmin, Marstrand, Mjøen, Møller, Nielsen, Parelus, Preuss, Siwers, Stencrsen, Strøm, Thesen, Volkmar, Wiisløff og Øverland m. Fl.) se W. (Brandt): „Stamtavle over Familierne Lossius og Brandt“, Bergen 1863.

- ²⁾ Foged Erik Lange, der i sit 1ste Ægteskab med Risse Mortensdatter Schultz havde 2 Sønner og 4 Døttre, blev senere gift paany med Catharina Hedevig Flor og havde med hende 1 Søn og 1 Datter.
- ³⁾ Det yngste af disse Jacob Schultz's 3 Børn var Datteren Hilleborg Margrete Schultz (født 1742, død 1828), der (1761) blev gift med Proprietair til Laugen Gaard i Namdalen Peter Jacob Sverdrup (død 1795). Af deres 6 Børn kan her nævnes den berømte Eidsvoldsmand, Professor, Commandeur af St. Olavs Orden og Ridder af Nordstjerneorden, Georg Sverdrup (født 1772, død 1850), samt den Jacob Livius Sverdrup, der i sin Tid var Overlærer ved Kongsbergs Skole, senere Landbrugsskolebestyrer i Jarlsberg (Fader af Hypothekbankdirekteur og pensioneret Statsrevisor Johan Sverdrup).

S t a m t a v l e

til Oversigt over

Familien Munthes første Slægtled i Norden.

-

Ludvig Munthe

af gammel Flandersk Slægt, — var Kjøbmand
G. m. Elisabeth

i Lübeck i Aarene omkring 1560 (Side 45)*.
Paludan.

Ludvig, f. 1558, † 1634 (Side 47), Pagehovmester 1583, Magister 1594, sluttelig Archidiaconus ved Dom-
G. 1. (1599) m. Birgitte Hansdatter († 1616). — 2. (ca. 1618) m. Sophia Hansdatter, f. 1601,

1.	1.	2.	} Kyrkoherder til Qwerrestad i Lunds Stift.
Elisabeth (Side 59).	Christopher, f. ca. 1612, † 1644, Mag., Professor (Side 59).	Birgitte, f. ca. 1620, † 1667 (Side 60). G. 1. (1642) m. Povel Bie, f. 1615, † 1644. 2. (1645) m. Isac Pedersson, † 1655. 3. (1656) m. Nils Præel, f. 1625, † 1685.	

Ludvig (Isacsson) Munthe, f. 1645, † 1693 (Side 61) Kyrkoherde til Skärby i Lunds Stift.
G. (1633) m. Inger Uppendick, (der overlevde ham).

Isac, f. 1691, † 1772 (Side 62) Raadmand i Wexie. (Var gift 3de Gange og havde flere Born, der alle paa
en Datter nær døde i ung Alder, se Side 63).

Arnold, f. 1590, † 1629 (Side 67), Magister 1617, Lector ved Gymnasiet i Lund 1619.
G. (1622) m. Dorothea Jensdatter Svaning, f. 1604, † 1684.

Hans, f. 1622, † 1684 (Side 81) Kyrkoherde til Bøserup i Lunds Stift, blev ved Skaanes Erobring i 1660 Svensk Undersaat.
Stamfader for Familien Munthe i Sverige.
G. m. Anna (?) Svensdatter Kierulf.

Dorothea (Side 82) maatte under den Skaanske Krig i 1678 runne til Danmark. G. (ca. 1647) m. Rasmus Hoffgaard, Provst til Kropp i Skaane.

Hans, f. 1625, † 1706 (Side 87). Borgermester i Bergen, Assistentsraad. G. (1664) m. Zilla Risebrich († 1726). (Ingen Børn).	Fredrik, f. 1627, † 1676 (Side 90). Residerende Pastor til Gadstrup paa Sjælland. Ugift.	Abel, f. 1628, † 1676 (Side 91). G. (1646) m. Peder Nilsson Lem, f. 1617, † 1663, Lector theol. i Bergen.	Catharina, f. ca. 1628, † 1674 (Side 34) G. 1. (1647) m. Otto Stoud, f. 1620, † 1657, Sognepr. til Nykirk. i Bergen. 2. (1663) m. Søren Jensen, f. 1595, † 1665, Borger- mester i Bergen. 3. (1671) m. Herman Gar- mann, f. 1612, † 1674, Ma- gistratspræs. i Bergen.	Elisabeth f. ca. 1630, † ca. 1665 (Side 99). G. (ca. 1650) m. Christen Hans- sen Paus († 1663). Raadmand i Bergen.	Birgitte, f. 1634, † 1709 (Side 101). G. (1656) m. Christopher Giertsson Morgen- stjerne til Flahammer, f. 1619, † 1679, Foged i Sogn.
--	--	---	---	---	--

Ludvig Munthe, f. 1657, † 1708, (Side 133). Sognepræst til Vik i Yttre Sogn. Stamfader for Familien Munthe fra Gudbrands- dalen, (v. Munthe af Morgen- stjerne). G. 1. (1684) m. Ka- ren Leganger, f. 1667, † 1702. 2. (1704) m. Do- rothea Blix, f. 1671, † 1748.	Otto Munthe, f. 1659, † 1738 (Side 141). Provst og Sogne- præst til Froen. Stamfader for Familien Munthe fra Gudbrands- dalen, (v. Munthe af Morgen- stjerne). G. 1. (1684) m. Ma- tha Stockfleth, f. 1667, † 1702. 2. (1691) m. Else Cathrine Ham- mer, f. 1670, † 1736.	Birgitte Munthe, f. 1662, † 1696 (Side 151). G. (1682) m. Georg Fredrik v. Krogh, f. 1653, † 1721, Oberst og Chef for Bergenh. Regmt. Justitiarius i Christiania.	Elisabeth Munthe, f. ca. 1666, † ca. 1685 (Side 156). G. (ca. 1684) m. G. (ca. 1684) m. Hans Blix (edl. Blixencrone), f. 1661, † 1728, Foged i Sogn senere i Christiania.	Ingeborg Munthe, f. 1668, † 1743 (Side 160). G. 1. m. Johan Rue, Foged i Sogn († 1696). 2. m. Reier Ur- dahl, f. 1658, † 1748, Propr. til Renne Gd. i Sogn.	Gerhard (Giert) Munthe, f. 1671, † 1729 (Side 163). Oberst og Chef for 1ste Bergenhusiske Regmt. G. 1. (1700) m. Maren Le- ganger († 1719). 2. (1720) m. Elisabeth Tuchsen († 1722). 3. (1724) m. Kirstine v. Unger († est. 1753).
		2.		3.	
		Johannes Christopher, f. Januar 1722, † Juni 1723 (17 Mndr. gml.) (Side 166).	Barbara Marie, f. 1727, † 1802 (S. 170). G. 1. (1744) m. Jens Møller, Oberstlieutenant. 2. (1754) m. Christian v. Waltersdorff, Major.		

capitelet i Lund.
† 1640.

2.
Otto, f. ca. 1625, † 1671 (Side 64)
Provst og Kyrkoherde til In-
gelstorp i Lunds Stift.
G. m. Elna Andersdatter.

Christopher,
Ludvig,
Margreté,
Mette Marie
og Sophia.

Wendela (S. 65).
G. m. Paul Juul
(† 1736), Kyrkoherde
til Gullarp i Lunds
Stift.

Hans,
f. 1560, † 1601
(Side 51)

Pagehovmester ved Prins Ulrichs Hof
1585, Sognepræst til Tikjøb paa Sjæl-
land 1586. G. (1587) m. Catharina Ar-
noldsdatter de Fine, (der døde sam-
tidig med sin Mand af Pesten).

Elisabeth
(Side 55)
G. (ca. 1580) m. Mester
Hans Michelsen,
f. ca. 1538, † 1601,
Dansk Hofprædikant,
Christian IV. a Infor-
mator, sluttelig For-
stander for Sore Skole
og Klosterods.

Ludvig, f. 1593, † 1649 (Side 70) Magister 1619, Sognepræst til
Borrebø i Skaane 1624, Hofprædikant hos Kong Chri-
stian IV 1634, Biskop i Bergen 1636.
G. (1624) m. Ingeborg Sørensdatter Friis († 1654).

Elisabeth
(Side 78)
G. m. en Borger
i Nestved.

Hans
f. 1599,
† 1601
(Side 80).

Maren, f. 1635, † ca. 1720 (Side 111). G. (1658) m. Anders Johans- sen Grytten († 1685). Sognepræst til Holmedal i Søndfjord.	Anna, f. 1639, † 1698 (Side 115). G. (1659) m. Iver Andersson til Gjermunds- næs, f. 1630, † 1683, Foged i Roms- dalen.	Helvig, f. ca. 1642 (Side 120). G. (ca. 1673) m. Herman Schults († 1689). Kjøbmand i Bergen.	Ludvig, f. 1644, † 1688 (Side 124). Lærer ved Bergens Skole. Ugift.	Søren, f. 1646, † 1687 (Side 124). Sognepræst til Jølster i Søndfjord. G. (1680) m. Maren Peders- datter Finde († 1728). (Ingen Børn).	Ingeborg, f. ca. 1648, † 1692 (Side 127). G. (ca. 1679) m. Anders Chri- stoffersen Lem, f. 1649, † 1723, Provst og Sogne- præst til Grytten i Romsdalen.	En Søn og to Døttre † † † i ung Alder for Marts 1649. (Side 132).
--	--	---	---	--	---	---

Ingeborg Munthe, f. 1659, † 1721 (Side 175). G. (1678) m. Mag. Hans Johannsøn Gren, f. 1650, † 1709, Provst og Sognepræst til Ørlandet i Fosen.	Inger Munthe, f. 1662, † ca. 1721 (Side 179). G. (1683) m. Mag. Edvard Hanssen Meyer, f. 1647, † 1716, Provst og Sogne- præst til Ørkedalen.	Anders (Borch) f. 1664, † 1709 (Side 182). Magister og Rec- tor ved Trond- hjems Skole. G. m. Barbara Simonsdatter Hoff.	Elisabeth Munthe, f. 1665, † 1753 (Side 184). G. (1688) m. Christopher Myhlenphort, † 1701, Tolder i Christianssund.	Ludvig Munthe, f. 1666, † 1735 (Side 190). Godseier i Romsdalen og Tolder paa Molde, Stamfader for Familien Munthe fra Romsdalen. G. (1696) m. Anna Kaasbell († 1751).	Iverisse Munthe, f. ca. 1668, † 1715 (Side 195). G. (1685) m. Morten Schults, f. 1650, † 1707, Foged i Romsdalen.
---	--	---	---	---	--

* De i Parenthes anførte Pagina viser, hvor man i Slægtbogen vil kunne finde Vedkommendes Biografi eller Personalie.